Sven Hassel

General SS

Închin această carte fiului meu Michael şi tinerilor de vârsta lui, cu speranţa că viaţa lor va sluji salvării oamenilor şi nu nimicirii lor, aşa cum a făcut-o generaţia mea şi eu însumi.

În zori, imensa mlaştină duhnea.
Ochi morţi şi putrezi ne fixau intens.
Din ţeste cu găvane goale
Se desprindea o jale făr' de nume,
Doar iarba câmpurilor rămăsese aceeaşi.

Germania a avut şansa să găsească un conducător care a ştiut să reunească toate forţele ţării spre binele colectivităţii.

Daily Mail, Londra, 10-7-1933

Sâmbăta de 30 iunie 1934 a fost una din cele mai toride zile cunoscute de Berlin în ultimii ani. Istoria a făcut-o să fie şi una din cele mai sângeroase. Cu mult înainte de răsăritul soarelui, oraşul a fost încercuit de un cordon impenetrabil de trupe; toate căile de acces erau păzite de oamenii generalului Goering şi ale Reichsführerului SS Himmler.

La ora 5 dimineaţa, o uriaşă limuzină Mercedes, neagră, purtând pe parbriz inscripţia „SA Brigadenstandarte" a fost oprită pe şoseaua dintre Lübeck şi Berlin. Generalul de brigadă care o ocupa a fost smuls de pe locul său şi azvârlit într-o maşină a poliţiei, iar şoferul, Sturmmann SA, Horst Ackermann, invitat să dispară în doi timpi şi trei mişcări. Omul a revenit la Lübeck cu acceleratorul la podea şi a raportat cele petrecute şefului poliţiei locale. La început, acesta a refuzat să creadă. Cu fruntea brobonită de sudoare, se învârtea de colo până colo prin birou, ca, finalmente, să-l sune pe vechiul său amic, şeful departamentului judiciar. Ambii făceau parte din SA[1]*, încercata gardă a trupelor de şoc naţional-socialiste, dar, ca toţi ofiţerii de poliţie ai celui de al III-lea Reich, cu un an în urmă fuseseră, vărsaţi în SS*[2]*.*

---

1 *Sturmabteilung* (batalioane de asalt), formaţiune creată de Hitler în martie 1923, deci înaintea venirii sale la putere, ca trupă de elită, menită să asigure securitatea sa personală.

2 *Schutzstaffeln der N.S.D.A.P.* (iniţialele partidului nazist), au fost concepute, iniţial, tot ca trupe de şoc, desemnate să asigure protecţia acţiunilor întreprinse de partid. Ulterior, rolul lor s-a diversificat considerabil.

— Grünert! Trebuie să fie o greşeală! Nu-i cu putinţă ca cineva să se atingă de unul dintre cei mai celebri ofiţeri ai SA-ului!

— Zău? ricană şeful judiciarului. Ba-i cu putinţă, şi nu numai atât! Te sfătuiesc să stai cât mai departe de telefon şi să supraveghezi strada. Ai cheia de la uşa din dos? Nădăjduiesc că nimeni nu ştie de ea. Eu unul, am prevăzut de mult ziua asta şi m-am pregătit pentru ea. Aveam anume indicii. Eicke[3] s-a agitat cam mult în ultima vreme, lagărul de la Borgemor a fost evacuat, dar asta nu înseamnă că trebuie să şi rămână gol. L-au luat în primire esesiştii lui Eicke şi banda lui de asasini e gata de acţiune.

Generalul de brigadă Paul Hauke a fost încarcerat într-o celulă a fostei şcoli de cadeţi Gross Lichterfeld, devenită cazarmă a gărzilor de corp ale lui Adolf Hitler. Nici un motiv de îngrijorare pentru generalul de brigadă Paul Hatzke, comandant a 50 000 de mii de poliţişti SA, ex-căpitan al regimentului de gardă al Majestăţii Sale, Kaiserul. Nici un temei pentru aşa ceva. Auzea, ce-i drept, zgomote, uşi trântite, uneori câte un ţipăt. Esesiştii care-l conduseseră până la celulă, mormăiseră ceva despre o „revoltă". Ce idioţi!

— SA revoltându-se! Aş fi ştiut-o! strigase generalul. E o monstruoasă eroare!

— Bine-nţeles, îl aprobaseră esesiştii. Bine-nţeles, întotdeauna e o eroare.

Generalul ridică privirea spre ferestruica zăbrelită şi desfăcu cel de al patrulea pachet de ţigări.

"O revoltă!". Îl umflă şi râsul. SA-ul n-avea nici măcar arme pentru aşa ceva. Doar o ştia,prea bine. Sigur, SA-ul, nu aprobase, în totalitate, „revoluţia" hitleristă din '33. Nu fusese ţinută nici una din promisiunile făcute celor două milioane de SA, fie chiar şi aceea de a li se oferi de lucru, ceea ce şi revendicau 90% din ei. O vreme, fuseseră transformaţi în auxiliari ai poliţiei, cu un salariu de mizerie, inferior indemnizaţiei de şomaj de pe vremea republicii de la Weimar. Rămăseseră, mai toţi, de izbelişte. Sigur, erau nemulţumiţi, asta da, însă revoltaţi împotriva Führer-ului în nici un caz! Dac-ar fi ca SA-ul să ridice capul, atunci l-ar ridica împotriva vechii armate a Reich-ului, duşmanul principal al celor ce muncesc.

Ciuli urechea. Nu fusese, cumva, o salvă? Duduia un motor de camion, ambalat la maximum, eşapamentul păcănea sacadat. Ciudat! Şi totuşi, parcă auzise focuri de armă. Ce aiureală, salve de puşcă în plin centru al Berlinului şi încă în această minunată sâmbătă de vară când ostaşii aşteptau să plece în învoire!

Palmele îi deveniră umede. Alte două împuşcături... Da, pe Wotan şi Thor![4], erau chiar focuri de armă! Motorul camionului continua să uruie din răsputeri. Ca să acopere celelalte zgomote? Îl apucă tremuratul. La ce ticăloşii se mai dădea banda lui Himmler? Doar nu s-au apucat să execute oameni numai pe baza unei simple bănuieli? Aşa ceva nu-i cu putinţă decât la apucaţii ăia de sud-americani! N-ar face-o nici măcar

---

3 Brigadeführer Theodor Eicke, asasinul lui Ernst Rohm, şeful SA, suspectat de Hitler că ar fi pregătit o rebeliune împotriva sa şi a proaspetei ordini naziste. Pentru această „faptă de arme", la 11 iulie 1934, Eicke a fost avansat la gradul de SS-Gruppenführer (general de divizie).

4 În mitologia germană, Wotan (Odin în cea scandinavă) era zeul-zeilor. Din uniunea sa cu Freya a rezultat Thor, războinic feroce şi neînvins.

bolşevicii! De altfel, ruşii îi lăsaseră o excelentă impresie după stagiul de ofiţer de rezervă, efectuat la Moscova între 1925—1928. Ofiţerii sovietici se comportaseră admirabil, instructorii aşijderi; se pricepeau la luptele de stradă, exact ce aveau nevoie ei, nemţii, să înveţe.

Încă o salvă! Să fie vorba de un simplu exerciţiu, sau era şi un sâmbure de adevăr în ceea ce pretindeau esesiştii? SA rebeli? Doar dacă le luase Dumnezeu minţile! Ce-i drept, deveniseră prea mulţi, mai ales după absorbţia Căştilor de oţel[5]*, în frunte cu Prinţul lor cu tot! Ce-o să se întâmple acum cu târla asta de aristocraţi?*

Motorul camionului continua să uruie năprasnic. Îngrozit, generalul pricepu că nu-i vorba de un exerciţiu, că e ceva serios. De ore întregi, un pluton de execuţie slobozea salvă după salvă. Cine era în spatele acestei hoarde de esesişti? Sinistrul crescător de găini de lângă München era, se pare, un om cumplit de periculos, vanitos şi veninos, ba pe deasupra, se spunea, şi căzut în damblaua misticismului. La ce-i trebuia Führerului acest Himmler, un homuncul morbid şi suspicios?

Un tropot de cizme se opri în faţa celulei. Zăvorul scârţâi. În prag apărură siluetele unui Untersturmführer SS şi a patru ostaşi. Căştile de oţel sclipeau. Aparţineau diviziei brune a lui Eicke, singura unitate SS care nu purta uniforma neagră şi runele pe petliţe.

— În sfârşit! tună, furios, Paul Hatzke. N-o să scăpaţi cu una, cu două! Staţi numai să vorbesc cu generalul Röhm şi-o să vedeţi ce unt scoate din voi!

Nu primi nici un răspuns, în schimb fu îmbrâncit afară din celulă, încadrat de cei patru soldaţi şi flancat de Untersturmfürerul ai cărui pinteni zornăiau. Să fi avut cel mult douăzeci de ani, cu un chip ca cioplit în granit, deşi trăsăturile mai păstrau urmele adolescenţei, ochi de culoarea viorelei, un păr blond care se iţea pe sub cască. O faţă de înger, încremenită sub strânsoarea cureluşei petrecute pe sub bărbie. Probabil că-l durea, dar aşa erau esesiştii: nişte roboţi care nu cunoşteau decât regulamentul.

Soarele inunda cu lumina lui clădirile jegoase ale cazărmii şi ei păşeau pe caldarâmul tocit al curţii, un caldarâm pe care bătuseră „pasul de gâscă" copii de opt ani. Ani de-a rândul, în această cazarmă, fusese pregătită carnea de tun pentru oştirile imperiale, o carne de tun purtând cele mai răsunătoare nume ale Germaniei, băieţi născuţi pentru a nu cunoaşte alt statut decât cel al militarului. În toate casele Reichului puteai vedea fotografiile, uşor îngălbenite, ale unor flăcăiandri de şaisprezece ani, pornind în pas de paradă, cu casca pe cap şi uniforme superbe, să înfrunte, pe câmpiile Alsaciei, obuzele tunurilor franceze de 75 mm. Ei învăţaseră să moară aşa cum se moare în bunele familii prusace şi s-ar fi putut ca, după opt ani de şmotru inuman pe pavajele cazărmii Gross Lichterfeld, moartea să le fi apărut ca o izbăvire, ca o intrare în paradis.

Micul grup trecu prin faţa grajdurilor în jurul cărora se îmbulzeau ostaşi înarmaţi până-n dinţi, aparţinând diviziilor Eicke şi Cap-de-Mort.

Uruitul motorului se auzea acum deosebit de puternic. Generalul de brigadă se opri din mers.

---

5 Stahlhelme. Formaţie extremistă apărută după primul Război mondial, derivată din *Freikorps* (unităţi de voluntari anticomunişti), avându-l în frunte pe prinţul Max von Baden, unul din fiii Kaiserului abdicat Wilhelm al II-lea

— Ce faceţi? Unde mă duceţi? întrebă el nervos.

— Am ordin să vă conduc la Standartenführer SS Eicke, rânji blondul. Nu-mi creaţi greutăţi, tot nu foloseşte la nimic.

Liniştit, generalul surâse: evident, nimeni nu era împuşcat fără o judecată prealabilă, aşa ceva nu se putea întâmpla în Germania. Aici domnea ordinea, buna ordine prusacă, graţie căreia, dealtminteri, ajunseseră la putere. O spusese chiar Führerul, adresându-se vechilor combatanţi: „Acum s-a terminat cu brambureala şi haosul democratic. De aici încolo, în Germania va domni ordinea şi cei care vor încerca s-o saboteze, vor dispare."

Depăşiră grajdurile şi pătrunseră într-o curticică complet închisă de nişte ziduri înalte. Pe vremuri, aici erau scoşi la plimbare cadeţii pedepsiţi cu arestul. Tot acolo se afla camionul, un uriaş camion diesel, fabricat de Krupp. La volan stătea un esesist în uniformă brună, care fuma privind indiferent cum se apropie noii sosiţi.

În mijlocul curţii se proţăpiseră câţiva ofiţeri în uniforme brune ori negre. Lângă unul din ziduri se aliniase plutonul de execuţie, doisprezece oameni, primul rând în genunchi, cu arma la verticală, cel de al doilea stând drept, cu arma la picior. Alături de zidul care despărţea curticica de grajduri, aşteptau alte două duzini, gata să preia ştafeta. Douăzeci de execuţii, apoi schimbul. Oh! generalul Paul Hatzke cunoştea pe de rost regulamentul.

Un bărbat în uniforma cafenie a SA zăcea cu faţa în nisipul înroşit de sânge. Pe umăr lucea epoletul auriu al Obergruppenführerilor, se întrezărea şi reverul purpuriu de general. Paul Hatzke simţi cum o sudoare rece prinde să-i şiroiască de-a lungul spinării; deveni livid şi începu să dârdâie în pofida caniculei.

Un Hauptsturmführer, cu un teanc de hârtii în mână, remarcă apariţia micului grup.

— Numele? zbieră el.

— Brigadeführer SA Paul Egon Hatzke.

Celălalt dădu din cap şi şterse ceva de pe una din foi. Doi SS înşfăcaseră trupul celui executat şi-l aruncară în camion.

— Înaintaţi! mârâi Hauptsturmführerul. La zid şi în viteză!

— Dar vreau să-l văd pe Standartenführerul Eicke! strigă, îngrozit, generalul.

Cineva îl împunse în şold cu ţeava unui pistol.

— Destul cu prosteala! Nu slujeşte la nimic! Ordinul e ordin!

Generalul aruncă în juru-i o privire deznădăjduită. Chipuri împietrite, necruţătoare, sub căştile de oţel marcate cu literele SS. Ceva mai încolo, zidul împroşcat cu sânge şi un firicel purpuriu care se scurgea în rigolă.

— Supune-te, trădător ticălos, altminteri te curăţăm pe loc, zbieră Hauptsturmfürerul, agitându-şi teancul de foi.

Generalul simţi că e lovit peste faţă. O lungă jupuitură îi vârstă obrazul şi sângele porni să picure pe epoleţii săi aurii. Înţelese atunci că venise sfârşitul, sfârşitul unui vis despre statul naţional-socialist, un stat drept şi echitabil. SS-ul, Heydrich, Goering[6] câştigaseră partida... Perfect

---

6 Reinhard Heydrich, supranumit şi „Arhanghelul Morţii" a comandat SD (*Sicherheitsdienst* — Serv. de Securitate a Reichului), fiind unul dintre cei mai fanatici nazişti. Numit şef al siguranţei statului în protectoratul Boemia şi Moravia, unde s-a ilustrat printr-o ferocitate deosebită, a fost executat în 1942, de un comando de patrioţi cehi veniţi din Anglia. Drept

calm, cu braţele încrucişate pe piept, se aşeză cu spatele la zidul însângerat.

Motorul camionului se ambală asurzitor. Generalul fixa gurile negre ale ţevilor îndreptate spre el de esesiştii plutonului de execuţie fără teamă, fără ură. Era un martir, un erou al statului naţional-socialist pe care-l visase. Paul Hatzke surâse morţii şi strigă din toate puterile: „Trăiască Germania, trăiască Adolf Hitler!", după care se prăbuşi pe nisip.

Între timp, următorul ofiţer SA îşi aştepta rândul. Abatorul a funcţionat toată ziua, aproape, întreaga noapte.

— Executaţi-i imediat ce-au fost identificaţi! a răcnit Eicke atunci când i s-a comunicat că unul din foştii săi camarazi ar dori să-l vadă.

Această demenţă ucigaşă a bântuit cu turbare în Germania preţ de aproape o săptămână şi masacrele din 30 iunie au slujit substanţial la ascensiunea lui Himmler, Heydrich şi Eicke — Himmler un funcţionăraş anonim, înfumurat ca un păun; Heydrich, ofiţer degradat şi Theodor Eicke, cârciumar alsacian.

Cincisprezece zile mai târziu, ostaşii care formaseră plutoanele de execuţie şi ofiţerii care-i comandaseră — cu excepţia a patru dintre ei — au fost izgoniţi din rândurile SS-ului. În total, 6 000 de oameni. Înainte de sfârşitul anului, 3 500 au fost executaţi, la rândul lor, sub cele mai felurite pretexte; a fost o idee a lui Eicke care l-a amuzat teribil pe Goering. Supravieţuitorii au rămas să putrezească în lagărul de la Borgemor. Goebbels, ministrul Propagandei, a anunţat însă că au pierit cu toţii luptând împotriva rebeliunii SA şi Rudolf Hess, mâna dreaptă a Führerului, i-a celebrat ca pe nişte martiri.

— Iată aşa se scrie Istoria, i-a spus, înveselit, Eicke lui Goering, ciocnind cu el un pahar la cartierul general al acestuia din urmă din Leiptzigplatze.

Planul acestui masacru a fost elaborat, încă de la 24 iunie, cu participarea generalului de armată Walter von Reichenau, de la Comandamentul superior al Wehrmacht-ului. Goering şi Heydrich insistaseră ca şi armata să fie implicată, iar generalii se raliaseră SS-ului. Cât despre Hitler, care le ştia pe toate, în acea zi el a plecat la Essen ca să participe la un mariaj în familia gauleiterului Terboven. Ceasul începerii masacrului a sunat în toiul petrecerii.

PARTIZANUL

În faţa noastră se ghiceau contururile Stalingradului. Am ieşit din tanc ca să ne zgâim la spectacol, dar n-am văzut decât un uriaş nor de fum care acoperea oraşul. Se pare că ardea încă de la începutul lui august, de la primele bombe ale avioanelor germane.

Singurul lucru pe care-l puteam realmente distinge era Volga, panglică argintie în care se reflecta soarele tomnatic. Aveam în urma noastră un marş istovitor şi multe, foarte multe încleştări sângeroase.

---

represalii, SS-ul a ras de pe faţa pământului satul Lidice, cu populaţie cu tot. Hermann Goering, fost as al aviaţiei germane în primul război mondial, devenit comandantul aviaţiei celui de al III-lea Reich, a fost unul din aprigii susţinători ai lui Hitler. S-a sinucis în timpul procesului de la Nürnberg.

De patru luni ne petreceam viaţa în tanc. Aici mâncam, aici dormeam. Singurele noastre opriri erau pentru plinul de carburant şi de muniţii, şi astea numai când camioanele trenului regimentar ajungea până la noi. Nervii stăteau să plesnească, nu mai puteam, ne certam şi săream la bătaie pentru o nimica toată. Micuţul a vrut să-i crape capul lui Heide pentru o prăpădită de bucată de pâine şi, pentru că gaşca noastră i-a dat dreptate Micuţului, Heide a fost nevoit să parcurgă o sută de kilometri agăţat de uşiţa din spate a tancului. Ne-am îndurat de el şi l-am băgat înăuntru abia după ce, asfixiat de gazele de eşapament, s-a prăbuşit, leşinat.

Întreaga zi, tancul a înaintat în direcţia Volgăi. Pe la asfinţit, observăm un alt car de asalt, imobil la liziera unei păduri. Comandantul lui fumează instalat pe blindaj şi totul e atât de miraculos de calm, încât te-ai crede la manevre.

— În sfârşit! suspină, uşurat, Bătrânul. Uite şi compania. Îmi era teamă să nu mă fi rătăcit, hărţile astea ruseşti sunt complet aiurea.

În culmea fericirii, Porta opreşte la câţiva metri de celălalt tanc, iar noi deschidem chepengurile ca să tragem adânc în piept aerul proaspăt al toamnei, ştergându-ne feţele năclăite de sudoare şi praf.

— Cum merge? strigă Bătrânul. Am fost cât pe-aci să nu dăm de voi! Unde-i comandantul companiei?

Dar chiar în clipa în care Bătrânul se pregătea să sară jos, comandantul celuilalt tanc plonjează fulgerător în interiorul turlei, trăgând chepengul după el.

— E Ivan! urlă Bătrânul. La posturi!

Sovieticul n-a mai apucat să îndrepte spre noi ţeava tunului; un proiectil brizant tip S îi străpunge turela care explodează într-o vâlvătaie de flăcări. O ştergem, descriem un larg arc de cerc, dar hop! la câţiva metri de noi, nouă tancuri T-34 ţin sub bătaia tunurilor drumul pe care tocmai ne aflăm... Prea târziu ca să mai facem marşarier! Din fericire, ruşii nu ne-au observat încă şi se bucură, la rându-le, de pacea înserării.

Porta a frânat instinctiv zărind prin periscop cei nouă monştri de oţel, dar Bătrânul a rămas calm. Şi-a scos capul din turelă şi, văzută de departe, casca lui de piele seamănă întru totul cu cele purtate de tanchiştii ruşi.

— Înainte, cu toată viteza! comandă el prin microfon. Singura salvare e să-i depăşin!

Porta schimbă vitezele, *panzerul* nostru svâcneşte. Noroc de înserare, altminteri nu scăpam! Nebănuind nimic, sovieticii ne fac semne prieteneşti cărora Bătrânul le răspunde cu voioşie. Izbutim să trecem şi, un ceas mai târziu, vedem căsuţe apărând pe marginea drumului. O gară cu o locomotivă învăluită în aburi trăgând după ea vagoane de marfă, o puzderie de blindate şi soldăţime, dar întunericul ne protejează şi nimeni nu ne spune nimic. Am nimerit într-o concentrare de trupe inamice în plină activitate. Un agent de circulaţie, zbieră la noi ca să facem loc maşinii blindate a unui ştab:

— *Davai!* urlă el, agitând fanionul.

O bucată de drum înaintăm în spatele unor gigantice care de asalt tip I.S. Mai încolo, la o răspântie înţesată de tunuri anticar, suntem dirijaţi către Stalingrad şi trecem prin faţa unei coloane de T-34, oprite la marginea drumului. În interiorul lor, protejate de blindaj, echipajele dorm liniştite.

Bătrânul ne ordonă să deschidem toate chepengurile ca să nu

trezim bănuieli; nici un echipaj nu ar circula, în spatele frontului, cu ele închise. Un batalion de infanterie ocupă tot drumul şi pifanii ne înjură copios când îi obligăm să sară în şanţuri ca să ne facă loc. O luăm la dreapta, cotim la stânga, ocolim o pădure şi, în sfârşit, ajungem la liniile noastre.

Trei zile mai târziu suntem pe ţărmul Volgăi, la 25 kilometri nord de Stalingrad. Toată omenirea se rostogoleşte pe faleză în jos ca să-şi umple bidoanele cu apă proaspătă dar, mai ales, să fie primul care să bea din Volga! Un fluviu lat de cinci kilometri pe care tocmai îl coboară un remorcher trăgând după sine un şir de şlepuri. Imediat o baterie de 75 mm intră în acţiune. Gheizere de apă prind să ţâşnească, bietul remorcher încearcă să se strecoare printre trombe, dar toate eforturile se dovedesc în van. Un obuz la provă, unul la pupă, două chiar la mijloc, remorcherul se frânge şi se scufundă. Acum e rândul şlepurilor care se leagănă duse de curent. După zece minute, pe luciul apei nu se mai vede nimic.

Stalingradul e în flăcări. Duhoarea incendiilor ajunge până la noi, înăbuşitoare, greţoasă. Văzduhul e numai funingine şi scrum. Miazma asta oribilă se lipeşte de piele, de uniforme, de tot... e o putoare care ne va însoţi luni de zile, chiar şi după încheierea bătăliei.

Am văzut arzând destule oraşe, dar o duhoare ca asta n-am mai întâlnit. Nici unul din cei care au luptat la Stalingrad nu va uita vreodată mirosul acestui oraş agonizând, miros care, paradoxal, respingea şi atrăgea totodată.

Compania s-a îngropat la pământ în faţa colinei Mamaiev în ale cărei grote şi subterane se adăpostise un întreg stat-major sovietic şi diverse subunităţi. Noaptea, aruncătoarele noastre grele împroşcau colina şi dacă se întâmpla ca tirul să fie niţel mai scurt, suflul acestor mine infernale aproape că ne arunca afară din tranşee. Trebuie să fi fost ceva cumplit să nimereşti sub un asemenea bombardament. Au atacat şi blindatele, dar fără succes. Atunci au fost reluate, până la abrutizare, bombardamentele, după care Divizia a 14-a *panzer* a izbutit să forţeze căile de acces către subterane. Curăţirea lor de inamic a fost făcută cu aruncătoarele de flăcări şi cu arma albă. O inimaginabilă baie de sânge! Un comisar, având gradul de maior e lichidat pe loc de echipa însărcinată cu escortarea prizonierilor; la fel se procedează şi cu comsomoliştii. Nici măcar esesiştii nu participă fără o strângere de inimă la acest masacru. Dar este un ordin venit, încă de la începutul anului 1942, de la Marele Cartier General, una din acele nenumărate tâmpenii care i-au incitat pe ruşi să se bată până la ultima picătură de sânge.

Vara era pe sfârşite, ploua cu găleata, totul se prefăcea în mocirlă, noroiul se lipea de cizme. Trei săptămâni de ploaie neîntreruptă. Nu era nimic care să nu pută a mucegai, curelăria echipamentului, până şi propria noastră piele, în pofida unui praf pe care ni-l distribuiseră sanitarii, dar care nu slujea la nimic. Ajunsesem să regretăm pulberea sufocantă a verii.

Ploii îi urmă frigul, cu primele îngheţuri nocturne, dar, în continuare, ne era interzis să ne punem mantăile, pe care, dealtfel, mulţi nici nu le aveau. Fuseseră azvârlite pe undeva prin stepă, când termometrul indica 40° la umbră. Se pare că echipamentul de iarnă urma să sosească, dar, până una alta, ceea ce sosea erau noi şi noi unităţi. Trenuri lungi cu rezervişti sau cu recruţi cărora încă nu le mijise mustaţa şi care, cu o cumplită şi eroică inconştienţă, se năpusteau asupra mitralierelor inamice. Un măcel, atroce şi perfect inutil! Chiar de la primul atac,

majoritatea lor rămânea agăţată în reţelele de sârmă ghimpată şi-i auzeam murind. Erau expediaţi, direct din cazărmi pe frontul Staligradului, neavând nici cea mai mică experienţă a luptei, îndopaţi doar cu minciunile propagandei.

Întâiul atac al artileriei sovietice le-a întunecat minţile şi ei au pornit, cu priviri rătăcite, asupra mitralierelor şi automatelor inamice. Ceţurile care se ridicau dinspre Volga i-au învelit în giulgiuri îngheţate. Nici măcar nu ţipau copiii aceştia de şaptesprezece ani, forţaţi să se angajeze ca voluntari. Un neamţ nu ţipă, a ţipa e laş. Mulţi dintre ei, cu plămânii sfârtecaţi de suflul exploziilor, mureau de o lentă asfixie. Am izbutit să aducem îndărăt pe câţiva dintre ei, dar a fost tare greu. Picioarele lunecau pe bucăţi de carne omenească şi cadavre acoperite de glod, iar dacă inamicul ne auzea, ce ţinte minunate îi ofeream! Cu o zi în urmă, şapte dintr-ai noştri au pierit în felul acesta. Pentru douăzeci de recruţi salvaţi, ni se promisese câte o învoire de o zi. Era foarte ispititor, dar asemenea operaţiuni au fost, în scurt timp, sistate întrucât costau prea scump prin pierderea unor combatanţi experimentaţi.

Cercul de foc în care urmau să fie prinse trei armate sovietice se strângea tot mai mult în jurul Stalingradului. „Cea mai mare victorie a tuturor secolelor!" trâmbiţa propaganda, dar de victorii ne cam săturasem. Ajunge cu atâtea victorii! Singurul lucru pe care-l doream era să se termine odată războiul ăsta! Numai subofiţerul Julius Heide, un fanatic, se simţea fericit.

— Ce mai, o treabă făcută pe cinste! Acuşi cucerim bucata asta de fluviu, şi, direct la Moscova!

Să-l iei la poceală, nu alta!

Comandantul Armatei a VIII-a italiene a cerut Înaltului comandament german ca trupele sale să intre primele în Stalingrad. Steagul italian era cel care urma să fluture deasupra uzinei „Octombrie Roşu", dar uite că italienii au ajuns să se certe cu românii, care şi ei voiau să fie primii.[7]

— Ce-mi pasă cine intră primul în afurisitul ăsta de oraş, dacă-n momentul ăla eu unul o să mă aflu undeva departe de linia-ntâi! rânjea Porta. Mă mir doar că macaronarii au devenit deodată atât de bătăioşi! Nu le-au plăcut niciodată locurile unde se lasă cu pac-pac!

Într-una din zile, pe când se mai aştepta căderea Stalingradului, am primit o misiune în spatele liniilor ruseşti. Trebuia să aruncăm în aer un pod foarte important ce slujea, zi şi noapte, la aprovizionarea inamicului. Ni s-a mai spus că, înainte de a ajunge la el, va fi nevoie să străbatem o mlaştină.

Mlaştina este ea în sine ceva oribil. La asta, se mai adauga şi faptul că, în afara propriului său echipament şi armament, fiecare din noi urma să poarte un container conţinând 30 de kilograme de trotil, sufocant de greu. Ziua ne ascundeam prin lăstărişul des, noaptea înaintam. A doua zi, am dat şi de mlaştina pomenită în care am început să ne înfundăm până la genunchi. Nimic mai perfid şi mai înşelător decât mlaştinile astea ruseşti, pretutindeni moartea care te pândeşte sub un strat,

---

7 Inexact. Armata a VIII-a italiană şi Armata a III-a română, ambele făcând parte din Grupul de armate „B" se aflau mult la nord de Stalingrad, iar Armata a IV-a română, sensibil mai la sud. În Stalingrad şi zonele limitrofe au luptat doar Armata a VI-a germană sub comanda mareşalului von Paulus.

aparent inofensiv, de verdeaţă. Broaşte uriaşe care orăcăie sinistru, bolboroseli, foşnete stranii... Brusc, una din aceste broaşte a sărit drept în faţa noastră holbându-se cu ochii ei enormi. Apariţia a fost într-atât de neaşteptată încât pe Gregor l-au lăsat nervii şi a aruncat cu o grenadă în broscoi. Explozia a făcut să vuiască întreaga pădure. Instantaneu, au izbucnit strigăte, un motor s-a pornit să uruie, au scrâşnit şenile. Îngroziţi, ne-am făcut una cu pământul.

— Ivan ne-a reperat, şopti Porta.

— S-o ştergem! făcu Gregor.

Bun, s-o ştergem, dar încotro? De jur împrejur, o mlaştină amăgitoare, în faţă, ruşii ale căror strigăte devin, din ce în ce mai distincte.

Printre copaci se iţi, sinistru, botul de culoarea măslinei verzi al unui T-34. Ţeava tunului se roti uşor, trecu peste noi, ţinti mlaştina. Trei obuze, apoi şenilele zăngăniră, tancul se puse în mişcare... Un mal de pământ fu trecut, apoi, brusc, carul de asalt se înnămoli, izbuti pentru un moment să se smulgă din prinsoarea smârcului, derapă şi... cu un gâlgâit, cu un clefăit oribil, mlaştina supse şi înghiţi în adâncurile ei neştiute masiva maşină de luptă.

Zăpăcită, grupa de însoţire îşi face apariţia. Cum a putut dispare, aşa, deodată, ditamai tancul? Rafalele lui Barcelona mătură siluetele kaki. O lungă clipă de tăcere, plină de nelinişti. Ce facem? Ar trebui s-o roim înainte ca supravieţuitorii să-şi revină. Iată, tocmai, unul. Pe creasta digului, apare un sergent-major, scrutând locurile cu prudenţă. Alţii îl urmează. Pretutindeni, numai căşti kaki. O ploaie de grenade. Noroiul şi apa ţâşnesc de pretutindeni.

— *Davai, davai!* răcneşte sergentul-major, o bucăţică de om cu nişte picioare crăcănate vârâte în cizme cu carâmbii prea lungi. *Davai, davai!*

— Foc! comandă Bătrânul.

Primul care se prăbuşeşte e sergentul-major cel crăcănat. Îi urmează alţii şi tăcerea se lasă peste mlaştină. Nici un zgomot. Mai bine de o oră stăm cu burta lipită de smârc, nemişcaţi, aşteptând. Deodată, alt scrâşnet de şenile... Un tanc e pe cale să escaladeze rambleul de pământ al stăvilarului, urcă încet, acum îi vedem turela. Ea se roteşte fără grabă, oribilul ştuţ al aruncătorului de flăcări vizează, o lungă flacără stacojie ţâşneşte printre trunchiurile copacilor. Dogoarea e aproape insuportabilă. E limpede că cei din tanc şi-au închipuit că suntem tot acolo unde fusesem mai înainte şi unde, în clipa de faţă, tălăzuieşte o mare de foc.

Turela se răsuceşte, pălălăile cuprind mlaştina. Arde tot ce poate arde. Din ştuţul infernal prăpădul ţâşneşte pentru a treia oară. Ne înfundăm cât putem în noroi — dacă jetul ucigaş îşi schimbă direcţia, vom fi carbonizaţi instantaneu.

Dar iată că o cască de piele îşi face apariţia din turelă, un chip mânjit de funingine inspectează locurile. Porta îşi pregăteşte aruncătorul de flăcări... Acum e rândul nostru... Îl urmărim cu sufletul la gură... Dacă ratează, Dumnezeu să ne mântuiască! Trăsăturile feţei i-au încremenit, vremea bancurilor a trecut. Ocheşte cu grijă, apoi... Apoi, trei jeturi de lichid ce arde şi şuieră se năpustesc prin chepengul deschis al turelei! Văzduhul e sfârtecat de o explozie formidabilă, bucăţi de oţel şi carne zboară în toate părţile... De data asta, chiar că totul s-a terminat.

Cu Porta în frunte, ne-am reluat înaintarea pe ceea ce s-ar putea numi „potecuţă", de fapt, două trunchiuri de copaci, legate între ele şi puse cap la cap, plutind cam la cincizeci de centimetri sub nivelul

smârcului. Un om poate trece, dar e periculos. Dacă ai alunecat, adio speranţă de scăpare, mlaştina nu restituie niciodată prada. În plus, ştim din experienţă, că asemenea „cărărui" sunt înţesate de capcane, una mai ingenioasă decât alta. Dai în lături o cracă, şi, brusc, pământul îţi fuge de sub picioare, o ridici şi te pomeneşti străpuns de câteva baionete legate mănunchi. Un vrej inocent de iederă spânzură de un copac — tragi de el ca să-ţi faci loc şi minele explodează, în stare să sfârtece o coloană întreagă.

Porta avansează, ţinând pregătit aruncătorul de flăcări. Face un pas şi se opreşte, scrutează atent cu privirea, pasul următor ar putea fi mortal... Trecând, avem grijă să nu atingem nici o plantă. Într-un anumit loc a fost nevoie să facem o adevărată echilibristică pentru a evita nişte baionete trecute prin carne putredă — o simplă zgârietură şi te-ai asigurat de tetanos sau septicemie. Până şi un amărât de arici ne-a dat sudori reci: deseori, bietele vietăţi sunt ataşate de o mină.

Micuţul păşeşte în urma lui Porta cu ţeava pistolului-mitralieră aţintită în sus, gata să deschidă foc asupra trăgătorilor camuflaţi în copaci. Sunt greu de descoperit şi dacă ai cea mai mică bănuială, trebuie să tragi primul. În materie de camuflaj, ruşii ne au pe toţi la buzunarul mic. Un siberian poate rămâne nemişcat şi douăzeci şi patru de ore în vârful unui copac, am avut parte de aşa ceva. Până şi păsările se lasă înşelate — omul se contopeşte într-atât cu arborele, încât ele se aşează pe el ca pe o banală cracă.

Pe neaşteptate, Porta se cufundă în apă. Doar capul depăşeşte ferigile crescute din belşug în mâlul smârcului. La un semn de-al lui, plonjăm şi noi; plasa de camuflaj pe care o purtăm pe căşti ne face, practic, invizibili. Se scurg vreo zece minute.. Nimic... Atunci, prudenţi, ne săltăm capetele.

Pe o creangă numai putregai, s-a aşezat o păsărică verde-galbenă. Ciudată păsărică. Bate din coada sa verde, îşi lasă capul când pe o parte, când pe alta, şuieră, face cu ochiul. Această păsăruică drăgălaşă e mortal de periculoasă, e, ceea ce se cheamă, un vestitor. Instinctul nostru de fiare ne-a prevenit: duşmanul e pe aproape. Porta avansează pe genunchi; numai un tremur uşor al apei îi dezvăluie prezenţa. Nici un sunet, doar că zburătoarea îşi întrerupe din când în când ciripitul şi-şi răsuceşte căpşorul, ba la stânga, ba la dreapta, de parcă ar şti că cineva se apropie pe sub apă.

Legionarul e cu pumnalul între dinţi. Porta se ridică din apă, aruncă o privire circulară, după care, şovăind, întinde mâna spre pasăre. Instantaneu, două umbre se năpustesc spre el, dar răpăie un pistol-mitralieră şi pumnalul Legionarului se împlântă în spinarea uneia din siluetele verzulii. Am scăpat şi de data asta.

Păsărica îşi ia zborul şi dispare printre răchite; câtva timp rămânem imobili trăgând cu urechea la straniul ei cârâit.

— Ce oroare, murmură Bătrânul şi dând să păşească e cât pe aici să se împiedice de trunchiul putred şi scorburos al unui copac.

— Atenţie, nenorocitule! răcneşte Legionarul.

Fire subţiri, petrecute pe după o cracă leagă putredul trunchi de o încărcătură explozivă plasată sub „potecă". Bătrânul se face alb ca varul.

— Ai avut baftă! mârâie Legionarul. Dar, Dumnezeule, ce viaţă!

Barcelona lunecă scoţând un strigăt ascuţit, dar Micuţul îl înhaţă prompt şi-i restabileşte echilibrul pe bârnele care se leagănă periculos şi parşiv. Mlaştina întreagă pare să tragă cu urechea. Au amuţit până şi

broscoii. Într-adevăr, ce viaţă!

*

Câteva ceasuri mai încolo. O colibă din crengi. Înăuntru, trei bărbaţi echipaţi în oribila costumaţie a partizanilor din mlaştini. Şi-au tras de pe faţă cagulele verzi, vodca se revarsă gârlă şi sunt atât de beţi încât nici măcar nu ne-au auzit apropiindu-ne.

Gâtuiţi cu lanţurile noastre din corzi de oţel, partizanii sunt azvârliţi pe tăcute în mlaştină. În afară de ei însă, bordeiul mai conţine şi nişte lăzi: muniţii, arme, vodcă şi peşte uscat la vânt. E o adevărată desfătare peştele ăsta uscat rusesc!

Noaptea o petrecem în colibă, o noapte de odihnă şi de vodcuială. A doua zi, atingem podul. E un pod gigantic, mai mare şi mai înalt decât toate podurile văzute până acum.

La mijlocul lui, lângă gheretă, sentinela veghează, fumând, cu pistolul mitralieră aşezat pe balustradă. Peste tot plase de camuflaj. Când am ajuns, tocmai se scurgea pe el o lungă coloană de camioane, urmată de o companie de T-34. Impecabilă ca ţinută cât timp treceau unităţile, sentinela revenea, odată ele dispărute, la atitudinea leneşă şi indolentă de dinainte. Ca şi nouă, puţin îi păsa de război şi, în acest moment, visa probabil la satul de baştină. Mirosul mahorcii, tocătura aia de frunze şi nervuri de tutun, ajungea până la noi. Era un bărbat trecut de prima tinereţe, cu o mustaţă groasă şi tristă, lăsată pe oală; în colţul gurii o ţigară grosolan răsucită, pe cap, o căciulă de blană cu clape, dar bluza kaki de uniformă, era de vară, descheiată la guler. De tot hazul ţinuta asta a lui!

— Le lipseşte, pesemne, echipamentul de iarnă, comentă Micuţul. Ca şi la noi. Dacă te-ai procopsit cu o căciulă, atunci mulţumeşte-te în rest cu o tunică de vară, iar dacă ţi s-a dat o manta, poartă-ţi fericit boneta chiar dacă crapă pietrele de ger!

Aşteptăm întunericul ca să ne strecurăm sub pod în vederea instalării calupurilor de T.N.T. Legionarul se caţără, mai abitir ca o maimuţă, pe pilonii de beton, Gregor şi Heide întind cablurile electrice, Porta şi cu Micuţul se ceartă ca chiorii pentru dreptul de a acţiona detonatorul.

Pe pod trece o nouă coloană, precedată de data asta de un jeep cu fanion roşu. Transport de muniţii.

— Of, de-am fi fost gata, oftează Porta. Ce mai foc de artificii!

— Tâmpenii! îl repede Bătrânul. Odată cu ei, se alegea şi din noi praful şi pulberea!

În zori, totul era gata şi, iată că apare o nouă coloană.

— Cum ajung la mijlocul podului, cum îi trimit la toţi dracii! rânjeşte Micuţul, frecându-şi mâinile.

— Zât! îl stopează Bătrânul. Ne-au plătit să aruncăm în aer un pod şi atâta tot!

Iar când coloana s-a scurs:

— Gata de acţiune? Foc!

Cei care n-au apucat să se adăpostească în dosul stâncilor de pe mal sunt buşiţi de pământ de formidabilul suflu al exploziei. Dar... dar... dar ce se întâmplă? ne frecăm la ochi, nevenindu-ne să credem. Pilonii şi infrastructura au dispărut, bine-nţeles, suprastructura metalică, aşijderi, dar planşeul de beton, intact, s-a aşezat, pur şi simplu, pe fundul apei.

Iar un planşeu, chiar şi crăpat, pe ici, pe colo, nu va împiedica niciodată vehicule să treacă! Fără de voie, am fabricat cel mai solid pod din lume. De aici încolo, nici un pilot de avion nu-l va mai putea repera!

Accesul de râs care ne cuprinde e general. Traversăm fluviul alergând peste planşeu şi, chiar la mijlocul acestuia, apa tot nu ne ajunge decât până la genunchi.

— Să vrei să înoţi şi tot nu poţi! râde cu hohote Gregor.

— Ajunge! ordonă Bătrânul. Roiu'!

Peste cinci minute, s-a terminat cu râsul.

Iată-ne, din nou, în pădure. Poteci, pâraie, ochiuri de apă, lăstăriş, ferigi, copaci şi iarăşi copaci. E clar, ne-am rătăcit. Brusc, dăm de un pădurar! Un bătrân care sparge lemne în faţa colibei sale.

— Salut, tovarişci! îi zice Porta cum nu se poate mai amabil.

Uluit, pădurarul ridică nasul. E bătrân, bătrân de tot. Ascunşi sub două sprâncene stufoase, ochii sunt de un albastru incredibil. Lăsând toporul din mână, ne măsoară curios, apoi, cu aerul cel mai firesc din lume, i se adresează lui Porta:

— Ah! Tu eşti. Unde naiba ai rătăcit atâta amar de vreme?

— Am fost la război, îi răspunde Porta pe acelaşi ton. Nemţii au venit iarăşi, n-ai aflat?

— Adevărat? Atunci, trebuie daţi afară, spune bătrânul, şi cu o lovitură zdravănă despică lemnul pregătit. Cum o duce maică-ta? îl mai întreabă pe Porta.

— Bătrâna o duce bine, mulţumesc de întrebare.

— Bine. Ai căsăpit mulţi nemţi?

— Câţiva, cu siguranţă, răspunde, modest, Porta şi-i întinde bătrânului pădurar punga cu mahorcă.

— Tutun cazon, declară, sentenţios, moşneagul şi, fără să-i mai pese de noi, se reapucă de treabă.

La rându-ne, dispărem printre brazi, dar loviturile de topor răsună încă multă vreme în urechile noastre. Atât de mult încât, învârtindu-ne, pesemne, în cerc, ne trezim deodată în faţa faimosului pod.

Atunci, Bătrânul decise să urmăm cursul fluviului în ciuda riscului de a da peste, trupe sovietice. Dealtfel, a avut dreptate. După două zile eram în poziţiile noastre şi Bătrânul a putut raporta: „Misiune îndeplinită", fără prea multe amănunte suplimentare.

Frigul devenea tot mai intens. Venise iarna. Într-o noapte se porni şi primul viscol. Cum tot nu primisem mantăi, îndesam pe sub uniforme orice hârtie pe care o găseam. Nimeni nu mai credea în „măreaţa victorie de la Stalingrad". Trenurile cu trupe proaspete încetaseră să mai vină, hrana şi toate celelalte erau paraşutate, circulau diverse zvonuri sinistre cum că ruşii ne-au încercuit şi n-avem scăpare. Raţiile fuseseră reduse şi ordinul era să economisim muniţia.

Ce frig! Dumnezeule, ce frig! Se vorbea de degerături... unele intenţionate chiar. Doi băieţi din compania noastră, care-şi puseseră dinadins ciorapi uzi în picioare ca să doarmă aşa, au fost executaţi, ca vinovaţi de automutilare, în Pădurea Tătarului.

Standartenführerul SS azvârli, cu vădită plăcere pe masă telegrama ultrasecretă pe care tocmai o primise şi o împinse spre Sturbanführerul Lippert.

— Michael, a sunat ceasul. Ordin să-i lichidăm pe trădători! S-a isprăvit cu toate javrele alea din Armată!

Imensa limuzină Porsche, arborând fanionul Diviziei brune, părăsi Dacha-ul îndreptându-se către München, cu Eicke şi Lippert tolăniţi pe bancheta din spate. Pe drum, îl culeseră şi pe Hauptsturmführerul Schmausser. La orele 13, cei trei ofiţeri SS pătrunseră în biroul lui Koch, directorul închisorii centrale şi-i cerură să le fie livrat Röhm, şeful de stat-major al SA.

Koch a refuzat scurt, ba chiar i-a poftit pe cei trei esesişti — dealtfel, pe jumătate beţi — să piară din ochii lui dacă nu vor să fie şi ei arestaţi. Pumnul pe care-l trânti în tăblia biroului făcu să sară călimara, după care înşfăcă receptorul telefonului şi-l sună pe ministrul Justiţiei. La rândul său, ministrul refuză să-l predea pe şeful de stat-major şi interzise ca Eicke şi acoliţii săi să pătrundă în închisoare. În clipa aceea, spre stupefacţia directorului, Eicke îi smulse telefonul din mână.

— Sunt aici din ordinul Führerului, zbieră el, şi sunt grăbit! N-am timp de pierdut cu diverşi damblagii ai regulamentului şi vă previn de pe acum că la Dachau se mai găsesc ceva locuri libere!

Livid la faţă, directorul închisorii ascultă răspunsul gâfâit al ministrului. Cu o mână tremurândă aşeză receptorul în furcă, sună închisoarea şi porunci ca Eicke şi ciracii săi să fie lăsaţi să intre.

Celula 474. Pe o laviţă de lemn şedea prizonierul Ernst Röhm, şeful statului major al formaţiilor SA, cu pieptul gol, şiroind de sudoare. Eicke îi zâmbi prietenos şi-i strânse mâna ca unui vechi şi bun camarad.

— Cum o duci, Ernst?

— Prost, răspunse Röhm, zâmbind istovit.

Eicke se aşeză alături şi-i arătă cu degetul mica lucarnă prin care se zărea un petic de cer albastru. Ziua de iulie era toridă.

— O vreme splendidă, Ernst. Gagicuţele se plimbă fără chiloţi pe sub rochii şi când coboară scările ce duc spre crama lui Ole, vezi totul până-n al şaptelea cer! D-aia şi Ole a majorat preţurile. Ce-ai zice de o jumătate de ceas petrecută într-un fotoliu sub scara cramei lui Ole? Grozav spectacol!

Röhm clătină din cap şi-şi şterse fruntea cu o batistă murdară.

— Ai venit să mă scoţi, Theo? Nu pricep deloc de ce sunt eu în puşcărie! Sper că Führerul a aflat, de acum, de treaba asta. Paznicii vorbesc de nu ştiu ce revoluţie... Despre ce-i vorba? Nu înţeleg nimic. Să fi făcut blestemata aia de Armată vreo nouă tâmpenie?

Eicke dădu din umeri, apoi îşi scoase cascheta brună cu capul de mort, o zvântă pe dinăuntru şi o puse la loc, cât mai pe ceafă, astfel încât hârca argintie să privească acum în tavan.

— Ernst, bătrâne, toate astea-s un vax! Uite, vin de la Führer şi ţi-am adus ceva din partea lui. Zicând acestea, scoase din buzunar un pistol şi-l aşeză, între ei, pe laviţă. Înţelegi, Führerul e întotdeauna bun când un camarad se află la ananghie. Şi ţie, Ernst, îţi oferă o şansă, după care totul va fi uitat, şters cu buretele.

Röhm fixa perplex pistolul, pistolul acela negru, proaspăt uns. O bucată de metal ce nu cunoştea îndurarea.

— Dar e o nebunie, Theo! Mă ştii, doar! Sunt cel mai fidel printre fideli! Am pus Partidul mai presus de orice, i-am sacrificat familia, copiii... Nu eu l-am salvat, de două ori, pe Führer atunci când revoluţia era gata, gata să ne strivească? Îţi aminteşti de noaptea aceea de la Stuttgart? A fost o chestiune de secunde... Wollweber şi bolşevicii lui

triumfau de-acum, eu l-am salvat pe Führer! Tu, de pildă, ai întins-o, la fel ca şi alţii!

— Ascultă, Ernst, toate astea-s de domeniul trecutului. S-ar putea să ţi se fi întunecat pentru un moment minţile şi atunci, ai dat mâna cu Armata. E tot ce ştiu, şi nimic altceva. Din nefericire, ai fost şters din rândurile Partidului şi, zău, bătrâne, că-mi pare rău.

Se ridică şi-şi potrivi centironul.

— Aştept afară, continuă el. Nu-mi complica situaţia, mie, unui vechi camarad, şi grăbeşte-te să isprăveşti. De altfel, uită-te aici.

Trase din buzunar un număr din Völkischer Beobachter[8] *şi i-l întinse lui Röhm. Pe prima pagină, ştirea se lăfăia cu litere de-o şchioapă:*

„Şeful statului-major SA, Röhm, arestat. Epurarea totală a formaţiilor SA, conform ordinelor Führerului. Toţi trădătorii trebuie să piară!"

— Dar bine, şopti Röhm care se făcuse alb ca varul, aţi înnebunit cu toţii? Ceea ce faceţi e un asasinat!

— Orice politică, dragă Ernst, e o mare curvă. Azi ai picat tu mesa, dar, cine ştie, mâine s-ar putea să-mi vină şi mie rândul...

Şi spunând acestea, Eicke se răsuci pe călcâie şi ieşi pe coridor unde ceilalţi doi esesişti discutau aprins despre plăcutele viziuni pe care le oferă ochiului crama lui Ole. Trecu un sfert de oră fără ca din celulă să parvină vreun zgomot. Eicke îşi pierdu răbdarea. Smulse din toc propriul pistol şi deschise uşa cu o lovitură de picior. Röhm nu se clintise. Stătea în continuare pe laviţă, alături de pistolul lăsat de Eicke.

— Stabschef Ernst Röhm! Scoală-te şi ia poziţia de drepţi!

Respirând sacadat, Röhm se ridică şi se plasă sub fereastră, cu spatele la perete. Eicke ridică braţul şi ţinti calm prizonierul pe jumătate dezbrăcat.

— Mein Führer! Mein Führer! murmură Röhm înainte de a se prăbuşi.

Nu murise încă şi se zvârcolea, în dureri, pe cimentul podelei. Unul din cei mai puternici oameni ai Germaniei doar cu puţin timp în urmă, era acum un muribund însângerat într-o sordidă închisoare din München. Cu faţa împietrită precum o mască cioplită în granit, Eicke îl izbi cu piciorul.

Ce sentimente îl încercau în clipa asta când aţintise din nou ţeava pistolului asupra camaradului său de altă dată? Niciunul, dar absolut niciunul. Lovitura de graţie sfărâmă ţeasta.

Ernst Röhm, şeful statului-major al formaţiunilor SA, cel mai bun prieten al lui Adolf Hitler şi cel mai redutabil rival al Armatei, a fost asasinat în acest fel, într-o celulă a închisorii centrale din München, pe data de 1 iulie 1934, la orele 18 fix. În acelaşi moment, la Postdam se pregătea un mare banchet, la care Hitler invitase floarea societăţii germane. Un banchet cum nu se mai văzuse de pe vremea kaiserului Willhelm al II-lea. Toţi cei poftiţi erau prezenţi şi au toastat îndelung pentru renaşterea ordinei în Germania şi zdrobirea rebeliunii.

SĂNIILE CU MOTOR

---

8 *Observatorul poporului* — organul central de presă al partidului nazist înfiinţat de Hitler (N.S.D.A.P.).

Viaţa noastră în spatele frontului devenise, de câteva zile, suportabilă. În fiecare noapte eram scoşi, timp de două ore, la săpatul tranşeelor, dar pentru nişte vulpoi de linia-ntâi ca noi, aşa ceva era floare la ureche. „Bobocilor" li se părea cumplit, noi însă ştiam cum să ne adăpostim când mitralierele lui Ivan se porneau să măture terenul şi nici măcar minele de aruncător nu ne mai impresionau întrucât ajunsesem să prindem cu urechea lovitura de plecare. Ba, Porta, era în stare să prevestească până şi locul impactului. E nemaipomenit cât de isteţ te poate face războiul!

Restul nopţii ni-l petreceam jucând cărţi şi din zece partide, Porta câştiga nouă. Operaţiunea se desfăşura într-un fost grajd în care Porta ispăşea trei zile de arest sever, grajd care avea însă în spate o gaură cât toate zilele prin care ne strecuram fără probleme. Porta şi Micuţul, pedepsit şi el, fuseseră legaţi cu un lanţ de iesle, ceea ce reprezenta încă o tâmpenie a ştabilor, căci ce interes aveau ei s-o şteargă? Să faci pârnaie e o adevărată plăcere! Nici un fel de şmotru, odihnă cât-îi ziulica de lungă, iar seara, camarazii care te vizitează pentru o partidă de şeptică. Ce poţi spera mai bun în ticăloasa asta de viaţă? E drept că tratamentul acesta omenos era de dată recentă. Înainte vreme, te legau de un copac cu mâinile prinse la spate. Douăsprezece ore stăteai înţepenit, apoi te eliberau pentru trei ceasuri şi tot aşa, timp de opt zile. Chiar şi Micuţul a dat odată ochii peste cap!

Cei doi ipochimeni fuseseră pedepsiţi pentru că stâlciseră mutra unui majur de administraţie, dar, din păcate, sancţiunea înceta mâine ceea ce-l întrista din cale-afară pe Micuţul.

— Ar fi trebuit să-l caftim mai ţeapăn, în felul ăsta umflam cel puţin trei luni de pârnaie! Mare păcat!

De afară se aud paşi. Bătrânul aruncă o privire prin lucarna prăfuită.

— Ne-au sosit completări. Se-ncinge tărâţa!

Bătrânul nu s-a înşelat niciodată în privinţa încinsului tărâţei. Treburile astea el le miroase de departe. Între timp, Heide l-a prins pe Micuţul trişând şi s-a pornit pe zbierat, iar acesta din urmă a vrut să-l pocnească dar, uitând că e înlănţuit de picior, s-a pomenit cu nasul în podea. Cearta a devenit generală, ţipăm şi ne îmbrâncim cu toţii, cărţile zboară în aer, banii sunt şterpeliţi, spiritele se agită. Finalmente, harţa se stinge în zgomot de lanţuri.

Pentru că sunt cel mai tânăr, trebuie să mă duc eu după cafea la bucătăria de campanie. Nu-i o fericire să fii cel mai tânăr! Toate corvezile, ţie ţi se pun în cârcă. Deşi elev-ofiţer, trebuie să galopez cu marmita în spinare, să mă aud înjurat de bucătar, umflatul ăla de Wilke, un amărât de sergent-major care nu-i poate suferi pe elevii-ofiţeri, şi zău dacă nu-s zile când îţi vine să blestemi amarnic cele două trese subţirele de argint de pe epolet! La înapoiere, alt ghinion: mă împiedic de o bombă neexplodată şi mă întind pe jos cât îs de lung, vărsând, în plus, mai toată cafeaua. Măcar de nu şi-ar da ăilalţi seama!

Speranţă deşartă! Heide mă acuză că aş fi băut-o pe drum şi, furioşi cu toţii, mă reexpediază la bucătărie unde jigodia de bucătar mă pocneşte cu polonicul în cap. Spre norocul meu, izbutesc să-l înghesui pe ajutorul de bucătar care-mi umple marmita.

De a doua zi dimineaţa, s-a isprăvit cu râsul. Primim ordinul să pregătim săniile cu motor: noile întăriri trebuie transportate în linia întâi.

Înainte însă, ni se distribuie poşta, de fapt, singurul care primeşte ceva e Bătrânul. Citim, fiecare pe rând, scrisoarea; e de la nevastă-sa,

vatman pe linia 12 din Berlin.

„Dragă Willie,

De ce îmi scrii atât de rar? N-am mai primit veşti de la tine de opt săptămâni şi suntem atât de îngrijoraţi! Nu-i zi să nu afli de moartea cuiva cunoscut; în ziare, sunt acum câte cinci pagini de anunţuri mortuare, nervii ni-s la pământ, iar săptămâna trecută am avut şi un accident de circulaţie... O să încerc să trec pe post de taxatoare, e prea obositor să mai conduc, mai ales acum când urmează să lucrăm douăsprezece ore deoarece e mare lipsă de personal. Aproape că nu mai vezi un bărbat pe stradă, iar cei care-au rămas au, probabil, pile mari care-i ajută să nu facă ceea ce ar trebui să facă. Hans Hilmert a căzut la Harkov. Doi tipi de la partid au venit s-o anunţe pe Anna, care a leşinat şi a fost dusă la spital. Copiii sunt la grădiniţă, deşi mulţi dintre noi ar fi fost dispuşi să ne ocupăm de ei, însă responsabilul de bloc s-a opus, pentru că Partidul e cel care hotărăşte în toate. Socke, vecinul nostru, a fost grav rănit în Grecia. Lui Trude i s-a spus că, de îndată ce-i va merge mai bine, o să fie trimis la Berlin. Jochen învaţă bine; a trecut la o altă şcoală, cea veche a fost bombardată săptămâna trecută, mulţi copii au pierit. O noapte întreagă am muncit la dărâmături, eram înnebunită de frică, dar slavă Domnului, puştiul a scăpat teafăr şi acum copiii merg la şcoala din Grünewald. Necazul e că trebuie să mă scol cu o oră mai devreme ca să-i conduc. Gerda, Ilse şi cu mine facem cu schimbul; trebuie schimbat de trei ori mijlocul de transport şi se pot încurca în gara Schlesinger, mai ales că se petrec acum tot soiul de lucruri urâte. Fetiţa care a dispărut în septembrie a fost găsită în parcul Tiergarten, dar ucigaşului nu i s-a dat de urmă. Am mărit şi am colorat fotografia ta, astfel încât pare că eşti printre noi. Oare vei avea, în curând, permisie? N-ai mai venit de un an! Unde te afli acum? Se vorbeşte mult despre Stalingrad, trag nădejde că nu eşti acolo, pentru că se spune c-ar fi cumplit! Hohne, de la etajul IV, a venit în permisie, dar după două zile era rechemat telegrafic la regiment. Tocmai dădea să plece când au venit jandarmii să-l ia şi acum nevastă-sa e căpiată de griji ca nu cumva să se fi băgat în cine ştie ce bucluc. Nimeni n-a vrut să-i spună nimic, nici chiar cei de la Comenduire unde a stat o zi întreagă. Doamne, ce crud e acest război! Din nou ni s-au micşorat raţiile; se zice că, săptămâna trecută pe Tauenzienstrasse, s-a vândut carne de cal la liber, ar fi grozav fiindcă se economisesc bonurile, iar copiii au atâta nevoie de un pic de carne proaspătă. Mâine am să încerc la măcelăria din Moritzplatz. Willie, dragul meu, te implor, ai grijă de tine! Ce ne-am face dacă n-ai reveni? Uite, iar sună sirenele... Alarmă aeriană! Sunt englezii, vin întotdeauna între cinci şi opt, dar din fericire, în ultimele trei zile ne-au lăsat în pace. Scrie-ne cât mai repede, dragul meu, te îmbrăţişăm cu toţii

Liselotte.

P.S. Nu-ţi face griji, ne descurcăm noi."

Era încă beznă când s-a dat ordinul de plecare. Un vânt îngheţat spulbera zăpada şi cerul, aidoma unei gigantice mâini cenuşii, strivea sub el pământul. La Ierşovka bubuia tunul: bombardau Stalingradul. Se zvonea că o divizie sovietică fusese încercuită în zona Rânok, că uzina de tractoare „Barikadâ" fusese complet distrusă, că două mari unităţi româneşti, una de infanterie şi una de tancuri fuseseră decimate, dar câte nu se mai zvoneau!

Îngheţaţi şi furioşi, ne-am îmbarcat în săniile noastre cu motor. Trebuia să atingem linia frontului înainte de ora 11, adică înainte ca artileria rusă să înceapă să tune. Măgarii ăia sunt atât de exacţi încât îţi poţi potrivi ceasul după ei şi chiar mergând foarte repede e nevoie de timp ca să străbaţi localităţile Selvanovo şi Serafimovici. O mică neatenţie şi hop! te-ai şi trezit în poziţiile sovieticilor. S-a întâmplat odată cu o sanie care, lansată cu 120 de kilometri pe oră, degeaba a frânat ca-n ceasul morţii că tot a traversat şi liniile nemţeşti, şi cele ruseşti.

— Mişcaţi-vă odată, tăntălăilor! răcneşte Bătrânul la recruţii îngheţaţi şi rupţi de oboseală care se căţăra cu greu în săniile blindate.

Câte 35 de oameni per sanie. Locotenentul Wenk urcă în cea care transportă muniţii. E unul de-ai noştri, un adevărat ofiţer de front. Sania cu muniţii e a treia din coloană, locul cel mai puţin expus în cazul unor mine plasate de partizani.

Porta e în prima sanie. Are un instinct de cobră când e vorba de ceva ascuns sub pământ, simte, pur şi simplu, minele. Alături de el, pe locul din faţă, s-a instalat Micuţul, cu mitraliera fixată de parbriz şi o grămadă de grenade la îndemână. Barcelona şi cu mine ne aşezăm în spatele lor, având M.G.-ul aţintit spre cer, căci se întâmplă adesea ca, pe traseu, să fim atacaţi de vânătoarea sovietică.

— Înainte! comandă locotenentul Wenke. Păstraţi distanţele între sănii!

Coloana demarează făcând să vibreze întregul sat, tălpile scrâşnesc pe solul inegal, oamenii se agaţă de barele laterale. Porta conduce ca un dement. Sania, cântărind trei tone, urcă precum un bolid panta primei coline, decolează ajunsă în vârful ei şi recade după câţiva zeci de metri de ceea ce s-ar putea numi zbor. Suntem la jumătatea distanţei până la următorul deal, dar ne cramponăm de pe acum de locurile noastre, îngroziţi de ce ne aşteaptă.

— Ţineţi-vă bine, netoţilor! răcneşte Porta încleştându-se de volan.

Sania sare în sus, tanghează, se prăvale. Porta abia izbuteşte s-o stăpânească.

— E ultima oară când mă mai sui cu tine, Idiotule! urlă, înfricoşat, Heide.

— Cu atât mai bine! îi strigă Porta şi, clătindu-şi gura cu o sorbitură de vodcă o scuipă în aşa fel încât vântul vitezei să ducă stropii drept în mutra lui Heide.

Ni se distribuiseră raţii suplimentare de vodcă, câte o jumătate de litru de fiecare, dar cum era şi firesc, Porta se învârtise de o raţie triplă. Ştie atât de multe lucruri despre fiecare, încât e temut mai rău decât ciuma, lucru de care profităm cu toţii, noi, cei din gaşca lui.

— Încotro mergem? întreabă un foarte tânăr subofiţer, proaspăt ieşit de pe băncile şcolii.

— La război, *mon ami,* îi răspunde, zeflemitor, Legionarul. Pe calea cea bună către o cruce de fier... sau una de lemn.

— Ştiu asta, se oţărăşte subofiţerul. Dar unde anume?

— Ai s-o afli cât de curând şi-atunci o să strângi bucile atât de tare că nici acul n-o să treacă printre ele.

— Nu mă tem de laşii ăia de bolşevici. Sunt un războinic naţional-socialist.

— Bine, bine, aşteaptă numai niţel. Ivan e cu totul altfel decât vi s-a spus la cazarmă.

Dacă nu-s incidente pe drum, e nevoie de circa patru ore ca să

atingem linia-ntâi. Gerul e cumplit şi dârdâim de ne iau dracii în mantăile noastre subţiri. Porta şi-a confecţionat o mască de hârtie. E foarte bună împotriva frigului, dar hârtia e lucru rar şi trebuie să fii un descurcăreţ ca el ca s-o găseşti.

Vântul a spulberat zăpada, pârtia e o panglică de gheaţă în culori irizate. Săniile patinează, urcă şi coboară îndreptându-se vertiginos spre ruinele satului Dobrinka. La jumătatea contrapantei apare brusc un viraj aproape în unghi drept. Dacă-l ratăm, avem toate şansele să aterizăm, cu 120 la oră, drept în ce-a mai rămas din case... de unde vom fi extraşi în stare de cadavre!

— Ţineţi-vă bine! răcneşte, nepăsător, Porta. Măria-sa Satan ne aşteaptă acolo jos!

O frână brutală, colţarele de oţel se înfig în gheaţă proiectând în toate direcţiile ţăndări sclipitoare, sania se aşează de-a curmezişul drumului, dar continuă să derapeze vertiginos. Unul din noii veniţi este azvârlit peste bord, sania următoare nu-l poate evita, şi-l striveşte. Cui să-i pese? Aici, în fiecare secundă, moare câte unul.

„Ostaşul e-n groapa comună,
Nevasta, în patul altcuiva..."

Fredonează, impasibil, Porta frânând şi mai tare. Câteva colţare se rup cu plesnituri sinistre, trecem ca un bolid prin faţa primelor izbe şi ajunge la virajul următor, rugându-ne lui Dumnezeu să nu dăm de mine, altminteri s-a zis cu noi. Partizanii le îngroapă cu predilecţie în curbe, drept mărturie stau numeroasele carcase calcinate.

Masiva sanie se prăvale când pe o parte, când pe alta, precum o navă pe furtună, Porta suceşte volanul, slăbeşte o clipă frâna, apoi o apasă din nou până în fund. E un adevărat tur de forţă cu un vehicul atât de greu. Şaizeci de colţare se împlântă simultan în gheaţă. Dacă cedează, vom intra în cel de al treilea viraj cu viteza unui obuz de tun, dar... sub formă de tocătură de carne.

Ne ghemuim cu toţii cu capul între genunchi, aidoma pasagerilor unui avion silit să facă o aterizare forţată; numai Micuţul se propteşte, în picioare, lângă pivotul mitralierei deoarece porţiunea finală a unui viraj e locul pe care şi-l aleg întotdeauna partizanii când organizează o ambuscadă.

Aşa a fost şi de astă dată: o siluetă în halat alb de camuflaj dă să traverseze în goană drumul. Mitraliera răpăie, silueta se răsuceşte, întinde mâinile într-un gest derizoriu de apărare, dar sania o prinde sub tălpicile ei de oţel, un picior încălţat cu o cizmă zboară cât colo, o grenadă e expediată, din mers, în izba din dreapta, Porta slăbeşte frâiele, viteza sporeşte, sania se năpusteşte, vuind. Uf! Am scăpat şi acum.

Însă, Dumnezeule, ce frig! Ce frig! Suntem îngheţaţi până-n măduva oaselor.

— Cine o fi inventat sicriile astea glisante? întreabă careva.

— Un colonel german, răspunde Heide, întotdeauna bine informat.

Încrâncenat împotriva inventatorului, Micuţul pretinde să fie urcat, în fundul gol, într-o asemenea sanie.

— Mină! urlă deodată Porta.

Mâna unui uriaş ne sugrumă beregăţile. Chiar pe mijlocul drumului e o mică grămăjoară albă, inocentă, ca o farfurie răsturnată. Porta frânează ca-n ceasul morţii, sania derapează mai-mai să se răstoarne,

apoi îşi regăseşte echilibrul, încetineşte şi, pentru o clipă, primejdia pare evitată. Deodată însă, un scrâşnet sinistru: câţiva colţari au cedat şi cu viteză dementă ne îndreptăm către moarte.

— Dumnezeule! geme Bătrânul încleştându-şi mâinile pe bara de sprijin.

Noii veniţi n-au înţeles încă nimic. Ce ştiu ei de partizani, de minele lor? Noi, ăştia hârşiţii, ne pregătim să sărim; mai bine să-ţi rupi o mână ori un picior decât să fii sfârtecat de maşinăriile astea drăceşti.

— Săriţi! răcneşte, peste umăr, Porta.

Recruţii însă nu îndrăznesc, viteza-i prea mare. Habar n-au că a te ciocni cu o mină e moarte sigură; porcăriile astea pot smulge până şi pântecul de oţel al unui „Tiger" de 60 de tone. Noaptea, în straiele lor de ţărani, partizanii sapă o groapă în gheaţa care acoperă drumul, depun mina şi toarnă deasupra apă care se solidifică instantaneu. Numai un vulpoi bătrân precum Porta poate ghici mortala capcană.

— Sări! zbiară Porta, îmbrâncindu-l pe cel mai apropiat dintre recruţi.

Heide sare şi dispare într-un troian de zăpadă; Micuţul aruncă peste bord doi tineri, după care se azvârle şi el afară din sanie. Porta încearcă să frâneze, băgând în marşarier... un nou scrâşnet sinistru.

— Aviaţie inamică! răcneşte Bătrânul.

Acum da, comanda asta e pe înţelesul bobocilor, le-a fost bine vârâtă-n cap, cu picioare-n fund, în timpul instrucţiei de la cazarmă: cât ai clipi din ochi, s-au şi împrăştiat în decor. Aterizez cu capul la doi centimetri de un stâlp de telegraf. N-a lipsit mult să-mi fac ţeasta zob. În asemenea situaţii, nimic nu egalează o cască de oţel, numai că demult nu mai purtăm aşa ceva. Sunt stânjenitoare, te împiedică să vezi şi să auzi, două lucruri capitale pe front.

Sania continuă să lunece spre mină, dar, în ultimul moment, Porta izbuteşte s-o evite printr-un incredibil viraj.

— Mina! zbierăm noi încercând să-l prevenim pe Barcelona care soseşte din urmă cu cea de a doua sanie.

Prea târziu! Sania face un tonou şi vine de-a latul peste mină. Un gheizer de flăcări... până şi zăpada pare să ardă... trupuri răspândite peste tot! Iată însă că apare şi cea de a treia sanie, cea cu muniţii. Colţarii frânelor se înfig în gheaţă, vehiculul se răsuceşte în jurul propriei axe, zboară peste rambleul de zăpadă, se dă peste cap de câteva ori şi explodează. Locotenentul Wenke e proiectat în văzduh aidoma unei torţe vii, ne repezim după el, dar când ajungem la locul căderii, comandantul nostru e de acum o mumie carbonizată.

Norul de fum şi zăpadă stârnit de explozie se împrăştie încetişor; pretutindeni, numai resturi sângerânde amestecate cu fiare răsucite. Barcelona zace ceva mai încolo, pe câmp, cu pieptul sfârtecat şi uniforma zdrenţuită. Îl pansăm de bine, de rău şi-l aducem pe drum unde sanitarii se zbat cu bandajul răniţilor. Sub resturile saniei, strivit pe jumătate, artificierul-şef respiră încă, înspăimântător la vedere.

— Stăpâne din ceruri, imploră Bătrânul, fă-l să moară mai iute!

Încremeniţi, privim ceea ce cu câteva clipe în urmă mai fusese o faţă omenească, faţa unui băiat de douăzeci şi cinci de ani: nasul şi urechile au dispărut, gura e o gaură neagră, limba a fost smulsă, unul din ochi spânzură reţinut doar de nerv, dinţii, câţi au rămas, rânjesc sinistru. Cutremurat, Gregor dă să scoată pistolul, însă Bătrânul îl înşfacă de mână.

— Dar trebuie..., bolboroseşte Gregor. Nicicând n-o să mai aibe un chip de om...

Atunci, Bătrânul se răsuceşte către recruţii ce se îmbulziseră să privească oroarea de pe jos.

— Uitaţi-vă bine! le spuse el printre dinţii încleştaţi. Iat-o, viaţa aia de ostaş pe care v-au tot lăudat-o! Dacă scăpaţi cumva teferi şi reveniţi acasă, povestiţi-le feciorilor voştri despre ce-i vorba, dar înainte de a fi declanşat următorul război.

— Mare minune dacă scapă, comentă sanitarul, făcându-i rănitului o injecţie.

— Ar putea supravieţui? întrebă, cu glas întretăiat, Gregor.

— Există, la Baden-Baden, un spital de chirurgie reparatorie... l-au plasat în afara oraşului. Acolo, mutilaţilor, li se fabrică feţe noi, dar niciodată nu vor arăta a oameni. E un spital ultra-secret, înconjurat de ziduri înalte. Nimeni nu trebuie să-i vadă pe aceşti monştri, iar ei n-au voie să iasă. Cică ar slăbi moralul populaţiei.

Răniţii sunt instalaţi pe singura sanie rămasă întreagă şi, cu toţii, direcţia front. E musai să ajungem la destinaţie înainte ca artileria ălora să intre în horă. Cât despre morţi, îi lăsăm pe loc, n-au decât groparii să se ocupe de ei, nu-i treaba noastră.

Barcelona şi-a recăpătat cunoştinţa şi geme de ţi se rupe inima; pansamentul s-a şi năclăit de sânge. Restul răniţilor, pifanii sosiţi astă-noapte cu completările, nu arată nici ei mai breji. Îndesăm câţi mai mulţi cu putinţă în sanie, chit că la sosire, mulţi dintre ei vor fi, de acum, morţi. Abia ieşiţi din sat, artileria sovietică începe să tune. Legionarul aruncă o privire la ceas:

— 11 fix, ca întotdeauna.

Îl depunem pe Barcelona la spitalul de campanie şi intrăm tare în medicul de-acolo ca să se ocupe imediat de camaradul nostru. A doua zi, dăm pe la el, are o drenă în piept şi arată groaznic. Alături de pat, e raţia lui de care nu s-a atins: o bucată de cârnat, un ou, o portocală... câte minunăţii! Micuţul devorează farfuria din ochi.

— Ia zi, Barcelona, dacă într-adevăr nu ţi-e foame... ştii, eu n-aş zice ba.

Cu privirea stinsă, Barcelona încuviinţează dând din cap. Dar privirea huidumei s-a aţintit acum asupra cojocelului rănitului.

— Ce-ar fi să-mi dai cojocul... nu de tot, numai atât cât stai în spital?...

De data asta, refuzul e categoric şi căutătura rănitului e atât de rugătoare, încât Bătrânul se grăbeşte să-i tragă Micuţului una la ţurloaie ca să-l potolească. La plecare, îi lăsăm lui Barcelona toate ţigările cu opiu pe care le avem şi doi litri de vodcă. Dacă vrei să supravieţuieşti, trebuie să ai ce împinge. Îi făgăduim să revenim a doua zi; privirea cu care Micuţul fixează cojocelul e de-a dreptul nostalgică. Fireşte, e de înţeles. Nu are decât salopeta de camuflaj peste uniforma subţire de tanchist, iar dacă Barcelona moare, careva dintre sanitari îi va vinde cojocelul pe aur curat. Asta o ştie toată lumea.

Când venim a doua zi, ni se spune că Barcelona a fost transferat la spitalul din Stalingrad.

— Au roit-o amândoi! se jeluie Micuţul. El şi cu cojocelul. Ce japiţe, şi unul, şi altul!

„Tot în ceea ce am nădăjduit, tot ce a fost ţinta strădaniilor noastre, a devenit acum realitate. Avem un Führer şi un Stat al ordinei şi pe acest Führer, Adolf Hitler, îl vom urma până la capăt."

Pastorul Steinemann
5 august 1933

Reichsführerul SS Heinrich Himmler, aşezat la biroul său, îl contempla cu un aer gânditor pe Standartenführerul Theodor Eicke, nonşalant tolănit într-un fotoliu de ample dimensiuni-

Himmler se ridică şi porni să măsoare camera în lung şi-n lat. La fiecare pas, pantofii scoteau un scârţâit prelung. Dincolo de fereastră, Printz Albrecht Strasse strălucea sub linţoliul alb al primei zăpezi. Se răsuci pe călcâie şi se îndreptă spre Eicke.

— Sper pentru dumneata, dragul meu, că tot ce mi-ai spus e adevărul adevărat?

— Reichsführer! exclamă Eicke cu un surâs sinistru, rahatul ăsta fanfaron e pe sfert jidan. O ştiam mai demult, dar abia acum am dovada. Dealtfel, se vede şi cu ochiul liber, nu-i aşa?

Himmler dădu din cap şi închise, pentru o clipă, ochii. Dintotdeauna, limbajul de trupet al lui Eicke îl şocase profund. Surâse glacial.

— Mulţumesc. Mai ai ceva de semnalat? Atunci, heil Hitler! mârâi Himmler, dorindu-şi să nu-l mai vadă niciodată în viaţă pe acest Eicke.

Rămas singur, ridică receptorul telefonului.

— Trimiteţi-mi-l pe Obergruppenführerul Heydrich, porunci el, bătând cu palma peste documentele pe care tocmai i le adusese Eicke.

După câteva clipe, Heydrich pătrundea în birou cu paşi neauziţi, ca de fiară. Himmler îl studie un lung moment, cu pleoapele pe jumătate lăsate, dar Heydrich îi întoarse, calm, o privire la fel de inchizitorială, deşi presimţea primejdia.

— Luaţi loc, Obergruppenführer, îl invită Himmler, desemnându-i fotoliul, cald încă, pe care şezuse Eicke.

Heydrich se instală. Trăsături parcă dăltuite în piatră, ochi albaştri şi reci precum gheaţa, o uniformă cenuşiu-deschis, degajând un vag miros de cal — în fiecare dimineaţă, de la cinci la şapte, Heydrich făcea o plimbare călare cu duşmanul său de moarte, amiralul Canaris. Un ofiţer elegant, perfect stăpân pe sine însuşi.

Himmler îşi scoase lornionul, se jucă o clipă cu el, apoi îl potrivi la loc pe nas. Cei doi se observară un timp. Himmler lăsă primul privirea în jos. Răsfoi, cu un aer meditativ, hârtiile de pe masă, după care vorbi, fără să-şi ridice ochii:

— De fapt, ce scria pe lespedea de mormânt a străbunicii dumnea-voastră, Obergruppenführer? Scria cumva Sarah?

Buzele subţiri se desfăcură într-un surâs îngheţat, Heydrich se contractă imperceptibil, în ochii albaştri şi necruţători apăru un licăr teribil.

— Am auzit că aţi făcut să dispară această piatră funerară? continuă Himmler, de data asta uitându-se ţintă la interlocutorul său.

— Să dispară? Cine poate scorni aşa ceva? A costat foarte mult.

— Ei bine, fiţi liniştit, a revenit, dar, ca prin minune, numele de Sarah s-a volatilizat. Ce ziceţi de aşa ceva?

— Reichsführer, oare numele de Sarah a figurat vreodată pe placa funerară a străbunicii mele?

Tăcut, Himmler îl privi îndelung pe cel mai bun dintre generalii săi şi-şi dădu seama că e, de departe, cel mai periculos. Se lăsă greoi pe speteaza scaunului.

— Perfect, Heydrich, să uităm discuţia asta.

Heidrich avu un surâs triumfător. În sinea sa îşi spunea că are, la rându-i, destule arme ca să se apere ori să atace, dar că-i mai înţelept să aştepte prilejul cel mai favorabil.

MICUL DEJUN AL LUI PORTA

— Sus! În picioare! Galop! răcni subofiţerul de serviciu Lutze, deschizând uşa cu o lovitură de picior. Imediat la comandant! Misiune specială, adăugă el cu un zâmbet veninos.

— Să ne lase-n pace, mârâi Porta, îndesându-se sub pătură.

— Te-am scris: refuz de executare a ordinului! urlă Lutze.

— Ia spune, bă, te mănâncă-n cur cumva? se stropşi la el Micuţul. Ce, nu vezi că dormim?

Porta slobozi un pârţ sonor:

— Uite, ia-l şi du-l comandantului, adăugă el, rânjind.

M-am extras, totuşi, de pe prici, pentru că un refuz putea avea consecinţe neplăcute şi am început să mă echipez, înjurând. Căscând, începură să se scoale şi ceilalţi. Porta captură un păduche pe pieptul lui osos, ca de pasăre.

— Eu nu-s bun de nimic înainte de a-mi lua micul de jun, decretă el.

— Ştii prea bine că la ceasul ăsta de noapte n-ai să capeţi nimic.

— Ei, asta mai vedem noi, declară el, îndreptându-se către bucătăria de campanie.

Subofiţerul se luă după noi ca o furtună. Trezit din somn bucătarul se porni pe zbierat, ajutoarele îi ţinură isonul. În urma noastră uşa fu trântită mai-mai să sară din ţâţâni.

— Poftim, faimoasa camaraderie de front! se lamentă Porta. Măcar un strop de cafea să ne fi dat ticăloşii ăştia! O să ne meargă pe dos toată ziua. Cafeaua de dimineaţă, din ea ni se trage nouă, nemţilor, întreaga noastră cultură. Se spune că Adolf nu bea niciodată dimineaţa cafea. Semn de decadenţă, dar să nu uităm că-i austriac. Bun, să vedem ce putem face la compania a 3-a. Bucătarul de acolo îmi datorează niscaiva biştari.

Plini de speranţe, tocmai ne îndreptam către compania a 3-a când locotenetul Welz ne ajunse din urmă, sosind în pas alergător.

— Aha, iată-vă, în sfârşit! Era şi timpul!

— Potoleşte-te, Ulrich, îi spuse Porta înfierbântatului ofiţer. Nu înseamnă că, dacă porţi o caschetă cu etaje şi ai nişte sforicele argintii pe epoleţi, ai şi dreptul să f... la cap nişte bătrâni prieteni. Nu suntem într-un tren expres!

— Caporal Porta! Conform articolului 165...

— Fac ceva pe articolul 165, răspunse, cât se poate de paşnic, Porta. Nu te mai strofoca atât. Ai uitat ziua când te-am scos din încurcătură? Dacă n-aş fi dovedit că-s un adevărat prieten, erai şi acum cu târtiţa-n aer, slujind de budă guguştiucilor.

— Las' că şi eu te-am plătit destul, replică locotenentul, calmat dintr-o dată.

— Mi-ai dat cumva vreun bacşiş? Ştii ce prevede regulamentul în

cazul în care un gradat încearcă să frece ridichea unui soldat aflat sub arme şi în misiune de luptă? Uite, Ulrich, cu toate tresele tale ai fost şi vei rămâne un simplu măgar.

Tot schimbând asemenea drăgălăşenii ajunserăm la bucătăria companiei a 3-a. Porta îl extrase din pat pe bucătarul Eichert care, fără să sufle o vorbă, ne pregăti cafeaua pe o spirtieră. Uitând de toate, locotenetul se înfrupta dintr-o pâine cu jambon, în vreme ce bucătarul izbutea să obţină de la Porta un nou împrumut cu o camătă năucitoare.

— Ei, slavă Domnului, aţi binevoit să poftiţi! mârâi colonelul Hinka, un ceas mai târziu, văzându-ne încremeniţi în poziţia de drepţi. V-a trebuit ceva timp! Bun, să trecem peste asta, zise şi desfăcu pe masă o hartă: misiune specială pentru voi trei. Vreau să ştiu ce-au de gând ruşii. Am aflat că, în apropiere de X se află o unitate blindată. Veţi cerceta poziţiile inamice între X şi Ierşovka.

— Mulţumesc lui Dumnezeu că m-am întărit cu o cafea, murmură Porta.

— Am prevenit infanteria. Veţi trece linia frontului aici, ne arătă colonelul un punct pe hartă, făcându-se totodată că n-a auzit comentariul lui Porta. Potriviţi-vă ceasurile. E ora 23 şi 45 de minute. Peste şase ore vă prezentaţi la raport. Dacă depăşiţi cu jumate de oră timpul fixat, vă paşte tribunalul militar. Aveţi timp berechet. Întrebări?

— Dom' colonel, îmi permit să vă întreb care-i lungimea liniilor inamice? Führerul pretinde că ele se întind de la banchiza polară până la Marea Neagră. Imposibil să facem un dus-întors în şase ore ca să vă raportăm câte petarde posedă Ivan. Să fim drepţi, dom' colonel.

— Încetează, Porta! răspunse Hinka pe care-l umflase râsul. Frontul ce urmează să-l exploraţi e de cinci kilometri.

— Cinci kilometri! Adică 1.666,67 m de căciulă? Dom', colonel, consideraţi misiunea îndeplinită.

Noaptea-i ca de smoală şi s-a pornit pe nins. Hotărâm că un pic de odihnă nu poate face rău nimănui şi tocmai ne iese în cale o tufă, taman potrivită ca să radem nişte coniac franţuzesc, pe care l-am dobândit acum câteva zile la Cartierul General al feldmareşalului von Paulus, un loc în care avariţia nu-i de bonton.

— Nimic nou în treaba asta, veni Porta cu explicaţia. Mi s-a povestit că, în urmă cu nişte ani, în China a izbucnit un război al „boxerilor"[9] şi că toate ţările din lume şi-au trimis acolo armatele. Evident că-n deşertul ăla chinezesc nu prea era rost de haleală, dar uite că-ntr-o dimineaţă jandarmii l-au găsit pe colonelul comandant al batalionului 1 infanterie-marină în faţa unei mese atât de îmbelşugate încât au rămas ţuţ. Făcând ei cercetări, au descoperit că era gătită o jună chinezoaică. Chestia asta l-a costat pe colonel capul. Şi bine i-au făcut! Unde am ajunge dacă fiecare gradat ar avea un subaltern din care să-şi gătească ciorba?

— Trăncăneşti şi tot trăncăneşti, bombăni Micuţul. Mie unuia, patrula asta îmi stă în gât. De ce n-a cerut Hinka voluntari? Har Domnului, există destui cretini care nu umblă decât după decoraţii!

— Las' că ne descurcăm noi.

— Aşa să fie! Dar mie mi s-a făcut de pe acum piele de găină şi asta

---

9 Răscoala populară I-he-tuan (1899—1901), supranumită de englezi şi „răscoala boxerilor" care a provocat intervenţia a opt state cu veleităţi imperialiste ce urmăreau menţinerea vechilor orânduieli şi a dinastiei manciuriene.

nu din pricina frigului. Băi, gândeşte-te, avem siberieni în faţa noastră! Ţi-ar face plăcere să te trezeşti pironit de un copac cum li s-a întâmplat ălora din patrula Regimentului 2 blindate?

— Idiotule, nu mai cobi vorbind de lucruri groaznice! Cât e ceasul?

— Două'şpe şi-un sfert.

— Ar fi cazul s-o luăm din loc, deşi, dac-ar fi după pofta inimii mele, aş rămâne sub tufişul ăsta şi-aş născoci un raport dintre cele mai satisfăcătoare. Scârbos lucru să depinzi de militari!

Porta căscă şi se întinse. Fără un zgomot, am pătruns în „ţara nimănui", Micuţul şi cu mine furişându-ne fiecare pe marginea lăstărişului, Porta precedându-ne cu câţiva paşi. Silueta sa uscăţivă abia dacă se distingea în bezna din jur.

Brusc răzbătu un clinchenit uşor, de parcă o puşcă s-ar fi izbit de cutia măştii de gaze. M-am strecurat lângă Porta care se imobilizase în dosul unui tufiş.

— Ai auzit?

— Gura. Culcaţi-vă în zăpadă, comandă el, armând puşca-mitralieră.

— Doar n-o să te apuci să tragi! am făcut eu înspăimântat.

— Numai dacă ne descoperă.

Aidoma unor umbre, cinci ruşi ies din păduricea vecină. Sunt mult prea înalţi ca să fie siberieni, nişte găligani de talia Micuţului. Trec atât de aproape de noi, încât nici nu îndrăznim să respirăm. Se opresc o clipă şi trag cu urechea... Să fi văzut urmele lăsate de noi pe zăpadă? Scot la iuţeală pistolul din toc... Nu, îşi văd de drum. Pârţul tras de Porta răsună precum explozia unei grenade.

— Porc ce eşti! scrâşnenşte Micuţul. Ai să trezeşti întreaga Armată Roşie!

— N-am încotro. Când mi-e frică, pierd controlul găoazei şi pârţâi ca un ţap în călduri. Aşa-s din născare.

— Ce plăcere pentru ceilalţi, mârâie Micuţul. Încalte, pune-ţi un cep!

Lăsăm să se scurgă zece minute, pentru calmarea nervilor, apoi continuăm în direcţia fluviului, târându-ne paralel cu poziţiile inamicului. Uite un cuib de mitralieră. Porta se agaţă în nişte sârmă ghimpată şi rafala de pârţuri e slobozită spre groaza noastră. Spre sud-vest, în avanpost, o baterie. Sentinela ne somează să dăm parola. Porta, care a învăţat de minune rusa — sau cel puţin o parte din ea — răspunde cu o obscenitate, sentinela îi răspunde în acelaşi duh şi se bagă îndărăt în adăpostul ei. Ascunşi pe fundul unei gropi adânci, însemnăm pe hartă cele constatate. Misiunea e îndeplinită, acum totul e să şi revenim teferi.

Fumăm în câteştrei o ţigară cu opium, o grifas cum le zicem noi, bine ascunşi în halatele noastre de camuflaj. Undeva, departe, bubuie tunul. În rest, linişte totală. Cerul e, deodată, brăzdat de trasoarele antiaeriene, dar distanţa e atât de mare încât detunăturile nu parvin până la noi. Tăcerea asta e atât de liniştitoare, încât uităm aproape unde ne aflăm, deşi la orice pas ne putem trezi cu un nagan în ceafă.

Pe neaşteptate, cărarea se bifurcă; un scurt conciliabul şi hotărâm s-o luăm la dreapta. Ceva însă parcă nu-i în regulă.

— Calm, face Porta. Toate drumurile duc spre cimitir. Deci, drept înainte. Brusc, se opreşte şi rămâne cu gura căscată: De unde dracu a apărut şi pădurea asta?

— Care pădure? întreabă Micuţul.

— Cretinule! Chiar şi un orb ar vedea-o! Nu mai pricep nimic. N-ar fi trebuit să existe nici o pădure, dar uite-o că e, fir-ar ea să fie de pădure!

— Am luat-o prea la dreapta, zic eu, încercând să desluşesc harta. Dacă porneam spre stânga, dădeam peste râuleţul ăsta şi nu trebuia decât să-i urmăm cursul ca să nimerim în poziţiile regimentului 108 infanterie. Acum, numai dracul ştie unde ne aflăm!

— Ar fi cazul să-l întrebăm pe Ivan, dar numai vârî în du-i o grenadă sub târtiţă, pentru că ăştia mint aşa cum respiră!

Aşezaţi roată, ne întrebăm ce-ar trebui să facem. Micuţul sugerează c-ar fi bine să pătrundem în pădure, odată pentru a ne puteam ascunde şi, cine ştie, poate că descoperim ceva.

— Mare baftă pe voi că mă aveţi aici, rânjeşte Porta. Dacă pătrundem în pădurea asta bolşevică şi dăm peste ceva interesant, pe care şefii noştri nu-l ştiu, s-ar putea să fie gigea cu noi.

— ...şi să tragem nişte foloase mai mari chiar decât am putea crede.

— Bun. Dintr-un anumit punct de vedere, ai dreptate, *tovarişci* Creutzfeldt. Sub copaci vom fi la adăpost şi nu-i nevoie să-i povestim totul lui Hinka. În militărie, cu cât trăncăneşti mai puţin, cu atât o duci mai bine. Tăcerea prelungeşte viaţa.

Am pătruns, aşadar, în pădure. Pe neaşteptate, o luminiţă slabă...

— Ivan, gâfâie Micuţul.

— Sven, la dreapta, Micuţule, la stânga! şopteşte Porta. Cercetare. Ne întâlnim tot aici peste un sfert de oră. Vedeţi dacă-i vorba de un bordei sau de un buncăr. Dacă au aprins focul e clar că se simt în siguranţă.

O recunoaştere rapidă şi iată-l pe Porta, surexcitat la culme.

— Nici o problemă, trag la aghioase ca pe vreme de pace. Ceva mai încolo, în pădure, e un blindat cu patru roţi motrice care seamănă a detector goniometric. Îl şterpelim şi revenim, fain-frumos, pentru cea de a doua cafea cu lapte.

— Te-ai ţăcănit? Dacă-i aşa, echipajul e de şase oameni, iar dacă-i o maşină-radio, înseamnă că pe-aproape e un stat-major. Iar unde-i statul-major, acolo-i şi paza.

— Bun, să zicem că-l umflăm, dar încotro o pornim?

— Ne întoarcem pe unde am venit. Ne-am rătăcit când am ajuns la baterie. Acum, trebuie să trecem de ea şi, gata, suntem acasă.

— Şi-ţi închipui cumva că o să ne lase să trecem aşa, numai pentru că ne-am instalat într-un vehicul cu stea roşie pe blindaj?

— Sigur, idioţilor! Cărui comisar sovietic, fie el deşteptul deştepţilor, i-ar trece prin minte că într-o maşină de-a lui Ivan sunt trei super-eroi prusaci? Mai întâi însă le expediem o pătlăgică ălora din adăpost, apoi batem politicos la uşă.

O nouă recunoaştere făcută în deplină linişte, după care ne reîntâlnim.

— Ei bine?

— N-am găsit nimic. De unde ăi fi scos tu S.P.W.[10]-ul ăla? întreabă, nu prea sigur de sine, Micuţul.

— Ai scotocit bine, ai dat roată? chestionează, neîncrezător, Porta.

— Drept cine mă iei!

— Drept cel mai mare bandit şi pezevenghi din tot regimentul. Doar nu te cunosc de azi, de ieri!

---

10 *Schützpanzerwagen,* transportor blindat, descoperit în partea de sus, spre deosebire de actualele TAB-uri. Porecla de „sicriu pe roţi" i se trăgea de la forma caroseriei.

— Eu am fost cât pe aici să mă ciocnesc de patru tipi care dorm lângă maşina-radio, raportez la rându-mi. În rest, ţipenie.

— Mai încolo, într-o groapă, sunt trei care înfulecă dintr-o jumătate de porc şi alţi doi care sforăie sub o foaie de cort, completează Porta.

— În total, deci, nouă oameni. E grupa radio. Şi încă un batalion pe undeva, prin pădure. Dacă ne pornim pe aruncat grenade, adio şi n-am cuvinte!

— Ia nu vă mai cufuriţi pe voi! „Sicriul" pe care l-am descoperit, e mană cerească! Micuţule, tu te ocupi de cei doi de sub foaia de cort; tu, Sven, de ăia din groapă, dar pentru numele cerului, ai grijă de purcel! Îmi curg de pe acum balele!

— Nu-mi place deloc treaba asta! Presimt c-o dăm în bară!

— Aiurea! Fă ce ţi-am spus!

Să fi fost auziţi? Un gradat iese pe jumătate din groapă şi lansează un ordin gutural celor care dorm lângă blindat. Antena telescopică prinde să se ridice... Evenimentele se precipită. Porta lansează o legătură de grenade asupra echipajului transportorului. Cei patru pier într-o lumină orbitoare. De undeva, din pădure, răpăie o mitralieră. O scurtă pauză, în timpul căreia Micuţul îi lichidează, prompt, pe cei de sub foaia de cort. Din groapă porneşte o rafală de pistol-mitralieră. Răspund cu o grenadă, care însă explodează nu în interior, ci pe buza gropii; oricum, dinăuntru ies doi, în scurte îmblănite, cu mâinile pe creştet. Îi percheziţionez la repezeală — prudenţi băieţii, n-au nici o armă asupra lor! — şi, împreună cu Micuţul, îi legăm în doi timpi şi trei mişcări. Zăresc şi mutra lui Porta hlizindu-se din turelă.

— Salut, prieteni! Ce v-am spus? Simplu ca bună-ziua. Avem un taxi, avem şi prizonieri!

În aceeaşi clipă, Micuţul se trânteşte la pământ şi expediază o grenadă în adăpost.

— Ia te uite ce mai trăzneşte a vodcă! exclamă Porta pătrunzând în adăpost. În plin război, ei se ţin de chiolhanuri! Ce-ar zice tătuca Stalin dac-ar afla?

Resturile purcelului sunt încă pe masă. Le înhăţăm, ca şi sticlele de vodcă rămase întregi. Porta a descoperit şi o geantă plină cu documente. Le răsfoieşte în grabă şi declară că a dat peste corespondenţa unor generali.

— E aici şi scrisoarea unui mare general către unul mai mic.

— De unde o mai ştii şi pe asta? îl întreb eu, aiurit.

— Eu ştiu totul. Ascultă aici:

„Dragă Steicker,

Alege un ofiţer de stat-major, pe cel mai sigur, scoate-l din prăpădul de aici şi trimite-l să-i explice Führerului situaţia catastrofală în care se află armata după ce sovieticii au spart frontul la Kalaci.

Al dumitale devotat,
Schmidt".

— Vedeţi voi, comentează Porta, un general de corp de armată îşi poate permite să-i scrie unui general de divizie numindu-l „dragul meu" şi terminând cu „al dumitale devotat", dar ia să fi fost invers, atunci să fi văzut ce mutră făcea ăl mare! Şi, iată şi o altă scrisoare, nu mai puţin interesantă, deşi expeditorul nu pare să-l aibă prea tare la inimă pe adresant. Se simte deândată.

„ULTRA SECRET Golumbiskaia, 16/11/42
Către
Generalul Seidlitz.
LI.AK. (Corpul 51 armată)
Se va proceda la reorganizarea următoarelor mari unităţi: Diviziile 16 şi 24 blindate; Diviziile 76, 113, 384 şi 3 infanterie; Divizia 100 vânători de munte. Vor fi luate măsurile cele mai drastice pentru aducerea ordinului la îndeplinire,
Heil Hitler!
O.B.".

Oricine-şi poate da seama că cei doi mahări nu-s chiar fraţi de cruce.
— Ce măcăne ăla despre a 16-a? Păi, asta-i divizia noastră! intervine, uluit, Micuţul.
— Pe sfânta Magdalena din Omsk! Ai dreptate! Cum naiba au nimerit scrisorile generalilor noştri în sacoşa lui Ivan? Zicând acestea, Porta continua să scotocească prin servietă. Nemernicii ăştia au pus mâna pe un întreg sac poştal de-al nostru!
— Ce-ar fi să-i luăm la întrebări pe prizonieri? O să ne spună şi cât lapte au supt.
— Nicidecum! O roim imediat, hotărî Porta împingându-i pe cei doi prizonieri în transportor.
Portierele blindate au fost trase şi zăvorâte, vehiculul porni pe drumul pe care ar fi trebuit să-l urmăm. Nici un sovietic n-a încercat să ne oprească, în schimb, la trecerea liniilor, camarazii noştri nemţi ne-au împroşcat copios.
— Îi ard? întrebă furibund Micuţul, rotind ţeava tunului.
— N-o fă pe tâmpitu'! îl potoli Porta.
Ajunşi la cantonament, opri blindatul, cu o elegantă răsucire a volanului, drept în faţa P.C.-ului, sări suplu din turelă şi pocni regulamentar călcâile în faţa colonelului Hinka.
— Caporalul Joseph Porta s-a prezentat. Misiunea îndeplinită. Nimic special de semnalat.
— De unde a mai apărut şi S.P.V.-ul ăsta? întrebă, năucit, colonelul arătând steaua roşie de pe turelă.
— Ah, la el vă referiţi? răspunse Porta ca şi cum ar fi fost lucrul cel mai firesc de pe lume. L-am împrumutat de la Ivan deoarece eram niţel în întârziere.
— Porta! comandă colonelul, încetează s-o faci pe măscăriciul! Raportează cum trebuie!
— Raportez: dom' colonel, s-a întâmplat din întâmplare. De vină-i afurisita aia de pădure bolşevică. Ne-am pomenit deodată în faţa măgăoaiei ăsteia şi a trebuit să spargem câteva capete ca să putem pune mâna pe ea. Pe drum am cules şi doi prizonieri, nişte şuţi de saci poştali.
— Caporal, îţi baţi joc de mine?
— Să trăiţi, dom' colonel, raportez că nici prin gând nu mi-ar trece aşa ceva, dar nici să iau războiul ăsta în serios, nu-mi vine! Micuţule, du-te şi adă-i pe cei doi hoţi. Spune-le că vor fi puşi la zid!
Golemul nostru cel idiot îi azvârli, pur şi simplu, afară din S.P.V. şi un locotenent le tăie legăturile.

— Sunt treaz sau visez? făcu Hinka uitându-se, stupefiat, la cei doi prizonieri.

— Vă asigur, dom' colonel, că sunt nişte Ivani autentici! îl încredinţă Porta, gesticulând în sprijinul afirmaţiei sale.

— Vrei să spui că nu cunoşti gradul prizonierilor voştri?

— Raportez: Ivanii ăştia trebuie înaintaţi tribunalului militar pentru furt de corespondenţă. E o chestiune serioasă, dom' colonel; vedeţi, pe vremea când eram în închisoarea de la Torgau...

— Termină cu tâmpeniile tale! Unul e general-locotenent, iar celălalt, colonel.

O secundă, Porta rămase încremenit de stupoare, după care, fără să mai şovăie, luă poziţia de drepţi în faţa celor doi.

— Ce-ţi-e şi cu războiul ăsta! îngăimă Micuţul. Când te gândeşti că am şutuit în fund doi ofiţeri superiori! Să mă ierte, domnu general-locotenent- şi domnu colonel, aşa ceva n-o să se mai repete.

Şi, imitându-l pe Porta, luă poziţia de drepţi.

„Îţi jurăm, Adolf Hitler, să-ţi rămânem credincioşi."
August Wilhelm, prinţ de Prusia,
1933.

Obergruppenführerul SS şi şeful R.S.H.A.[11] *Reinhard Heydrich trecu ca turbat prin birourile imobilului cu Nr. 8 de pe Prinz Albrecht Strasse, suduindu-i pe toţi cei care-i ieşeau în cale. Înainte ca aghiotantul său să fi apucat să sară, deschise cu o lovitură de picior uşa biroului personal şi înşfăcă receptorul.*

— Schellenberg, prezintă-te imediat la mine! răcni el.

Închise fără să mai asculte răspunsul, apăsă pe butonul interfonului, aşteptă câteva secunde, îl apăsă din nou şi, furibund, prinse să se legene pe vârfurile picioarelor. O voce vulgară răsună în difuzor:

— Gestapo, Gruppenführerul Müller.

— Dormi pe tine, Müller? urlă Heydrich. Te aştept! În viteză!

Se prăvăli în fotoliu şi aşteptă cu vădită nerăbdare pe cei doi şefi de departamente. Ofiţerul de serviciu deschise uşa, pocni din călcâie şi anunţă:

— Gruppenführerul Müller, de la Gestapo şi Brigadeführerul Schellenberg de la SD.

— Să intre, mârâi Heydrich.

Primul apăru Walter Schellenberg. Purta, ca de obicei, un costum civil, gri-închis, discret; în urma lui pătrunse Müller, în uniformă, dezmăţat ca întotdeauna. Fostul factor-poştal munchenez nu izbutise nicicum să devină, ceea ce se cheamă, un ofiţer corect. Schellenberg salută, zâmbind liniştit. Müller, veşnic congestionat şi nesigur pe sine, nu ştia ce atitudine să adopte.

— Bună ziua, domnilor, mârâi Heydrich. Sper ca, măcar, să fi dormit bine. Câteva clipe se uită fix la cei doi generali SS, apoi aţinti rigla sa în patru colţuri asupra lui Müller: Dumneata! În vreme ce dumneata sforăiai sub plapumă, mi-a telefonat Führerul. Inutil să vă spun cât de

---

11 *Reichssicherheisthauptamt*— Direcţia generală a Serviciilor de siguranţă ale Reich-ului.

neplăcut a fost, ca să nu mai vorbim de faptul că plimbarea mea călare a trebuit amânată cu o jumătate de oră. Führerul m-a beştelit, auzi dumneata, Müller, m-a beştelit pe mine, *când de vină eşti dumneata care dormi în loc să-ţi faci treaba! Dimineaţa, la ce oră vii la slujbă?*

— La 8,30, Obergruppenführer.

— Te crezi, cumva, tot la Poştă? Duci dorul vieţii dulci de factor la ţară? Atunci, spune-o deschis! Află, Müller, că nimeni nu-i mai uşor de înlocuit ca dumneata!

Müller deveni stacojiu şi-n clipa aceea îşi dorea toate bolile pământului, fiindcă, într-adevăr, regreta viaţa de factor-poştal.

— Serviciul secret al Armatei a interceptat o telegramă expediată de ambasadorul Belgiei, ministrului său de Externe. Telegrama conţinea, nici mai mult, nici mai puţin, decât planul nostru de invadare a Belgiei şi Olandei. Ce spuneţi, domnilor?

— Cunosc această telegramă, făcu, zâmbind, Schellenberg, ba chiar sunt sigur că am înaintat-o în ziua în care trupele noastre au trecut frontiera olandeză.

— Îmi amintesc, răspunse Heydrich cu un aer dispreţuitor, nu m-am ramolit încă, deşi sunt persoane care ar vrea s-o creadă. Dar, domnule Schellenberg, una e să fiu EU informat despre o atare afacere şi alta e dacă-i vorba de Führer... sper că sesizezi nuanţa, Brigadeführer?

— Vă înţeleg perfect, răspunse, continuând să surâdă, Schellenberg admirând, aproape fără voie, spiritul diabolic al şefului său direct. Ce se mai aude la Führer? chestionă el, prudent.

— Ca de obicei. Totul e strict secret. Ce-ţi închipui? Are şi el planurile sale, cum le avem şi noi pe ale noastre. Şi, întorcându-se brusc spre Müller, interogă: Ia spune, Sherlock Holmes, ce-ai mai aflat despre trădătorii noştri? Amiralul Canaris, ambasadorul Ulrich von Hassel, Oberburgmeisterul[12] Goedler, Generalmajor Oster şi banditul acela ipocrit de general Beck?

— Obergruppenführer..., începu Müller, lăsându-se de pe un picior pe altul.

— Stai potolit! ţipă la el, iritat, Heydrich.

Şeful Gestapoului fu apucat de sughiţ:

— Toţi aceşti trădători sunt filaţi zi şi noapte.

— Ai prevenit şi pe altcineva în afară de mine?

— Nu, Obergruppenführer, totul vă este înaintat sub sigiliu.

— Dar ce se mai aude cu Sturbanführerul Axter din serviciul dumitale III/2? E şi el filat zi şi noapte?

— Sunt urmăriţi cu toţii.

— În cazul acesta, făcu Heydrich, zâmbind perfid, probabil ai veşti despre el... să zicem, de ieri după-amiază?

Müller reflectă o clipă, apoi răspunse negativ, promiţând, în sinea sa, că o să-i frece ridichea acestui Sturmbanführer Axter.

— Ei bine, scumpule, nici n-o să ai vreodată! Axter a fost ucis astănoapte în Morellenschlucht, iar cadavrul său a şi dispărut în crematoriul lagărului de la Oranienburg. Te înşeli însă amarnic închipuindu-ţi că voi continua să-ţi fac treaba! Puteai să-ţi dai seama şi singur că cineva care a slujit doi ani la cartierul general al Führerului şi apoi, brusc, pe nepusă masă, e transferat în serviciul dumitale, nu poate fi decât un spion. Acum însă, te poftesc să-i raportezi dumneata personal Führerului

---

12 Primarul general

dispariţia lui Axter, nu-s oile mele şi mă spăl pe mâini. Ai înţeles Müller?

— Da, Obergruppenführer.

— Perfect. Dar la Roma, ce se mai întâmplă, Müller. Ce naiba; ca şef al Gestapoului ar fi trebuit să ştii o groază de lucruri?

Müller îşi înghiţi cu greu saliva.

— Ştim că belgienii au expediat un raport în legătură cu planul nostru de atac şi-l cunoaştem pe agentul care l-a adus.

— Ia te uită! îl zeflemisi Heydrich, aplecându-se peste birou. Eşti de-a dreptul clarvăzător, Müller!

— Da, Obergruppenführer, murmură gestapovistul. Omul e mort. Accident de circulaţie, pe via Veneto a dat un camion peste el.

— Un pic cam târziu, Müller.

— Am făcut tot ce-am putut. Nu văd cum...

— Bine, te cred, dar pornind de la ideea că suntem cu toţii de acord asupra rolului jucat de amiralul Canaris în toată această afacere. Reţineţi însă, domnilor, că până una, alta, amiralul e absolut tabu. — Continuând să se joace cu rigla, adăugă cu un zâmbet glacial pe buze: Azi dimineaţă, Führerul a desemnat o vulpe să-i păzească găinile. Canaris a primit ordinul să descopere trădătorul.

Müller şi Schellenberg pufniră în râs, Heydrich se mulţumi să surâdă.

— Schellenberg, dumneata eşti în termeni buni cu amiralul, aranjează-te să devii intim cu el şi oferă-i un os pe care să-l poată prezenta Führerului. N-ar fi rău să-i furnizezi şi câţiva auxiliari, aparţinând însă serviciilor noastre. O avem ca secretară la IV/2/B pe nevasta unui ofiţer, care în plus, are şi un frate în Anglia. Cedează-i-o amiralului; dragul de el, trebuie ajutat să-i descopere pe trădători, şi nu-l văd arestându-se pe sine însuşi şi pe generalul Oster. Presupun că oamenii pe care-i avem la Roma sunt siguri?

— Da, Obergruppenführer. Reţeaua noastră de acolo e foarte densă.

— Bine, încuviinţă Heydrich. Putem livra amiralului câţiva „trădători". E treaba dumitale cum obţii „mărturisirile", dar dacă o scrânteşti vei bate, din nou, drumurile din jurul Münchenului cu geanta de poştaş în spinare. Ţi-o garantez.

BĂTĂLIA PENTRU UZINA „KRASNÂI OKTIABR"

Au trecut câteva zile şi iată-ne în partea de nord-est a Stalingradului, în faţa marii oţelării a Marinei, denumită *Octombrie Roşu.* Aici, de luni de zile, au loc lupte sângeroase. Două regimente sovietice s-au repliat în giganticele hale. Peste tot, numai fiare răsucite, sfârtecate, sudate de dogoarea focului. În ziduri, găuri uriaşe făcute de obuze, o duhoare de carne arsă să ţi se întoarcă maţele pe dos, hoarde de şobolani alergând prin zăpadă, şobolani cum n-am mai văzut, de mărimea unei pisici, unii aproape fără blană. Heide pretindea că îngrozitoarele rozătoare aveau, cu toatele, ciumă bubonică, ceea ce ne scotea din minţi. Aruncam în ei cu grenade de mână şi aproape că ne era mai frică de guzganii ăştia hidoşi decât de ostaşii roşii.

Într-una din zile, Bătrânul a fost chemat la comandantul companiei, căpitanul Schwan. La înapoierea pe poziţie, a trimis după Heide.

— Julius, i-a spus, am primit ordinul să atacăm cazemata care-i în faţa oţelăriei. O faci tu, cu grupa ta. Noi, te acoperim cu mitralierele. O

neutralizaţi cu grenade aruncate prin ambrazuri. O să aveţi şi cinci mine magnetice pentru uşile blindate.

— Te-ai ţicnit cumva? Ce-s ouă, grenadele alea? Cum să le azvârli în nişte ambrazuri plasate atât de sus? Asta-i nebunie curată! Avem nevoie de o grupă de pionieri.

— Ai ordin să arunci cazemata în aer, îi răspunse, sec, Bătrânul. Cum? Te priveşte.

Heide înjură cu năduf, dar ştia că Bătrânul protestase, la rândul său, împotriva acestei acţiuni demente şi, ca atare, nu-i rămânea altceva de făcut decât să se supună.

— Grupa a doua, după mine! comandă Heide, săltând pe umăr puşca-mitralieră.

Ne angajarăm pe o stradă, mai exact, pe ceea ce fusese odată o stradă. Acum, semăna mai de grabă cu o cratiţă uriaşă în care polonicul unui ciclop amestecase laolaltă zeci şi zeci de case. Într-o găleată, capul retezat al unui copil privea, nedumerit, cerul. O schijă, sau cuţitul unui satâr? Pretutindeni, cadavre sfârtecate groaznic, mai mult civili decât militari. Ne furişam printre ruine. Porta descoperi o pâlnie de obuz în mijlocul unui morman de moloz şi sări în ea.

— Rămân aici, spuse el instalând mitraliera, e poziţia ideală ca să vă acopăr.

— Ba p-a mă-tii! răcni la el Heide. Ai să mergi cu noi! Sunt comandantul grupei şi-ţi ordon să schimbi poziţia!

— Vrei, poate, o carabă peste bot?

O rafală inamică îl obligă pe Heide să se arunce la pământ, alături de Porta.

— O să te scot la raport, n-ai nici o grijă!

— N-ai decât, vezi numai cum faci ca să rămâi în viaţă!

Căpitanul Schwam apăru, alergând printre ruine.

— Ce aştepţi, subofiţer Heide? Înainte, spre cazemată!

Heide, cu o privire crâncenă în ochi, se săltă pe jumătate.

— Permiteţi să raportez, dom' căpitan, interveni, prompt, Porta. Mitraliera e în bătaie, conform ordinelor primite, gata să protejeze acţiunea grupei.

— Înainte, subofiţer! urlă căpitanul unui Heide amuţit de impertinenţa lui Porta.

— Ei las' c-ai să mi-o plăteşti, roşcovan blestemat! scrâşni Heide turbat de furie şi rănit până-n străfundul sufletului său de oştean, repezindu-se către cazemată fără să-i mai pese de gloanţele inamice.

L-am urmat, în salturi scurte, având-u-i alături pe Gregor şi pe puşcaşul-marin Ponz, ultimul supravieţuitor al flotilei Donului. Mitralierele ţeseau pânza lor ucigaşă la câţiva centimetri deasupra solului. Ne luară în primire şi aruncătoarele. Trebuia neapărat să ajungem în imediata apropiere a cazematei înainte ca ele să fi apucat să-şi regleze tirul. Un junghi în coastă mă împiedică să respir, inima-mi bate nebuneşte, muşc, disperat, din zăpadă.

— Ia nu mai fă pe nebunul! se răsteşte la mine Heide. Ai să sări primul, jigodie!

— Nu pot, inima...!

— Salt înainte, putoare!

Mitraliera lui Porta răpăie, gloanţele scurmă betonul cazematei. Culcat în spatele unei mitraliere, Porta n-are egal. Mă încordez, gata pentru salt, gâtuit de frică: focul e prea razant. Am ţâşnit şi în secunda în

care mă trântesc din nou la pământ, ceilalţi sunt, din nou, alături. Sacul cu grenade e la marinar, dar acum e rândul lui să-şi dea în petic:

— Puteţi să vă căcaţi în capul unui biet marinar, dar eu unul aştept sfârşitul războiului în groapa asta şi mă piş pe Führer, pe patrie şi pe Reichul milenar!

— Gura, nenorocitule! zbiară Heide. Las' că ne întoarcem noi! Ce i-o fi trebuit Führerului împuţita asta de marină!

Aruncătoarele de grenade bufnesc, mitralierele ţăcăne furioase. Cei de la ferestrele de sus ale halei ne-au reperat şi ştiu prea bine că dacă sare-n aer cazemata, s-a dus şi *Krasnâi Oktiabr,* mândria Stalingradului.

De-abia acum începe greul. Trebuie trecut peste un taluz, bătut din toate părţile cu foc. Heide se repede primul. Aleargă prin zăpadă, sare peste un tufiş şi dispare la baza cazematei. Îi strig marinarului:

— Vii sau ce faci?

— Ticălosule! îmi răspunde el, înfundându-se şi mai tare în groapa lui.

Fac un salt lung şi aterizez lângă Heide, exact la piciorul cazematei care ne domină cu înălţimea sa colosală, atât de colosală că nu vom ajunge niciodată s-o atingem! Mă ghemuiesc în dosul unui bloc de beton, aici mă simt oarecum la adăpost.

— Mori de frică, blegule! mă apostrofează Heide. Adu grenadele.

— Păi, sunt la marinar.

Heide mă priveşte uluit:

— Doar n-ai să-mi spui c-ai venit fără grenade?

— Le are marinarul. Chiar tu ai ordonat aşa. Eu unul nu-s aruncător de grenade!

— Ba eşti cel mai bun din companie! Marş după ele!

— Te-ai smintit! N-apuc nici măcar să ajung!

— Du-te! E un ordin!

— Nu! ţip eu. Eşti nebun! Fă-l pe marinar să le aducă, el le are! Mai bine tribunalul militar, decât o moarte sigură!

— Las' că vezi tu! Iar pe laşul ăla, îl învăţ eu minte!

Săltându-se de la pământ, Heide îl descoperă pe marinar, ghemuit în continuare pe fundul gropii.

— Galop încoace cu grenadele! răcneşte el şi expediază o rafală de puşcă-mitralieră drept în nasul marinarului.

Îngrozit, acesta ţâşneşte până la noi, dar fără sac.

— Sacul! Sacul! tună Heide, îmbrâncindu-l peste taluz pe marinarul paralizat de teamă. Aşa trebuiesc trataţi laşii!

— Ai tras în mine! geme marinarul, lipindu-se de sol. Ai fi putut să mă omori!

— Chiar asta am şi urmărit!

Între timp, sosesc Gregor şi Legionarul aducând cu ei minele. Preparăm la repezeală încărcăturile, patru grenade cu coadă legate în jurul unei sticle cu benzină.

— Pregăteşte-te, Sven, comandă Heide indicând ambrazura cea mai apropiată. Eu îi ţin sub foc, tu le expediezi pachetul!

— Dar nu mă pricep.

— Execuţi sau nu, canalie?

N-am încotro şi mă târăsc în urma lui până sub ambrazură de unde trage tunul cazematei. Imposibil să ajungi la fanta aceea situată la 4 metri deasupra solului. Mă retrag niţel ca să-mi creez spaţiul necesar aruncării... Din uzină, o mitralieră mă ia sub focul ei; văzduhul ţiuie ca

năpădit de un roi de viespi furioase... Duc braţul la spate, îmi iau avânt, dar sunt prea istovit, n-am forţa necesară şi mănunchiul de grenade nu ajunge la ambrazură, se izbeşte de zid şi cade la piciorul cazematei. Împietrit, mă uit la el cum se rostogoleşte şi nici măcar nu-mi dau seama că Heide s-a repezit peste mine, trântindu-mă la pământ. Explozie monstruoasă. O schijă îmi crestează braţul.

— Cretinulle! Acum, am fost reperaţi!

Gâfâi cu faţa în zăpadă. Braţul mă arde.

— La comanda mea, continuă Heide, sărim împreună, te caţări pe umerii mei şi arunci înăuntru grenada!

În ciuda tirului precis al lui Porta, tunul continuă să bată metodic. Heide e nebun de legat! Singurul lucru cu care o să mă aleg dacă încerc figura cu aruncatul prin ambrazură, va fi o mână smulsă! Treaba asta se face cu aruncătorul, dar aşa ceva n-avem. Mă împotrivesc, braţul mă doare din ce în ce mai tare.

— Mincinosule! zbiară el, lovindu-mă peste rană. Crăpi de frică şi eşti laş! Mă înhaţă de umăr, mă zgâlţâie, mă pocneşte peste faţă cu dosul palmei. Ai să te caţeri imediat!

E mult mai puternic decât mine şi, dacă-i rezist, mă va ucide. Mă va ucide pentru laşitate în faţa inamicului şi neexecutare de ordin, iar toată lumea îi va da dreptate. Ca într-un coşmar, aşez talpa piciorului în palmele sale împreunate, îi sar pe umeri, trag cu dinţii cuiul de siguranţă al grenadei, încerc s-o strecor prin ambrazură, dar dinăuntru un pat de puşcă o azvârle, violent, afară. Mă dezechilibrez, încerc să mă redresez, cad, îl trag şi pe Heide după mine şi într-o spulberare de zăpadă, ne rostogolim pe rambleu în jos până la groapa în care e instalată mitraliera lui Porta.

— Pui de căţea! Ai făcut-o dinadins! răcneşte Heide ieşindu-şi complet din fire. Las' că mi-o plăteşti, şi încă scump!

Turbat de-a binelea, smulge baioneta din teacă şi, cu spume la gură, se năpusteşte asupră-mi. Îngrozit, încep să mă caţăr pe taluz în sus, simţind în ceafă răsuflarea fierbinte a dementului; într-un disperat efort sar şi mă prăvălesc între Gregor şi Legionar. Nebunul azvârle cu baioneta în mine şi ameninţă cu pumnul cazemata care scuipă foc.

— Staţi că vedeţi voi, mongolilor! răcneşte el cu glas spart.

Înşfăcând o mină T[13], se repede nebuneşte spre zidul cazematei, se agaţă de ceva, se saltă vădind o forţă extraordinară, dar pierde priza şi cade. Nici o secundă şi e din nou în picioare, din nou sare pe betonul neted, se agaţă, n-ar şti nimeni să spună de ce, urcă şerpeşte. Mina, atârnată de gât, se bălăbăne încolo şi-ncoace, dacă-i izbeşte focosul nu mai rămâne nimic din el.

— Un nebun furios, murmură Gregor, urmărindu-i cu privirea ascensiunea.

— Da, dar un soldat nemaipomenit, spune cu admiraţie Legionarul. Merită pe deplin o Cruce de Fier.

Heide a ajuns la ambrazură. Se prinde cu o mână de ţeava tunului, se leagănă în aer ca o maimuţă, desprinde mina şi-i face vânt prin ambrazură. Îşi dă drumul, cade şi, deşi înălţimea e mare, se redresează instantaneu.

— După mine! Pe partea ailaltă! strigă el, luând-o la goană.

N-am apucat bine să sărim într-o parte că explozia zguduie din

---

13 Mină anti-personal cu mare putere de fragmentare

temelii masiva construcţie din beton, uşa blindată se deschide şi prin ea ţâşneşte afară o siluetă plină de sânge. Cu patul armei Legionarul îi zdrobeşte faţa, sare fulgerător peste omul căzut şi, trăgând din mers, pătrunde, urmat de noi, în interiorul cazematei care aduce acum a abator. Ne adăpostim în dosul unor lăzi cu muniţii; sus, tunul continuă să tragă.

— Marinarule, ordonă Gregor, fugi după Heide şi spune-i c-am pătruns în coşciug. Galop, altminteri ne mai trezim cu o mină! Nebunul e-n stare s-o facă. Întinde-o, jigodie! Zbiară el la marinarul care, codin-du-se, dă să iasă dar se izbeşte chiar de Heide.

— Ce faceţi aici, căcănarilor? De ce nu sunteţi sus unde-i Ivan? Mă pocneşte cu ţeava pistolului: Urcă! Vrei să devii ofiţer? Atunci, arată ce poţi, secătură!

Fără o vorbă, mă caţăr pe îngusta scară de fier care duce la nivelul superior, crăp niţel trapa şi arunc o privire înăuntru. Tunul continuă să trimită proiectil după proiectil, servanţii se agită, alţii stau cu armele pregătite. Groaza îmi încleştează beregata: cu toţii au petliţele verzi ale trupelor N.K.V.D.. Gâfâind, mă rostogolesc pe scară în jos ca să fiu, imediat, înşfăcat de Heide:

— Ce te-a apucat? De ce nu i-ai miruit?

— Acolo... sus...gâfâi eu, sunt numai enkavedişti! Puzderie...

— Precista lor! scrâşneşte Heide şi, înhăţând o legătură de grenade, se caţără ca un cimpanzeu pe scară, deschide trapa, aruncă şi sare jos, trântindu-se pe podea. Explozia ne asurzeşte. Acum, după mine!

De data asta însă, Legionarul e în frunte. Zmuceşte trapa şi mătură încăperea cu o lungă rafală de pistol-mitralieră. Aici, sunt morţi cu toţii, dar mai e un nivel, încă o scară. Plesneşte, sec, un foc de revolver, glontele îmi şterge casca, cătarea masivului nagan din mâna fermă a lo-cotenentului sovietic mă caută; golesc, fulgerător, aproape întregul încărcător şi faţa lui se preface, instantaneu, într-un terci sângerând. Un sergent, pe pieptul căruia atârnă ordinul *Slava,* duce spre spate pumnul în care ţine grenada, dar baioneta Legionarului îi stopează elanul. N-avem încotro, dar răniţii trebuie lichidaţi, ăştia luptă până-şi dau duhul. Am văzut odată un rănit care şi-a zburat creierii tocmai când sanitarul nostru se apleca să-i acorde primul ajutor.

Acum e rândul meu să urc următoarea scară, dar, înainte chiar de a ajunge la capătul ei, văd răsărind prin trapă o mutră mongoloidă; un ostaş cu căciulă de blană având prinsă pe ea o steluţă roşie. Reflex, îl apuc de nas şi-l zmucesc spre mine, iar Heide îl ucide pe când cădea. Azvârl grenada, suflul exploziei mă aruncă de pe scară, totul dansează prin faţa ochilor... Răsună rafale, bubuie grenade, urlete, horcăituri... apoi, în cazemata plină de fum, se lasă liniştea.

Sleiţi de puteri, ne aruncăm pe jos şi bem apa care foloseşte la răcirea mitralierelor ruseşti. Brusc, stupefacţie generală: calm, Heide se spală într-o găleată! Fără să scoată o vorbă, îşi aranjează frizura, îşi scutură uniforma, îşi potriveşte curelele echipamentului şi cutele vestonului şi iată-l redevenit prusacul de cremene, puţind a regulament de ordine interioară.

Compania a 3-a are misiunea să ocupe un uriaş cub de beton, un bloc situat în imediata vecinătate a uzinei înainte de război, aici erau cazaţi deţinuţii care munceau în uzină. Descoperim câteva zeci dintre ei în pivniţă, ucişi cu toţii cu un glonte în ceafă. Pe zeghea politicilor era cu-sut, pe piept şi la spate, un cerc roşu, pe cea a infractorilor de drept

comun, câte unul negru. Prudenţi, inspectăm, una câte una, încăperile blocului. Dacă deschizi o uşă, aparent banală, dacă te împiedici de un prag niţel mai ridicat, rişti să dispari, în aceeaşi clipă, sfârtecat de o tunătoare explozie. Enkavediştii siberieni sunt de un fanatism incredibil: n-au milă nici de alţii, dar nici de ei. Să te ferească Sfântul să cazi viu în mâinile lor! Tortura cea mai blândă născocită de ei este de a spânzura prizonierul, gol puşcă, legat cu o sârmă de picioare şi agăţat de giurgiuveaua ferestrei, aşa, să fie la vedere... Ca să te sfârşeşti e nevoie cam de şase ore...

Urmează acum asaltul oţelăriei propriu-zise. Un regiment de D.O.[14] pune în baterie sculele sale infernale; o salvă de-a lor e ceva apocaliptic. Luptele corp la corp se ţin lanţ, ne batem la baionetă, cu lopata, despicăm, străpungem, zdrobim, ne bălăcim în sânge, călcăm pe viscere, dar siberienii nu cedează. În cea de a noua zi a atacului, captăm un mesaj adresat de apărători comandamentului lor:

„Aici *Krasnâi Oktiabri.* Hrana a fost epuizată. Cerem permisiunea să ne retragem". Răspunsul a fost imediat: „În nici un caz. Luptaţi ca nişte adevăraţi ostaşi sovietici". După alte cinci zile de încleştări înverşunate, încercuiţi din toate părţile, siberienii lansează un nou apel: „Aici *Krasnâi Oktiabri.* Toate sursele de apă au fost capturate de inamic. Se moare de sete. Multe cazuri de sinucidere. Aşteptăm ordinul de retragere". Răspunsul nu se lasă aşteptat, imbecil şi lozincar: „Ostaşi, a sosit momentul să dovediţi că sunteţi demni să slujiţi în Armata Roşie. Credinţa în victorie să vă fie apă vie. Privirea mareşalului Stalin e aţintită asupra voastră".

Eroicii soldaţi siberieni au mai rezistat trei zile, cu un fanatism sporit, ca apoi să lanseze un ultim mesaj: „Muniţia complet epuizată. Efectivul redus la o zecime. Încercuire totală". Şi de data asta, răspunsul a fost categoric: „Un ostaş sovietic nu se predă, nu capitulează. Luptaţi!"

Către miezul nopţii, după ce au tras şi ultimile cartuşe, atacă la baionetă. Răspundem cu rafale lungi de mitralieră. Câţiva izbutesc, totuşi, să răzbească până la noi. ucidem ca turbaţii, cu gândul la cadavrele camarazilor noştri spânzuraţi la ferestre. Împlânt baioneta în pântecul unui tânăr locotenent, probabil de-o vârstă cu mine, ba îi zdrobesc şi faţa cu tocul cizmei; în locul meu, ar fi făcut la fel. Deveniserăm cu toţii fiare.

În zori, pătrundem în hala mare a uzinei. Pretutindeni cadavre sau răniţi grav care-şi aşteaptă moartea în tăcere, resemnaţi, ştiind că nu pot nădăjdui la cruţare. Cei care se mai pot mişca, se sinucid azvârlindu-se de pe podurile rulante, de pe pasarelă sau sărind pe fereastră. Spre seară, întreaga uzină e în mâinile noastre. Eroica rezistenţă a siberienilor va rămâne însă un exemplu de neuitat; de aici încolo, de câte ori ne vom afla la ananghie, vom spune: „Amintiţi-vă de *„Octombrie Roşu."*

Instalat pe un banc, Porta n-are altceva mai bun de făcut decât să citească un ziar al Armatei, găsit cine ştie pe unde.

---

14 Aruncătoare de mine de mare calibru, în şase ţevi, precursoare ale actualelor rachete sol-sol, folosind, simultan, proiectile brizante, fugase, incendiare, perforante şi cumulative. Iniţialele vin de la *Donar Orchester,* Donar era, în mitologia germană zeul războiului, al tunetelor şi al fulgerelor.

— Ceva noutăţi? se interesează Micuţul. Vreun dezastru, vreo catastrofă?

— Aşi! Cică marina a scufundat o groază de nave şi Anglia e aproape învinsă.

— Nu mai pricep nimic, intervine Gregor. De când am isprăvit cu Polonia ni se tot spune că Anglia e la pământ. Şi-atunci, de ce nu capitulează? Nu mai au nave, porturile le sunt în flăcări, avioanele datează de pe vremea celuilalt război, n-au ce hali şi, totuşi, noapte de noapte vin şi ne bombardează oraşele. Cum se face?

— Misterele războiului, declară, solemn, Porta. Ia te uită! Aici e ceva interesant! Ascultaţi şi voi: „La Stalingrad, ostaşii luptă cu furie ca nişte adevăraţi eroi wagnerieni. Combatanţii Armatei a VI-a vor intra în istorie ca eroi printre eroi. Ei înving şi mor cu gândul la Führerul mult iubit".

— Ajunge! izbucni Gregor. Sunt sătul de frazele astea. Mă cufuresc numai când le aud!

— Comandanţii de pluton, la mine! îl auzirăm pe căpitanul Schwam strigând din celălalt capăt al halei.

Primim ordinul să asigurăm garda sinistrei clădiri a G.P.U.[15]-ului, în pivniţa căreia feldmareşalul von Paulus şi statul său major se joacă de-a războiul, trăgând săgeţi şi împlântând steguleţele pe o hartă. Ce ştiu ei de suferinţele soldatului, de foame, de frig, de torturi? Fac războiul aşa cum au învăţat c-ar trebui făcut la Academia lor militară. Pentru ei, bătălia Stalingradului e tot un Kriegspiel[16], doar că ceva mai serios.

Unul după altul, o pornim pe bulevardul Revoluţiei. În marea lor majoritate, clădirile care-l mărginesc au rămas intacte. N-au căzut decât puţine proiectile, mai mult dintr-acelea rătăcite. Suntem depăşiţi de un şir lung de civili care se evacuează, cărând răniţi şi bolnavi culcaţi pe pături. Dintre ruine apar câţiva copii zdrenţăroşi, cerşind pâine. Ni se face milă şi le dăm tot ce avem. Un băieţel cu o bonetă de infanterist german pe cap şi cu o sabie rusească în mână se agaţă de Micuţul.

— *Gospodin* soldat, ciripeşte prichindelul, nu vrei să fii tăticul meu?

— S-a făcut, amice, răspunde zâmbind Micuţul şi-l saltă pe umăr. Câţi ani ai?

— Nu ştiu, dar sunt de-acum bătrân. — Înlănţuie cu mânuţele gâtul uriaşului: *Gospodin* soldat, da' n-ai vrea să fii şi tăticul surioarei mele mai mici?

— Ba da, ba da, răspunde, înduioşat, Micuţul, lăsând copilul pe caldarâm.

— Mă duc după ea, strigă băieţelul, pornind ca o svârlugă.

Şuierul unui proiectil spintecă văzduhul... Fulgerător, ne trântim la pământ. O explozie solitară. Ne ridicăm şi ne scuturăm. N-am păţit nimic. Doar că, în mijlocul bulevardului, zac, într-o băltoacă de sânge, o bonetă nemţească şi o sabie rusească făcută tirbuşon...

După două zile de gardă la clădirea G.P.U.-ului, suntem schimbaţi şi trimişi într-o cazarmă, iar Porta e avansat caporal-şef.

— Nu-i cu putinţă! exclamă subofiţerul Franz Krupka împungând cu degetul mâneca lui Porta. Te-au făcut caporal-şef! Bătrâne, drumul spre bastonul de mareşal ţi-e, de acuma, deschis, dar ştii şi tu că un galon nou trebuie udat!

---

15 Gosudarstvenoie Politiceskoe Upravlenie — Direcţia politică a statului

16 În traducere literală: Joc de război. Exerciţiu tactic efectuat pe hartă sau la lada cu nisip.

— E tot ce-mi doresc, răspunse, acid, Porta, dacă-mi spui şi cum? În afara glorioasei zăpezi sovietice, altceva nu găseşti pe aici.

Cei doi cumetri se ştiau de ani de zile, fuseseră plămădiţi din acelaşi aluat şi trăiseră în aceeaşi mahala berlineză. Krupka aruncă o privire de geambaş lui Porta şi-şi scărpină nasul degerat şi operat. Nu fusese el prea frumos nici înainte, dar acum era de-a dreptul hidos.

— Ascultă. Ştiu unde ai putea găsi cu ce uda galoanele tale, dar dacă sufli o vorbă, ţi-ai găsit beleaua!

Porta ridică trei degete:

— Hai, dă-i drumul, bivole, uite, am jurat!

— Ei bine, porcul ăla de Wilke are patru navete cu vodcă de Crimeea pe care le-a şterpelit de la o popotă.

— Sfinte Sisoe! Păi cu aşa ceva poţi câştiga războiul! Zbor imediat la el. Stai, mai întâi, să vedem pe cine invităm, zise el aşezându-se nonşalant pe o bombă de avion neexplodată. Preocupat, supse capătul unui chiştoc de creion: Pe mine, în primul rând. Şi, fireşte, pe tine. Apoi, pe Bătrânul şi pe Gregor. N-am încotro, dar trebuie să-l chem şi pe Micuţul, deşi e mai rău ca un elefant într-o sticlărie dacă a apucat să se troscăiască. Nici cu Heide nu-mi e ruşine, dar dacă-i turnăm nişte bere în vodcă, scăpăm de el în cinci minute. În sfârşit, pe Sven şi pe Legionar. Atâta tot. Ah, bine că mi-am adus aminte! Corcitura asta teutono-franţuzească îmi datorează un pachet de ţigări cu opiu, de *grifas,* dar e atât de rău pe jantă că până şi pârţurile îi miros a mucegai. Nici o scofală cu asemenea debitori. Vezi tu, ceea ce ne lipsesc sunt contabilii!

— Ai perfectă dreptate! nu mai departe decât ieri, am trecut pe la compania a 7-a ca să încasez trei pachete de *grifas.* Mi le datora porcul ăla de feldwebel Pinsky; ei bine, ce crezi că a făcut banditul? S-a lăsat împuşcat fără să-şi plătească datoria! Acum îmi dă cu tifla din groapa în care l-au aruncat! Ce-i pasă? Am încercat să storc ceva de la plutonul lui, dar m-au trimis la plimbare spunându-mi să mă şterg la fund cu chitanţa mea. Acuma nu mai împrumut nici cu o dobândă de 100%.

— Există tipi care acceptă asemenea dobândă? întrebă Porta, deodată interesat.

— Cinstit vorbind, nu ştiu, dar aşa ar fi drept, dat fiind riscurile pe care ni le asumăm. Uite, de pildă, aveam o chitanţă de la un ofiţer provenit din trupă. Sigur, acest simplu fapt ar fi trebuit să-mi dea de gândit, dar uneori te laşi impresionat de ifosele acestor domni. Ce crezi că a făcut dobitocul ăsta de galonat? S-a aruncat cu o mină sub un T-34, gândind că o să se-nvârtă de o Cruce de Fier. Ce zici, ce idiot! Evident, tancul l-a făcut terci. Asta ca să-mi fie învăţătură de minte!

— Vremuri grele pentru oamenii de afaceri, gemu Porta. Bun, m-am dus. Pe diseară, la opt. Ne vedem în camera 23.

Cântând cât îl ţineau bojocii, porni pe aleea centrală a cazărmii, salută cât se poate de reglementar, dar, cu gândul numai la vodcă, un maior, salută tot atât de corect şi corpul unui ofiţer dezertor care atârna de o cracă. Până la urmă, îl găsi şi pe grăsanul de Wilke, ocupat cu pregătitul supei.

— Ia spune, Wilke, ai aflat vestea cea mare? făcu el extrăgând o ţigare din port-ţigaretul său din aur masiv, „moştenire" de la un general căzut în timp ce inspecta linia întâi.

— Hai, mai lasă-mă cu noutăţile. Sunt sătul de ele până-n gât! Singurul lucru care mă interesează e hotelul pe care mi-l voi construi după terminarea războiului.

— Hotel? Visezi! Când eram de gardă ştii tu unde mi-a picat sub ochi un document ultra-secret. Era un ordin al Führerului: luptaţi până la ultimul soldat şi ultimul cartuş! Aşa că, puişor, o să strângi din buci dând cu târnăcopul la minele din Kolâma şi-o să te gândeşti acolo la hotelul tău! rânji Porta, devorând un cârnat pe care mâna sa expertă izbutise să-l şterpelească. Ascultă, Wilke, să fim serioşi. Ce-ai zice s-o ştergi de aici, fain-frumos, c-un avion?

— Baţi câmpii! bombăni bucătarul. Ce întrebare tâmpită!

— Fii atent, spuse Porta, coborând vocea, ieri, când eram la Comandament, mi s-a şoptit o chestie interesantă. N-are rost să-ţi mai spun că noi, caporalii-şefi, avem antene peste tot. La început, nu m-a prea interesat, dar după aceea m-am gândit la prietenii mei bucătari, pentru că se referea la toţi bucătarii din zona Stalingradului.

— Ce tot îndrugi acolo?

— N-ai decât să crezi sau nu. Era un ordin al Intendenţei generale care cerea desemnarea unui bucătar de înaltă calificare care să formeze cadre la Şcoala militară de bucătari de la Stettin. — Porta aruncă o lungă privire spre Wilke, a cărui atenţie sporea văzând cu ochii. — Evident, m-am gândit imediat la tine, că de, suntem vechi camarazi. Îţi aminteşti, sper, cum te-am acoperit — ca un adevărat prieten — când am fost numit, la cazarma din Paderborn, să controlez stocurile individuale de hrană şi când am constatat că jumătate din ele lipsea? Dacă atunci mi-aş fi făcut datoria, te aştepta închisoarea de la Torgau şi, poate, laţul călăului.

— Ah! Ia nu mai dezgropa morţii! Ce, n-ai fost plătit? Eşti un cămătar şi un şantajist sadea!

— Bun, bun, pe lumea asta totul se plăteşte... Dar, ca să revenim la afacerea noastră, ce-ai zice să te cari de aici şi să devii profesor la Stettin?

Grăsanul îşi trecu mâna peste frunte şi-l privi bănuitor pe Porta. E drept, roşcovanul îl fraierise şi nu odată, dar poate că asta era şansa vieţii sale?

— Ascultă, începu el precaut, ştii că sunt căsătorit şi că am doi copii ...povestea asta cu şcoala e adevărată sau un trombon de-al tău?

— Personal, regret foarte mult că nu-s bucătar, declară Porta, cu un aer solemn, jucându-se cu tabachera generalului decedat. Când am văzut adresa Intendenţei către Armata a VI-a, m-am gândit la tine şi chiar i-am şoptit ceva unui prieten pe care-l am la Biroul III, adică la serviciul personal. Vezi bine, un caporal-şef ca mine, are ceva relaţii! adăugă el, umflându-se în pene. Bătrâne, ai o baftă de zile mari!

— Gratis? întrebă bucătarul, neîncrezător.

— Bătrâne, ce mai e gratis pe lumea asta? Amicul de la comandament cere un carton cu vodcă, dar eu, care-s vechiul tău camarad, nu cer nimic. Aşa-s făcut!

Regele polonicului simţea cum îi fierb creierii de atâta efort de gândire, iar în urechi îi duduiau de pe acum cele trei motoare ale Junkers-ului 52.

— Obligatoriu însă e să ne punem de acord, continuă Porta instalându-se pe capacul cald al unei marmite. Ce ţi-am spus e ultra-secret. Dacă sufli o vorbă, mă bagi în bucluc. Moralul trupei e scăzut, chiar foarte scăzut şi Adolf a înţeles în sfârşit cât de importanţi sunt bucătarii pe timp de război. În prezent, se caută cei mai buni profesionişti ca să-i instruiască pe ăia de la SS care-s nişte tolomaci.

— Şi de ce nu-i caută direct la Stettin? replică, sceptic şi plin de bun simţ, grăsanul Wilke. Doar au destui şi chiar foarte pricepuţi.

— Ascultă! Sunt ocupat până peste cap şi n-am timp de pierdut. Dacă te interesează, spune-o, dacă nu îi pasez pontul bucătarului pifanilor, ăla o să plătească mai bine ca tine.

— Să plătească! Păi, n-ai spus că e un serviciu prietenesc? Ştii bine c-o să mă revanşez!

— În ceea ce mă priveşte, da, însă nu şi-n cazul amicului meu, care n-are ce face cu recunoştinţa ta şi-o să-ţi spună s-o bagi în cur şi s-o scoţi de-acolo trăgând vânturi! Ştii ce mi-a mai zis? Că din pricina pierderilor mari suferite, toţi disponibilii, furieri, ordonanţe... bucătari, vor fi expediaţi în linia-ntâi. Vin vremuri groaznice. În locul tău n-aş mai sta pe gânduri şi-aş încerca să-mi încălzesc fundul într-un Ju-52.

Burduhănosul bucătar îşi trecu mâna peste ţeasta sa cheală. Se spunea că-şi pierduse părul tot cugetând cum ar mai putea reduce raţiile, ştiut fiind că era cel mai mare pungaş pe o rază de 20 kilometri.

— O să-ţi mai spun o chestie, continuă, necruţător, Porta. Toţi bucătarii companiilor vor fi rechemaţi şi subunităţile se vor gospodări singure. În cazul tău însă, va fi, probabil, mai nasol pentru că eşti gradat şi cu siguranţă te vor pune comandantul unei grupe de mitraliere. Bun! Mă grăbesc, Herbert, datoria mă cheamă. După cum vezi, am fost avansat caporal-şef, şi asta comportă noi obligaţii faţă de Marele Reich. Deci, Stettinul te interesează, da au ba?

— Sigur că mă interesează, doar nu-s cretin?!

— În acest caz, mă duc să-mi vestesc prietenul, iar tu aranjează-te cu vodca.. Înţelege, Herbert, se grăbi să adauge Porta văzând cum mutra bucătarului virează spre mov, aşa-i situaţia.

— Da' cum de ştii că am vodcă? Escrocule! Banditule!

— Ho, şezi blând! Cunosc destui care şi-au muşcat amarnic degetele pentru nesăbuinţa de a mă fi insultat, dar ţie, Herbert, nu-ţi port pică. Scuzaţi de deranj şi la bună vedere!

Îşi desprinse lungul şi ciolănosul său trup de pe marmită şi porni spre cazarmă.

Un glonţ soseşte şuierând
E pentru mine, ori pentru tine?

fredona Porta fără să încetinească pasul deşi auzea cum cineva aleargă după el.

— Stai niţel, striga Wilke, ce dracu, nu mai înţelegi de glumă?

— Destul cu vorba! Răspunde scurt, milităreşte. Te interesează, da sau nu?

— Sigur că da! răspunse, cu năduf, bucătarul. Vino să-ţi dau vodca.

După ce scotoci într-un camion de cinci tone, Wilke extrase finalmente de sub o prelată cartonul cu sticlele de vodcă. Nu lipsea nici una şi, de emoţionat ce era, burtosul îi întinse lui Porta o sticlă suplimentară, nebănuind că acesta apucase să şterpelească deja una.

— Restul proviziei îţi aparţine în clipa în care o să am fundul în avion.

Îmbrăţişări şi pupături. Cartonul cu vodcă e instalat pe umărul roşcovanului, în buzunarul larg al mantalei, cele două sticle îşi fac cu ochiul. Ajuns la companie, Franz Krupka se holbează la el, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Şi nici măcar nu l-ai ameninţat cu pistolul-mitralieră! Sunt două luni de când încerc să pun mâna pe vodca asta!

— Numai tâmpiţii pun mâna pe revolver ca să jefuiască o bancă! Războiul psihologic, camarade, e cel mai eficace, dar pentru asta e nevoie de creier!

Seara, Porta apăru cu jobenul său galben şi cu monoclul la ochi. A fost un chiolhan pe cinste! Primul căzut sub masă a fost Krupka, urmat de Gregor. Micuţul, cocoţat pe masă, ţinea cu tot dinadinsul să ne arate ce salvamarist nemaipomenit este, fapt pentru care-şi scoase chiar cizmele.

— Strigaţi după ajutor, ne ceru el, iar eu voi sosi în zbor planat de sus, de pe debarcader ca să vă scap de înec!

— Ajutor! zbierarăm noi.

— Vin, camarazi! Sosesc!

Şi-ntr-adevăr, a plonjat, buşindu-se de podea cu un vuiet năpraznic.

— De ce nu mi-aţi spus că apa a-ngheţat? Doar nu-s spărgător de gheaţă!

Bătrânul învârte o secure deasupra capului lui Heide care chiţcăie de groază. Lungit pe masă, Porta se tăvăleşte de râs gândindu-se cum l-a păcălit pe burduhănosul Wilke şi încearcă să golească o cană în care a amestecat ulei de mitralieră, vodcă, praf de puşcă şi încă o porcărie găsită la popota ofiţerilor şi-şi face un punct de onoare din a nu vomita această oroare. Legionarul îl înaintează sergent, prin graţia lui Dumnezeu, şi Porta plânge de înduioşare.

— Eşti prietenul meu, adevăratul meu prieten, îngăimă Heide, beat-criţă, îmbrăţişând piciorul mesei.

Bătrânul vrea să iasă, are nevoie de aer proaspăt şi, odată afară, se crede în ceruri. Legionarul se roagă de un general ascuns în sobă să-l trimită neîntârziat la Sidi-Bel-Abbès[17] şi îngenunchiază pe o cârpă, în chip de covoraş, ca să se roage lui Allah.

Singurul care nu-i beat e motanul lui Porta. Aşezat pe coadă ne contemplă cu un suveran dispreţ.

Obergruppenführerul Heydrich pătrunse în biroul lui Himmler[18] care, cu un gest, îl invită să ia loc.

— Obergruppenführer, începu Himmler fără alt preambul, se zice că posedaţi fişe referitoare la orice persoană care aparţine Partidului, SS-ului sau Armatei. Se mai spune că, dumneavoastră, aţi calificat această cartotecă drept explozivă. Este exact?

— Absolut exact, Reichsführer. Ca unul care răspund de siguranţa internă şi externă, e de datoria mea să ştiu totul despre toată lumea.

— Interesant, făcu Himmler zâmbind glacial. Şi-n lada dumneavoastră cu explozibil, există cumva şi o fişă de-a mea?

— Perfect posibil, Reichsführer, dar n-am avut timp să examinez

---

17 Localitate din Algeria, reşedinţă de bază a Legiunii străine franceze până la strămutarea acesteia de pe solul nord-african — în septembrie 1962 — ca urmare a acordului franco-algerian de la Evian.

18 Himmler, şeful suprem al SS-ului şi al tuturor poliţiilor din Reich, era foarte înclinat spre misticism, crezându-se chiar reîncarnarea lui Heinrich I-Păsărarul (duce al Saxoniei din 912, rege 919—936)

personal fiecare fişă în parte. N-o fac decât atunci când e cazul. De altfel, ideea mi-a dat-o omologul meu de la Moscova.

— Minunată idee! opină Himmler pe un ton acid. Bine, să lăsăm astea. Ce mai e nou pe la Vatican?

— Cu siguranţă Reichsführerul e mai bine informat decât mine asupra acestui capitol, replică Heydrich, surâzând amabil.

— Ce vreţi să spuneţi? Nu pricep!

— Generalul Bocchini, nu-i unul din bunii dumneavoastră prieteni? Chiar şeful poliţiei în persoană?

— Ca întotdeauna, sunteţi bine informat, mârâi Himmler care nu dorea câtuşi de puţin să oficializeze relaţiile sale cu generalul italian.

— Acum trei săptămâni, i-aţi trimis generalului Bocchini o bucată de lemn uscat şi vechi.

Furios, Himmler sări de pe locul său, buzele i se făcură şi mai subţiri.

— Aţi mers prea departe, Obergruppenführer! Această „bucată veche de lemn" e un fragment din stejarul lui Wotan[19]! Experţii mei l-au căutat vreme îndelungată şi, ca dovadă a prieteniei noastre, i-am trimis generalului Bocchini un fragment din stejarul sacru.

— Vă înţeleg foarte bine, Reichsführer. Din păcate, excelenţa-sa generalul a băgat lemnul pe foc, în şemineul locuinţei sale de la Roma, spuse, zâmbind, Heydrich. Mi s-a povestit că şeful poliţiei italiene a crezut că Reichsführerul a vrut să-i facă o farsă amuzantă, fapt pentru care, în zilele următoare veţi primi şi dumneavoastră un fragment din patul lui Romulus, cadou din partea excelenţei-sale.

Himmler păli, mâinile i se crispară de furie.

— Macaronar nemernici scrâşni el. Auzi, stejarul lui Wotan pe post de butuc în şemineul lui! — Se aşeză greoi. — Obergruppenführer, aveţi o fişă despre măscăriciul ăsta italian?

— Am despre toată lumea.

— Bine, Heydrich. Aranjaţi-vă ca informaţiile mai interesante să-i parvină direct Ducelui, însă aveţi grijă să nu se afle că totul porneşte de la noi.

— Am înţeles cum nu se poate mai clar, răspunse Heydrich cu un zâmbet prevestitor de rele pe buze.

TÂNĂRUL LOCOTENENT

Porta era ochitor la mitralieră, eu servant-încărcător. Două zile le-am avut aproape calme — chiar şi trăgătorii de elită nu operau decât dimineaţa — şi singurul lucru pe care-l doream era ca starea asta de lucruri să dureze cât mai mult.

— Mă întreb ce cloceşte Ivan, murmură Bătrânul trântindu-se lângă noi. E vânzoleală mare dincolo, la ei. Câte cartuşe aveţi?

— Câteva mii, toate trasoare. Ajunge pentru un regiment.

— Totul e să fim retraşi cât mai repede din vizuina asta, spuse Bătrânul privind neîncrezător la poziţiile inamice.

— Cine ţi-a spus c-or să ne scoată de aici? replică Porta. E ceea ce nădăjduim noi, dar atâta tot. Vezi, nu cred câtuşi de puţin că asta le-ar fi

19 Wotan era zeul suprem al triburilor germanice, locuind în Walhalla prin care trece stejarul cosmic Yggdrasill.

intenţia, pentru că, altminteri, o făceau demult. N-aţi remarcat că sosesc tot mai puţine avioane de transport?

— Eşti ţicnit? strigă Gregor. Să lase o întreagă armată să fie încercuită? Germania nu-şi poate permite aşa ceva! Un milion de oameni, e, totuşi, un milion! Doar n-o fi el, Adolf, nebun!

— Da' cine ţi-a spus că nu e? reluă Porta, indiferent. În primul rând, nu mai suntem chiar atât de mulţi, în al doilea, marea majoritate sunt combatanţi de duzină. Adolf o ştie, după cum ştie că Armata a VI-a nu valorează nici cât o ceapă degerată, iar von Paulus a fost, dintotdeauna, un defetist. Ca atare, putem foarte bine să fim oferiţi în dar lui Ivan. M-am prins demult de figura asta! Ne-au transformat pe toţi în nişte eroi à la Wagner, aici, la Stalingrad, iar peste vreo cincizeci de ani, să vedeţi ce pagină frumoasă iese din noi într-un manual de istorie: o armată întreagă care se jertfeşte pentru Führerul ei! Sună bine, nu? Un manual cu cotoare aurite, fireşte, şi plin de poze. Nu oricare şef de stat poate aspira la asemenea sacrificiu!

— Mai taci din gură, se stropşi Bătrânul, aruncând o privire peste buza tranşeei. Se petrece ceva la Ivan.

— Le-a venit schimbul, presupuse, calm, Porta.

— Nu miroase a bine, mormăi Bătrânul. Nu m-a înşelat nasul niciodată. Ivan ne pregăteşte o porcărie. Îngrijorat, aprinse o ţigare cu opium şi trase adânc din ea. Nu se agită ei atât pentru un simplu schimb. Gregor, repede-te până la comandantul companiei, trebuie să-l informăm.

— Staţi cuminţi, interveni iarăşi Porta. Să mai aşteptăm puţin. E aproape 10,30. Ivan nu se urneşte niciodată atât de târziu.

La orele 13 fix, pământul se cutremură sub focul a cel puţin o mie de baterii aflate în spatele poziţiilor sovietice.

— De astă dată e groasă rău! strigă, înspăimântat Gregor, aruncându-se în primul adăpost.

Porta şi cu mine rămaserăm pe fundul locaşului de tragere, alături de mitralieră. Eram la fel de în siguranţă ca şi într-un bordei — totul e să-ţi păstrezi calmul şi să nu te laşi cuprins de „febra tranşeelor", această bizară psihoză care a costat viaţa atâtor soldaţi. Porta îmi zâmbeşte ca să mă liniştească, cotoiul se lipeşte de el, e un veteran al bombardamentelor şi se teme de ele nu mai puţin decât noi.

Primul proiectil, un proiectil de obuzier, percutează în faţa tranşeei, acoperindu-ne cu bulgări şi ţărână. Văzduhul răsună ca un uriaş clopot dogit, salva următoare se şi apropie urlând. Comandantul companiei strigă în receptor cu un glas care se poticneşte:

— Cinci către Unu! Foc de artilerie, proiectile de toate calibrele asupra tranşeelor şi în adâncime. Prevăd un atac puternic, cer sprijin artileristic.

Colonelul Hinka îi răspunde cu calmul său obişnuit:

— Exagerezi niţel, dragă Schwan, nu te pierde cu firea pentru un fleac de bombardament. Ai să vezi că se potolesc. Dacă situaţia se agravează, vă trimit o baterie de tunuri autopurtate.

Schwan trânti receptorul, armă masivul său Parabellum[20], vârî pumnalul în carâmbul cizmei şi-o luă la fugă de-a lungul şanţului de comuni-

---

20 * sau P-38. Pistol de mare precizie, cal. 9 mm, lung, cu încărcător de 15 gloanţe şi bătaie eficace până la 200 m. Poate trage foc cu foc sau în serii, din acest punct de vedere fiind unic.

caţie. În adăposturile lor, oamenii aşteaptă. Când se vor năpusti „ei"? Nimeni nu scoate o vorbă, ochii tuturor sunt pironiţi de creneluri, armele au fost pregătite. Aşteptarea... aşteptarea... e lucrul cel mai atroce în tot timpul unui bombardament şi-l poate scoate din minţi chiar şi pe omul cel mai stăpân pe sine. Ca întotdeauna în asemenea momente, Micuţul cântă din muzicuţă, bătând cu uriaşul său picior măsura, dar ce cântă nu poate auzi nimeni. Bătrânul s-a sprijinit de perete, trăgând nervos din vechea sa pipă cu capac. Legionarul ronţăie între dinţi un băţ de chibrit.

O explozie să ne spargă timpanele. Lovitură în plin. Întregul adăpost se cutremură, oamenii dinăuntru înnebunesc şi se dau cu capul de pereţi.

Deodată, bombardamentul încetează. Brusc... Acum, tăcerea e cea care a devenit, insuportabilă, dureroasă aproape. Bătrânul sare în picioare, înhaţă câteva grenade de mână, îşi ia pistolul-mitralieră şi-i îmbrânceşte pe cei câţiva care nu şi-au revenit încă după ciocanul de foc.

— Plutonul 2, după mine!

În mai puţin de-o secundă, iată-ne răspândiţi în tranşee sau, mai exact, în ce a mai rămas din ea pentru că acum seamănă cu un peisaj selenar: crater lângă crater.

Iată-i! Sosesc în valuri compacte, cu puştile în cumpănire şi lungile lor baionete la orizontala solului. Un zid de siluete cenuşii, un mărăciniş mişcător cu şerpi de oţel. O viziune de coşmar pentru noi, cei din tranşee.

Racheta semnalizatoare a căpitanului Schwan declanşează infernul, mitralierele răpăie furioase, siberienii cad rânduri, rânduri, ca nişte popice, dar celor din spate parcă nici nu le pasă, trec mai departe peste trupurile care se zvârcolesc în zăpadă. Aruncă leşurile celor căzuţi peste reţelele de sârmă ghimpată, îşi fac din ele poduri, înaintează, înaintează într-una... Vaporii de cordită ne ard plămânii. Cu impasibilitatea unui robot, Porta mânuieşte mitraliera, ochind la nivelul pântecului secerând de la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga. Înspre noi zboară o grenadă de mână, o prind din aer şi o expediez înapoi. Mitraliera se îneacă, închizătorul a prins simultan două cartuşe. Porta dă ţeava afară, eu, cu vârful baionetei (scula specială a fost demult vândută, ca şi restul accesoriilor dealtfel), extrag glontele care se blocase, şi tirul se reia cu aceeaşi frenezie. Mi-am ars palmele de metalul încins, dar nici că-mi dau seama.

— Atenţie, Porta, mai avem 1.500 de lovituri!

Grenadele sunt pregătite. Siberienii au pătruns în tranşee şi vin din dreapta. Porta îmi cere să aşez crăcanele pe umeri[21] ca să poată trage din mers şi o pornim aşa, împroşcând cu foc tot ce ne iese în cale, deşi zău că nu-i o fericire să ai deasupra creştetului o ţeavă de mitralieră!

Pentru a doua oară, maşinăria se blochează. O arunc cât colo şi pun

---

21 Spre deosebire de mitraliera Z.B. cu care era dotată armata română, mitralieră cântărind circa patruzeci de kilograme, formată din afet cu trei picioare, ţeava cu radiatorul ei şi mecanismele de ochire, tragere şi alimentare, mitraliera germană M.G.-42, cu o extraordinară cadenţă de tragere, era incomparabil mai uşoară, stabilitatea asigurându-i-o un crăcan rabatabil.

baioneta la armă — am o carabină rusească, mult mai practică decât demodata noastră puşcă Mauser. Porta, folosind lopata portativă drept secure, o abate peste ţeasta unui ostaş ivit în faţă. Micuţul e o fiară dezlănţuită, a înşfăcat doi siberieni şi-i ciocneşte cap în cap până le terciuieşte ţestele. Un măcel îngrozitor, peste tot numai sânge, gemete, urlete sălbatice, horcăituri — întreaga hidoşenie a unei lupte corp la corp într-o tranşee îngustă.

După un timp, atacul scade brusc în intensitate. De ce? Nimeni n-ar şti s-o spună. Siberienii se retrag spre liniile lor, lucrurile se potolesc şi la noi, doar spaţiul dintre poziţii, aşa numita „ţară a nimănui", fumegă şi răsună de chemări sfâşietoare.

Smulgem de pe faţă măştile de gaze pe care ni le-am pus ca să putem respira, înghiţim zăpadă cu pumnul ca să domolim cumplita sete care ne arde şi ne prăvălim, sleiţi, pe fundul a ceea ce a fost cândva o tranşee, printre cadavre, muribunzi şi răniţi care strigă. Zac peste tot, dar ce ne pasă! Pe front, nu te gândeşti decât la tine. Porta îmi întinde bidonul său şi două *grifas.* Har Domnului, avem aceste ţigări, altminteri n-am putea rezista. Iată-i pe Gregor şi Legionarul, acesta din urmă inundat de sânge.

— Ce porc ai mai înjunghiat? se interesează Porta. Sau ai făcut baie într-o măcelărie?

— Unul de-ai lor s-a rezemat prea tare în baioneta mea. Uite în ce hal m-a adus!

Grupa noastră e teafără, dar căpitanul Schwan a dispărut — îl descoperim abia după câteva ceasuri, într-o pâlnie de obuz, cu burta despicată şi maţele pe-afară. Oribil! Mai e şi amicul lui Porta, sergentul-major Franz Krupka — are căpăţâna zdrobită de o lovitură de lopată. Îi îngropăm pe toţi, nemţi şi ruşi, claie peste grămadă, şi-n chip de piatră funerară, împlântăm în movila de pământ câteva puşti cu casca deasupra.

Regimentul e retras de pe poziţii în vederea refacerii şi completării; compania noastră a pierdut, numai ea, 68 de oameni. Trecând prin faţa bucătăriei constatăm că-i un alt bucătar la care Porta se uită uluit.

— Hei, camarade, unde-i subofiţerul Wilke?

— A plecat azi dimineaţa cu avionul împreună cu generalul Hube.

Lui Porta îi scapă ţigara din gură.

— E cu neputinţă!

— Ba e întocmai cum îţi spun. Nu cumva eşti Joseph Porta? Am un pachet pentru tine şi salutări din partea lui Wilke. A zis că eşti cel mai bun prieten din lume!

E pentru prima oară când îl văd pe Porta rămânând năuc. În vreme ce noi ne instalăm în barăci, şi încercăm să dormim, el o ia spre bucătărie în dorinţa de a limpezi lucrurile şi, fireşte, de a intra în posesia darului celui care a plecat cu nestrămutata convingere că-i datorează viaţa. Noul artelnic nu ştie însă mare lucru. Se pare că, din ordinul regimentului, Wilke s-a prezentat pe aeroportul de la Gumrak de unde a şi decolat. Porta revine clătinând nedumerit din cap, dar cărând pe umăr preţiosul carton cu vodcă.

Pe drum, iată-l ciocnindu-se de un foarte tânăr locotenent, proaspăt picat în infernul nostru împreună cu câţiva rezervişti. O clipă, cei doi se privesc într-o tăcere ostilă. E clar că locotenentul aşteaptă reacţia cuvenită din partea inferiorului său, dar în ochii albaştri ai roşcovanului nu-i urmă de respect pentru grad, ci numai o imensă compătimire.

— Hei, caporal-şef, nu cunoşti ordinele Führerului?
Porta se legănă pe picioare.
— Raportez domnului locotenent că de ieri de când Ivan ne-a tăbăcit bine şoriciul, comandantul[22] nostru de companie n-a mai dat nici un ordin, fiind, dealtminteri, şi îngropat imediat după atac.
— Ai înebunit, caporal? Îl insulţi pe Führer?
Porta pocni din călcâie.
— Permiteţi să raportez că n-am insultat pe nimeni. Am crezut că domnu' locotenent se referă la domnu' comandant de companie. De la el primim ordine şi de la nimeni altul.
Junele locotenent fu pe punctul de a se sufoca de indignare.
— Care-ţi sunt atribuţiile, caporal? Ce faci la companie?
— Păi, cam de toate. În momentul de faţă sunt comandant de grupă.
— Dumnezeu să ocrotească Germania! Cine a fost nebunul care te-a numit comandant de grupă?
— Raportez, domn' locotenent, că nu mi-a făcut nici o plăcere această numire, dar ordinu-i ordin. Se spune, dealtfel, că un caporal-şef trebuie să aibă mai multă minte decât un mareşal şi, tot bătând fronturile, încep să cred că ăsta-i adevărul. Noi, caporalii, suntem coloana vertebrală a armatei, restul gradelor sunt aşa, de umplutură.
— Ce-ai îndrăznit să spui, porc împuţit? urlă locotenentul. Führerul nostru Adolf Hitler a zis... Ia poziţia de drepţi când vorbesc de Führer!
— Iau şi eu ce pot, mormăi Porta, dar proaspătul venit se afla într-o asemenea stare de turbare încât nu-l mai asculta, căutând febril să-şi amintească ce le spunea ălora din Tineretul hitlerist când făcea instrucţie cu ei.
— Soldat! Sângele trebuie să clocotească de mândrie în vinele tale! E îndatorirea sacră a oricărui german, bărbat sau femeie! înţelegi asta, râtan nesimţit? Aşteaptă tu că preiau' eu comanda companiei şi-o să fac curăţenie în grajdul ăsta! Cer ordine şi disciplină! Fiecare ostaş trebuie să fie turnat din oţel Krupp! Piei din ochii mei!
Junele locotenent se răsuci pe călcâie şi se îndepărtă gândindu-se cum o să-i frece el ridichea neobrăzatului ăsta de caporal-şef. Se vede însă că nu era ziua lui norocoasă, pentru că se izbi de Micuţul care căra două găleţi cu apă pentru cazanul bucătăriei. O parte din apă ajunse pe cizmele strălucitoare ale ofiţerului. Micuţul, care nu observase nimic, se pregătea să-şi vadă de drum, când auzi un răcnet din spate:
— Ascultă, brută, de ce nu saluţi?
„Uite încă un îmbuibat de regulamente care-şi închipuie că războiul se câştigă salutând în dreapta şi-n stânga, îşi spuse cu resemnare colosul. Da', în definitiv, ce-mi pasă? Ca să supravieţuieşti, cum zice şi Porta, trebuie să le înghiţi toate tâmpeniile", şi Micuţul porni mai departe spre bucătărie.
— Ţie îţi vorbesc, gorilă! Tu, ăla cu găleţile! zbieră locotenentul, tremurând de furie. Doamne, unde am nimerit?
— Dom' locotenent, aţi nimerit la Regimentul 27 blindate, compania a 5-a, Stalingrad, trâmbiţă, îndatoritor, Micuţul.
— Şi aici, nu se salută ofiţerii Marii Germanii? scrâşni locotenentul, devenit violet. Cum te cheamă, urangutanule?
— Soldat Creutzfeld, răspunse ca la carte colosul, da' prietenii îmi

22 În germană, Führer înseamnă conducător

zic Micuţul, pesemne pentru că sunt o huidumă.

— Şi nu-i saluţi pe ofiţeri?

— Dom' locotenent, nu pot face două lucruri deodată: să aduc apă pentru ca domnii ofiţeri să aibe supa gata şi să salut pe toată lumea.

— Toată lumea! Pentru vorba asta o să-ţi muşti limba! Livid de mânie, ofiţerul se străduia să împlânte o privire dură în ochii albaştri şi naivi ai Micuţului. Soldat, te prezinţi la orele 13, cu întreg echipamentul, şi o să te-învăţ cum să te porţi în prezenţa unui ofiţer. Ai priceput?

— Raportez lui domn locotenent că e cu neputinţă. Domnu' colonel mi-a ordonat să fiu la dumnealui la 12,30. Nu ştiu dacă domn locotenent îl cunoaşte pe domnu colonel Hinka, dar e ultimul om pe care aş îndrăzni să-l supăr. Şi p-ormă, scrie şi la regulament, un colonel e mai mare decât un locotenent.

— Prea bine! Atunci, te prezinţi mâine, la opt fix, şi o să-ţi treacă cheful s-o faci pe deşteptul cu mine!

— Bună ziua, locotenent Pirch.

Glasul care răsunase în spatele locotenentului furibund era perfect calm.

— Mă bucur că începi să cunoşti compania a 5-a.

Locotenentul se învârtise să rămână ca instructor în spatele frontului o bună bucată de vreme, apoi, nitam, nisam, îl apucase dorinţa să vadă mai îndeaproape ce-i cu sovieticii ăştia nenorociţi şi nimerise direct la Stalingrad. Acum, avea în faţa lui un colonel, cu una din mâneci goală, petrecută sub centiron, colonelul Hinka, comandantul Regimentului 27 care de luptă.

— Heil Hitler!

— Bine, bine, spuse colonelul zâmbind îngăduitor. Tu, Creutzfeld, întinde-o! Cu siguranţă că-i nevoie de apă.

Micuţul trozni din călcâie, încremenind într-o impecabilă poziţie de drepţi.

— La ordinele domnului colonel! Mai e nevoie de zece găleţi. Execut ordinul primit: o întind!

— Aşadar, locotenente, te vei ocupa de compania a 5-a? rosti colonelul fixându-l pe tânărul ofiţer cu o privire glacială, din care dispăruse ori ce jovialitate. Te previn de pe acum: ai grijă de această companie. Frontul, să ştii şi dumneata, e altceva decât cazarma. Aici, degetul nu se ţine pe vipuşcă, ci pe trăgaciul armei. Sper că m-am exprimat clar şi că am fost bine înţeles, nu-i aşa, locotenente?

Şi Hinka se îndepărtă, nemaiaşteptând răspunsul.

— Ce lume! îşi spuse Pirch, blestemând amarnic momentul de vitejie când ceruse să plece pe front.

„Asociaţia aristocraţiei germane declară prin glasul preşedintelui său şi Mareşal al Nobilimii, prinţul de Bentheim-Tecklenburg, că este de acord cu Naţional-Socialismul şi cere o atestare riguroasă a arianismului fiecărui nobil precum şi a strămoşilor respectivi până în anul 1750".

19—1—35

Un Mercedes sport, negru, luneca fără grabă prin faţa liniştitelor vile din Berlin-Dahlem. În dreptul uneia din ele, maşina opri, şoferul sări de pe locul său şi deschise portiera. Obergruppenführerul Reinhard

Heydrich coborî şi se angajă pe aleea perfect întreţinută care ducea spre casă.

Era o vilă albă, cu două etaje, plasată niţel mai retras faţă de stradă. Flori şi pomi fructiferi, răspândind miresme proaspete. Heydrich îşi ajustă uniforma gri-deschis şi împinse, fără să mai sune, portiţa grădinii.

Proprietarul casei, amiralul Canaris, şeful Abwehr[23]-ului, se odihnea întins pe un şezlong instalat pe peluză, sporovăind cu soţia, o brunetă drăguţă, cu privirea scânteind de inteligenţă.

— Dumnezeule, ce mai vrea şi ăsta? murmură, stupefiat, amiralul văzând bărbatul care străbătea grădina.

— Ai necazuri cu Heydrich?

— Cu el ai întotdeauna necazuri.

Doamna Canaris ieşi în întâmpinarea redutabilului personaj care sărută ceremonios mâna întinsă. Amiralul se ridicase, stăpânit de o oarecare nervozitate.

— Bună ziua, Herr Obergruppenführer! spuse doamna Canaris, indicându-i un scaun. Vă pot oferi un coniac?

— Mulţumesc, făcu Heydrich acceptând paharul întins.

Interveni o lungă pauză. Căldura era sufocantă, o căldură prevestitoare de furtună.

— Probabil că vremea asta vă istoveşte, rosti cu glas scăzut doamna Canaris.

— Mărturisesc că nici măcar n-am timp să mă gândesc la aşa ceva, am mult prea mult de lucru şi mult prea multe sâcâieli.

Zicând acestea, Heydrich îl privi drept în ochi pe amiral:

— Ni s-a întâmplat, la Düsseldorf o chestie, o chestie extrem de supărătoare.

Aşteptă un moment, dar chipul amiralului rămânea de piatră.

— Oamenii mei urmau să aresteze pe un oarecare conte Osterburg...

Doamna Canaris nu-şi putu stăpâni o tresărire involuntară şi privirea îi lunecă spre soţ care, cu pleoapele lăsate, învârtea între degete paharul de coniac. Pericolul plana. Heydrich nu venise într-o simplă vizită de politeţe.

— Şi oamenii dumneavoastră nu l-au găsit pe conte? întrebă ea, zâmbind.

— De unde ştiţi? replică Heydrich cu bruscheţe.

— Am dedus, răspunse doamna Canaris râzând nervos. Tocmai ne-aţi spus de o întâmplare supărătoare.

— Într-adevăr, aşa am spus. — Se răsuci spre amiral. — Ceea ce mă surprinde cel mai tare este că acest conte Osterburg a apărut brusc la Roma. E văzut zilnic în compania unui oarecare Angelo Ritano. Mă înşel oare, domnule amiral, sau acest Ritano face parte din serviciile dumneavoastră?

— Perfect posibil, răspunse amiralul Canaris, fără să ridice privirea. Dacă doriţi, pot întreprinde o anchetă.

---

23 Denumirea completă este Amt Auslandsnachrichten und Abwehr şi reprezintă totalitatea serviciilor de spionaj şi contraspionaj ale Armatei (terestre, navale, aeriene). Reorganizat în 1935, Abwehrul numără la începutul războiului (1939) circa 15 000 de agenţi titulari dispersaţi în 500 de puncte ale globului şi aproximativ 60 000 de informatori.

— O pot face şi eu.

— E atât de urgent?

Heydrich se ridică şi-şi trase mănuşile pe mână:

— La mine, totul este urgent. Scuzaţi-mi această scurtă vizită inopinată, am o întâlnire importantă cu şeful Gestapoului.

Dispăru, la fel de silenţios ca şi atunci când venise.

EVACUAREA COLONELULUI HINKA

Într-o dimineaţă, când gerul îngrozitor era sporit de crivăţ, Porta şi cu mine a trebuit să transportăm până la aeroportul de la Gumrak pe colonelul Hinka, rănit grav. Fusese singurul care izbutise să iasă din tancul incendiat de un proiectil inamic.

Pe terenul de zbor, sute şi sute de răniţi aşteptau să fie evacuaţi din iadul de la Stalingrad. Erau şi trei avioane, cu motoarele în mers. Un medic se agita printre brancardele acoperite de zăpadă, eliberând permisiunea de îmbarcare, ca după o secundă, tot el s-o anuleze. Aşa s-a întâmplat de două ori, şi cu colonelul Hinka, până când Porta a simţit că-i sare muştarul.

— Aici e nevoie de artilerie grea şi am s-o folosesc. Căcănarii ăştia nu-l cunosc încă pe Joseph Porta! Am văzut un pretenar care se-nvârte printre ştabi. Aşteaptă-mă.

După un sfert de oră, Porta revenea însoţit de un Oberfelwebel în ţinută de zbor.

— Nici un mahăr, oricât ar fi el de mare, nu se poate atinge de hârtiile pe care ţi le-am dat, îl asigură pilotul, dar să te ferească Dumnezeu dacă mă torni! Te găsesc şi dincolo de Cercul Polar! Nu uita în slujba cui mă aflu!

— N-o să uit, camarade, dar încetează cu ameninţările că mă enervez. E mai bine ca noi doi să rămânem prieteni, pentru că, dacă mă pornesc pe ciripit or să te treacă şi pe tine năduşelile, aşa că suntem chit. Capeţi biştarii la o oră după ce colonelul nostru va fi în siguranţă. Şi să ţii minte chestia asta în ziua în care te vor face ofiţer!

Misterioasele documente fură îndesate sub mantaua lui Hinka, după care Porta schimbă cartonaşul cu numărul diviziei, pe care Hinka îl avea prins de încheietura mâinii, cu un altul. Medicul-şef tocmai sosea, cu paşi repezi şi largi, urmat de o droaie de infirmieri.

— V-am mai spus odată să vă căraţi de aici! Hai, umflaţi brancarda asta nenorocită şi duceţi-o în sala de pansamente.

— Domnule medic-şef, rosti Porta luând o impecabilă poziţie de drepţi, colonelul nostru rănit trebuie evacuat din ordinul comandantului Armatei.

— Aici comand eu! explodă medicul. Nici chiar Führerul nu are drept la cuvânt!

— Să trăiţi, am înţeles, spuse cât se poate de liniştit Porta, scoţând din buzunar faimosul său carneţel negru. Cât e ceasul? întrebă el, întorcându-se spre mine.

— Zece şi treizeci şi două de minute.

— Ce naiba faci acolo? strigă, furios, doctorul.

— Când o să revin cu colonelul meu rănit, va trebui să pot raporta la ce oră şi de către cine a fost sabotat un ordin al Armatei.

— Ia arată-mi ordinul ăla! — medicul înhăţă hârtiile şi se potoli

instantaneu. — Bun, urcaţi targa în avion şi să nu vă mai văd pe-aici! Ferească-vă însă Dumnezeu dacă m-aţi păcălit, aşa ceva nu iert niciodată!

Odată brancarda suită în avionul care sta să decoleze, am întrebat cu oarecare îngrijorare:

— Ce te faci dacă vita asta de doctor cere informaţii? O să te coste capul.

— N-o să se informeze deloc, caraghiosule, răspunse, nepăsător, Porta şi chiar dacă o va face, găsesc eu ceva ca să scap basma curată. Odată, am declarat că Heydrich e văr cu mama. Să fi văzut tu atunci temenele! Am căpătat carburant pentru întregul regiment! Blegule, cum de n-ai înţeles că noi, nemţii, ne temem mai tare de proprii noştri şefi decât de siberieni?

În clipa asta sosi în goană un locotenent-colonel care flutura o hârtie:

— Un loc în avion! striga el. Iată ordinul. Emană direct de la Cartierul General al Führerului!

— Regretele mele, domnule colonel, spuse comandantul aeronavei, mototolind foaia de hârtie, şi aruncând-o pe jos, dar formularele astea au fost anulate de acum trei zile pentru a împiedica dezertarea de pe câmpul de luptă.

— Eu? Dezertor? Cum îţi permiţi să insulţi un ofiţer german?

Porta se aplecă şi culese din zăpadă ghemotocul de hârtie.

— Întocmai, făcu el, sentenţios. Nu se vorbeşte aşa cu un colonel. Însă, în calitatea mea de caporal-şef dintr-un regiment de infractori care se bate pentru marele Reich, consider că-i de datoria mea să previn poliţia de campanie, şi asta acum, pe loc.

— Excelentă idee, aprobă pilotul, zâmbind larg. Cheamă dulăii de pază. Sunt curios să văd ce-or să spună ei despre ordinul ăsta emanând chiar de la Cartierul General al Führerului.

Locotenent-colonelul deveni, pe dată, extrem de îngrijorat. Îl înşfăcă pe Porta de mânecă şi-i şuşoti pilotului că-i oferă 20 000 de mărci pentru un loc în avion.

— Du-te-n aia a mă-tii, jigodie! îl repezi aviatorul. Nu vezi că puţi!

Porta îl apucă pe ofiţer de gulerul mantalei şi-i repezi un picior în fund, trântindu-l în zăpadă. În aceeaşi clipă, îşi făcură apariţia şi doi zdrahoni din poliţia militară:

— Soldat, te-ai ars! Agresiune asupra unui superior!

— Asta depinde. Şi dacă-i un dezertor? I-a oferit pilotului douăzeci de bătrâne ca să-şi poată îndesa târtiţa în avion!

Locotenent-colonelul, care se ridicase, şi-şi scutura mantaua de zăpadă, zbieră isteric:

— Arestaţi-l pe individul ăsta! A atacat un ofiţer german!

— Livretele militare, ordonă unul din poliţişti, trăgând pistolul din toc. Şi luaţi poziţia de drepţi când vi se adresează un ofiţer. Înţeles?

Inperturbabil, Porta extrase hârtia mototolită şi o prezentă feldjandarmului:

— Mai bine l-aţi aresta pe laşul ăsta în uniformă de ofiţer. Are neobrăzarea să pretindă că ţidula asta perimată provine de la Cartierul General al Führerului!

Surprins, poliţistul parcurse, la repezeală, ordinul.

— Domnule colonel, spuse el, spre marea mea părere de rău, dar trebuie să vă reţin ca suspect de dezertare şi vă previn că, la cea mai

mică tentativă de fugă, voi face uz de armă.

Alb ca varul, continuând să protesteze vehement, ofiţerul dispăru între cei doi gealaţi.

— Îl aranjarăm şi pe ăsta! exclamă, jovial, Porta mimând gestul spălatului pe mâini.

Pilotul ne ajută să aranjăm mai bine brancarda lui Hinka şi ne dădu câteva pături în plus să le punem pe el pentru că înăuntrul avionului era al dracului de frig.

— Eh, de-am avea un loc în tinicheaua asta..., am suspinat. N-o să scăpăm cu viaţă din Stalingrad!

— Lucrurile trebuie luate aşa cum se prezintă, făcu Porta, dând din umeri. Cu niţică baftă şi un pic de creier, poate izbutim să ieşim teferi din halimaua de aici.

O mulţime de răniţi, care şchiopătând, care târându-se chiar, se buluceau în jurul avioanelor de transport. Insensibili la ţipetele, gemetele şi rugăminţile lor, feldjandarmii îi alungau cu patul armei. Un loc în avion însemna viaţa. Nesigure, şovăitoare, siluetele estropiaţilor apăreau de pretutindeni, se agăţau de fuselaj, de trenul de aterizare, de ampenaj, chiar şi de piloţi, dar în van. Avioanele erau şi aşa supraâncărcate, fusese aruncat tot ce prisosea, lăzi cu muniţie, material sanitar, aparatură radio ca să poată fi îmbarcaţi alţi câţiva grav răniţi, printre alţii şi un tânăr locotenent care în locul picioarelor nu mai avea decât două cioturi însângerate.

Avionul care-l ducea pe Hinka era acum pe pista de rulare, prietenul lui Porta ne făcea semn de rămas-bun, fluturând mănuşile sale albe, îmblănite, aparatul se întoarse la capătul pistei, cele trei motoare bubuiră ambalate la turaţia maximă.

— De-ar izbuti să se desprindă! Are o încărcătură de două ori mai mare decât cea normală.

Într-o învolburare de zăpadă, avionul decolă totuşi, roţile fură cât pe aici să şteargă acoperişul unui hangar, apoi greoiul trimotor luă înălţime, viră pe-o aripă, survolă terenul şi dispăru printre nori.

— N-are nici radio, n-are nimic, cum o să se descurce?

— Ia nu mai fi atât de târşălos! se stropşi Porta. Omul îşi cunoaşte meseria şi-o să ajungă cu bine.

JU—52-ul următor decola la rându-i. Abia desprins, cabră şi recăzu pe coadă. O explozie formidabilă şi totul fu înghiţit de o mare de flăcări. Cel de al treilea se angajă pe pistă cu viteza unui obuz, ieşi de pe ea, derapă şi continuă să înainteze cu aceeaşi viteză năprasnică spre gardul de sârmă ghimpată care împrejmuia aeroportul. Cu inima cât un purice, aşteptam, catastrofa, dar în ultimul moment, pilotul reuşi manevra, Junkersul se ridică în aer, redresă, viră spre vest şi pieri la orizont.

Ne-am îndreptat spre Kübelwagen-ul cu care venisem. Nu mare ne-a fost surpriza să constatăm lângă ea o formă cenuşie lungită pe zăpada devenită roz: era locotenent-colonelul, cel cu 20 000 de mărci...

— Ie-te-te! exclamă Porta. Da' ştiu că se mişcă al dracului de repede consiliul de război la Stalingrad! A ieşit ăsta din iad, dar nu chiar aşa cum dorea! Sigur, nu-i mare scofală să fii ofiţer pe timp de pace, dar Doamne, câte belele îţi cad pe cap în timp de război!

— Mă întreb, câţi au fost executaţi aici, în sectorul nostru?

— Cu siguranţă, mulţi. Un feldwebel de vânători de munte mi-a spus că numai compania lui a pus la zid 850. De acord, nişte terchea-berchea! Dar numărul total al celor trimişi în faţa plutonului de execuţie, nu-l vom

şti niciodată. Chestiile astea sunt strict şi ultra-secrete!

Am luat-o pe strada Litvinov ca să scurtăm drumul până la Piaţa Roşie unde, adăpostit într-o pivniţă, se afla un spital provizoriu de campanie. Primisem ordin să luăm de aici o ladă cu pansamente necesare regimentului. O îngrozitoare duhoare de sânge, excremente şi puroi ne izbi de cum intrarăm. În penumbra pe care cele câteva feştile nu izbuteau s-o izgonească, răniţii se ghiceau mai curând decât se vedeau. M-am împiedicat de un cadavru şi am căzut peste un nefericit care s-a pornit să urle de durere.

— Nu vezi că nu mai e loc! strigă la mine un feldwebel rănit. Căraţi-vă dracului amândoi!

— Sunteţi răniţi? ne-a întrebat un medic, pe sub masca lui de tifon.

— Nu, venim după pansamente, i-am spus întinzându-i ordinul regimentului.

— A patra uşă pe dreapta, dar nu uitaţi să luaţi poziţia de drepţi, cel de acolo nu glumeşte cu de-al de astea!

Sanitäshauptfelwebelul care ne primi, citi ordinul după care se uită la noi cu o căutătură ciudată:

— Pansamente şi feşi? Pot să vă dau nişte ziare vechi, e ceea ce folosim aici de două săptămâni. Morfină-ă-ă! Da' de ce nu cereţi şi un bloc operator, cu lămpi scialitice şi instalaţie de baronarcoză? urlă el. Unde vă treziţi, dobitocilor? Aţi uitat că sunteţi la Stalingrad? Ia priviţi-i pe tâmpiţii ăştia! Poftim cu ce mă bat ei la cap când am atâta treabă! Ordin de repartiţie! Mă iau drept Moş-Crăciun! — furibund, rupse în două ordinul şi ne îndesă fiecăruia câte o jumătate: Haliţi-o şi să vă intre-n cap: aici, la Stalingrad, nu mai avem nimic şi nici n-o să căpătăm ceva! Am fost şterşi din controalele forţelor armate, nu mai existăm! Puteţi să vă ştergeţi la cur cu repartiţia voastră.

Alungaţi din „spital", am fost opriţi după ce-am ieşit din oraş de un maior într-o scurtă din blană albă de miel, cu pistolul-mitralieră de-a curmezişul pieptului.

— Încotro? ne interpelă un locotenent cu mutră de buldog.

— Ne întoarcem la regiment, după ce l-am transportat pe colonelul nostru, rănit, la Gumrak.

— Livretele militare! ordonă el. Bun, pentru moment, rămâneţi pe loc. Adăpostiţi maşina uite colo, sub copaci, veţi căpăta grenade de mână şi vă postaţi, împreună cu noi, aici, pe şosea.

Primirăm grenadele şi furăm vărsaţi într-un pluton de adunătură, comandat de un felwebel de jandarmerie cu o moacă şi mai antipatică decât a locotenentului.

— Ce mangal mai vor ăştia să târnoşim? l-am întrebat în şoaptă pe un artilerist.

— Ai orbul găinilor? Nu vezi că suntem un comando al tribunalului militar? Ia aruncă-ţi privirea în şanţul de colo. Tot ce-ai să vezi e rezultatul doar a acestei dimineţi! Nu sunt decât de două zile în unitatea asta sinistră, dar dacă vrei un sfat bun, ştergeţi-o de cum se iveşte prilejul.

Tocmai în acel moment îşi făcu apariţia şi un batalion de vânători de munte. Era perfect echipat, părea să nu ducă lipsă de nimic, ba mai avea şi două camioane cisternă.

— Încotro? întrebă maiorul în cojocul alb.

— Avem ordin să ne regrupăm în cotul Donului, răspunse, ţâfnos, locotenentul care comanda unitatea.

— Ordinul e anulat. Intraţi în dispozitivul de aici. Vi se vor indica poziţiile.

— Dezolat, stimate camarad, dar am ordin să mă regrupez în cotul Donului şi mă supun ordinului.

Cu o mişcare scurtă, maiorul aduse ţeava pistolului-mitralieră în dreapta pieptului locotenentului care voia să execute alte ordine decât cele date de el:

— Ocupi poziţie aici, altminteri te spânzur ca dezertor! Mă aflu în subordonarea directă a O.B.-ului.

Locotenentul păli, ifosele îi dispăru şi se dădu încet jos din şeniletă.

— Helmer, arată locotenentului ce sector urmează să ocupe! comandă, dispreţuitor, maiorul.

— Camarade, bolborosi locotenentul, trebuie să înţelegeţi..

— Înţeleg totul de minune. Organizaţi-vă poziţiile înainte de a ajunge sub şenilele vreunui T-34. Din cotul Donului nu se mai poate ieşi!

Timp de şase ceasuri n-am făcut decât să stăvilim puhoiul celor care încercau să scape din cazanul Stalingradului. Aparţineau celor mai diverse unităţi, dar cu toţii n-aveau decât un singur gând: să fie cât mai departe de blindatele sovietice care spărgeau breşă după breşă, de infanteria siberiană care ataca la baionetă. Opriţi, unii ameninţau cu toate fulgerele cerului, răcneau: „Misiune specială!", alţii implorau, dar poliţia militară nu cunoştea mila. Ordinele, hârtiile, documentele, totul era de prisos, iar dacă vreunul făcea prea mult scandal, îl aştepta şanţul...

După acest răstimp, maiorul ne-a permis să plecăm, nu pentru că l-ar fi înduioşat soarta noastră, ci pentru că am izbutit să-l convingem că, spre deosebire de ceilalţi clienţi ai lui, noi nu vrem să fugim din Stalingrad, ci, dimpotrivă, să ne întoarcem acolo.

Vesel şi nepăsător, Porta fluiera un cântecel în timp ce maşina gonea pe şoseaua ce duce la Kuperossnoie. Frigul era atroce şi somnolam, cu mantaua-n cap, apărându-mă cum puteam de viscolul care se stârnise. De două ori ne-am şi înzăpezit şi a fost nevoie să punem mâna pe lopeţi. Pe drum, nici o ţipenie de om, iar troienele erau pe alocuri atât de înalte încât depăşeau stâlpii de telegraf.

La un moment dat, când mai era o bună bucată de drum până la Kuperossnoie, am dat peste o coloană de cavalerie. Caii nechezau, copitele lunecau pe polei.

— De unde or fi apărut şi bidiviii ăştia? întrebă, nedumerit, Porta. Te apucă foamea când vezi atâtea biftecuri vii. Eu unul, mă-nnebunesc după carnea de cal.

Animalele abureau, răspândind un miros puternic de piele udă. După cavalerie, apărură obuzierele înălţând spre norii buhăiţi de zăpadă, ţevile lor scurte şi groase. Urmă o coloană de genişti, cu buldozere şi escavatoare. Toată această omenire se scurgea, bizar, în direcţia din care veneam.

— Să vezi şi să nu crezi! Ni se trimit întăriri! exclamă Porta. Ai văzut materialul? Nou-nouţ. Parc-ar fi români.

Timp de vreo două ceasuri am tot mers în paralel cu coloanele ce se îndreptau spre vest, ba Porta s-a mai şi salutat cu o subunitate de schiori. Brusc însă, a pus o asemenea frână că era cât pe aici să mă svârle peste parbriz.

— Te-ai ţicnit! am zbierat eu, cramponându-mă de tabloul de bord.

În mijlocul drumului stătea un ofiţer cu două steguleţe pentru reglarea circulaţiei. Porta răsuci, disperat, volanul, făcu un derapaj controlat şi

apăsă, până la fund, pe pedala de acceleraţie.

— Ruşii! răcni Porta, apucând-o pe un îngust drum forestier.

— *Stoi! Stoi!* auzirăm din urmă.

Răsunară împuşcături. Porta conducea nebuneşte, făcând slalom printre copaci, din fericire nu prea deşi. Opri în sfârşit, scotoci prin lada cu scule şi scoase de acolo două căciuli ruseşti.

— E mai sănătos să nu fim văzuţi cu tichiile lui Hitler pe cap, spuse el gâfâind. Noroc că l-am văzut pe Ivan, altminteri acolo trăgeam ultimul nostru pârţ!

— S-o ştergem cât mai repede! l-am zorit, privind cu spaimă în urmă.

Cu căciulile cu stea roşie pe cap şi cu gulerele mantalelor ridicate ca să nu ni se vadă petliţele, puteam trece, la rigoare, drept militari sovietici, aveam însă pregătite şi grenadele. După un timp, dădurăm iar de şoseaua principală pe care se scurgeau, în continuare, coloanele inamice. Porta coti, din nou, pe un drum lăturalnic, dar n-apucarăm să facem nici zece metri că motorul tuşi de câteva ori şi se opri.

Roşcovanul coborî calm şi, cu aerul cel mai firesc din lume, săltă capota motorului. Pe drum, o unitate de cazaci trecea cântând. Deosebit de romantic spectacolul acestor cazaci care cântă în ţăcănit de copite, dar mie unuia, romantismul ăsta îmi dădea fiori de groază. La repezeală, am smuls insigna cu cap de mort pe care, ca tanchist într-un regiment disciplinar, o purtam la petliţe şi am înfundat-o cu tocul cizmei în zăpadă. Insignele astea blestemate au pricinuit moartea multor camarazi, veşnic confundaţi cu esesiştii din divizia Totenkopf[24] a lui Eicke.

— Te temi de Ivan? făcu, sarcastic, Porta. Nu foloseşte la nimic să smulgi insigna, dacă ne prind ne lichidează oricum ca spioni, din pricina căciulilor de uniformă. În plus, din câte ştiu, baioneta ta are zimţi, deci ea nu străpunge doar, ea sfârtecă. Încă de pe vremea primului război mondial, dacă erai prins cu aşa ceva, te puneau, fără vorbă, la zid. Nu, băiete, dacă scăpăm, va fi datorită mie şi a rusei pe care-o ciripesc.

Chiar în acel moment, un adjutant artilerist se ivi dintre copaci şi se apropie de noi.

— *Zdarovo* (salut), făcu el.

— *Zdarovo,* ne grăbirăm noi să-i răspundem.

Curios, ocoli vehiculul oprit.

— *Hitlerovskaia maşina,* constată el încântat, izbind cu cizma pneul din faţă.

— Îhî.

— *Haroşaia?*

— *Haroşaia.*

Artileristul izbucni în râs, îl bătu prieteneşte pe Porta pe umăr şi-şi băgă nasul în motor. Vru să scoată capacul delcoului, dar fu imediat plesnit cu o cheie fixă peste degete.

— *Holera!* exclamă el, deloc supărat, ştergându-şi mâna mânjită de

---

24 În plan militar, SS-ul era format din *Waffen S.S.*. mari unităţi combatante, de elită, multinaţionale, alcătuite numai din voluntari şi formaţiile *Totenkopf* (Cap de mort), destinate acţiunilor de represalii, luptei împotriva partizanilor şi pazei lagărelor de exterminare; fireşte, datorită bestialităţii lor, membrii acestor unităţi nu prea erau cruţaţi atunci când cădeau prizonieri.

ulei de lunga sa manta.

Omul e mai flecar decât un stol de coţofene, eu îi răspund prin „da" şi „niet" la nimereală, dar se vede treaba că le potrivesc, Porta îi întinde o *grifă* ceea ce-l face să sară-n sus de bucurie. De unde le-am procurat?

— Din Eniseisk, răspunde Porta, habar neavând unde se găseşte oraşul ăsta.

— Eu sunt din Cita[25], ne explică adjutantul şi nu pot să-i sufăr pe moscoviţi. Ţi se întorc maţele pe dos când îi auzi cum vorbesc. Nici cu voi, cei din Eniseisk nu mi-e ruşine, dar încalte sunteţi oameni de ispravă, nu nişte înfumuraţi ca ăia. Păcat că n-au fost stârpiţi cu toţii în timpul Revoluţiei!

Porta a izbutit, în sfârşit, să pună în funcţiune maşina, spre marea mea uşurare, dar ghinionul dracului, nu facem nici zece metri şi ne pomenim înţepeniţi într-un nămete.

— Iarna calu-i sfânt! glăsuieşte artileristul, dar pune umărul alături de noi, fără vreun rezultat însă. — Aşteptaţi, strigă el atunci şi dispare printre copaci.

— Ce vrea să facă? întreb eu, nervos la culme.

— Să aducă câţiva tovarăşi de-ai lui ca să ne ajute. Ruşii trec drept cei mai îndatoritori oameni, răspunde, zeflemitor, Porta.

— Să lăsăm naibii maşina şi s-o întindem de aici!

— Ho cu tata! Ia puşca-mitralieră care-i la spate şi dacă treaba se-mpute, îi razi! Că doar n-o veni cu toată Armata Roşie!

— Ai înţeles ce ţi-a povestit?

— Doar în parte, după cum nici el n-a înţeles decât jumătate din ce i-am spus, da' nici nu-i de mirare. Rusia e uriaşă, iar popoarele diverselor republici nu se prea înghit între ele. Mare noroc că n-am zis că-s din Cita.

— Unde-i Eniseiskul ăsta?

— Habar n-am, dar politrucul pe care l-am împuşcat alaltăieri era de acolo, deci există pe undeva, prin Rusia.

Artileristul reapăru urmat de alţi trei.

— *Davai! Davai!* îi îndemnă el, plin de elan.

Cât ai clipi din ochi, maşina a şi fost dezăpezită.

— *Dasvidanie!* mai strigară ei în timp ce noi demaram, fără să ne mai încurcăm în politeţuri.

O altă coloană de infanterie, apoi ni se face semn să lăsăm cale liberă unei maşini de stat-major. La o răspântie, un general observa scurgerea trupelor.

— Hai s-o luăm pe jos, am propus, cuprins de nelinişte. În felul acesta putem trece neobservaţi. Altminteri, presimt necazuri mari.

— Nu mai spune tâmpenii! Cine şi-ar putea închipui că doi bravi nemţi sunt într-atât de smuciţi încât să se plimbe cu Volkswagenul printre liniile inamice? Nu, ei ne iau drept nişte fârtaţi, care au manglit o maşinuţă de-a lui Hitler.

Străbatem îngusta strungă de la Boljov şi încercăm să ne abatem de la şoseaua cea mare luându-o pe un drum lăturalnic dar, cu gesturi furioase, cei de la circulaţie ne obligă să reintrăm în fluxul general. N-avem încotro, trebuie să continuăm.

---

25 Oraş din sudul Siberiei. Într-adevăr, între pronunţia moscoviţilor şi a siberienilor există o notabilă deosebire mai ales în cazul vocalei "A'" pe care cei din capitală o deschid foarte tare, în timp ce siberienii o rostesc „O".

La periferia Stalingradului, în apropierea a două şlepuri eşuate pe ţărmul Volgăi, reuşim, în fine, să ne angajăm pe o stradă perpendiculară cu direcţia generală de mers. Dintr-un cuib de mitralieră, câţiva sovietici ne strigă ceva.

— Ce răcnesc ei acolo? întreb, alarmat.

— Să băgăm bine de seamă fiindcă uliţa asta duce la nemţi!

Cu un oftat de uşurare, Porta îşi scoate căciula cu stea roşie.

— E mai sănătos dacă ne punem iar căpăcelele lui Adolf! zice el prudent.

Rulăm cât rulăm şi dăm, în sfârşit, peste un baraj german. Stupefiaţi, servanţii secţiei anticar, ne întreabă de unde venim şi cum explicaţiile noastre li se par absolut aiurite, ne mână sub escortă la comandantul lor de baterie. Au fost necesare două ceasuri de discuţii şi telefoane ca să fim lăsaţi să ne întoarcem la regiment.

Ajunşi „acasă", am constatat că panica e aproape generală. Circulă tot soiul de zvonuri alarmante, cel mai sinistru dintre ele fiind acela că ruşii au spart, în câteva locuri, frontul.

„Vom pune mâna pe putere şi n-o vom mai da îndărăt, indiferent de mijloacele necesare păstrării ei".

Joseph Goebbels, ministrul Propagandei

către Ernst Thaelmann,

3 ianuarie 1932.

Doi călăreţi mergeau în trap întins pe una din aleile parcului Tiergarten, pustiu la acea oră. Nu era nici şase dimineaţa. Erau Obergruppenführerul Heydrich şi amiralul Canaris.

— Excelentă ideea atacării postului de radio Gleiwitz de nişte deţinuţi îmbrăcaţi în uniformă poloneză, spuse Heydrich. Un motiv dintre cele mai temeinice ca să invadăm Polonia.

— Da, am auzit vorbindu-se despre aşa ceva, răspunse Canaris cu răceală, dar nu vă împărtăşesc părerea. Nu cred că poate fi ţinut secret un procedeu atât de degradant.

— Oh, fiţi pe pace, nici unul dintre deţinuţii deghizaţi în soldaţi nu va supravieţui operaţiunii! ricană Heydrich.

— Dar li s-a promis libertatea, mai ales că toţi sunt voluntari!

— Se prea poate, dar e o promisiune ce nu poate fi respectată! Dealtminteri, Herr Amiral, sunteţi mai la curent decât mine. Din câte mi-a spus chiar unul din colaboratorii dumneavoastră apropiaţi, ideea emană de la Serviciile dumneavoastră. Ca atare, tot dumneavoastră veţi fi însărcinat cu această dezagreabilă afacere, spuse, triumfător, Heydrich, contemplându-l pe firavul amiral, îmbrăcat de sus până jos în gri.

Amiralul trecu la pas, bătu uşurel cu palma peste grumazul calului şi se răsuci fără grabă către redutabilul şef al R.S.H.A.

— Nu, Obergruppenführer, serviciile mele nu se vor ocupa de aşa ceva.

De data asta, Heydrich fu cel care se răsuci în şa. Tăcerea era tulburată doar de staccatoul unei ghionoaie; nazistul plesni de câteva ori carâmbul cizmei cu cravaşa şi se uită lung, cu o privire de pasăre de pradă, la tovarăşul său de cavalcadă.

— Şi, mă rog, aş putea şti de ce? Însuşi Führerul a aprobat această

idee.

— Tocmai pentru că nu-mi aparţine, răspunse, sec, amiralul. E drept, ea a fost concepută într-unul din serviciile mele, dar fără ştirea mea.

— Până la Urmă, tot o să vă incumbe, replică Heydrich ironic, în fond, răspundeţi pentru ce născocesc subalternii dumneavoastră. Am stat de vorbă, nu mai departe decât ieri, cu Reichsführer şi Reichsmarschall[26] *şi amândoi au fost perfect de acord cu mine. Această afacere vă priveşte în exclusivitate.*

Cu mişcări încete şi studiate, Canaris îşi aprinse o ţigară, studiindu-l în acelaşi timp cu atenţie pe cinicul şef al Siguranţei Reichului.

— În ceea ce mă priveşte, puneţi-i cruce, domnule Heydrich. Sper că vă daţi seama că de o bună bucată de vreme am bănuit că o să mi se paseze această tenebroasă maşinaţie şi cum sunt la fel de bine informat ca şi dumneavoastră, am avut, recent, o discuţie de la om la om cu Führerul care mi-a dat deplină dreptate. Diversiunea asta... urât mirositoare, ca să-i zic aşa, nu se poate încadra nici cum în competenţele Abwehrului şi ar scandaliza, chiar, întreaga Armată. Führerul e de aceaşi părere cu mine. E o chestiune care priveşte R.S.H.A., adică pe dumneavoastră, Herr Obergruppenführer.

Un timp, călăriră în tăcere, apoi Heydrich se aplecă spre Canaris:

— Herr Amiral, sunteţi un remarcabil vulpoi. Pe cuvânt de onoare, vă admir! Nu fiţi însă prea sigur de dumneavoastră. Uneori se întâmplă ca şi vulpoii cei mai şireţi să cadă în capcană.

Şi dând pinten calului, se îndreptă în galop spre Mercedesul negru care-l aştepta pe alee.

UNICA SENTINŢĂ: MOARTEA!

Într-o noapte, un HE-111[27] ateriză pe un teren din preajma Stalingradului. Nimeni din cadrul Armatei a VI-a nu bănuia ce musafir aduce.

La fel de secretă a fost şi aterizarea. Singurii asistenţi au fost câţiva ofiţeri şi ostaşi din R.P.D.S. (Regiment de paraşutişti cu destinaţie specială). Imediat camuflat, avionul era practic invizibil, iar paraşutiştii care-l păzeau aveau ordin să tragă în oricine se apropia.

Primul care coborî era un personaj foarte înalt şi subţire. Se numea Theodor Eicke, şeful suprem al lagărelor de exterminare şi comandantul diviziei blindate „Totenkopf". Ferocitatea şi lipsa de scrupule a individului îl agasau până şi pe Hitler. Pe urmele lui apăru şi un grup de esesişti, specializaţi în execuţiile sumare. El şi zbirii săi se urcară într-o sanie cu motor aparţinând regimentului de paraşutişti, al cărei conducător obişnuit fu obligat să cedeze locul Obsercharführerului Henzel, „Ucigaşul cum îl porecliseră cei de la Dachau.

Într-o învolburare de zăpadă, sania şi siniştrii ei ocupanţi luară drumul Stalingradului ca să facă o vizită la statul-major al Armatei a VI-a

---

26 E vorba de Heinrich Himmler, şeful suprem al SS-ului şi de mareşalul Hermann Goering, comandant al Luftwaffe-ei (aviaţia militară).)

27 Heinkel-111, bombardier de noapte putând transporta până la două tone de bombe. Bimotor. Echipaj: 5—6 oameni. Armament: 5 mitraliere de 7.9 m/m şi un tun de 20 m/m.

instalat în pivniţa clădirii în care sălăşluise, pe vremuri, N.K.V.D.-ul. În prealabil însă, adică chiar pe aeroportul improvizat, literele LW (Luftwaffe) de pe blindajul saniei fuseseră înlocuite cu runele SS; Eicke nu lăsa nimic la voia întâmplării. Asupra acestui aspect puteau depune mărturie toţi deţinuţii de la Dachau, începând cu fostul cancelar al Austriei, Kurt von Schuschnigg care ocupase una din celulele „specialilor".

Apariţia inopinată a lui Eicke la statul-major al Armatei a VI-a a stârnit, cum era şi firesc, panică. Comandantul ei, generalul von Paulus, se ridică şi, deşi scârba-i era vădită, întinse politicos mâna nedoritului vizitator, care stătea, cu picioarele larg desfăcute, la intrarea în încăpere. Eicke ignoră mâna întinsă şi-l privi cu dispreţ pe generalul cu două mantale puse bătrâneşte, pe umeri. El, Eicke, era impecabil îmbrăcat cu o haină lungă din piele neagră, strâns încins cu centironul, carâmbii cizmelor străluceau.

— Cine, Doamne-iartă-mă, mai e şi arătarea asta? întrebă arogant Eicke, aprinzând un lung trabuc.

— General de armată von Paulus. Cu cine am onoarea?

— Onoarea? Asta-i bună! Generale, sunt Gruppenführerul S.S. Theodor Eicke, sosit aici ca reprezentant al Führerului pentru a vedea cu ce vă ocupaţi şi dacă mai luptaţi sau vă consideraţi în vacanţa de iarnă?

Generalul von Paulus, personaj rafinat, cu maniere alese, rămase încremenit, nevenindu-i să-şi creadă urechilor.

— Văzându-te, generale, am crezut că am de-a face cu un hodorog de prizonier bolşevic care-şi dezmorţeşte bătrânele-i ciolane într-o manta germană! Nu semeni deloc a ostaş al marelui Reich! Ce se întâmplă, aici, cu disciplina? Voi fi dezolat să raportez Führerului că aţi renunţat la victorie.

— Nu admit acest ton! explodă von Paulus, ale cărui mâini prinseră să tremure.

Nu era omul altercaţiilor. Sări, în schimb, generalul Schmidt, şeful de stat-major al Armatei. Opus al lui Von Paulus, era un ofiţer dur, combativ, sigur pe sine.

— Gruppenführer, sunteţi grosolan şi nu respectaţi superiorul! Mă voi plânge!

— Oricine are dreptul să se plângă, rânji Eicke. Întrebarea e: cui? Dacă e vorba de Führer, atunci plângeţi-vă mie, eu sunt reprezentantul său direct aici, la Stalingrad.

Rânjind sardonic scoase din buzunar un document pe care-l aruncă pe masă. Era o împuternicire, semnată „Adolf Hitler" care-i conferea lui Theodor Eicke drepturi depline pentru a institui tribunale militare de urgenţă şi a pronunţa sentinţe în zona operaţiilor de la Stalingrad.

— Ce doreşte Führerul să afle? întrebă von Paulus pe un ton sec, dar din care răzbătea o oarecare îngrijorare. Primeşte regulat rapoartele mele asupra a tot ce se petrece aici. I-am propus ca, folosind întregul potenţial de care dispunem să operăm o străpungere şi să ieşim din încercuire. Generalul Schmidt a elaborat un plan excelent. Nu aşteptăm decât autorizaţia Führerului pentru a mai putea salva poate peste jumătate din Armata a VI-a.

Eicke, care ura armata şi întregul corp ofiţeresc, jubila de teroarea vizibilă pe care o inspira.

— Ceea ce doreşte Führerul e victoria. Victoria şi nimic altceva! Aţi avut timp berechet. Dacă am fi fost eu şi divizia mea aici, toată această poveste era demult terminată. Nici nu poate fi vorba de străpungere,

astea-s cuvinte sub care se ascunde o înfrângere. Ostaşul german nu fuge din faţa pitecantropilor sovietici, el îi nimiceşte! Führerul doreşte ca hoardele roşii să fie lichidate aici, pe ţărmurile Volgăi. În ce mod? Asta vă priveşte, de-aia aţi fost făcut general de armată!

— Aveţi cumva o propunere în acest sens? întrebă Schmidt, uitându-se dezgustat la oribilul personaj.

— Desigur, tună Eicke: aceea de a-i zvârli pe bolşevici afară din Europa! Armata a VI-a dispune de 25 de divizii, 600.000 de oameni şi 800 de tancuri. Ce vreţi mai mult? Cu asemenea forţe se poate câştiga, nu o bătălie, ci cinci războaie mondiale! Fireşte, dacă se vrea acest lucru!

Generalul Huber, a cărui mânecă spânzura goală se ridică furios:

— Nu accept obrăzniciile astea! Vă găsiţi în faţa unor generali, nu într-un lagăr de concentrare!

Esesistul surâse batjocoritor de la înălţimea celor doi metri ai săi. Alene, suflă drept în nasul faimosului general ciung fumul trabucului:

— Nu cumva sunteţi generalul Huber? Iată ce vă transmite generalul Burghof, şeful direcţiei personal a Armatei.

Generalul Huber păli. Ordinul înmânat de Eicke îi cerea să se prezinte imediat la Cartierul General al Führerului din Prusia Orientală[28]. Ce voia să însemne acest ordin? Deci, i se retrăgea comanda diviziei 16 Panzer... Însemna oare o dizgraţie ce avea să atragă după sine nenorocirea lui şi a familiei sau, dimpotrivă, o avansare? Bântuit de îndoieli, aruncă o nouă privire esesistului care afişa un aer triumfător şi se reaşeză, greoi, pe locul său. La ce bun să mai participe la discuţie? De ce să-i mai susţină pe cei de faţă? Generalii Armatei a VI-a erau, de acum, morţi cu toţii, chiar dacă încă respirau. Dreptatea aparţinea acestui nazist cu hârcă argintie la petliţe şi cu împuternicirea Führerului în buzunar.

Generalul von Paulus tăcea. Era un o care nu dorea decât un singur lucru: să trăiască în bună înţelegere cu toată lumea, un om care iubea cărţile, autorii clasici, filozofia lui Schopenhauer şi Kant, şi, mai presus de tot şi toate, pe câinele său. Ca atare, Eicke obţinu fără nici o dificultate permisiunea să inspecteze Divizia a 71-a instalată lângă Zaria, al cărei comandant, generalul Alexander von Hartmann, apucase să fie prevenit. Eicke şi Hartmann se cunoşteau încă din timpul Primului război mondial, când Hartmann, pe atunci comandant de companie, descoperind coţcăriile săvârşite de furierul său Eicke, însărcinat cu manutanţa, îl expediase în linia-ntâi, la deminări. Era un lucru pe care Eicke n-avea să-l uite niciodată.

— Salut, eroi obosiţi! răcni Eicke pătrunzând zgomotos în adăpostul statului-major, se pare că victoria nu-i tocmai lesnicioasă?

Sec, von Hartmann se prezentă.

— Oh! dar noi ne cunoaştem de demult, făcu sarcastic Eicke. N-am uitat nici o clipă soarta pe care mi-aţi rezervat-o cândva.

Cu o mişcare repezită, Eicke desfăcu mantaua arătându-şi pieptul constelat de decoraţii. La subţioară ţinea cravaşa al cărei mâner se termina cu un cap de mort, în aur masiv, cadou personal al Führerului.

---

28 *Wolfschanze* (Bârlogul lupului) era situat lângă localitatea Rastenburg, într-o pădure, perfect camuflată. Aici a avut loc, la 20 iulie 1944, atentatul împotriva lui Hitler, atentat care a declanşat un val sângeros de represalii cărora, finalmente, le-a căzut victimă şi amiralul Canaris.

— Führerul m-a trimis aici să văd cu ce vă pierdeţi timpul. Sovieticii nu prezintă nici o problemă, dar aş vrea să inspectez divizia, generale von Hartmann.

Fericit să scape de această pacoste, von Hartmann îi recomandă regimentul 191, comandat acum de un ofiţer inferior, căpitanul Weinkopf. Eicke ceru să circule cu sania cu motor lucru pe care ofiţerul însărcinat să-l conducă, un locotenent infanterist, l-a povăţuit călduros, să nu-l facă.

— Ţi-e cumva frică, locotenente? îl luă Eicke peste picior, sărind în sanie.

Locotenentul dădu din umeri. Dacă esesistul se săturase de viaţă, treaba lui! În ceea ce-l privea, renunţase demult la speranţa că va scăpa viu din acest infern. Ce importanţă mai avea dacă va fi azi sau mâine? Întreaga sa familie fusese îngropată sub ruinele Kölnului, iar el nu poseda decât echipamentul de pe el, care nici măcar nu era al lui, ci al lui Hitler.

N-apucă sania să facă zece metri şi zăpada prinse să se spulbere şi să se învârtejească în jurul ei.

— Mortiere, explică, zâmbind, locotenentul. Încă niţel şi-o să ne miruiască şi cu artileria lor de câmp.

Nu termină bine fraza şi văzduhul vâjâi şi plesni, Eicke se înfioră şi strânse mai tare în jurul gâtului gulerul mantalei ca şi cum hârcile de pe petliţele vestonului ar fi putut atrage proiectilele.

— Al dracului de frig! făcu el, mascându-şi nervozitatea.

— Azi e încă suportabil, zise, placid, locotenentul. De dimineaţă se auzeau chiar gaiţele, şi astea nu apar decât atunci când gerul se ostoieşte. Vedeţi strunga aia între cele două maluri de râpă? Ei bine, vă previn că la ieşirea din ea, Ivan obişnuieşte să ne salute cu katiuşele.

— Dă-i drumul mai departe, spuse Eicke care începuse să cam transpire.

Într-adevăr, abia ieşiţi din îngustul defileu, cerul păru că se prăvale peste ei. Zece lansatoare de rachete tunau laolaltă, proiectilele vârstau noaptea cu cozile lor de foc. Eicke sări din sanie, urmat de sbirii săi şi se trânti la pământ. Locotenentul coborî fără grabă, ultimul, şi-i privi pe esesiştii înfundaţi în zăpadă.

— Întotdeauna fac aşa? întrebă Eicke, zâmbind stânjenit.

— Oh, azi mai e cum mai e, dar deunăzi parcă turbaseră. În două minute n-a mai rămas nimic dintr-un batalion întreg. A fost ziua când căpitanul a preluat comanda regimentului.

— Un căpitan comandant de regiment?

— Rămăsese cel mai vechi în grad, răspunse locotenentul cu aerul cel mai firesc din lume. Katiuşele îi tocaseră pe toţi ceilalţi.

Continuară pe jos în tăcere. Pe căpitan îl găsiră jucând cărţi cu câţiva soldaţi într-o groapă acoperită cu trei mantale îmbumbate între ele şi întinse pe câteva puşti ruseşti, făcute piramidă. Un butoi care conţinuse cândva carburant le slujea drept masă.

— Ca reprezentant al Führerului am venit să inspectez regimentul, spuse Eicke, ritos, după ce aşteptase în zadar să fie salutat de căpitan.

— Poftiţi, cu plăcere, răspunse ofiţerul. O luaţi dumneavoastră prin şanţurile de comunicaţie şi-o să daţi de ei, dar fiţi atent, domnule Gruppenführer SS, băieţii mei sunt cu nervii în pioneze şi trag asupra a tot ce mişcă.

— Las-o mai moale cu „domnule"! zbieră Eicke. La noi, în SS,

expresia asta burgheză a fost definitiv suprimată!

— Treaba dumneavoastră, replică, indiferent căpitanul. Habar n-am cum e la SS. Eu fac parte din Armată.

— Halal de-aşa armată! Jucăm cărţi în loc să ne batem pentru victorie! Apoi, răsucindu-se către unul din soldaţi: Tu, ce eşti tu în regimentul ăsta?

— Vânător de tancuri, răspunse cu lehamite, ostaşul, fără să mai adauge că, în urmă cu o zi, distrusese un T-34 cu ajutorul unei legături de grenade şi a unei mine magnetice; la fel cum nu spuse că n-are decât 19 ani, că nimicirea tancurilor e singurul lucru pe care a învăţat să-l facă şi că, dacă mâine s-ar termina războiul ar rămâne pe drumuri, necunoscând altă meserie.

— Încă odată, Grupppenführer, păziţi-vă de trăgătorii sovietici de elită! strigă, răutăcios, căpitanul în urma lui Eicke ce se îndepărta urmat de escorta lui de călăi. Ucid tot ce le pică în cătare. Ieri, în sectorul vecin, au ras un maior.

În patru labe, Eicke se târî până la primele lăcaşuri de tragere. Tirul se înteţea. Oberscharführerul Wilmer are jumătate de faţă smulsă de o schijă; Scharführerul Dwinger se prăbuşeşte cu o gaură între ochi, exact sub viziera căştii; un infanterist îşi priveşte piciorul amputat ca de un bisturiu şi nu pricepe ce s-a întâmplat de fapt, de durut nu-l doare, dar sângele ţâşneşte din ciotul rămas ca dintr-o conductă spartă.

— Iisuse! exclamă, involuntar Eicke.

Călăul evreilor de la Dachau cere acum protecţia şi sprijinul unui evreu. Fără o privire pentru muribund, Eicke sare peste corpul lui; la ce mai poate sluji un soldat care nu mai are decât un picior? Viscolul venit din stepele Kazahstanului îi va servi drept linţoliu. Eicke se trânteşte lângă servanţii unei mitraliere. Ochitorul e un subofiţer care se uită îngrijorat la petliţele argintii ale esesistului.

— Băgaţi de seamă, ieri i-au făcut de petrecanie unui general care n-a avut altă treabă decât să inspecteze poziţiile.

Încercat de un sentiment cu totul nou pentru el — acela al fricii — Eicke se strecură până în adăpostul unui tânăr locotenent, cu faţă de moşneag.

— Gruppenführer, de mai bine de opt zile n-am mai pus nimic cald în gură. Ăia de la aprovizionare îşi bat joc de noi!

— De opt zile nimic cald? Dar unde-s bucătăriile voastre de campanie?

— Bucătării de campanie!... locotenentul avu un râs amar. Care bucătării? Când se milostiveşte de noi Dumnezeu, mai izbutim să ucidem câte o cioară sau vreun rozător... aşa ne ţinem zilele...

— Gratwohl! strigă Eicke unuia din însoţitorii săi, să fie spânzurat ofiţerul cu aprovizionarea de la divizie! o să pun ordine şi-n chestiunea asta a hranei!

— Dom' locotenent, se aude glasul unui pândar, Ivan atacă în forţă!

Instantaneu, locotenentul îşi îndeasă casca pe cap, înhaţă o puşcă-mitralieră şi, din fugă, îşi pregăteşte grenadele. Atacul este oprit, dar Eicke a rămas cu gura căscată: nu-şi imaginase niciodată războiul sub acest aspect. După câtva timp, locotenentul revine în adăpost şi se lasă să cadă pe o ladă de muniţii, desfăcând, direct pe pământ, schiţa sectorului.

— Poţi rezista pe poziţie, locotenente?

— Nu ştiu, Obergruppenführer, războiul e pierdut, dar nu voi depune

armele decât atunci când mi se va ordona.

— Te-aş putea pune la zid, locotenente, pentru defetism! răcni Eicke. Războiul nu-i pierdut, bagă-ţi asta bine-n cap!

— Oh, oftă tânărul locotenent, cu un zâmbet de indiferentă resemnare în colţul gurii, Führerul a declarat că vom lupta împotriva unor subdezvoltaţi, dar până acum n-am văzut decât specialişti de prima clasă. Führerul i-a subestimat pe ruşi şi, repet, războiul e pierdut!

Trei focuri de pistol plesniră sec şi tânărul cu faţă de moşneag se prăbuşi la picioarele lui Eicke. Inspecţia continuă la regimentul 9 tancuri.

— Unde-s bucătăriile voastre de campanie? întrebă Eicke. Un război nu se poate face fără bucătării de campanie!

Sergentul-major chestionat îi explică, răbdător, că bucătării de campanie nu mai există de multişor, dar că au organizat nişte comandouri de aprovizionare care întind ambuscade coloanelor Intendenţei, omoară un cal sau doi şi-n felul ăsta tocăniţa-i asigurată.

— Uneori, scoatem, ficatul vreunui cadavru mai proaspăt, să ştiţi că nu-i rău la gust!

Esesistul simţi că i se întoarce stomacul pe dos şi din acea clipă nu mai întrebă de bucătăriile de campanie. Soldaţii de la Stalingrad deveniseră canibali...

— De ce nu atacaţi? zbieră el la un bătrân maior, comandant de batalion, vizibil la capătul puterilor.

— În ce direcţie să mai atac? ţipă, la rându-i, maiorul. Ruşii sunt peste tot! batalionul meu abia dacă are efectivul unei companii!

— Voi, ăştia din Wehrmacht, sunteţi cu toţii nişte sabotori! răcneşte Eicke, scuipând de turbare.

Maiorul este legat de un copac şi împuşcat pe loc. Un ofiţer de geniu a aruncat în aer depozitul său de materiale pentru că siberienii erau pe punctul de a-l împresura. E executat imediat ca sabotor. Şi astfel, vânătoarea continuă. Colonelul Jenck, comandantul regimentului 9 infanterie a părăsit poziţiile samavolnic. E spânzurat de aripile unei mori de vânt. Un lazaret de campanie şi-a găsit adăpost într-o pivniţă. La nimereală, sunt smulse pansamentele a 200 de răniţi, 197 din ei n-au nici pe dracu, sunt „învârtiţii" de la trenurile regimentare şi divizionare, ofiţeri în majoritatea lor. Lichidaţi fără discuţii, cei vinovaţi de tâlhărie sunt puşi în ştreang, chiar şi femeile din serviciile auxiliare.

Un vânt de demenţă sanguină suflă peste imensul cazan al Stalingradului.

Generalul de brigadă Blome, de la vânătorii de munte mărturiseşte că a dosit niţică benzină pentru maşina sa; e stropit cu benzină şi arde ca o torţă. În gara Zariţa nişte copii cerşesc pâine: ordin să fie ucişi cu patul armei. În urmă cu trei zile, preotul-militar Roske, de la divizia 44, infanterie, a ţinut predică despre Iisus din Nazaret. Iisus, un jidan! Nazaret, un bastion al iudeo-masoneriei! Denunţat, sărmanul preot a fost spânzurat de picioare şi înjunghiat ca la abator. Cadavrul lui, cu crucea spânzurând de un şnur violet, s-a legănat vreme îndelungată, folosind drept stâlp indicator: „Când ajungi la locul unde atârnă popa, o iei la dreapta şi-o ţii tot aşa."

Pretutindeni unde apărea Eicke, apărea şi Moartea.

Un maior infanterist, ca să salveze ce se mai putea salva din batalionul său, pulverizat de ofensiva sovietică, a ordonat, pe propria-i răspundere, retragerea. După câteva zile amputat de ambele picioare, a fost evacuat cu avionul din Stalingrad. În urma telegramei expediate de

Eicke, maiorul a fost smuls din spital, transportat la închisoarea militară Torgau şi executat legat de brancardă.

Hitler a aprobat întru totul raportul emisarului său şi a discutat cu el despre Armata a Vil-a, sorbind din paharul cu lapte. Führerul ignora alcoolul şi ducea un trai spartan.

Departe, departe de tot, la Stalingrad, o armată întreagă era pe punctul de a fi nimicită.

„Dumnezeu l-a trimis pe Adolf Hitler ca acesta să poată ajuta poporul german să pună ordine în Europa".

August-Wilhelm, prinţ de Prusia
cu prilejul unui banchet dat de asociaţia ofiţerilor,
la 16 iunie 1936

La 20 decembrie, în timpul unui viscol îngrozitor, soldaţii Blatt şi Wenck au fost trimişi la Gumrak după proviziile batalionului, la acea dată, porţia zilnică a unui combatant era de 100 grame pâine, 100 grame magiun şi un sfert de litru de supă chioară făcută din oase fierte şi răsfierte de cal.

În vârstă de optsprezece ani, soldatul Wenck era în permanenţă flămând şi nu izbutea nicicând să-şi ostoiască nevoia de mâncare. Până nu demult, schimba raţia de ţigări pe pâine, dar trocul acesta devenise imposibil în ultima vreme, aici, la Stalingrad, nimeni nu mai era dispus să-şi vândă pâinea, iar ţigări nu se mai distribuiau oricum.

După o îndelungă aşteptare, cei doi primiră 225 de pâini.

— Sunt 225 la număr socoteala e exactă, vezi cum le păzeşti, spuse Blatt încredinţând lui Wenck preţioasa încărcătură.

Le-au trebuit opt ceasuri ca să ajungă îndărăt, la batalion. Sleite de nemâncare, mârţoagele care trăgeau sania se împiedicau la tot pasul. Când se crăpa de ziuă, au ajuns şi ei la Zariţa.

Majurul batalionului se grăbi să preia alimentele şi să facă inventarul, dar nu găsi decât 224 de pâini în loc de 225. Cei doi negară cu îndărătnicie să-şi fi însuşit pâinişoara, şi nici la percheziţia corporală nu fu descoperit nimic, în schimb, înfăşurată în halatul de camuflaj al lui Wenck şi bine dosită în lada de sub capră, ladă a cărei cheie o poseda Wenck, majurul dădu de pâinea buclucaşă.

Tribunalul militar îşi ţinea şedinţele într-un beci. Disperat, puştiul compăru în faţa judecătorilor săi. Fapta comisă motiva pe de-a-ntregul o condamnare, conform instrucţiunilor generalului von Paulus din 9 decembrie 1942.

— De ce ai furat pâinea? întrebă preşedintele, fără ca măcar să-l privească pe băieţandrul costeliv care plutea pur şi simplu în uniforma devenită prea largă, pentru trupu-i descărnat.

— Mi-era foame. Nu mai mâncasem de trei zile şi-mi era atât de foame.

— Tuturor ni-e foame aici, la Stalingrad, dar ăsta nu-i un motiv să furăm pâine.

Deliberarea a fost scurtă: infanteristul Wenck se făcea vinovat de încălcarea ordinului din 9 decembrie care stipula: „Jefuitorii vor fi executaţi pe loc". Soldatul Wenck nu era însă un jefuitor, nu era decât un puştan de optsprezece ani, îngrozitor de flămând, flancat de doi

jandarmi vizibil mai bine hrăniţi decât el, un puştan care nu-şi imagina că va plăti o bucată de pâine cu bunul său cel mai de preţ: viaţa. O pâine în valoare de 35 de pfenigi. Completul se ridică în picioare. Urma sentinţa. „În numele poporului german, soldatul Paul Wenck, vinovat de a fi furat din hrana Wehrmacht-ului, este condamnat la moarte."

Câteva clipe în beciul abia luminat, domni tăcerea, apoi, băiatul începu să urle, să implore, să geamă: Un pat de puşcă peste ceafă puse capăt rugilor sale. A doua zi, fu târât până la buza unui şanţ şi executat. Din sumarul pluton de execuţie făcea parte şi camaradul său, Blatt. Şi, întrucât pământul era tare ca piatra, cadavrul rămase acoperit doar cu două-trei lopeţi de zăpadă. Pentru a nu se risipi muniţia, se hotărî ca începând cu 25 decembrie, jefuitorii să nu mai fie împuşcaţi, ci spânzuraţi.

CE ŢI-E ŞI CU GENERALII ĂŞTIA!

Ne adunasem la o partidă de cărţi — cărţile Bătrânului, vechi şi soioase, dar nemăsluite pentru că, toată lumea o ştie, Bătrânul n-ar trişa pentru nimic în lume — şi, ca niciodată, Porta şi Legionarul pierdeau şi izmenele de pe ei, în vreme ce Micuţul câştiga din gros, iar beciul în care ne adăpostisem se cutremura sub focul artileriei grele. Ei i se adăugau şi Katiuşele care tunau, fără întrerupere, de când se crăpase de ziuă.

— Să ai asemenea baftă şi să nu te poţi concentra asupra cărţii de jucat din pricina ăstora care nu se mai opresc din tras! turba Micuţul.

— Aţi auzit noutatea? făcu pe neaşteptate Heide. Au executat un general-maior care a vrut s-o şteargă cu gaşca lui, cu tot. Evident, cretinul a dat peste un filtru! A fost cea mai mişto execuţie din câte am văzut în ultima vreme: popă cu biblia-n mână, toboşar, un Oberleutnant cu sabie ca să comande plutonul, circul de pe lume!

— Pe mine, interveni Gregor, zău dacă generalii mă mai impresionează. Am văzut cu duiumul când am fost şoferul Generalfeldmarschallului von Kluge! Da' nu-mi plăcea atmosfera de-acolo: prea se conspira tot timpul. Visau la atentate asupra lui Hitler şi-şi împărţeau întruna posturile ministeriale. Mai, mai să-mi ofere şi mie unul!

— Şi nu i-ai denunţat SD-ului? întrebă Heide, încruntându-se.

— Doar nu eram nebun! Să-i denunţ! Păi preşedintele tribunalului militar nu era şi el tot general? Însemna să-mi pun singur laţul de gât!

— Aşa e, întări Porta. Laţul de gât sau capul de butuc. Cunosc şi eu câte ceva despre diversele comploturi şi, tocmai d-aia, prefer să mă ocup de cămătărie. Când un amărât de răcan se bagă acolo unde nu-i fierbe oala, poate fi sigur c-o încasează.

— Ce laşi puteţi fi! exclamă, dezgustat, fanaticul Heide.

— Ai descoperit-o abia acum? rânji Porta. Mie unuia nu mi-au trebuit decât două zile de mărşăluială sub steagurile încununate de glorie şi onoare ale lui Adolf ca să-mi dau seama că stejarul lui Wotan e scorburos rău de tot!

— Bun, şi ce ţi s-a întâmplat la von Kluge? întrebă, nerăbdător, Bătrânul.

— Deci, complotau cât îi ziulica de mare, visând asasinarea lui Adolf şi-a găştii sale, de la glontele de revolver, la bomba pusă sub târtiţă. Ba mai era acolo un ţâcnit, unu von Boselager, locotenent-colonel de

cavalerie, care propunea să se năpustească asupra ui Hitler ca la şarjă, cu sabia afară, în fruntea regimentului pe care-l comanda. În capul lui, singura dificultate era transportul, pe şest, a 3 000 de motoare pe bază de ovăz din România, unde era dizlocată unitatea lui, până-n Prusia Orientală, la „Bârlogul Lupului". O aiureală! Oricât de expert ai fi în materie de camuflaj, cum dracu să transporţi 3 000 de gloabe pe sub nasul uneia din cele mai bune poliţii secrete din lume? Ca atare generalul meu a avut bunul simţ să declare că nici un vrea să audă de aşa ceva, că preferă să-i rămână fidel lui Adolf şi că domnii conjuraţi să nu conteze pe el, deşi secretul îl va păstra. Şi-a dat chiar cuvântul că nu va sufla o vorbă, da după câteva zile era s-o încurce rău de tot. Dacă aş fi bănuit ce-o să se întâmple, mă dădeam bolnav. Ce s-a întâmplat? Păi uite, generalul şi cu mine goneam în ziua respectivă pe şoseaua Kievului, una din marile nereuşite ale prietenului I.V. Habar n-au rusnacii cum se construieşte o autostradă ca lumea! Cunoaşteţi drumul? Cu puţin înainte de Diubendiev e un viraj mortal. Virajul „oase frânte" cum îi spun localnicii. Asta-i şi una din distracţiile lor: duminicile, se aşează pe marginea şanţului şi aşteaptă. Nu există să rămână dezamăgiţi. Până la venirea noastră, a turiştilor germani, o groază de politruci, de-ai lor şi-au frânt acolo gâtul!

În acea zi, Generalfeldmarschall-ul meu parcă avea ardei iute-n fund; tot timpul bătea cu bastonul în geamul despărţitor să-i dau bice. De unde era să ştiu că, după ce apucase să promită pe cuvânt de onoare, acum căuta accidentul. De viaţa mea nici că-i păsa! Deci, intru în viraj cu 160 la oră. Mă credeţi sau ba, dar ticălosul râdea cu hohote. O secundă mai târziu, mândreţea noastră de 8 cilindri era o grămadă de fiare răsucite. M-am trezit la spital în ghips până la urechi, îngrijit de o veritabilă splendoare, dar ce folos! Două luni mai târziu, am ieşit şi m-am prezentat la statul-major de unde însă mi s-a ordonat să dispar imediat. Ştabul meu era, pesemne, zidit în continuare în ipsos, cel puţin aşa speram. Atunci, m-a luat la el Generaloberst Lindemann, mare specialist în execuţii. M-a încolţit în uniformă de paraşutist, aveam şi emblemă pe piept. Un sergent, care-l cunoscuse bine pe Lindemann, mi-a povestit următoarea chestie: în '36, când a avut loc marea paradă a noii armate germane, generalul s-a pus pe lăcrimat în momentul în care şi-a făcut apariţia corpul de paraşutişti. Se gândea la toţi morţii de la Verdun şi de pe Somme pe care-i ştiuse din războiul ălălalt, şi-şi închipuia că învinseseră şi defilau acum în uniformele lor cenuşii! Ce ţi-e şi cu generalii ăştia! Cum dracu să-i înţelegi?

— Şi eu am fost odată la Cartierul General, afirmă Micuţul, lăsându-ne pe toţi cu gura căscată.

— Poate ai să pretinzi că erai chiar şef de stat-major? izbucni Porta în râs.

— Poate vrei tu o carabă peste bot? Când spun că am fost la statul-major, e că am fost! Ca ordonanţă a generalului de cavalerie Knochenhauer. Acum e mort, s-a sinucis. Dar băiat bun şi curajos, mi-a salvat viaţa. Pe vremea aia slujeam la regimentul 15 blindate, la Sagan. Într-o bună zi, cad de pe tanc şi rămân agăţat de şenilă, care-mi prinde piciorul şi-mi face talpa cizmei harcea-parcea. A doua zi, mă duc la doctor şi-i raportez că am piciorul rupt. Doctorul ăla nu-i putea suferi pe soldaţii bolnavi; se spunea chiar că lăsase doi tipi să dea ortul popii. Primul zicea că are difterie, dar medicul dracului a zis că face pe nebunul şi i-a prescris ulei de ricin. După trei zile tipul a declarat că s-a vindecat şi că

nu-l mai dor gâlcile, dar fiind grozav de încăpăţânat, a revenit în cazarmă şi a crăpat, a doua zi, la înviorarea de dimineaţă. Cel de-al doilea, a fost un tâmpit care s-a prezentat luni de dimineaţă la infirmerie, pretinzând că are o febră de poţi prăji o omletă pe bucile lui. Mare dobitoc, cine nu se simte rău luni de dimineaţă? Cred că şi Rockefeler, cât o fi el de miliardar, nu? Deci, deşteptu' ăla a declarat că are apendicită. Sanitarul i-a înfipt trei termometre, unul în gură, altul la subţioară şi cel de-al treilea în găoază, dar nenorocitul avea într-adevăr 40°! Pe doctor l-au apucat năbădăile: „Spune, ticălosule, câtă cretă ai înghiţit?" a început el să urle şi, fiindcă răcanul o ţinea pe-a lui, cum că-l doare rău de tot, l-a ameninţat că-l trimite urgent la tribunalul militar ca simulant. O fi fost sau nu simulant, da ceva i-a crăpat în burtă şi tipul i-a dat doctorului cu tifla, murind în văzul tuturor.

Sanitarul de la infanterie m-a povăţuit să nu mă duc la furnizorul crematoriului, ba mi-a propus chiar să mă badijoneze cu iod şi să-mi dea un concediu de trei zile, serviciu interior cu scutire de instrucţie şi cu dreptul de a mai cere încă două, dar mă durea atât de tare, şi piciorul căpătase nişte culori atât de ciudate, încât am zis că-i mai bine să mă vadă, totuşi, măcelarul ăla. Dracu m-a pus! Dac-aş fi putut bănui ce-o să urmeze, nu mi-aş fi arătat niciodată mutra! În aceeaşi seară, eram la carceră. Noroc că plantonul de pe coridor era un prieten, din acelaşi regiment cu, mine, şi-mi pasa pâinea rămasă de la supliment. După ce m-au scos de la carceră, am avut bafta să fiu dat la bucătărie, de corvoadă la cartofi. Cu aşa pedeapsă scapi şi de trei războaie mondiale! Din nefericire, piciorul a început să se dezumfle şi mă lua groaza la gândul, că în ziua când mă voi prezenta în faţa tribunalului militar, n-o să am ce să arăt. Aşa s-a şi întâmplat! Am fost expediat la Torgau, direct în aripa albastră a lui "Gustav-de-Fier". Dar, în ziua în care, după socotelile mele, urma să fiu pus la zid, Gustav a apărut în celulă şi mi-a spus să-mi iau bulendrele. Am fost escortat până la generalul Knochenhauer, comandantul Corpului de armată. M-a primit, tolănit în spatele biroului şi a început să mă fixeze de-mi venea să intru în pământ.

— Tu eşti, vasăzică, tipul care-şi închipuie că poate duce de nas Armata? Pretinzi şi acum că te-a durut rău piciorul sau mărturiseşti, cinstit, că era o scorneală?

I-am repetat că piciorul mi-a fost pe jumătate zdrobit.

— Eşti cel mai căpăţânos tip din câţi am întâlnit şi, pentru că vrei s-o faci pe şmecherul, te vor trimite la radiografie. Asta, numai şi numai ca să-ţi dovedesc că n-ai nici pe dracu. După care, vei fi împuşcat.

M-am dus, aşadar, la radiolog care, deşi medic-şef, era foarte drăguţ. Mi-a făcut poza, am fost băgat la loc în celulă, dar după câteva zile a apărut un gagiu care mi-a strigat: „Eşti liber, peste o oră te prezinţi la comandantul Corpului de armată în ţinută de campanie!"

M-am prezentat la companie, unde majurul m-a inspectat de sus până jos, apoi la regiment, la brigadă pe urmă la divizie unde şeful de stat-major, colonelul Badensky m-a cercetat pe toate cusăturile. Cu ocazia asta a descoperit că n-am cusut pe veston pănglicuţa de trăgător de elită şi că ciorapii cu care-s încălţat sunt tip SS, cu două dungi, albe, sus, în vreme ce în Wehrmacht se purtau trei dungi. Galop la magazie după ciorapi cu trei dungi. De acolo, tot în galop, la Corpul de armată unde m-a luat în primire generalul Lubke, care, bineînţeles, n-a fost de acord cu nimic din ţinuta mea, dar era prea târziu ca ceva să mai poată fi schimbat. M-am prezentat, deci, generalului Knochenhauer cu o

pocnitură de cizme de-a răsunat tot Corpul X armată! Şi cine credeţi c-a apărut în uşă! Drăguţul de medic-şef cu portretele ciolanelor mele, declarând că am avut într-adevăr o fractură şi că nu-s un simulant. Animalul de doctor ce mă deferise tribunalului militar era, de acum, în drum spre frontul de est, cu o admonestare scrisă în buzunarul de la piept. Generalul Knochenhauer m-a luat ca ordonanţă personală şi gardă de corp şi mi-a dat doi răcani pentru munca de jos. Uite aşa, mi-a salvat viaţa!

— Aţi remarcat, se porni Porta să filozofeze, că marile schimbări apar la ofiţeri, imediat ce-au depăşit gradul de maior? Întâi, li se lăbărţează mutra ca o pereche de chiloţi numărul 38 întinşi pe un cur calibru 46. Încep să ciulească urechile precum un globan furios. Când din colonel e făcut general de brigadă şi capătă lampasul roşu, devine şi mai diferit. Nici mă-sa nu l-ar recunoaşte! Ochii nu-i mai sunt ochi, ci raze X, şi te expediază la zid la fel de uşor cum ar hali o savarină. Aş putea paria că şi pe budă se aşează altfel decât mai înainte. Când ajunge general de divizie...

În acea clipă răsună un strigăt, transmis din om în om:

— Alarmă! Alarmă! Ivan atacă!

„Iubirea de libertate nu e foarte dezvoltată în Germania."

Madame de Staël, 1810.

În ziua de 8 noiembrie 1942, un glas gutural şi aspru, amplificat de milioane de difuzoare, răsună de-a lungul şi de-a latul Europei. Aparţinea lui Adolf Hitler care vorbea de la Burgerbraukeller[29] *din München.*

— Dacă Stalin s-a aşteptat să-l atac în centrul frontului, ei bine, s-a înşelat. Nu m-am gândit niciodată să atac în zona centrală a frontului, am vrut să ating Volga şi am atins-o. Am făcut-o într-un loc precis care, întâmplător, poartă numele lui Stalin...

Difuzoarele doar că n-au explodat de freneticele „Sieg Heil! Sieg Heil!"[30] *ale celor prezenţi.*

— Doream, deci, un oraş pe malul Volgăi. Acest oraş ne aparţine. Au mai rămas doar câteva mici enclave de cucerit.

Un nou tunet de aplauze. Deutschland, Deutschland über alles[31] *ţâşni din toate gâtlejurile.*

Zece zile mai târziu comandantul Armatei a VI-a primea de la marele Cartier General, următoarea telegramă:

„Armata a VI-a are ordinul să părăsească Stalingradul propriu-zis şi să ocupe poziţii în ceea ce se va numi de acum încolo fortăreaţa Stalingrad. Ordon ca lupta să fie dusă până la ultimul om şi ultimul cartuş. Nu e de conceput nici un fel de capitulare. Cel care se va preda sau va abandona poziţia va fi considerat drept trădător. Contez că oamenii Armatei a VI-a şi comandanţii ei se vor bate ca nişte eroi wagnerieni.

---

29 Celebră berărie müncheneză in care Hitler îşi ţinea, uneori, discursurile.

30 *Trăiască biruinţa!* salut adoptat de nazişti.

31 *Germania, Germania peste tot* — imul de stat al celui de al III-lea Reich

Adolf Hitler."

TRĂDĂTORII

O superbă duminică de ianuarie cu cer neverosimil de albastru, fără un norişor. O mulţime pestriţă de militari germani, unguri, italieni, români, slovaci se îmbulzea pe străzile Stalingradului, acest uluitor oraş pe jumătate european, pe jumătate asiatic. Totul părea atât de calm încât ţi-ai fi spus că nu eşti în linia întâi, ci într-un paşnic târg de garnizoană. Lupte violente aveau loc mai la nord, aici însă domnea liniştea.

Într-una din casele situate în faţa insulei Sarpinski, se adunase un grup de ofiţeri, toţi din divizia Viena.

— Blestemată fie ziua când soldaţii lui Hitler ne-au cotropit! Mi-e dor de vechiul imperiu! şi generalul de brigadă Lenz goli cea de a zecea cupă de şampanie. Nu i-am putut suferi niciodată pe prusaci! adăugă el în graiul cântat al vienezilor.

Şi el, şi tovarăşii săi uitaseră, în mod vizibil, entuziasmul care-i cuprinsese în 1938, când au lepădat grăbiţi uniformele gri-deschis ale armatei austriace ca să le îmbrace pe cele verzi-măslinii ale Wehrmacht-ului. Uitaseră şi de Marea Germanie, în care ei să se integreze organic, după cum uitaseră şi de listele pe care se amuzaseră să le întocmească, liste de persoane a căror rasă nu era pură sau care păreau suspecţi din punct de vedere politic. Sigur, fuseseră forţaţi! Ce altceva le mai rămânea de făcut? De aia se şi repeziseră să aclame pe învingători; de aia şi defilaseră cântând:

Azi Germania ne aparţine,
Mâine, lumea-ntreagă!

Colonelul Taurog întinse pe masă o hartă de stat-major.

— Domnilor, începu el, situaţia de la Stalingrad este disperată. Armata lui Hoth care urma să ne salveze a fost făcută arşice la Kotelnikovo. Zvonul despre sosirea iminentă a unei armate SS sunt de domeniul fanteziei. Peste puţin timp, chiar şi noi, ofiţerii superiori, vom căpăta raţii de front, ceea ce înseamnă foamete. Ca atare, unica noastră speranţă rezidă în sovietici. — Spunând acestea, bătu cu palma peste două serviete burduşite cu documente. — Am aici planurile poziţiilor noastre defensive. Dacă ruşii pun mâna pe ele, le va fi foarte uşor să străpungă liniile de apărare, fireşte, cu concursul nostru. E de presupus că acest gest ne va aduce din partea lor un tratament preferenţial şi nu cred să mă înşel gândindu-mă că, în fond, sovieticii au nevoie de oameni ca noi ca să lupte împotriva ciumei hitleriste.

Sentimentele antinaziste ale lui Taurog, nu-l împiedicaseră însă să semneze recent patru sentinţe de execuţie împotriva unor soldaţi dezertori.

— E necesar ca aceste documente să-i parvină generalului Rokossovski! exclamă generalul Lenz. Nu mai putem rămâne în acest balamuc peste care domneşte un caporal din Boemia! Am şi eu o listă de ofiţeri care se manifestă ca adversari implacabili ai sovieticilor şi-l pot asigura pe Rokossovski de întreaga noastră colaborare.

Generalul Lenz uita, la rându-i, că la Sevastopol ordonase să fie

strânse 8.000 de rusoaice pentru a fi trimise în lagărele de concentrare germane, după cum şi Taurog trecuse sub tăcere faptul că pe moşia lui din Austria Inferioară munceau 35 de „sclave" poloneze cumpărate cu 50 de mărci bucata. Preţul era de 35 de mărci pentru un rus sănătos, dar trebuia pus la socoteală şi peşcheşul dat administraţiei lagărului. La fel, era omis şi faptul că, recent, colonelul Kurtz, din aceeaşi divizie vieneză, dăduse ordin să fie împuşcaţi 476 prizonieri de război sovietici aflaţi în lagărul de la Karpovka vinovaţi de a fi furat câţiva saci de cartofi.

Aceşti domni se considerau însă mult prea distinşi ca să comită, personal, abjectul act al trădării care avea să coste mii de vieţi soldăţeşti. Treaba a fost încredinţată unui feldwebel de jandarmi. Acest Iuda stalingrădean s-a instalat într-un imens Mercedes negru, căptuşindu-se bine cu tot soiul de autorizaţii de liberă trecere. Într-adevăr, limuzina de stat-major n-a trezit nicăieri suspiciuni, dar la trei kilometri nord de Katşlinskaia a dat peste o grupă de recunoaştere a sovieticilor a cărei primă grijă a fost să scotocească amănunţit maşina şi să fure din ea tot ce se putea fura, începând cu ceasurile celor doi ocupanţi.

A sosit şi un locotenent sovietic care vorbea nemţeşte şi care i-a condus pe cei doi trădători la comandamentul unei divizii staţionate la Losnoie unde au fost interogaţi de patru ofiţeri de stat-major. În pofida documentelor prezentate, ruşii s-au arătat foarte neîncrezători. „O chestie ca asta, au spus ei, îi va costa pe nemţi mii de vieţi".

— Fireşte, dar aşa-i de când lumea: ăi deştepţi trăiesc, ăi mai proşti plătesc oalele sparte, replică feldwebelul cu un rânjet atât de cinic încât până şi cei care-l interogau au avut o tresărire de dezgust.

Rânjetul însă avu darul să-i liniştească. Specia asta de indivizi le era cunoscută de acasă. Documentele aduse au fost minuţios cercetate, confruntate cu datele furnizate de propriile servicii de recunoaştere şi abia după aceea trădătorii au fost expediaţi la Alexandrovna, localitate unde se aflau generalii Rokossovski şi Eremenko. Aici s-a convenit şi asupra semnalului: dacă comandamentul superior sovietic va accepta propunerea austriacilor, un bombardier va survola poziţiile acestora, trăgând, câteva rafale de trasoare verzi la care se va răspunde de jos cu două rachete, una roşie, alta galbenă. Misiunea fiind încheiată, feldwebelul Bram şi însoţitorul său au revenit în liniile germane unde generalul Taurog i-a primit cu braţele deschise.

A doua zi, la cinci după-amiază, un aparat Iliuşin înproşca cerul cu gloanţe trasoare verzi, iar după alte două zile sovieticii încercau o străpungere a poziţiilor Diviziei a 3-a, pentru a ataca apoi din flanc Divizia 24 care de luptă şi Divizia 60 infanterie motorizată. Generalul Vasilevski angajase în această operaţiune 3.000 de tancuri şi trei divizii de cavalerie, infanteria fiind considerată prea înceată. Diviziile moto-mecanizate ale Armatei a III-a de Gardă sovietice aveau misiunea să blocheze cele şase divizii de infanterie şi una blindată — în total 100.000 oameni — de care dispuneau germanii în zona Volgăi.

În acest răstimp, grupul de trădători făcea ultimile preparative: Taurog adunase jandarmeria de campanie, scosese de prin puşcării diverşii deţinuţi, golise serviciile de furieri şi plantoane, îi mobilizase pe bucătari şi brancardieri, îi înarmase, urmând ca în momentul spargerii frontului toţi aceştia să deschidă foc pe la spate asupra trupelor germane. Soarta

a hotărât însă ca lucrurile să se petreacă cu totul altfel. Locotenent-colonelul Hinze din divizia 100 vânători de munte a fost cuprins de asemenea remuşcări, încât s-a dus să se spovedească preotului militar al marii unităţi. Înspăimântat şi revoltat, călcând taina spovedaniei şi neascultând decât de glasul datoriei ostăşeşti, acesta s-a precipitat la generalul Lattmann, comandantul diviziei a 14-a blindate care a ordonat arestarea locotenent-colonelului. Chiar de la primul interogatoriu, Hinze a dezvăluit numele tuturor complicilor.

Generalii Taurog şi Lenz au fost spânzuraţi de grinzile fostei catedrale Sf. Alexandru, ceilalţi, executaţi în plină stradă. De gâtul cadavrelor a fost agăţată o pancartă: SUNT UN TRĂDĂTOR CARE A CONSPIRAT ÎN FAVOAREA SOVIETELOR.

A doua zi, ofensiva rusească a început printr-o pregătire de artilerie cum nu mai văzusem până atunci. Totul ardea: cerul, pământul, până şi fluviul. Divizia a 3-a a fost pulverizată în mai puţin de o oră. Exploziile răscoleau tranşeele şi adăposturile, cadavre zburau în toate părţile aidoma unor frunze suflate de vânt, înnebuniţi, oamenii urlau, plângeau, se zvârcoleau. Întregul pământ fumega, arat şi grăpat de schije. Grindina de obuze era atât de deasă încât părea imposibil să mai rămână careva în viaţă; cu toate astea, trăiam în momentul în care au apărut tancurile, precedând hoardele urlătoare ale cazacilor lansaţi într-o şarjă apocaliptică.

Divizia a 16-a a izbutit să blocheze pătrunderea sovieticilor în Stalingrad. În momentul izbucnirii atacului de blindate, Porta, Micuţul şi cu mine ne-am adăpostit într-o groapă comună pe care cei de la compania funerară tocmai o umpleau cu cadavre. Acolo am şi rămas întreaga noapte, ciulind urechea la zăngănitul şenilelor şi tropotul copitelor. Eram atât de mânjiţi de sânge, încât nici măcar nu mai era nevoie să ne dăm drept morţi. Abia a doua zi după-amiază, când lucrurile s-au potolit, am luat-o pe furiş spre Stalingrad. Un rusnac prizonier, care o făcuse şi el pe mortul odată cu noi a refuzat să ne părăsească. I-am spus s-o întindă la ai săi, dar n-a vrut în ruptul capului:

— Dacă revin, mă pun la zid. Tovarăşul Stalin a interzis să ne predăm.

— Mare bestie, afirmă Porta.

Rusul nu-l contrazise.

Peste tot numai cadavre pietrificate de ger, vehicule terciuite, tunuri răsturnate, material calcinat, arme, uniforme... Într-un birou abandonat am găsit atâtea maşini de scris încât puteai înzestra cu ele o întreagă administraţie. Se găseau de toate: echipament de iarnă, cojoace noi-nouţe, pâslari, benzină, armament... Nu ne venea să credem ochilor! O bogăţie! Şi toată această bogăţie, stocată prosteşte, în timp ce ajunsesem, aproape, să cerem permisiunea să tragem un foc de puşcă şi nu aveam nici de unele!

Practic ca întotdeauna, Porta a lepădat de pe el uniforma sa plină de păduchi şi s-a înţolit, din cap până-n picioare, numai cu lucruri noi, oferindu-şi chiar şi un cojocel. L-am îndemnat şi pe prizonier să facă acelaşi lucru, dar era cu moralul la pământ şi nu înceta să geamă, zicând că ai lui îl vor împuşca şi că dorinţa sa cea mai vie e ca fortăreaţa

Stalingrad să reziste încă o sută de ani! Din păcate, aşa ceva nu-i puteam promite.

Pe seară, am şters-o tuspatru şi-am dat peste un lazaret într-atât de plin încât n-aveai unde pune piciorul. Porta a izbutit, totuşi, să ne cazeze şi pe noi, dar după vreo două zile a căzut chiar el pe bec, fiind prins cu ciordeala. Drept pentru care a fost închis într-o pivniţă, păzit de un bătrân infirmier, în aşteptarea tribunalului militar. În aceeaşi noapte, Micuţul l-a gâtuit pe tâmpitul ăla de infirmier care-şi luase rolul în serios şi nu voia să-l lase pe Porta să evadeze. Până dimineaţa am stat pitiţi într-o pădurice din vecinătate, după care ne-a luat un popă militar în maşina lui amfibie, dar n-am avut parte de ea fiindcă trei avioane de vânătoare s-au năpustit asupra noastră, ciuruind maşina şi pe popă care nu apucase să sară la timp din ea. Aproape imediat, ne-a găbjit o patrulă a jandarmeriei de campanie, acuzându-ne de dezertare. Lucrurile au luat o întorsătură nasoală. Am fost încuiaţi într-un pod, unde mai erau vreo cincizeci de-alde noi şi ni s-a promis un grabnic şi expeditiv tribunal militar. Judecata acestor tribunale nu durează niciodată mai mult de două minute, după aia, pac! pac! Un feldwebel din poliţia militară ne agaţă de uniformă un cartonaş roşu. Majoritatea celor prezenţi au asemenea cartonaşe, numai doi le au verzi. Băftoşii! scapă doar cu puşcăria!

Uşa se deschide întruna, rânjetul jandarmilor veniţi să caute o nouă victimă e de-a dreptul sinistru.

— Hei, tu de colo, pari obosit, ia vino cu noi!

N-apuci să numeri până la 53 şi salva trozneşte. Un Oberfeldwebel, căruia îi venise rândul, coborând scara a sărit de gâtul celor care-l escortau. Pe unul a reuşit să-l ucidă, dar a fost la rându-i grav rănit şi executat aşa cum căzuse.

N-avea să întârzie nici clipa noastră.

Brusc, bubuiră câteva lovituri de tun şi se auzi binecunoscutul scrâşnet al şenilelor. Clănţăni o mitralieră, apoi se făcu linişte. Căţărându-se până sub acoperiş, Micuţul izbuti să smulgă câteva şindrile. Satul ardea, cadavrele împânzeau uliţele, cazacii treceau în galop. Un ofiţer de-al nostru, fără manta şi fără caschetă, alerga bezmetic, încercând să se ascundă; o fulgerare de sabie şi omul se prăvălea la pământ cu ţeasta despicată.

— Roiul! strigă Porta. Ivan face curăţenie. Dacă dă peste noi, ne-a luat dracu!

Micuţul şi o matahală de feldwebel artilerist sparseră uşa. La piciorul scării zăcea un jandarm cu un glonte în cap. Micuţul înhăţă pistolul-mitralieră ce aparţinuse mortului şi tocmai dădeam s-o zbuchim afară, când artileristul răcni la noi:

— Staţi pe loc, cretinilor! Unde o să vă duceţi aşa? Nu aveţi acte, în schimb aţi rămas cu fişele de condamnaţi pe piept. N-am mai văzut atâta tâmpenie! Prima patrulă întâlnită vă curăţă pentru dezertare!

Evident, însuşi bunul simţ glăsuia prin gura lui, chiar dacă epitetele nu erau dintre cele mai măgulitoare pentru noi. În viaţa militară, dacă n-ai hârtii eşti un om pierdut.

— Veniţi încoa! comandă el pe tonul cuiva obişnuit să poruncească.

O uşă fu dată de perete cu o formidabilă lovitură de picior, pistolul-mitralieră răpăi şi doi „dulăi" ai jandarmeriei se prăbuşiră. Într-un dulăpior am dat peste livretele noastre militare şi alte acte ce ne fuseseră confiscate. Feldwebelul ne-a ordonat apoi să stropim încăperea

cu benzina găsită într-o canistră. O grenadă de mână aruncată pe fereastră, după ce ieşiserăm cu toţii în curte, şi întreaga coşmelie era în flăcări.

— Asta-i! Acum, chiar dacă suntem prinşi, nu mai există nici o dovadă împotriva noastră!

— Hai, vino cu noi! îl invită Porta. N-o să-ţi pară rău, suntem băieţi de comitet!

— Nu, frăţioare. Cândva am făcut parte din SA, acum însă sunt prea bătrân şi m-am săturat şi de război, şi de toate. Eu unul, o pornesc cătinel, cătinel la ruşi. Prefer să zac într-un lagăr de prizonieri, nu cred să fie mai rău ca aici.

— O să te împuşte, amice, sau o să te târască legat de coada unui cal, aşa cum am mai văzut.

— Ba nu, dacă aştepţi ca lucrurile să se mai potolească niţel. Pe timp de război, viaţa de prizonier e, oricum, mai plăcută.

— Treaba ta, făcu Porta, meditativ. Şi eu aştept prilejul s-o şterg, dar nu spre răsărit, ci la apus de Don.

— Pasenţa asta n-o să-ţi iasă, crede-mă. Nu va trece o zi şi ai să zaci, îngheţat bocnă, pe undeva prin stepă. Nici lupii nu rezistă, uite, au şi început să dea târcoale satelor, deşi iarna nu-i încă din cale afară de aspră. Aşteaptă numai să se pornească viscolele şi să trozenească nişte geruri de minus 50° şi-ai să vezi cum o să scânceşti după un lagăr de prizonieri.

Amestecaţi printre miile de fugari, unii purtându-şi armele, alţii fără, bolnavi, teferi, răniţi, ne-am lăsat purtaţi de valul lor până la Rotkina unde am dat peste chipuri cunoscute. Compania era acolo; peste o oră, respingeam un atac al infanteriei sovietice, urmat de un violent bombardament de artilerie. Când să zicem uf! primim ordin să abandonăm poziţia şi să ne repliem la sud de Kotluban.

„Datoria unui guvern este să aibă grijă ca poporul să nu piară în beţia eroismului"

Adolf Hitler, Mein Kampf.

Din ordinul generalului von Hartmann, comandantul Diviziei 71 infanterie, o întreagă aşezare subterană a fost construită în apropiere de Zariţa. Operaţiunea a fost executată de un batalion din Regimentul 578 de geniu şi de circa două mii de civili ruşi, în majoritatea lor femei şi adolescenţi, luaţi cu japca de jandarmeria de campanie. Dintre aceştia, 75% au pierit de foame, extenuare şi frig, dar lucrarea a fost terminată căpătând, neoficial, denumirea de „Hartmannsdorf."

În legătură cu acest veritabil orăşel subteran circulau cele mai năstruşnice zvonuri: se spunea că buncărul generalului e compus din patru încăperi cu mobilă de palisandru şi nuc, cu covoare preţioase, candelabre şi opere de artă, totul provenind din muzeele Stalingradului. Adevărul e că, intrând prima în oraşul de pe Volga, Divizia 71 avusese şi timpul şi ocazia să jefuiască după pofta inimii.

Existau şi nişte gospodării anexe, o crescătorie de pui, staule cu vaci, o lăptărie şi o brutărie. 138 de cai pur-sânge, rasa Orlov, stăteau la dispoziţia generalului şi a statului său major, domnii ofiţeri oferindu-şi partide matinale de călărie. Când se nimereau pe acolo soldaţi grav

răniţi, bolnavi de tifos exantematic sau degeraţi, nu le venea să-şi creadă ochilor.

Această stare de lucruri a durat până pe la jumătatea lui ianuarie 1943. Între timp Divizia 71 infanterie se topise precum un bulgăre de untură într-o tigaie încinsă. Tot atunci, generalul a decis atacarea poziţiilor ruseşti; un atac perfect inutil ce avea să se soldeze cu mii de morţi la fel de inutile. Dar acestea erau ordinele.

— Un general de infanterie, va spune el, nu-i decât un biet pion, manevrat pe o gigantică tablă de şah.

SINUCIDEREA GENERALILOR

Căpitanul Glaser le făcu semn să se apropie deşi ordinul era să tragem asupra solilor inamici. Maiorul rus, flancat de doi subofiţeri, era un individ înalt de aproape doi metri, cu pieptul înstelat de decoraţii. Chipul părea turnat din oţel şi privirea era la fel de îngheţată ca şi iarna rusească. Unul din subofiţeri aruncă spre noi un sac din pânză albă, umplut cu de-ale gurii.

— Un dar din partea Diviziei a 3-a blindate de Gardă, spuse maiorul. Am ordin să vă propun capitularea. Oferta e valabilă până la orele 18; în caz de refuz, atacăm în masă, infanterie, artilerie, tancuri. Sper, căpitane, că înţelegeţi ce va urma.

Sensul cuvintelor era limpede nu numai pentru căpitan, ci şi pentru noi toţi. Dealtminteri, nici nu era greu de înţeles.

— După miezul nopţii, adăugă maiorul, zâmbind, nu mai luăm prizonieri şi nimeni nu mai poate trage nădejde să scape ridicând mâinile.

Căpitanul Glaser încuviinţă din cap. Înţelesese ce era de înţeles: într-un fel sau altul, era sfârşitul „fortăreţii Stalingradului".

— Dacă acceptaţi capitularea, continuă maiorul, fiecare ostaşi va primi raţia de hrană cuvenită unităţilor noastre combatante. Bolnavii şi răniţii vor fi îngrijiţi. Ştim că vă lipseşte totul.

Făcusem cerc în jurul sovieticilor şi Porta amorsase chiar un început de troc pe bază de ţigări cu opium şi fotografii porno.

— Avem de toate, mai spuse maiorul. Primiţi şi veţi fi trataţi ca nişte soldaţi. O să vedeţi, nu-i chiar atât de rău.

— Propunerea va fi înaintată eşalonului superior, adică Diviziei.

— Să sperăm că generalul vostru von Hartmann va dovedi înţelepciune.

Ruşii se retraseră, iar căpitanul Glaser o porni spre comandamentul diviziei, instalat la Orlovka, aproape de calea ferată. Acolo, în jurul unei mese din scânduri abia geluite, ţinea sfat un grup de ofiţeri superiori: generalul Pfeffer, generalul von Hartmann, comandantul Diviziei 71 Infanterie, bătăiosul general Stempel, comandantul Diviziei 176 Infanterie şi colonelul Crome şeful statului-major al Corpului 4 Armată.

— După părerea mea, declară generalul von Hartmann, ca ofiţeri germani avem o singură datorie: să rezistăm până la capăt după care să ne sinucidem. Va fi un sfârşit frumos şi demn.

— Şi cum rămâne cu soldaţii de care răspundem? interveni colonelul Crome care, la optsprezece ani, în timpul primului război mondial, în fruntea unui pluton de asalt, câştigase, în faţa Arrasului, în Franţa, steluţa de sublocotenent.

Acum, purta la gât panglica ordinului „Pour le Mérite", cel mai înalt ordin militar, iar pe piept se înşirau patru rânduri de barete.

— Deci, soldaţii noştri? repetă el, îndărătnic, întrebarea.

Dacă generalii prezenţi i-ar fi putut citi gândurile, l-ar fi pus imediat la zid.

— Crome, rosti generalul Pfeffer, datoria noastră de comandanţi e să comandăm, nu să plângem de mila soldaţilor. Sunt împotriva sinuciderii. Să nu vă imaginaţi cumva că mi-e frică. Nu! Dimpotrivă, vă propun să atacăm la baionetă, în fruntea trupelor noastre. Generaţiile viitoare vor avea cu ce să se mândrească! Germania nu posedă un monument înfăţişând un general năpustindu-se asupra duşmanului cu baioneta la armă. Noi vom fi primii şi acest monument va fi înălţat spre gloria noastră.

— Admirabil! exclamă generalul Stempel. Acesta trebuie să ne fie sfârşitul. Voi da ordinele de rigoare. Vom ataca, cu sabia în mână, cu gornişti şi toboşari. Domnilor, vă propun să ne punem uniformele de paradă, cele pe care le-am adus în vederea defilării după victorie. Dar, de vreme ce Dumnezeu ne refuză această victorie, uniformele astea vor deveni giulgiuri!

Exact în acel moment apăru şi căpitanul Glaser. Feldwebelul care-l însoţea depuse pe masă sacul adus de sovietici.

— Generalul Voronov, comandantul Diviziei a 3-a blindate de Gardă ne oferă condiţii onorabile de capitulare. Ruşii doresc să pună capăt unei vărsări inutile de sânge. De aici, şi propunerea lor. Ofiţerii îşi vor păstra armele individuale, răniţii şi bolnavii vor primi îngrijiri conform normelor sovietice, raportă căpitanul.

— Ce conţine sacul? întrebă, strâmbându-se a dezgust, generalul Stempel.

— Cârnaţi şi pâine. Parlamentarul sovietic a cerut să informez înaltul comandament că aceste condiţii ale capitulării rămân valabile până la orele 18. În cazul unui refuz, către miezul nopţii trebuie să ne aşteptăm la un atac masiv şi nu vor mai fi luaţi prizonieri.

O tăcere mormântală se lăsă în adăpost. Îi puse capăt generalul Pfeffer, plesnind cu cravaşa în masă.

— Cum îndrăzneşti, căpitane, să vii cu asemenea propuneri? Auzi, capitulare! Corpul 4 armată a primit ordinul să reziste în sectorul de sud-est şi va rezista cât timp voi fi în viaţă! Vom lupta până la ultimul om şi ultimul cartuş! urmă el cu ochii injectaţi.

Von Hartmann îl fixa pe căpitan cu o privire ucigaşe.

— Să capitulăm? şuieră el printre dinţi. Cutezi să rosteşti un asemenea cuvânt? Să capitulăm în faţa subdezvoltaţilor ăstora?

— Nici vorbă de aşa ceva! rosti, emfatic, Stempel. Suntem ofiţeri prusaci şi mai bine murim decât să ne predăm! Dealtminteri, făcu el împungându-l pe Glaser în piept cu cravaşa, cum se face că i-ai primit pe parlamentarii sovietici. Nu cunoşti ordinul Marelui cartier? Acela de a trage în orice delegat inamic?

— Da, domnule general, le cunosc, sigur, se bâlbâi căpitanul Glaser, dar am crezut că...

— Ai crezut? Datoria dumitale de ofiţer e să execuţi ordinele, nu să crezi! Înţeles? Deci, e vorba de sabotaj şi nesupunere. În loc să tragi în solii inamici, te-ai aşezat cu ei la taclale!

Aplecându-se peste masă, generalul Pfeffer îl ţintui pe Glaser cu o privire înveninată.

— Bun! Deci ai înţeles, căpitane? Şi, îndesându-şi pe cap cascheta cu frunze aurii pe vizieră, răcni: Drepţi! În numele Führerului şi al poporului german, eşti condamnat la moarte prin împuşcare pentru neexecutare de ordin în condiţii de război!

Cei prezenţi se ridică şi salută. Regulamentul e regulament. Disciplină de fier. Nici un fel de înduioşări. Tradiţie prusacă aşa cum a zămislit-o Frederic cel Mare[32]. Colonelul Crome îl dezarmează pe căpitan, e chemată garda, trec câteva minute, apoi trozneşte salva. Un trup ciuruit de gloanţe se prăbuşeşte în zăpada murdară, vegheat din înaltul cerului de o lună lividă. Cei câţiva soldaţi care au constituit plutonul de execuţie, istoviţi şi nemâncaţi, se reîntorc în adăpostul lor, tropăind cu cizmele prin zăpadă. Cui îi mai pasă de un mort? Ucizi ca să nu fii ucis.

— Totuşi, trebuie făcut ceva, spuse colonelul Crome, bătând darabana cu degetele în scândura mesei.

— Sigur. Trebuie făcut ceva.

Generalul Stempel puse mâna pe telefon ca să ordone diviziei sale să atace poziţiile sovietice.

— Atacaţi-i pe bolşevici cu orice preţ! răcni el în receptor.

— Atacă-i tu dacă vrei, cur pictat ce eşti! îi răspunse un glas scârbit şi furios, după care legătura fu întreruptă.

Stempel continua să uite că, în prezent, „divizia" sa număra... 60 de oameni, comandaţi de el şi de un locotenent. Cel care-i răspunsese, era un sergent ce avea să devină, un an mai târziu, maior în Armata Roşie.

Stempel se albi la faţă şi ieşi, clătinându-se, din odaia în care se ţinuse consfătuirea. Ordonanţa îl ajută să-şi îmbrace uniforma de paradă: pantalon gri deschis, cu lampas roşu şi veston verde cu fireturi aurii. Se lăsă greoi pe marginea patului şi chemă la el pe doi ofiţeri de stat-major, singurii pe care-i mai avea. Lor le dictă ultimile sale cuvinte pentru a fi înscrise în jurnalul de marş al diviziei:

„Ostaşii mei m-au trădat, aşa că aleg moartea. Altă soluţie nu există. Trăiască Führerul, trăiască Marea Germanie! Ştiu că n-am murit zadarnic la Stalingrad. Istoria ne va aşeza pe locul ce ni se cuvine". Apoi, vârî ţeava pistolului în gură şi apăsă pe trăgaci. În poziţia de drepţi, cu ochii în lacrimi, cei doi ofiţeri salutară plecarea în veşnicie a fostului lor comandant.

Două ceasuri mai târziu, un grup de generali străbătea stepa înzăpezită; fireturile de aur străluceau, decoraţiile clincheneau, lampasurile purpurii se detaşau net în imensitatea albă.

— E cazul să strângem din buci, spuse Porta văzând venind ofiţerimea. Sosesc întăririle. Dacă Ivan îşi dă seama ce vor să facă idioţii ăştia, o să primim una zdravănă peste bot!

— Nici mie nu-mi place, murmură Bătrânul. Nu se ştie niciodată ce le poate da prin cap ştabilor ăstora.

Locotenentul Keit, proaspăt venit de pe băncile şcolii militare, pocni din călcâie în faţa generalului von Hartmann:

— Domnule general, permiteţi să raportez: Divizia 71 Infanterie se află pe poziţie; prezenţi: 3 ofiţeri, 18 subofiţeri şi 209 oameni din trupă.

— Mulţumesc, prietene, mulţumesc, îl întrerupse generalul von Hart-

---

32 Frederic al II-lea, supranumit „cel Mare", rege al Prusiei (1740—1786). A organizat şi modernizat armata prusacă, făcând din disciplină principiul ei de bază. Participare victorioasă la războiul contra Austriei, Bavariei şi la Războiul de 7 ani (1756—1763). A anexat Silezia.

mann. Vom porni la atac. Vă cer eu, vă cere Istoria să cădeţi toţi până la unul ca nişte adevăraţi eroi germani ce sunteţi!

— La ordinul dumneavoastră, domnule general! răcni locotenentul, bombându-şi, trufaş, pieptul.

Cu o superbă nepăsare, generalii păşeau acum prin „ţara nimănui".

— Ţicniţi de-a binelea! bombăni Porta. Ce, nu ştiu câţi trăgători de elită mişună pe aici? Stau în ascunzătorile lor şi de-abia aşteaptă să le pice careva în cătare.

Generalul von Hartmann luă în cumpănire puşca pe care, până atunci, o purtase, vânătoreşte, atârnată de umăr. Chipul său aspru nu trăda nici cea mai mică tulburare. Peste tot vedeai iţindu-se, precaute, capetele soldaţilor. Spectacolul nu era dintre cele banale: nişte generali în linia-ntâi!

— Adăpostiţi-vă! ordonă generalul. Acum e rândul nostru!

Despiedică puşca şi trase din picioare. Un sovietic sări în sus ca un iepure, apoi se prăbuşi. În cinci minute, cu o obişnuită puşcă soldăţească, generalul von Hartmann nimeri ţinta de cinci ori.

— Bravo! comentă Porta ca bun cunoscător ce era. Habar n-aveam că Ştabii trag atât de bine cu arme de răcani!

În rând cu von Hartmann, înaintau generalul Pfeffer şi generalul Wultz, comandantul artileriei. Trăgeau imediat ce vedeau mişcând ceva. Ba Wultz izbucni chiar în râs, doborând un soldat sovietic.

În jurul lor zăpada prinse să se spulbere sub gloanţe. Ei păreau că nici nu observă, şi-şi comentau, calmi, loviturile ca la o vânătoare oarecare, Von Hartmann avea de acum 26 de victime la activ, Wultz — 9, Pfeffer deţinea recordul cu 31.

De mai bine de o lună, radioul ne împuia capul cu faptul că, aici, generalii luptă cot la cot cu soldaţii. Să mori de râs, nu alta! Şi, uite, că, gogoriţele propagandei se adevereau... Ce chestie!

Cu un geamăt, generalul von Hartmann căzu primul. Izbuti, cu greu, să se salte puţin şi, sprijinind patul armei de coapsă, mai slobozi un glonţ nimerind şi de astă dată. În secunda imediat următoare, o grenadă exploda, azvârlindu-l îndărăt şi lăsându-l inert, muşuroi cenuşiu pe albul zăpezii.

Generalul Pfeffer se prăbuşi ca trăznit, cu capul pe taluzul tranşeei de care reuşise, totuşi, să se apropie. Cascheta cu frunze aurite de stejar pe vizieră se rostogoli cât colo şi un rusnac o culese cu vârful baionetei; n-ai în fiecare zi baftă să te pricopseşti cu o caschetă de general! Wultz zăcea grav rănit şi soldatul Borch s-a ales cu un glonte în picior încercând să-l aducă în liniile noastre. Locotenentul Keit a făcut apel la doi voluntari ca să recupereze cadavrele celorlalţi doi generali, dar amatori nu s-au găsit. La ce bun să-ţi rişti viaţa pentru un ştab mort! Erau hăt departe vremurile când figura asta mai ţinea; acum, ne durea-n cot dacă alţi deştepţi ne tratau de laşi. Deci, locotenentul şi un sergent s-au dus ei după trupurile generalilor. Sergentul a încasat un glonţ drept în scăfârlie şi aşa s-a încheiat bâlciul. Noaptea târziu, i-am recuperat totuşi.

În zori, s-a produs şi atacul de care ne vorbiseră parlamentarii.

Tancurile T-34, năpustindu-se în masă, pulverizară poziţiile noastre. În urma blindatelor, urmau valuri, valuri de infanterişti cu baioneta la ţeavă, împroşcându-ne din fugă cu foc de arme automate. Din Divizia a 16-a Panzer, unica supravieţuitoare a Corpului 4 armată, nu mai rămaseră decât elemente răzleţe, scărmănate şi ele rău de tot. Iar ruşii se revărsau şi se tot revărsau peste linia de cale ferată.

Puţinii rămaşi teferi, printre care şi noi, săreau din pâlnie de obuz în pâlnie de obuz, sleiţi de puteri, lac de năduşeală, cocoşaţi sub greutatea armelor şi a muniţiilor pe care le căram. Curelele echipamentului ne rupeau umerii, grenadele păreau să cântărească o tonă fiecare. La un moment dat, complet istovit, m-am prăbuşit, înfundându-mi faţa în zăpadă. Îmi pierdusem casca, apucasem doar să văd cum e strivită de şenilele unui tanc.

— Hai scoală! Gregor mă zgâlţâie din răsputeri. Te-ai săturat de viaţă? Scoală că te pocnesc!

Un timp îmi poartă el mitraliera, picioarele se mişcă singure, creierul e complet gol. Ne aruncă în spatele unui troian de zăpadă. Reculul mitralierei îmi zdrobeşte umărul, dar riposta asta neaşteptată îi stopează niţel pe siberieni.

— Roiul! urlă Gregor, dându-mi un ghiont în spate.

În urma noastră e numai duduit de motoare şi bubuit de tunuri; exploziile împrăştie în toate părţile bucăţi de trupuri sfârtecate. Găsim o groapă în care ne aruncăm, dar unul din monştrii ăia albi se apropie în viteză... Se opreşte brusc, ţeava tunului îşi caută ţinta, obuzul trece şuierând pe deasupra noastră. Tancul o ia din loc, acum direct spre noi. Plâng cumva în hohote? Zbier cumva? Nu mai ştiu nimic. Groaza mă paralizează. Largile şenile învârtejesc zăpada, pământul îngheţat dârdâie sub tonele de oţel ce se năpustesc, ar trebui să sărim afară din groapă însă rămânem pe loc, pietrificaţi parcă, fixând cu priviri demente monstrul care va face din noi un terci sângerând. Vârâţi unul într-altul ca doi ţânci înspăimântaţi, aşteptăm. Dintr-o groapă vecină pornesc urlete cumplite... De data asta ne-a sunat ceasul. Tancul e la vreo zece metri, soarele a fugit şi el de pe cer. Îmi muşc până la sânge buzele, privind ca hipnotizat pântecul de oţel care se apropie. Cu un gest absolut reflex, căci de gândit nu mai pot gândi, trag din sacul de grenade o mină magnetică, Gregor mi-o smulge din mână şi cu un gest precis o lansează sub burta blindatului, exact acolo unde-i scaunul conductorului. Ne ghemuim cât putem pe fundul gropii. Astupându-ne urechile şi implorându-l pe Dumnezeu ca mina să se lipească... Şenilele vin peste noi, dar în aceeaşi secundă, o explozie gigantică, o mare de flăcări, o ploaie de ţăndări de oţel!

Un alt T-34. Ne depăşeşte, dar atât de aproape încât l-am fi putut atinge. În urma lui, picioare în pantaloni vătuiţi şi cizme, e infanteria care atacă. O pereche de cizme s-a oprit lângă noi; primesc o lovitură zdravănă în burtă, dar o fac pe mortul, mai abitir ca unul adevărat. O talpă ţintuită se aşează pe ceafa lui Gregor, înfundându-i tot capul în zăpadă. Nici nu clinteşte.

— *Ciort vozmi*[33]*!* înjură rusnacul şi-o ia din loc la galop.

Putea să ne-njure şi de mamă! Mă ia cu tremurături, e o clasică criză nervoasă pe care Gregor e nevoit s-o lecuiască dându-mi câţiva pumni zdraveni. La Stalingrad nu se prea poartă crizele de nervi!

Peste tot, numai siluete îndesate, feţe cu pometţii largi, nasuri cârne, ochi necruţători. Siberienii! Cum unul dintr-ai noştri încearcă să ridice mâinile ca să se predea, cum clănţăne pistolul lor mitralieră.

„După miezul nopţii, nu mai luăm prizonieri!"

Generalii care ne-ar fi putut salva sunt acum morţi, dar ei n-au ştiut niciodată ce-i aceea frigul, foamea care-ţi răscoleşte măruntaiele, şenila

---

33 * Lua-te-ar dracul!

unui T-34 scrâşnind deasupra capului, aerul îngheţat care-ţi sfârtecă, precum un pumnal, atrocele dureri ale unui picior degerat pe care cangrena începe să-l roadă.

Siberienii aleargă spre noi. Îi vedem bine: uniforme vătuite, căciuli cu clape îndesate peste obrajii învineţiţi de ger. Aleargă greoi, aidoma unor ţărani care ar semăna iarna, numai că, în locul traistei cu seminţe, mâinile lor strânge pistoale-mitralieră ale căror ţevi lucesc sinistru. În urechile lor răsuna, neîndoielnic, apelul lui Ilia Ehrenburg: „Ucideţi, ostaşi ai Armatei Roşii! Nici un neamţ nu e nevinovat, nici cei vii, nici cei ce stau să se nască. Stârpiţi odată pentru totdeauna rasa asta de fanatici! Ucideţi, ostaşi ai Armatei Roşii! Înainte, la asalt!"

Ca un dement, mă trântesc pe zăpadă şi pun mitraliera în bătaie. Apăs pe trăgaci şi arma prinde să înghită, hulpav, cu viteza ei incredibilă de 1 000 lovituri pe minut, cartuş după cartuş. Cei din faţă se opresc şi cad, cu ochii holbaţi de uimire, nevenindu-le să creadă că se poate muri în plină victorie.

„Nici cel mai înverşunat duşman al lui Hitler nu-i poate contesta avantajele deja atinse de o civilizaţie reînnoită".

The Times. Londra. 24-07-1933

Locotenent-colonelul păşea aidoma unui om beat. Părul cărunt şi rar, îi cădea pe frunte, din pometele zdrobit se scurgea un firicel de sânge, unul din epoleţii săi aurii dispăruse, mâinile le avea legate la spate cu sârmă ghimpată. În urma lui, de asemeni cu mâinile legate, veneau un maior, un locotenent şi casierul unităţii.

Un grup de esesişti, cu puştile în cumpănire, îi tot zoreau pe condamnaţi, clarul de lună poleia cu argint sinistrele capete de mort de pe petliţe. În mijlocul pieţii se înălţa un stejar sub care fuseseră dispuse patru scaune, soldaţi cu capetele bălăbănind de somn, scoşi de prin izbe, formau două rânduri deşirate în jurul stejarului. Un Sturmbannführer se adresă celor patru ofiţeri care urmau să moară:

— Laşilor! Dacă mai aveţi ceva de spus, făceţi-o la iuţeală, suntem grăbiţi!

Locotenent-colonelul tremura precum o frunză în furtună.

— Sunt nevinovat, credeţi-mă! Nu mi-am făcut decât datoria şi toată viaţa m-am străduit s-o fac cât mai corect!

— De bună seamă! rânji esesistul. Corect pentru tine, dar nu şi pentru Führer! Şi tu, războinic de salon, se adresă el maiorului care-l fixa cu privirea încărcată de ură a ochilor săi albaştri, voiai şi tu să-ţi faci numai şi numai datoria?

— Monştrilor! şuieră maiorul. Voi, bandiţilor, sunteţi adevăraţii duşmani ai Germaniei. Gaşcă de ucigaşi!

— Daţi-i drumul! răcni esesistul devenit livid.

Condamnaţii fură siliţi să se suie pe scaune, mâini experte petrecură laţurile pe după grumaji, frânghiile se întinseră. Un Oberscharführer lung de doi metri dădu, pe rând, scaunelor câte o lovitură zdravănă, smulgându-le de sub picioarele osândiţilor, se trase un pas îndărăt şi-şi contemplă, încântat, opera. Acest Gustav Kleinkamp era un renumit călău care se lăuda că deţine recordul mondial în materie de spânzurări. Era cel mai bun din comandoul de „speciali" ai

Gruppenführerului Theodor Eicke. Pusese să se scrie pe vehiculele comandoului „Nu avem nevoie de prizonieri, ci de cadavre", lozincă ce-l încântase pe Eicke, dar nu şi pe generalul Model care ceruse ca fraza să fie imediat ştearsă.

Model era singurul general de care Eicke se temea ca de dracul. Se zvonea prin Armata a III-a blindate că într-o zi, Eicke, suferind de o ocluzie intestinală pe care nici un medic nu izbutise s-o diagnosticheze, a fost chemat la Cartierul General al lui Model. După o discuţie de numai cinci minute cu scundul general cu monoclu, faimoasa ocluzie se lecuise de la sine.

— Iată-vă comandantul şi statul lui major spânzuraţi pentru trădare! zbiera Sturmbannführerul adresându-se soldaţilor pe jumătate adormiţi. Asta va fi soarta tuturor celor care nu se vor bate pentru fiecare palmă de pământ, aşa cum a poruncit Führerul nostru! S-a înţeles?

Într-un uriaş camion staţionat ceva mai încolo se profila silueta lui Theodor Eicke, comandantul Diviziei 2 blindate din Waffen SS. Prima sa crimă de război o comisese încă la 26 mai 1940, în curtea unei ferme belgiene, ordonând împuşcarea a 100 de prizonieri de război britanici. Generalfeldmarschalul Busch a făcut un scandal teribil pentru această încălcare a drepturilor omului şi a prevederilor convenţiei de la Haga şi a deferit criminalul unui tribunal militar. Himmler însă, chiar dacă nu nutrea nici un fel de simpatie pentru adjunctul său, s-a interpus, nevoind să fie pătată onoarea SS-ului.

— Sfinte Dumnezeule, a exclamat el cu acest prilej, ia te uită câtă agitaţie pentru nişte englezi! Ce căutau pe front? N-aveau decât să rămână la ei acasă, pe insula lor!

UN CRĂCIUN DE POMINĂ

De cinci zile viscolul bântuia deasupra Volgăi. Era cumplita furtună din Kazahstan. Venea de foarte, foarte departe, din străfundurile Asiei, suflând şi şuierând nebuneşte deasupra stepei. Viscolul era de partea ruşilor, viscolul lucra pentru ei.

Îl ascultam mugind, adăpostiţi într-un buncăr săpat pe malul fluviului: feţe pământii şi istovite sub streaşina de oţel a căştilor vopsite în alb. Eram flămânzi, flămânzi de multă vreme.

Mareşalul Goering îi promisese lui Hitler că un pod aerian va asigura aprovizionarea Armatei a VI-a, dar aparatele de care vorbise nu mai existau cine ştie de când! Trăgea nădejde c-o să-l depaneze îngerii? Ar fi fost singurul ajutor pe care s-ar fi putut conta, dar până una, alta, Dumnezeu părea mai degrabă de partea ruşilor şi ferocele anticomunist de la Londra, domnul Churchill, se pupa în bot cu cei de la Kremlin, doar, doar vor scoate ei castanele din foc în locul bravilor săi compatrioţi.

„STALINGRAD, GROAPĂ COMUNĂ! ÎN FIECARE MINUT MOARE CÂTE UN SOLDAT GERMAN!" urlau pe toată întinderea frontului megafoanele sovietice. Se murea, da, însă mai puţin în luptă. Se murea, mizerabil, de foame şi de frig, se murea pe interminabilele drumuri ale stepei, în câte o groapă, bâiguind cuvinte de neînţeles. Mureai lipindu-te de ţeava îngheţată a tunului carului de asalt rămas fără carburant, te strecurai în câte un bordei ca să te adăposteşti de viscol şi-ţi aşteptai acolo sfârşitul. Sprijinit pe peretele tranşeei, comandantul de companie dădea ultimele ordine şi murea.

„STALINGRAD, GROAPĂ COMUNĂ! ÎN FIECARE MINUT MOARE CÂTE UN SOLDAT GERMAN!". Acul secundarului înaintează pe cadran, ronţăie din timp şi groapa comună a Stalingradului mai înghite un soldat german.

Până una, alta, eram vii dar crăpam de foame. La un moment dat, îl văd pe Porta înşfăcând o puşcă rusească, dintr-acelea cu baioneta pliabilă, îndesând sub braţ un sac de iută, făcându-i semn Micuţului şi dispărând pe tăcute în „ţara nimănui" răscolită de explozii. Destul de vicleni ca să scape de vigilenţa jandarmilor, gata oricând să te pună la zid, reveneau regulat cu câte ceva de mâncare în sacul lor. De cele mai multe ori erau oase de cal, uneori chiar niţel putrede, dar dacă ştii cum să le prepari, iese o zeamă care te ajută să supravieţuieşti. Într-o noapte, s-au întors cu 36 de cutii de conserve şi o jumătate de raţă friptă, totul şterpelit de la rusnaci. Sigur, nici prin gând nu le trecuse să scotocească în cămara lui Ivan, a fost o pură întâmplare, dar crăpelniţa asta ne-a costat doi morţi — de indigestie în cazul de faţă!

— Ce ţi-e şi cu viaţa asta! se pornise atunci Porta pe filozofat. Ori îţi dai duhul că n-ai avut ce băga în burtă, ori te duci pe copcă pentru că ai băgat prea mult!

Buncărul nostru se cutremura sub cumplitul tir al artileriei sovietice, de-a lungul întregului front de pe Volga, moartea mătura poziţiile germane. Vulcan în plină erupţie, cota 102 se volatiliza scuipând flăcări şi vălătuci de fum. Cei ce nu-şi găsiseră un adăpost solid, se prefăceau în frunze moarte. Majoritatea mureau asfixiaţi de suflu, alţii părăseau tranşeele, delirând şi clătinându-se de parcă ar fi fost beţi criţă, alţii îşi pierdeau direct minţile şi-i vedeai, în lungile lor mantale verzi-cenuşii, alergând de colo până colo şi râzând ca bezmeticii.

Nu mai eram un regiment, poate doar o companie, un ultim deşeu al frontului, amestec haotic de ostaşi din toate armele.

De puţin timp ni se alăturase chiar şi un Unterscharführer SS. În prima zi, istovit, se prăbuşise pe patul lui Porta, ceea ce l-a înfuriat la culme pe acesta din urmă. Patul era proprietatea sa personală, îl găsise într-o vilă abandonată şi, de atunci, îl căram mereu după noi. Uneori, Porta îl închiria cu ora.

— Tăticu, ăsta-i patul meu şi nu-mi amintesc să ţi-l fi închiriat! Micuţule, ia fă-i vânt!

Esesistul, pe care colosul nostru îl înşfăcase ca pe un fulg, zbură instantaneu pe podea. Mai apucă să arunce o privire furibundă şi adormi imediat, făcut colac, dar cu pistolul la îndemână.

Pe neaşteptate, uşa adăpostului nostru fu dată de perete cu un picior zdravăn şi în prag îşi făcu apariţia un general. Un general SS, într-o manta de piele, cu pistolul-mitralieră de gât. Faţa i se învineţise de frig. Crăcănat în mijlocul buncărului, el ne fixă pe rând, dădu un şut unei căşti care zăcea pe jos, expediind-o în capul cine ştie cărui nenorocit.

— Alo! Bandă de neisprăviţi! Doar nu vă închipuiţi că viaţa-i veşnică şi că o să trăiţi pân'la nemurire? Care-i cel mai vechi în grad aici?

— Eu sunt, Brigadeführer! Oberfeldwebelul Beier din regimentul 27 Panzer, se prezentă Bătrânul. Efectiv: 1 Oberfeldwebel, 7 gradaţi, 43 de oameni de trupă. Armament: un aruncător de grenade, două mitraliere, 6 puşti-mitralieră, un aruncător de flăcări. Muniţia, necunoscută.

— Nu cunoşti, deci, de câtă muniţie dispui, când lucrul ăsta ar trebui să-l ştii şi visând? Şi, fără să mai aştepte răspunsul Bătrânului, generalul continuă: Cum se face că vă aflaţi tocmai aici? Unde-i regimentul vostru?

— Regimentul nu mai există, Brigadeführer, raportă Bătrânul. A fost distrus în întregime. Cei care nu-s morţi, sunt prizonieri.

— De unde a apărut acest Unterscharführer. Din ce unitate SS? întrebă generalul, arătându-l pe esesist.

— Brigadeführer, permiteţi să raportez: sunt Unterscharfüherul Krahl, din regimentul de pionieri de asalt.

— Şi de ce nu eşti la batalionul tău? Ce cauţi aici?

— Batalion? făcu esesistul, schiţând, în acelaşi timp, un gest semnificativ cu muchia palmei în dreptul gâtului. Batalionul meu de eroi, executând ordinul de a nu ceda nici o palmă de pământ cucerit, s-a lăsat împresurat în locul numit *Rânok*, iar fârtaţilor din faţă nu le-a trebuit mai mult de o jumătate de oră ca să ne lichideze. Am făcut-o pe mortul şi d-aia am scăpat. Dar sunt singurul.

— Ridică-te, Unterscharführer, când vorbeşti unui superior! Cât priveşte modul în care ţi-ai părăsit unitatea, asta o va decide tribunalul militar. Până una alta, rămâi aici, împreună cu adunătura asta de porci. Vă previn că primul care va încerca s-o şteargă, va fi spânzurat de cea mai apropiată cracă. Acum, prezentaţi-mi livretele voastre militare!

Generalul scoase din buzunar un imens trabuc negru. Servil, Julius Heide se repezi să-i ofere un foc.

— Unde anume v-aţi părăsit poziţia? îl întrebă generalul pe Bătrân, desfăcând o hartă pe patul lui Porta.

— Pe lângă Kotluban, Brigadeführer.

— Kotluban, mormăi generalul. 53 de kilometri de aici. Deci, continuă el făcând nişte însemnări pe hartă, regimentul vostru se afla în apropierea pădurii Tătarilor, lipit de Volga?

— Întocmai, domnule general. Ţineam de Divizia 16 Panzer ale cărei poziţii sfârşeau la nord de Kotluban.

— Da, aşa s-ar părea, făcu generalul nu foarte convins. Atunci explică-mi, te rog, cum aţi reuşit să străbateţi poziţiile regimentului sovietic de gardă care se afla în faţa voastră? Presupun că ruşii nu v-au eliberat nişte adeverinţe de „liberă trecere"? Ce pot să deduc decât că aţi şters-o, abandonându-vă poziţiile?

— Brigadeführer, replică Bătrânul, strângându-şi buzele, din plutonul pe care-l comand, n-o şterge nimeni. O lăsăm pe seama domnilor ofiţeri. Singurul care a şters-o, a fost comandantul nostru de companie, locotenentul Reineger, venit de la divizia 79 infanterie. A dezertat la ruşi, indicându-le şi poziţiile pe care le ocupam, aşa că...

— Gura! răcni generalul, plesnindu-l pe Bătrânul cu mănuşile.

Turbat de furie, Unterscharführerul se năpusti asupra generalului, cu o baionetă în mână.

— Ticălosule! răcni el cuprins de un brusc acces de furie.

Cu o rapidă priză de judo, generalul îl expedie la podea. Urmară două scurte detunături de pistol-mitralieră.

— Mai există şi alţii care s-au săturat de viaţă? întrebă calm generalul. Să poftească în faţă!

Privirile ne scăpărau de ură, dorinţa de a ucide ne sufoca, dar disciplina prusacă ne intrase în sânge, eram robii ei; un general e un dumnezeu, el are dreptul să facă din tine ce vrea.

— Luaţi-vă armele şi calabalâcul! Încolonarea!

Ocupăm poziţii de-a lungul liniei ferate Stalingrad-Pitomnok. O baterie de tunuri de 88 mm. şi cei trei supravieţuitori ai ei este încorporată, fără prea multe discuţii, grupului nostru de luptă. Apoi, aşteptăm...

E înspăimântător de frig, iar generalul nu ne lasă o clipă în pace.

Pe înserate, iată-le apărând! Aidoma unor uriaşe ploşniţe albe, tancurile T-34 escaladează rambleul şi depăşesc calea ferată fără a întâlni rezistenţă. Infanteriştii îşi părăsesc gropile şi tranşeele, mici puncte cenuşii pe albul imaculat al zăpezii, dar ploşniţele pe şenile îi prind din urmă, îi strivesc, ţevile tunurilor se leagănă ameninţător, turelele joase seamănă cu un pumn încleştat, scrâşnesc şi zornăie şenilele. Într-o învolburare de zăpadă, blindatele inamice înaintează în formaţie strânsă, coborând taluzul.

Ghemuiţi pe lângă piesele noastre de 88, aşteptăm. Primele tancuri sunt cam la 800 de metri şi se căznesc să terciuiască nişte amărâţi de pifani, răzleţi pe întinsul stepei. Aşteptarea asta e ceva cumplit. Ca să rezişti, ai nevoie de nervi de oţel. Dacă ai ratat ţinta, s-a zis cu tine!

Tancurile se apropie, iau viteză. Chepengurile turelelor se deschid, din ele se iţesc capetele comandanţilor de car; e clar că nu se mai aşteaptă la vreo surpriză.

— Foc! comandă Bătrânul.

Patru bubuituri simultane: patru tancuri explodează cu un zgomot infernal. Frica, atrocea frică a dispărut. Nu mai simţim nici frigul. Gesturile, repetate de sute şi sute de ori, au devenit automate; servanţii care-şi trec, din mână-n mână, obuzul, ochitorul lipit de lunetă, învârtind maneta de direcţie, culata care se închide... Tragem într-o cadenţă demenţială, tancurile încep să se retragă, flăcările cuprind turelele, văzduhul e împroşcat cu bucăţi de metal incandescent, oamenii se prefac în mumii carbonizate. Aşa e moartea tanchistului. Nouăsprezece T-34 sunt pradă vâlvătăilor şi o gigantică ciupercă de fum negru urcă spre cerul împâclit.

Un scurt moment de pauză, apoi un nou val de T-34 se revarsă de după calea ferată, de data asta îndreptându-se direct spre baterie. Tunurile trimit obuz după obuz, ne mişcăm cu energia disperării, acum e care pe care, dar muniţia se epuizează văzând cu ochii.

Inamicul a reperat bateria şi o ploaie de proiectile se abate asupra noastră. Duelul tun-tanc a atins paroxismul. Un artilerist de vreo şaptesprezece ani se zvârcoleşte în zăpadă, atins de o schijă în şira spinării, ţipetele sale acoperă aproape bubuitul exploziilor, dar cine să-i vină în ajutor? Nu-i timp pentru aşa ceva! Lungi limbi portocalii ţâşnesc din turele, monştrii de oţel sunt încă vii, alţii tocmai coboară taluzul.

Cei din linia întâi, care şi-au părăsit poziţiile, scurmă la repezeală zăpada în spatele bateriei, crezând că aici vor fi mai la adăpost. Nefericiţii! au schimbat un iad cu altul! proiectilele inamice cad cu precizie, duelul sporeşte în intensitate, nu mai suntem oameni, am devenit simple maşini puse pe distrus. Urlă răniţii, urlă şi moartea ţâşnind din lungile ţevi ale 88-urilor noastre.

Grăsanul Paul din Köln se prăbuşeşte cu pieptul sfârtecat, caporalul Duval, din Sauerland, are o mână smulsă, subofiţerului Scheine, din Wupperthal, îi sunt secţionate ambele picioare la nivelul genunchilor, o explozie îl preface pe Weiss, din Breslau, într-o piftie sângerândă. Iar tancurile vin şi tot vin...

Tunul lui Gregor primeşte o lovitură în plin. Un fragment de ţeavă zboară şi-l decapitează pe servantul-încărcător; o clipă, trupul îi rămâne drept, în picioare, un jet de sânge ţâşnind, ca o fântână arteziană, din gâtul retezat. Gregor se ţicneşte: râde, râde ca un apucat, ştergându-şi faţa năclăită de sânge străin, apoi cade în genunchi, zgâlţâit de hohote

de plâns.

Cu totul pe neaşteptate, tancurile o iau spre sud, mugetul motoarelor descreşte, nouă nu ne vine să ne credem ochilor. Ce le-a venit? Încotro au luat-o? Bătălia s-a terminat. Năuci, sleiţi, tăcuţi, suntem, totuşi, în viaţă! Vii, printre cadavrele care au şi început să înţepenească de ger.

Totul îmi joacă prin faţa ochilor, duhoarea corditei îmi arde plămânii şi privesc tâmp, fără să pot mişca un deget, cum un marinar îl pansează pe Legionar, atins la frunte de schija unei grenade. De data asta, spre norocul lui, îşi pusese casca, altminteri ar fi fost scalpat!

Iată-l apărând şi pe general, urmat de câţiva ostaşi tăcuţi.

— Dinamitaţi tunurile! Adunarea în vâlceaua de colo!

Instalăm calupurile de trotil, întindem fitilele, Porta le aprinde şi o luăm la picior în direcţia indicată. Peste câteva momente o explozie monstruoasă pulverizează bateria. Nu va trece mult timp şi zăpada va acoperi rămăşiţele ei sub un linţoliu alb şi îngheţat.

Probabil, sunt vreo 38 de grade sub zero. Un vânt ucigaş mătură stepa, biciuindu-ne cu cristale de gheaţă. Oriunde ţi-ai arunca privirea, numai trupuri încremenite, numai mâini sau picioare ţepene, împungând cerul vineţiu de iarnă. Crunt, închis în sine, mărşăluieşte în fruntea lamentabilei noastre coloane generalul SS. E nebun. Ne-am dat seama încă demult, e un nebun care vrea să moară în luptă şi, dacă se poate, să tragă după sine un număr cât mai mare de soldaţi.

Săpăm adăposturi în faţa unuia din coturile Volgăi, la piciorul unor coline care alcătuiesc un soi de triunghi. De acolo de unde suntem, putem urmări în voie lungile coloane inamice trecând peste fluviul îngheţat. A doua zi, ne ia în primire artileria grea. De patru ori, suflul unor explozii apropiate mă aruncă afară din prăpădita noastră tranşee. Ultima oară Porta a fost acela care m-a adunat din zăpadă şi sunt într-atât de comoţionat, încât nu mă mai ţin pe picioare.

Plutonul vecin e bombardat cu obuze cu oxigen lichid al căror efect e de neînchipuit. Până şi ruinele reîncep să ardă. O duhoare groaznică de carne arsă s-a impregnat în uniformele noastre, întorcându-ne maţele pe dos.

— E de necrezut cum de mai pot arde pietrele astea, comentează fostul marinar, ghemuindu-se pe fundul tranşeei. Poartă, în continuare bereta neagră de uniformă, cu panglicile fluturându-i pe spate.

M-am strecurat printre nişte blocuri de beton şi mi-am instalat mitraliera în dreptul unei fante strâmte, descoperite cu flerul pe care-l dobândeşte orice soldat pe front. Rod un coltuc de pâine, veche şi tare, dar mi-e atât de foame că o găsesc delicioasă.

Dinspre Volga, odată cu coloanele inamice, se preling înspre noi ceţurile. Apoi, brusc, inamicul atacă. Demoni născuţi printre gheţuri şi zăpezi, semănând cu nişte urşi în uniformele lor vătuite, siberienii se năpustesc cu urlete de:

— Ura-a-a! Za Stalina!

Ultima tranşee din flancul poziţiei noastre cedează. Riscăm să fim încercuiţi. Prin crăpătura din beton, văd pâslari şi pufoaice kaki. Mitraliera răpăie furioasă, uraganul morţii risipeşte rândurile, inamicul se retrage în debandadă, călcându-şi în picioare morţii şi răniţii.

— Pe ei! răcneşte generalul şi se năpusteşte primul, secerând tot

ce-i iese în cale cu pistolul său mitralieră.

Panică în rândurile inamice.

— Allah Akbar! Trăiască legiunea! Trăiască moartea! urlă mititelul Legionar, gonind pe urmele generalului.

Îmbătaţi de sânge, tragem, împungem, izbim, ne gâtuim, tăiem într-un corp-la-corp atât de furios încât până şi Satanei i s-ar face groază. Talonaţi de politruci, ruşii contraatacă la baionetă, dar cad cu sutele. Pătrundem în iureş în poziţiile lor, invadăm buncăre, tranşee. Haleală! Haleală din belşug! Porta devorează tot ce găseşte, Micuţul înghite, pe nemestecate, un ditamai bucăţoi de slănină, umflăm cât putem şi o ştergem pentru că ruşii se pun cu aruncătoarele pe noi. Împreună cu un locotenent necunoscut, generalul e culcat în spatele unei mitraliere — o fi el nebun, dar în nici un caz, laş. Dracul ştie cum, nimerim într-o clădire bombardată, din care însă nu mai putem ieşi, pentru că siberienii s-au şi strecurat în dosul nostru. Îi vedem cum se apropie pe furiş, înarmaţi cu aruncătoare de flăcări a căror simplă vedere ne face piele de găină. Iată însă că Heide, şi el cu un aruncător de flăcări, se furişează printre dărâmături, ajunge neobservat în spatele siberienilor şi-i împroşcă cu jetul arzător. Fără el, acum eram cu toţii scrum şi tăciuni.

De dincolo de Volga porneşte deodată tunetul bateriilor artileriei grele, un tunet prelung şi îngrozitor care face pământul să se cutremure pe kilometri întregi. Trag în noi cu acele cumplite obuze cu oxigen lichid care-ţi sfârtecă plămânii.

Salvarea e în fugă. În pititul pe fundul unei gropi, a unui lăcaş de tragere, într-o pâlnie de obuz. Mă rostogolesc peste Porta, suflul ucigaş ne ajunge din urmă — cei care n-au izbutit să se adăpostească la timp, îşi scuipă acum bojocii. Vântul acesta al morţii mătură şi volatilizează tot ce se găseşte la suprafaţă. Doar sub pământ mai există o şansă de scăpare; ghemuit, stai nemişcat, muşti din patul puştii ca să nu urli, până şi nevoile ţi le faci culcat; mai bine nădragii plini, decât plămânii numai zdrenţe!

Bombardamentul durează toată noaptea. Nimeni nu se mai îndoieşte că am pierdut războiul, dar nici nu se suflă o vorbă cum că ar trebui să renunţăm la luptă. Viaţa ne e preţioasă chiar aşa mizeră cum e, dar nu vorbim niciodată despre trecut, ci doar despre viitor. Fără să credem prea tare în el! Existenţa a devenit pentru noi atât de scurtă, încât fiecare minut se încarcă de o intensitate nebănuită până acum. Crăpăm de frig, de foame, de frică, dar încă ne mai încântă ochiul spectacolul unui fazan zburătăcindu-se prin zăpadă. Nimeni nu trage în el. Ar fi un adevărat asasinat şi, deşi în fiece clipă ucidem câte un om, nici unul dintre noi nu se consideră asasin.

Trei JU-52 îşi fac pe neaşteptate apariţia, străpung norii joşi, căutând, nu încape îndoială, poziţiile noastre. Descriu cercuri ample, indiferente la antiaeriana inamică şi iată plutind în văzduh paraşute portocalii de suspantele cărora atârnă, legănându-se, mari containere cu hrană. Vederea lor ne înnebuneşte de-a binelea. Îţi rişti pielea ducându-te după ele, dar puţin ne pasă şi toată lumea se repede să le culeagă. Oare ce conţin? De poftă, ne plouă-n gură.

— Ce-aţi zice de un purceluş de lapte la frigare? geme de plăcere Porta care e iarăşi lihnit de foame.

— N-am să mai înjur niciodată aviaţia! promite, solemn, marinarul.

Cu mâini ce tremură de nerăbdare, smulgem învelişul din aluminiu al containerelor, fiecare din ele putând conţine hrană pentru o întreagă

companie. Nici măcar copiii care au aşteptat o lună întreagă pomul de Crăciun nu sunt mai fericiţi ca noi!

Marile cutii nu conţin însă nici purceluşi de lapte, nici păsări fripte, nici cartofi şi nici măcar pâine! Fiecare e burduşită cu praf împotriva păduchilor, hârtie pentru scrisori şi o cantitate uriaşă de fotografii în culori reprezentându-i pe Hitler, Georing, Goebbels... Oricine îşi poate închipui lesne disperarea noastră!

Fotografiile sunt imediat azvârlite şi vântul le poartă spre liniile ruseşti.

— Pentru budele voastre! urmă Porta, turbat de furie. Ştergeţi-vă la cur cu ele!

Aceeaşi soartă o au şi cutiuţele cu praf împotriva paraziţilor. Totul pute acum a insecticid; kilograme de praf se împrăştie ca un nor alburiu deasupra Volgăi, odată cu blestemele noastre. De data asta, chiar că au întrecut măsura!

— Bătu-l-ar Dumnezeu pe Adolf! mugeşte Micuţul.

Da, să-l bată!

În zori, părăsim poziţiile, din nou pe viscol, al cărui singur avantaj e că ne ascunde de ochii inamicului. Vor trece câteva ceasuri bune până să descopere că am şters-o. Pe şoseaua de centură Olovka, generalul instalează un baraj ca să-i oprească pe cei care vin, pachete, pachete, fugind din uzina de tractoare. Zbierete şi proteste indignate, dar figura nu ţine, cei însărcinaţi cu oprirea dezertorilor şi, mai ales, generalul SS, nu ştiu de milă. Doi ofiţeri mai îndărătnici se aleg cu câte un glonte în ceafă, iar un căpitan artilerist e bătut măr şi lăsat leşinat în zăpadă.

Plecarea, în amurg. De data asta, coloana e respectabilă. După vreo douăzeci de kilometri, într-o vâlcea, dăm peste un întreg regiment... de cadavre. Ciolane îngheţate se iţesc de sub zăpadă, corbi lucioşi, cu croncănit sinistru, ciugulesc de prin cranii. O viziune de groază. „Stalingrad, groapa comună... În fiecare minut, moare un soldat german".

Dăm şi peste un buncăr zdravăn, săpat în peretele unei râpe, în care ne vom adăposti. Pe masa rămasă intactă e o lampă cu carbid, pe care Bătrânul o aprinde. Lumina ţâşneşte, vie şi incoloră... cadavre şi iarăşi cadavre! Unele peste altele, la grămadă. Feţe schimonosite de groază, membre răsucite... Pe un scaun, un locotenent-colonel, cu capul căzut pe spate şi ceafa găurită de glonţ... N.K.V.D.-ul a trecut pe aici înaintea noastră. Pe o masă de operaţie zace un medic cu beregata tăiată... Într-un ungher, două infirmiere, cu pântecele dezgolite.

— Le-au tras în ţeapă, constată Porta, acoperind trupurile celor două femei.

Cei care au trecut prin acest loc, au urmat întocmai îndemnul lui Ilia Ehrenburg: „Ucideţi-i acolo unde-i găsiţi, chiar şi în pântecul mamei!"

Istoviţi, ne prăvălim pe nişte saci cu paie, însângerate, puturoase. O singură dorinţă: să dormim. Generalul s-a instalat pe o laviţă, lângă peretele de pământ. Îşi cercetează pistolul-mitralieră, se uită, gânditor, la cadavre, apoi capul îi cade pe piept, degetele se descleştează, arma cade pe jos... A adormit şi el, ca noi toţi.

Trezitul se face brusc şi brutal. Cât să fi dormit? Nimeni nu ştie. Dar adăpostul se cutremură. Undeva pe fundul vâlcelei, duduie motoare şi scrâşnesc şenile. Sunt tancuri. O să ne ţină nervii?

Bătrânul stinge prompt lampa cu carbid. Ne ghemuim în întuneric, îngroziţi. Blindatele trec pe lângă buncăr, aproape de tot. Abia mai îndrăznim să respirăm. Apoi, le auzim îndepărtându-se... Au luat-o în

direcţia Gumrakului. Tăcerea revine şi peste cei vii, şi peste cei morţi.

Generalul trage capişonul peste căciula sa de blană şi îşi încheie lunga sa, manta.

— Luaţi-vă armele şi, după mine!

Înhăţăm cu noi tot ce se poate mânca, chiar şi o bucată de carne, suspect de albă, despre care Bătrânul pretinde c-ar fi carne omenească. Nesătulul de Porta însă a şi înfulecat o bucată zdravănă din ea.

— Grozavă! Pesemne că-i târtiţă de general! Dacă ăsta-i gustul hoitului nostru, păziţi-vă, fraţilor, când mi se face foame!

— La drum! strigă generalul, îndemnându-ne cu ţeava pistolului-mitralieră.

Părăsim buncărul şi ne săpăm poziţii mai spre nord-vest, la câţiva kilometri de Pestianka. În depărtare, o rachetă de semnalizare descrie pe boltă o curbă graţioasă, apoi urmează un nou atac. Ruşii se apropie în lanţuri strânse de trăgători, baionetele lucesc, politrucii zbiară lozinci. Cad ca popicele, dar cei din spate vin şi tot vin.

Lăcaşul meu de tragere e sub ce a mai rămas dintr-un buldozer american, săpat chiar în zăpadă. Înspre mine goneşte un pifan de-al lor. Îi disting perfect trăsăturile: o faţă lătăreaţă, învineţită de frig, nasul turtit şi steluţa roşie de pe căciula cu clape. Cătarea mea e chiar sub steluţă, detunătura armei plesneşte sec în văzduhul îngheţat şi pe chipul rusnacului apare o expresie de cumplită nedumerire... Îi este greu infanteristului ăsta, venit din cine ştie ce fund de ţară să înţeleagă de ce trebuie să moară tocmai aici, pe malurile acestei Volga, despre care ştie câte ceva doar din cărţi? I-ar fi plăcut să se întoarcă la caii şi la vacile lui, dar uite că soarta n-a vrut şi acum zace în zăpadă, în timp ce pe deasupra, trece, mugind, crivăţul venit din Kazahstan. La primăvară, când va ieşi de sub giulgiul său alb, un buldozer îl va împinge, împreună cu alte zeci de mii de leşuri asemănătoare într-o groapă comună unde se va înfrăţi pe vecie cu reprezentanţii tuturor popoarelor Uniunii Sovietice.

Începem să ne retragem de-a lungul căii ferate. Dintr-o pâlnie de obuz, un ofiţer strigă după ajutor. E tânăr, dar faţa îi e de moşneag şi înainte de a trece mai departe, arunc o privire spre ceea ce, cândva, s-au numit picioare. Acum, sunt doar o tocătură de carne sângerândă. Nu mai e nimic de făcut.

— Ia-mă cu tine! imploră el. Camarade, ia-mă cu tine!

— Domnule căpitan, grăbiţi-vă să muriţi! şi-i vâr un pistol în mână, după care o iau la goană ca să-i ajung din urmă pe ceilalţi.

Ascuns după un tufiş, mă uit la un T-34 care soseşte, legănându-se ca o raţă. Comandantul lui îl descoperă pe rănit, coteşte, şi trece cu pahidermul său spoit în alb peste micul ghemotoc cenuşiu, şi, ca să fie mai sigur, derapează, odată la dreapta, odată la stânga. Când o iau din loc, mogâldeaţa cenuşie nu mai există. Tanchistul rânjeşte. Încă un împuţit de fascist mai puţin! Înainte, ostaşi ai Armatei Roşii!

Porta şi cu mine sărim simultan pe un T-34, smulgem drapelul roşu care-i flutura pe turelă şi orbim cu pânza lui vizoarele. Chepengul se deschide, grenadele noastre zboară înăuntrul mastodontului şi abia apucăm să ne aruncăm de pe el că explozia îi scurmă măruntaiele şi flăcările ţâşnesc turbate.

Stalingrad, groapă comună. În fiecare minut moare un soldat german, iar acolo, în Prusia Orientală, stăpâneşte un dement care zbiară: „Bateţi-vă până la ultimul om!" Din nefericire pentru noi, simpli trupeţi, mai există ofiţeri care, dintr-un aberant sentiment al datoriei de ostaş,

continuă să-i dea ascultare.

Pe data de 24 decembrie suntem pe lângă Dimitrievka, dar nici unul dintre noi nu se gândeşte că e ajunul Crăciunului.

La ora şapte fix, Ivan atacă cu infanteria şi, în pofida ravagiilor pe care le facem în rândul ei, atacul nu conteneşte până la 3 după-amiază. Brusc, totul încetează. Nici o împuşcătură, nici un zgomot, o tăcere absolută. Pe linia ferată, ard câteva vagoane de marfă. Alarmat, Porta se întreabă ce poate însemna această linişte. La orizont nu se vede nimic, doar vârtejurile de zăpadă stârnite de vânt. Ce se întâmplă oare? Aveam s-o aflăm foarte curând.

Pe data de 25, la orele 15 fix, cinci T-34 trec calea ferată, fără a fi însă însoţite de infanterie. Suntem neputincioşi în faţa lor, n-avem nici tunuri anticar, nici mine, nici măcar o sticlă incendiară. Tancurile se îndreaptă către poziţiile plutonului 3, apoi schimbă direcţia şi o iau spre cele ale plutonului 2. Difuzorul instalat pe unul din ele face să răsune un marş triumfal. Fiecare tanc se plasează deasupra a câte unui lăcaş individual de tragere, se răsuceşte la dreapta şi la stânga, apoi pleacă mai departe. Cel prins în groapa săpată în zăpadă îşi urlă groaza, înainte ca tonele de oţel să-l amuţească pe veci, terciuindu-l. Douăsprezece gropi individuale, doisprezece soldaţi striviţi. Apoi, tancurile dispar, tot aşa cum veniseră, spulberând cu şenilele zăpada.

A doua zi, fix la aceeaşi oră, iată-le din nou! Şi, din nou, aceeaşi muzică, aceeaşi precizie în executarea masacrului... Ne astupăm urechile ca să nu auzim urletele camarazilor prefăcuţi în piftie, dar nu putem face nimic altceva decât să aşteptăm să ne vină rândul...

Noaptea de iarnă învăluie stepa. Mereu ni se năzare că auzim strigăte, dar nu, e doar viscolul adus din Kazahstan care urlă a moarte.

În spatele tranşeei noastre explodează câteva proiectile de aruncător. Apoi, auzim megafonul: „Fascişti nemţi! Porci de capitalişti! La 3 fix, venim să vă turtim!"

Porta se hlizeşte şi-i salută cu jobenul său galben. Îmi pare nespus de bine să aud că am devenit capitalist! Gregor, să tragă Cadillacul la scară, plec pe Coasta de Azur!

— Camarazi, se aude deodată în megafon, sunt subofiţerul Büchner, din Divizia 23 Panzer. Treceţi de bună voie de partea noastră, arătaţi că sunteţi cu adevărat prieteni ai poporului! Scuturaţi-vă din robie! Scuipaţi-i pe stăpânii voştri capitalişti!

— Cunoaştem, cunoaştem cântecul! rânjeşte Porta. O să ne promită până şi gagici. Dacă ar fi să te iei după ce spun, Uniunea asta Sovietică e raiul pe pământ, paradisul proletarilor care au de toate!

În ziua următoare, la ora anunţată, iată-i din nou! Acum însă, în faţa liniilor noastre sunt şi două pete gri-verzui; doi tipi care au crezut în fericirea sovietică şi care au fost împuşcaţi pentru încercare de trecere la inamic.

Îngroziţi, privim cele cinci huidume albe cum se apropie. Al cui va fi rândul astăzi?

Tancurile se înfundă în zăpadă, patinează, dar scapă imediat. De data asta, au pus muzică de dans. Nu cred să existe pe lumea asta ceva pe care să-l urăsc mai tare decât un T-34, această fiară care duduie, această maşinărie a morţii.

În gaura sa, Porta cântă din fluierul lui cu of şi jale, iar din zăpadă se zăreşte iţindu-se vârful jobenului galben. A fost cu neputinţă să ne îngropăm mai adânc, pământul e mai dur decât granitul şi cazmalele noastre

nu slujesc la nimic. Va avea grijă el, viscolul poposit din Kazahstan să ne îngroape cum trebuie.

Tancurile se apropie, mugind asurzitor. Unii din camarazii noştri o iau la goană, dar sunt seceraţi de mitralierele blindatelor, sau împuşcaţi de proprii ofiţeri. Dezertare! Abandon de poziţie! Laşitate înaintea inamicului!

Printr-o minusculă gaură făcută în zăpadă, privesc cum, fără grabă, se apropie moartea. De-aş avea măcar o sticlă incendiară împotriva acestor ucigaşi, dar n-am nimic... nimic în afara mâinilor mele goale!

Primul T-34 trece la câţiva paşi de mine, cu toate chepengurile închise. Ştiu însă că, în spatele vizoarelor sunt ochi care pândesc, căutând prada. De astă dată e grupa vecină, camarazi de-ai noştri încă de demult. Comandantul ei e un subofiţer micuţ ca statură, pe nume Wilmer, proprietarul unei băcănii din Düsseldorf, care, în 1936, a semnat un angajament pentru patru ani. A primit imediat solda cuvenită pentru toţi aceşti ani, fapt care i-a permis să-şi achite datoriile, dar odată sorocul împlinit, n-a mai fost trimis acasă. Când eram în Franţa, în faţa Anversului, i-a trimis o plângere lui Hitler, însă, fireşte, n-a primit nici un răspuns.

Mitralior e marele Böhmer din Köln, iar servant e un ochelarist, portărel de meserie, din Lübeck. Un altul e din Hamburg şi visează să devină mare mahăr la căile ferate: mai e şi un student la filosofie, complet tolomac în materie de militărie de n-a fost în stare să deprindă nici măcar pasul de paradă; în schimb, calfa de mecanic din Neumunster o mănâncă pe pâine şi vrea să ajungă subofiţer, lucru pe care i l-a făgăduit şi colonelul Hinka. Cu toţii se află acum printre osândiţii la moarte, aşteptând ca un T-34 să-i strivească sub şenilele lui. Primul monstru stopează deasupra lăcaşului unde-i Wilmer şi-i preface pe toţi de-acolo într-o masă de carne. Cel care se visa mare ştab la căile ferate urlă mai mult timp decât toţi ceilalţi.

— Crapă odată, nenorocitule, răcneşte, isterizat, Heide, astupându-şi urechile.

Următorul tanc trece cu şenila peste groapa studentului în filozofie. Ţipătul lui se stinge în zăpadă. Doamne din ceruri, ai devenit surd? Cât timp ai să mai suporţi urletele astea? Pe paftalele centiroanelor noastre e gravat *Gott mit uns*[34] dar e clar că eşti împotriva noastră devreme ce ne supui la asemenea chinuri!

— Blestemaţi să fiţi! strigă înnebunit Bătrânul, ascunzându-şi faţa în palme.

Neputincioşi, asistăm la nimicirea camarazilor noştri.

A doua zi, mereu punctuali, reapar pe rambleu. Uriaşe libărci, legănându-se pe zăpadă, cu toate chepengurile ferecate solid, şi muzica dată la maximum. De data asta se îndreaptă spre grupa a 4-a, cea în care-i şi matelotul. Acesta însă n-are nici cel mai mic chef să se lase terciuit şi atunci, o ia pe sub zăpadă, absolut ca o cârtiţă.

— Cum naiba face? Haleşte zăpadă? se întreabă Micuţul cu vădită admiraţie.

Camaradul său, un vlăjgan de sub-maistru de pe o vedetă rapidă, a luat-o însă, pur şi simplu, la goană, uniforma sa bleumarin detaşându-se perfect pe albul zăpezii. Unul din tancuri s-a luat după el, şenila l-a agăţat, i-a smuls braţul, l-a proiectat în aer, apoi monstrul de oţel s-a

---

34 Dumnezeu e cu noi

înverşunat să-l stâlcească de tot. oare nu-s şi ei oameni, cei din carapacele astea blindate? Nu aud, la fel ca şi noi, răcnetele celor sortiţi morţii?

Din marinarul, cândva atât de plin de viaţă, n-a mai rămas nimic.

Pentru ziua de azi, ne-am luat porţia.

Complet sleiţi, dârdâind din tot corpul, reocupăm poziţiile, dar pe seară, iată-i reapărând. Era clar că, de data asta, nu mai există scăpare pentru noi. Primul strivit e un locotenent, profesor la München; l-am văzut întinzând înainte braţele, într-un gest copilăresc de apărare, apoi dispărând sub cele 30 de tone de oţel.

Urma rândul nostru.

Primul care a ţâşnit afară din groapă a fost Porta, urmat de motanul lui care se zbârlise tot şi scuipa în direcţia tancurilor. Cuprins de panică, Gregor a luat-o şi el la goană, abandonându-şi arma. Generalul stătu o clipă în cumpănă, după care o rupse la fugă... Galopam cu toţii, cu capetele înfundate între umeri, fără să ne mai gândim că dezertăm, că încălcăm ordinele Führerului! Cine era dobitocul care să lupte până la ultimul cartuş?

În urma noastră, coloşii albi îi prind pe cei rămaşi de căruţă şi-i strivesc fără cruţare. Ăsta-i războiul. Ce ştiu cei care, cu prilejul parăzilor militare, au aplaudat frenetic formaţiile de blindate, ce ştiu ei, ziceam, ce înseamnă să stai înfundat în zăpadă, pe un ger năprasnic, şi să-ţi vezi camarazii făcuţi harcea-parcea sub şenilele acestor mastodonţi?

De nenumărate ori, tancurile se prăvălesc în câte un troian, dar scapă, vijelioase, din capcana albă şi-şi continuă cursa ucigaşă, aruncând, la câţiva metri, flăcări din ţevile de eşapament. Între ele şi noi sunt doar vreo cinci sute de metri.

Cu sufletul la gură, fug cât mă ţin picioarele. La un moment dat însă, mă împleticesc şi cad. Ţip şi plâng, pradă unei spaime de nedescris. Când respir, aerul îngheţat îmi sfârtecă plămânii, din nas îmi curge sânge înroşind zăpada care parcă s-a încleştat de mine. În spatele meu aud oribilul huruit de motor. Se înverşunează oare un tanc de treizeci de tone să terciuiască un biet soldăţel care nu cântăreşte nici şaizeci de kilograme?

Brusc, o mână de fier mă smulge din prizonieratul meu alb şi rece.

— Ce faci, cretinule? tună deasupra mea glasul Micuţului. Ai, odată, de gând să-ţi mişti hoitul?

Porta ne depăşeşte într-un galop frenetic, cu motanul cocoţat pe umăr. În urma noastră, tancurile... De ce, oare, nu trag? Găsesc că-i mai rafinat ca tortură stâlcirea?

Nici eu nu mai ştiu cum, ajungem într-o vâlcea extrem de îngustă, un fund de râpă între doi pereţi înalţi de pământ, unde s-au adunat toate deşeurile şi gunoaiele Stalingradului. T-34-urile, se vede treaba, au renunţat la urmărire şi sleiţi complet de putere ne prăvălim printre tot soiul de resturi scârboase, aduse şi lepădate cândva aici de salubritatea Stalingradului.

— Îngrăşământul soldatului, rânjeşte Legionarul. Aşa era şi la Sidi-Bel-Abbès.

Nu există colonie franceză în care veşnicul soldat, caporalul şef Alfred Kalb să nu se fi bătut. De două ori pe zi, îl vedem îngenunchind cu faţa spre Mecca şi rugându-se lui Allah, în care crede nezdruncinat. E un fanatic al milităriei. Îi este perfect egal împotriva cui luptă, se duce acolo unde i se ordonă, pentru că, mai presus de orice e convins că se bate

pentru Franţa. Chiar şi aici, la Stalingrad. Convingerea lui e, că luptând aici, ferim Franţa de hoardele bolşevice. Mutra lui e sinistră: în afara uriaşei cicatrici care o brăsdează, mai are nişte tatuaje şi nişte simboluri kabyle, başca grenada cu şapte limbi de flăcări, sigla Legiunii Străine. Acum, de pildă, în timp ce noi, ceilalţi zăcem, indiferenţi la tot şi toate, el s-a şi apucat să demonteze şi să ungă puşca sa mitralieră.

— Sus! comandă generalul. Vă închipuiţi cumva că războiul s-a terminat? Cât despre părăsirea poziţiei, pentru asta veţi plăti scump!

A uitat că şi el a şters-o, la fel ca noi, dar e general şi, în asemenea cazuri, lucrurile stau altfel!

Motoarele tancurilor au dispărut, înghiţite definitiv de vâjâitul furtunii.

— Încolonarea! Comandanţii de plutoane, la mine!

— Caută-i în groapa comună, băi căcănar cu lampasuri!

Alb la faţă de furie, generalul SS s-a repezit în coloana pe care începusem s-o formăm, vrând să afle care-i nemernicul. Răspunsul a fost un hohote batjocoritor de râs. De-a dreptul turbat, generalul l-a înşfăcat pe Micuţul de gulerul mantalei.

— Tu ai strigat, nu-i aşa? Ţeava pistolului-mitralieră îi intrase huidumei în burtă. Răspunde, că te curăţ când ajung la trei! Unu... doi...

Nebun de legat.

În acel moment, din rânduri s-a desprins un subofiţer de infanterie, cu capul şi gâtul înfăşurate într-un pansament însângerat şi cu uniforma zdrenţuită. Una din mâini îi era arsă până la os. Unicul supravieţuitor al unui pluton nimicit de sovietici cu aruncătoarele de flăcări.

— Eu am strigat, general de brigadă! Şi mai adaug: eşti un asasin, la fel ca toţi generalii de la Stalingrad!

O palmă năprasnică peste gură; subofiţerul rănit se prăbuşeşte, căutând, cu mâna rămasă teafără, tocul pistolului. Înainte de a fi izbutit să-l scoată, rafala generalului îi sfarămă ţeasta.

— De tine o să mă ocup mai târziu! îi spune el Micuţului. Mă calci pe nervi cam demult! Vezi-ţi de treabă, c-o păţeşti ca răzvrătitul ăsta! Ia cu tine un voluntar şi vedeţi dacă pe poziţii a mai rămas careva. Ne regăsim la Gumrak. Şi să nu-ţi închipui c-am să înghit orice baliverne. Căraţi-vă!

— Tu te oferi voluntar! îmi spune Micuţul.

— Ba nu mă ofer deloc! Un voluntar e un voluntar!

— Atunci, îţi ordon să fii voluntar! Trag nădejde că n-ai chef să atârni de o cracă pentru neexecutare de ordin?

Din câţiva paşi, ticălosul e lângă general, raportându-i că m-am oferit voluntar. O să mi-o plătească, mă jur pe ce am mai scump!

— Să-mi aduceţi şi patul! porunceşte Porta. E acolo unde l-am dosit, dar în, graba în care am şters putina, am uitat de el.

— O să-l aduc dacă vreau, i-a replicat, cu morgă, malacul. Voi, ăştia, berlinezii, vă ţineţi curul atât de sus, încât v-aţi putea căca direct în cutiile de scrisori de pe stradă! Dar aici unde ne aflăm, ar fi cazul să-l lăsaţi mai jos!

— Măi boule, Berlinul înseamnă însăşi Germania! Voi, tu şi cei care vin din văgăuna ta, sunteţi încă în epoca de piatră! Habar n-aveţi ce-i aia o operă!

— Ba să mă ierţi! s-a răţoit imediat Micuţul. Ştiu şi chiar foarte bine! N-am ridicat şi coborât, seri de-a rândul, păduri de carton?

— Acolo unde făceai tu treaba asta nu era operă, ci un şantan împuţit pentru curve şi troglodiţi! Bun, fie şi aşa! Nu-mi aduce patul că

tot nu te văd în stare s-o faci!

— Las' că mai vorbim noi, cotarlă berlineză. Şi tu, ce faci? s-a stropşit la mine, zgâlţâindu-mă. La drum, cizmă! Avem de căutat un pat!

Acum, aleargă atât de repede, încât nu mă pot ţine după el, dar, de fiecare dată când mă trântesc în zăpadă, cu un groaznic junghi intercostal, revine imediat ca să mă înşface de guler, ameninţându-mă cu spânzurătoarea.

— O să te agăţ de prima cracă! Ai înţeles, cârpă suedeză?

În creierul său fără circumvoluţiuni, suedez şi danez e tot aia; n-ai ce-i face, de când s-a născut, pluteşte într-o veşnică abureală de trăscău.

Nimic n-a mai rămas viu pe poziţie. Ici, colo, cadavre sfârtecate. Tancurile n-au ratat un singur om. Au distrus şi bordeiul în care ne adăposteam. Faimosul pat e numai aşchii. Conştiincios, Micuţul le adună pe fiecare în parte. Mă uit la el, turbând de furie. E complet ţicnit! O mitralieră inamică porneşte să toace. Indiferent la gloanţele care-i şuieră pe la urechi, Micuţul ripostează înjurând-o cum îi vine la gură, cu cele mai scârbavnice vorbe. L-o fi auzit mitraliorul? Cert e că focul încetează. În schimb, se aprinde un proiector care-l inundă pe goriloi cu lumina sa crudă. Îi aud pe ruşi strigând ceva şi izbucnind în hohote zgomotoase de râs. Lipit cu burta de zăpadă, blestem laolaltă cerul şi pământul.

— Stingeţi imediat afurisita aia de lampă, câini roşii! urlă Micuţul. Nu vedeţi că m-aţi chiorât de tot!

Noi hohote de râs, dar proiectorul e stins. O ştergem la repezeală, înainte ca gluma să se îngroaşe. Micuţul cară în cârcă ce-a mai rămas din pat. Pe ai noştri îi regăsim la Gumrak.

— Poftim, face huiduma adresându-i-se lui Porta, uite-ţi minunea! Ţin să-ţi atrag atenţia că din pricina lui, am fost în pericol de moarte. Ivan mi-a pus în ochi o lanternă d-aia mare, dar i s-a făcut frică numa' ce-am răcnit odată la el. Mă ştiu, nenorociţii ăia! Nu-i aşa, Sven?

Brigade führerul SS Paul Ausberg s-a prezentat la generalul de armată Von Paulus, la Cartierul General al acestuia instalat în fosta clădire a G.P.U.

— Domnule general, spuse pe un ton sec esesistul, trebuie dat ordinul de străpungere a încercuirii sovietice. În condiţiile actuale, continuarea rezistenţei e curată nebunie. Îmi asum răspunderea operaţiunii; mai avem destule blindate şi artilerie grea ca să putem forţa liniile ruseşti. Vom izbi în zona Kaslanovska, acolo frontul inamic e mai subţire. Avem toate şansele să putem răzbate.

— Generale Ausberg, răspunse, zâmbind, Paulus, e cu desăvârşire imposibil. Führerul a interzis orice retragere.

— Atunci, capitulaţi, ce dracu!

— Generale Ausberg, şi aşa ceva tot cu neputinţă e. Führerul a interzis capitularea.

Esesistul se aplecă peste masă. Ochii săi lansau fulgere.

— V-aţi decis să-i scoateţi complet din minţi pe oameni până când vor întoarce armele împotriva propriilor comandanţi?

— Fiţi calm, generale Ausberg. Lucrurile nu vor ajunge până aici. Soldatul german nu se răscoală, el ascultă de ordine. Înalta noastră civilizaţie germanică se sprijină pe o supunere oarbă şi tocmai acest simţ al disciplinei ne va aduce victoria, chiar dacă, pe moment, situaţia

se prezintă destul de sumbru. Nu vă lăsaţi pradă demoralizării. Noi, nemţii, nu facem niciodată lucrurile pe jumătate.

— Aşa e, murmură Ausberg. Înfrângerea suferită aici, la Stalingrad, n-are asemănare în toată istoria noastră!

Fără a mai spune ceva, generalul SS îl părăsi pe superiorul său în grad şi o luă pe coridoarele fostului sediu al G.P.U., clădire sinistră în care sute de răniţi plini de sânge, întinşi direct pe duşumele, mureau fără să poată primi nici cea mai mică îngrijire medicală. O clipă se opri în curtea interioară şi contemplă cu ochii ficşi grămada de cadavre îngheţate ce se înălţa, aidoma unei macabre baricade, de jur-împrejurul sediului Cartierului General. O luă apoi prin subsolul fostului teatru, plin şi el de muribunzi, unii încă întinşi pe mesele de operaţie, părăsiţi de chirurgi. Pe jos, tot soiul de mădulare amputate. Într-un ungher, generalul von Daniels, stătea sprijinit de un perete, cu ochii plini de lacrimi. Divizia sa, fusese nimicită în întregime. Nici unul din cei 17.000 de oameni nu scăpase şi el îşi plângea soldaţii, îşi plângea speranţele spulberate. Ausberg îl privi îndelung, tăcu şi porni mai departe.

Pe drum, întâlni ofiţeri superiori, care, cu o raniţă în spate, se furişau pe lângă ziduri, asemeni unor borfaşi. Erau ofiţeri care le ceruseră celor aflaţi în subordine să lupte până la capăt, care refuzaseră să ordone retragerea trupelor chiar şi atunci când ar fi fost unica şansă de scăpare şi trimiseseră jandarmii până şi în lazarete ca să-i silească pe răniţi să reintre în foc. Acum, încercau s-o şteargă în spatele frontului, cât mai departe de bătăliile pierdute, de mormanele de cadavre.

Generalul SS se strecură, uneori târâş, printre ruinele înnegrite de funingine. Peste tot, cadavre şi iarăşi cadavre. Deodată, se auziră voci şi bocănit de cizme. Prin faţa sa se scurse o coloană de soldaţi zdrenţăroşi şi istoviţi, îndreptându-se către nu se ştie ce poziţii. Se vor trânti în zăpadă şi vor trage, pentru că astea-s ordinele, fără ca măcar să ştie în cine trag.

Dimineaţa, generalul Ausberg apăru în dispozitivul nostru. Monoclul scăpăra, chipul era împietrit, buzele strânse, formând o linie dură, voluntară. Ne aruncă un sac cu provizii, apoi, fără o vorbă, se aşeză pe un scăunel, goli buzunarele de toate hârtiile personale, făcu din ele o grămadă şi le dădu foc.

RETRAGEREA

— Iată cum stau lucrurile, ni se adresă Ausberg pe un ton dur. Am de gând să vă scot din acest infern. Puteţi să mă urmaţi, sau să rămâneţi pe loc. Nu se iau decât armele şi muniţia. Vă dezleg de jurământul depus, iar dacă mă urmaţi, nu vă pot promite nimic. Dacă însă rămâneţi, veţi putrezi în lagărele sovietice şi ştiţi cum îi tratează ei pe prizonieri. În caz de succes, unii dintre voi s-ar putea să aibe norocul de a ajunge la poziţiile noastre, dincolo de Don. Distanţa e de 120 kilometri, trei sau patru zile de marş în condiţii de manevră; pentru noi însă, va fi extrem de greu, va fi un marş al morţii. Doar cei mai rezistenţi dintre voi au şansa să răzbească. E tot ce am avut de spus.

Îşi îndreptă umerii, se răsuci pe călcâie şi porni către vest, mânat parcă din spate de razele roşietice ale soarelui care se înălţa pe cer. Bătrânul se ridică primul şi o luă după general, legănându-se pe picioarele sale crăcănate. Unul după altul, îi urmarăm exemplul. Se

alcătui astfel o coloană destul de lungă, cam de vreo 800 de suflete, reprezentând cele mai diverse arme; aveam printre noi chiar şi doi aviatori, al căror bombardier Condor fusese doborât. Purtau minunatele lor uniforme din piele, îmblănite şi cizme de zbor, cu carâmbi scurţi, îmblănite şi ele. În urma mea venea matelotul; tot ce-i mai rămăsese german, era bereta cu panglici, restul provenea de la cadavrul unui rusnac pe care-l despuiase.

Duceam puşca mitralieră pe umăr, dar cum crăcanul ei mă rodea, l-am desprins, aruncându-l în zăpadă.

— N-ai minte, *mon ami,* îmi spuse Legionarul. Vei avea nevoie de picioruşele alea. O să-ţi pară rău!

Iată-ne urniţi. Trecem, în două rânduri, peste râul Karpovka, şi atingem, în sfârşit, şoseaua cea mare Stalingrad-Kalaci. Lungi coloane de T-34 sunt în marş spre Stalingradul tot mai încercuit. Pe linia de cale ferată şi prin jurul ei zac rămăşiţele unui tren blindat făcut zob, cu vagoanele împrăştiate şi locomotiva tocmai în mijlocul câmpului, înfiptă acolo ca un ţăruş. Ausberg ridică o mână, semnal convenit pentru camuflare.

— Feldwebel, îi ordonă el lui Bătrânul, formează-ţi un grup de asalt şi treceţi peste rambleu. Direcţia Ilarionovskii, unde ne regrupăm.

— Hai, după mine! comandă Bătrânul.

Cu sufletul la gură, o luăm prin stepă. Cad odată, mă ridic, alerg, mai cad odată. Nu-mi vine să mă scol, singura mea dorinţă e să dorm, să dorm pe săturate! Simt că-s la capătul puterilor, dar, neînduplecat, Legionarul îmi face vânt să merg mai departe. El, el e neobosit, călit în marşurile şi bătăliile din deşert şi lacrimile mele, furia, deznădejdea mea îl lasă perfect indiferent. Urmăm acum un drum, flancat de ambele părţi de un lung şir de camioane răsturnate din care-şi iau zborul, croncănind, corbi graşi şi scârboşi. Sunt ambulanţe germane, mitraliate de aviaţia roşie. Unele cadavre au ţeasta sfărâmată. Din păcate, ştim despre ce-i vorba: creierele proaspeţilor morţi au fost mâncate de camarazii lor încă în viaţă. Nu poţi trăi cu o lingură de mazăre şi câteva grame de pâine pe zi! Un medic ne-a explicat odată cât de hrănitor e creierul omenesc, dar până şi Micuţul, care a vrut să încerce, a fost nevoit să-l borască, deşi era un creier de colonel, ba pe deasupra, chiar de viţă nobilă!

Mai puţin scârbos e să mănânci şobolani, cu condiţia să ai destulă sare cu care să le freci carnea. Porta pretinde că aduce a purcel de lapte şi, în orice caz, e mai gustos decât cârtiţa ori câinele, fiindcă-i mai dolofan. Nici nu-i de mirare, cu câtă haleală au ei acum...

Nu-mi mai amintesc cum am ajuns la Ilarionovskii; ne-am regrupat şi am pornit-o mai departe, ocolind coloanele de tancuri şi infanterie inamice. Din când în când, Ausberg se lăsa pe câte un troian şi privea, fără să scoată o vorbă, spre apus, acolo unde ar fi trebuit să se contureze colinele ce străjuiesc cursul Donului."

— O luăm în direcţia satului Peskovatka, îi explică generalul Bătrânului. Apoi, o ţinem înainte, până la cotul Donului unde sper să dăm de poziţiile noastre. Cum vom traversa însă Donul, asta e altă poveste.

Stepa era necuprinsă. Deasupra se boltea cerul, albastru şi îngheţat, de jur-împrejur, zăpadă, numai şi numai zăpadă, scăpărând din miliarde de cristale. Nici un copac, nici un tufiş, nici măcar un smoc de iarbă uscată.

Ochii mă dor din ce în ce mai rău, parcă mi-ar băga cineva cuie în ei, nu mai disting nimic, reflexul zăpezii mă orbeşte, mă împiedic întruna, ajung să mi-i frec cu zăpada asta care frige. Ca prin sită zăresc

mişcându-se cizme, cizme negre soldăţeşti şi ştiu că nu sunt decât unul dintre cei mulţi care o să rămână, culcat pentru vecie, în nemărginirea dintre Volga şi Don. Don! Ce nume frumos, atât de scurt, catifelat parcă... dar Donul e un fluviu rusesc, neîndurător, născând iarna pâcle îngheţate, iar vara aburi otrăviţi şi pestilenţiali. În Rusia, inamicul numărul unu e însăşi natura. Vai şi amar de cel care nu-i călit să reziste neîndurătoarei clime ruseşti! Soldatul sovietic s-a născut cu schiurile şi cizmele în picioare, pe când noi! noi, soldăţeii lui Hitler, cum ne putem apăra în această ţară cumplită?

Sunt ridicat din zăpadă. Bătrânul şi Micuţul se apleacă deasupra mea.

— Ce-i cu tine, Sven? mă întreabă Bătrânul, cu obişnuitul său calm.

— Zăpada asta mă scoate din minţi! Mă dor îngrozitor ochii. De ce trebuie să fie atât de albă?

— Şi cam ce culoare ai vrea să aibe? Văzut-ai vreodată zăpadă neagră?

Mă scoală de jos şi Porta îmi întinde bidonul lui. Trag o duşcă zdravănă şi parcă şi puşca-mitralieră mi se pare acum mai puţin grea: când ajungi să cunoşti iernile ruseşti sau verile lor, toride, pricepi al dracului de bine dragostea ruşilor pentru vodcă!

Dăm peste un sătuc alcătuit din câteva izbe ce abia se mai ţin pe picioare. Legionarul împreună cu alţi câţiva pleacă în recunoaştere, iar noi ne culcăm în zăpadă, aşteptând. Acum îmi dau seama ce rău e fără crăcan! După vreo jumătate de oră, Legionarul îşi face apariţia şi ne semnalizează că putem veni. Satul a fost părăsit în grabă de toţi cei care locuiau în el cu excepţia unuia singur, un pisoi alb, lihnit de foame, asupra căruia însă tabără fulgerător motanul lui Porta, îl sfâşie şi-l mănâncă. Iată că şi aici, războiul îşi spune cuvântul!

În colibele pustii dăm peste jucării de copii săraci, o maşinuţă de pompieri din tablă, o păpuşă din cârpe, iar într-un grajd, cinci cadavre îngheţate bocnă, toate cu câte o gaură de glonţ în ceafă.

— Nagan, constată Porta cu autoritate. Clar, pe aici au trecut fârtaţii de la N.K.V.D.!

Într-un soi de magazie-atelier o familie întreagă a fost spânzurată de grinda tavanului şi, căutând ceva de-ale gurii suntem nevoiţi să ne facem loc printre leşuri. Porta dă peste o damigeană al cărei conţinut îl miroase mai întâi precaut, apoi lasă câteva picături să-i curgă pe limbă. Cu un râgâit de mulţumire, îi întinde damigeana lui Heide. Acesta, trage un gât ţeapăn, după care îl apucă tusea, se înneacă, devine vânăt la faţă.

— Ce trăscău, mamă, ce trăscău! bâiguie el, căutându-şi suflul. Parcă mi-au înflorit nuferi şi-n găoază!

— Foc curat! geme Bătrânul, după ce a gustat şi el. Ce-ar putea fi?

— Samagon! clamă Porta. Licoarea lui Stalin pentru vitejii istoviţi. Două damigene d-astea de companie şi pe urmă îi vezi repezindu-se cu mâinile goale asupra tancurilor. Samagonul se prepară în felul următor: se ia porumb, cartofi, sfeclă...

— Ce fel de sfeclă? se interesează Bătrânul. Există mai multe feluri.

— Căpăţâna ta e unul din ele! îl repede Porta care detestă să fie întrerupt atunci când se lansează într-o expunere. Totul se pune într-un butoi şi se lasă la macerat. E nevoie cam de o lună pentru ca fermentaţia să fie completă. Borhotul se dă porcilor. În felul ăsta, li se frăgezeşte carnea şi capătă un gust mai bun. Samagonul e arma secretă a lui Stalin.

Creştinii, zic popii, posedă trei lucruri care le dau putere: iubirea, credinţa şi speranţa. Aşa, sună frumos, dar la bolşevici, nu ţine; ei se cacă pe credinţă, iubire şi speranţă, iar pe popi îi expediază în minele de plumb, unde n-au decât să spere cât poftesc! În locul prostiilor astea, Iosif Stalin a inventat samagonul.

— Noi, nemţii, suntem uneori de-a dreptul tâmpiţi, rosti Bătrânul, trăgând din străvechea sa pipă. I-am făcut lui Stalin un serviciu de milioane. O lume întreagă vorbeşte de lagărele noastre, dar nimeni nu suflă o vorbă despre cele ale lui Stalin, la fel de sinistre. Cu mania lor de a face totul conştiincios şi până la capăt, nemţii se dovedesc a fi nişte perfecţi imbecili. Suntem total lipsiţi de imaginaţie şi vom pierde acest război, aşa cum le-am pierdut şi pe celelalte, pentru că veşnic avem tendinţa să complicăm lucrurile.

— Oberfeldwebel Beier, astea-s discursuri antinaziste! zbiară Heide, beat criţă. O să te dau pe mâna jandarmilor!

Împleticindu-se însă, fanaticul nostru nazist se prăvale peste godinul pe care apucasem să-l încingem.

— Ajutor! Săriţi! Sunt rănit! Ambulanţa!

— Jigodie! mugeşte Micuţul şi descheindu-se la prohab, se sloboade pe el. Acu o să-ţi treacă rănile!

— Mulţumesc, camarade! Mulţumesc că m-ai scos afară, sub ploaie, mă răcoreşte...

Şi Heide adoarme buştean.

Cu toţii, am uitat complet unde ne aflăm, adică în spatele liniilor sovietice, părăsiţi, lăsaţi în voia soartei. Nici un explorator polar nu s-a simţit mai însingurat ca noi. În zori, ne trezesc răgetele lui Porta şi ale Micuţului, care cântă, unul mai fals ca celălalt. Deodată, uşa se deschide, izbită cu piciorul şi, pe cine vedem în prag? Chiar pe generalul nostru SS, urmat de un medic militar.

— Na-ş zice că vă plictisiţi! face el, privindu-ne fioros prin monoclul său care luceşte ca un ochi de ciclop. N-ai nimic de raportat, Oberfeldwebel?

Bătrânul se scoală cu chiu, cu vai, încheie aiurea nasturii mantalei şi apucând de pe jos o puşcă, încearcă o prezentare de armă.

— Dom'le general, îngăimă el cleios, Oberfeldwebelul Beier Willie e prezent la datorie, împreună cu toţii care... care n-au altă dorinţă decât să moară, să moară ca nişte eroi!

— Porcule! răcneşte la el generalul şi, înhăţându-l de guler, îl zvârle afară.

Porta dispare în viteză, Micuţul şi Legionarul se pitesc după godin, Gregor şi cu mine aterizăm în zăpadă.

— Grangurele ăsta de la SS n-are pic de maniere! icneşte Bătrânul beat cui.

În sfârşit, suntem gata cu toţii, dar mai avem parte de o beşteleală zdravănă din partea generalului.

— Ce-are cu noi? bombăne Micuţul. Doar suntem foarte gigea. Nu tot el ne-a dezlegat de jurământ? Cum ajunge pân' la Hitler dacă-l lăsăm de izbelişte?

— Încolonarea şi după mine! ordonă generalul.

Rari sunt cei care posedă schiuri; Porta, fireşte, a făcut rost de o pereche şi o porneşte vijelios spre Don. După un timp, îl vedem revenind.

— Donul! urlă el. Dar nici picior de prusac pe-acolo!

Prin binoclu, generalul observă îndelung terenul. Metru cu metru.

Într-adevăr, nu se zărea nimic. Zăpadă şi iar zăpadă. Gânditor, îşi muşcă buzele. Unde era bubuitul canonadei, unde tunetul bătăliei? Tăcere, tăcere absolută. Doar vâjâitul vântului, suflând peste Donul ferecat sub sloiuri. Nu tu cazemate şi tranşee, nu tu rachete luminoase brăzdând cu cozile lor multicolore bolta cerească! Nimic, în afara pustiului îngheţat. Un singur inamic: necruţătoarea iarnă rusească. Generalul aruncă o privire peste umăr spre lunga coloană cenuşiu-verzuie, mută, deznădăjduită. Oamenii se lăsau să cadă pe zăpadă. Ce cumplită dezamăgire! Unde-s ai noştri? Vasăzică, nu se află pe Don, aşa cum zicea toată lumea?

Iată şi un car de asalt Mark—IV, aproape îngropat sub zăpadă, abandonat aici de armata blindată a lui Manstein[35] care ar fi trebuit să ne salveze din încercuire. În interiorul lui găsim câteva cutii de conserve şi un jurnal de bord. Tancul aparţinea Diviziei 23 Panzer.

— O să înfunde Torgaul! scrâşni Heide, îndesând jurnalul sub manta.

— De-am avea o singură za, murmură Porta, examinând minuţios tancul. Nu pricep de ce l-au părăsit! Exceptând şenila, totul pare în perfectă stare.

La ordinul generalului, un grup de pionieri sub comanda unui locotenent genist se puse imediat pe treabă şi, după opt ceasuri de muncă încordată şi veritabile minuni de ingeniozitate, şenila a fost reparată. Porta se instală pe locul conductorului, dar acumulatorii îngheţaseră şi nu mai aveau curent; atunci, toată lumea se opinti, şi până la urmă, tancul se desprinse din zăpadă, şenilele se învârtiră, motorul porni. Coloana se formă în spatele carului de asalt.

— Doctore Heim, se adresă generalul medicului, dumneata vei veghea ca nici un om valid să nu se suie pe vehicul. Cei ce pot merge, dar nu vor, n-au decât să rămână aici. Tanchiştii, la mine! Oberfeldwebel Beier, preiei comanda tancului. Oricine încearcă să se caţăre pe el, îl dai jos cu patul puştii. Caporalul Porta, la leviere, sergentul Heide e radist şi mitralior faţă, sergentul Gregor Martin, ochitor în turelă. Cu privirea, generalul îl căută pe artileristul cu picioarele însângerate. Te descurci cu un tun de tanc? Perfect. Iei tunul din turelă în primire!

— La ordin, domnule general! răcni artileristul, fericit că nu mai trebuie să meargă pe jos. Picioarele îi erau numai sânge îngheţat şi ultimii douăzeci de kilometri îi parcursese folosind două puşti drept cârje.

Coborâm în goană panta malului. Tancul derapează pe gheaţă şi nouă ni se opreşte inima în piept; ce dezastru dacă şenila improvizată s-ar rupe! Porta e însă un as în materie şi nimeni nu se pricepe mai bine ca el cum se manevrează un tanc. Totul e ca sloiul de gheaţă să reziste la greutatea maşinii, Donul neîngheţând niciodată decât la suprafaţă. Auzim clar vâjâitul curentului. În tanc n-a rămas decât Porta, noi toţi ceilalţi ne-am mutat de acum pe malul opus şi urmărim cu sufletul la gură evoluţiile blindatului care face un soi de slalom pe suprafaţa

---

35 Erich von Manstein, comandantul Armatei a XI-a, rebotezată „Grupul de armate Don", dar neavând nici pe departe forţa cerută de o asemenea denumire pompoasă, a făcut o tentativă disperată de a salva din încercuire Armata a VI-a. Ofensiva lui a fost stopată de forţele sovietice la numai 50 de km. de linia de joncţiune cu trupele lui von Paulus.

neregulată a gheţii, când căţărându-se, când prăvălindu-se într-o învârtejire de cristale albe. Până la urmă, trece cu bine.

Ochii mă dor din ce în ce mai tare, în ciuda picăturilor pe care medicul mi le-a dat. Din păcate, nu-i nici un vânător de munte printre noi, iar Înaltul comandament german n-a prevăzut ochelari de zăpadă pentru trupeţii de rând!

— Cea mai sinistră bandă de idioţi care a declarat vreodată un război! a comentat, mai deunăzi, Bătrânul şi Bătrânul nu vorbeşte niciodată aiurea. Ştiau bine că ne trimit în Rusia echipaţi ca vai de lume. Zece ani de zile ofiţeri nemţi au fost instructori prin şcolile militare sovietice, ba au colaborat chiar la conceperea echipamentului de iarnă al trupelor Armatei Roşii. Cunoşteau, deci, ce-s alea gerul şi viscolul rusesc. Pe noi însă, ne-au expediat în curul gol!

După un marş de şase ore, ne prăbuşim în zăpadă, beţi de oboseală, pentru o haltă de jumătate de ceas.

— Băi, atenţie la mitralieră! strigă la mine Micuţul, văzându-mă cum îmi lepăd arma în omăt. S-ar putea să ne trebuiască mai curând decât îţi închipui. Ai ulei antigel? Legionarul are un litru întreg, l-am văzut când am scos tancul din troian.

— N-o să vrea să-mi dea, i-am răspuns, în silă.

— Eu încerc, făcu matahala, care chiar reveni cu bidonul. Cred că s-a scrântit la bilă, îmi spuse la întoarcere. Mi-a dat fără să crâcnească, pe de-a moaca, deşi toată lumea zice că franţujii nu dau nimic gratis... E drept, el nu-i chiar franţuz... Se opri din vorbă şi ciuli urechea. Un avion! se porni pe zbierat, privind cerul. Unul de-al nostru! Un Focke Wulf!

Gregor înhăţă pistolul de semnalizare şi trase o rachetă luminoasă. Aparatul viră şi reveni deasupra noastră, zburând cam la 200 de metri înălţime. Echipajul ne făcea semne, crucile negre se detaşau net pe aripi. Ţopăiam şi jucam de bucurie. O să aterizeze oare? Nu, dar din avion fu aruncată o cască de oţel, cineva îmbrăcat în blană ne făcu nişte semne şi avionul dispăru la orizont. În cască era un mesaj: „Camarazi, vom reveni. Când ne veţi auzi sau vedea, formaţi o cruce sau trageţi două gloanţe trasoare roşii".

— Vor reveni să ne caute! jubila Gregor. Patru JU—52 pe schiuri şi toată lumea e îmbarcată!

— Imposibil, interveni unul din cei doi aviatori. Un avion de transport gol ar putea, eventual, ateriza aici, unde ne aflăm. Nici vorbă însă c-ar putea decola cu încărcătură.

— Deci, spuse Bătrânul, singura noastră şansă de a scăpa, e să dăm din picioare. Cu Donul ne-am prăjit, dar la următorul curs de apă, picăm cu siguranţă peste ai noştri.

— Şi care-i următorul? rânji Porta. Nu cumva Rhinul? Doar vreo zece minute de mers, nu-i aşa? Eu am palpitaţii la inimă şi scleroză la ficat de la vârsta de şase ani. Cum ai pofti să tropăi până la Rhin? Văleu, iar mă-nţeapă! gemu el apucându-se de piept — dar de partea dreaptă — şi trântindu-se în zăpadă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă medicul, alertat de vaietele lui Porta.

— E foarte bolnav de inimă, îl lămuri Micuţul. Domnu' doctor are poate un strop de alcool? Face bine la toate.

— Simulează sau e de-adevăratelea? mai întrebă doctorul, uitându-se bănuitor la Porta care se prefăcea că se înăbuşă.

Bietul de el, nu prea ştia ce să creadă: picase aici direct de la facultatea de medicină militară din Gratz, dar ce-i oferise Stalingradul nu

semăna deloc cu ce învăţase la şcoală. Între timp, generalul SS şi locotenentul genist se apropiară şi ei. O clipă se uitară la Porta în tăcere, apoi generalul ordonă, sec:

— Sus, în picioare! Isprăveşte cu maimuţăreala!

— Vodcă... vod..., gemu, sfâşietor, Porta.

Râzând, locotenentul îi întinse bidonul.

— Dumnezeu să vă dea sănătate, domnule locotenent, mi-aţi salvat viaţa. O să-l implor pe Adolf să vă decearnă medalia pentru fapte bune.

Cei doi ofiţeri se răsuciră pe călcâie şi se îndepărtară; medicul însă, care continua să nu înţeleagă nimic, rămase pe loc.

— Dumneata ar fi trebuit să fii demobilizat, zise el cu naivitate. Porta se grăbi să-l aprobe zgomotos.

Am primit ordin să ne săpăm adăposturi în vederea nopţii. Urechea prinse, venind din depărtare, duduit ameninţător de motoare.

— Camioane de mare tonaj, spuse Legionarul. Dac-am putea şterpeli câteva, am fi repede de tot la ai noştri.

Porta îl privi batjocoritor:

— De ce nu publici un anunţ în *Krasnaia Zvezda*[36]*?* Aşa făceam la Berlin, de câte ori ne trebuia câte ceva.

La răsărit, cerul este roşu-violet. E Stalingradul care continuă să ardă. La nord, fulgere prelungi zebrează orizontul.

— Duel de artilerie, face Heide, mereu atotştiutor.

— Prostii! i-o reteză Legionarul. Nimeni nu se mai bate acolo!

— Foarte bine. Hai atunci să facem o partidă de cărţi până nu se întunecă de-a binelea.

Porta e în culmea fericirii. Ne ştie lefteri pe toţi, aşa că, din nou, vom împrumuta de la el, urmând să-i plătim dobânzi exorbitante. Carneţelul negru unde se trec datoriile e gata pregătit.

A doua zi dimineaţa, o luăm din loc. Din turela tancului, Porta salută coloana, înălţând spre cer jobenul său galben.

— O mai fi mult până-n Germania? se interesează Micuţul, căruia i s-a făcut lehamite de atâta mers.

— Mult? se strâmbă la el Gregor. Te ia cu oboseală numai când te gândeşti la cât a mai rămas!

Drept confirmare, ne parvine un sunet grav şi melodios. Avionul! Se trag cele două gloanţe trasoare şi aparatul, un HE—111, virează pe o aripă, uşa laterală se deschide, paraşute cu containere conţinând provizii se leagănă în văzduh. Oboseala a dispărut ca prin farmec! Ne năpustim cu toţii ca să recuperăm din stepă preţioasele pachete. Cârnaţi, pastramă de oaie, jamboane uriaşe, pâine, pâinea neagră soldăţească, conserve de peşte! Baionetele au şi intrat în funcţiune, pe post de furculiţe! Dar generalul apare instantaneu şi ordonă ca totul să fie strâns laolaltă ca să se poată raţionaliza. Bătrânul îi întinde un mesaj conţinut într-unul din containere:

„La 7 kilometri nord-vest de calea ferată Nici-Cirskaia-Cerni, puternice concentrări de trupe de cavalerie. Atenţie cum vă deplasaţi. Artera Kamenski-Stalingrad, tăiată de inamic. Podurile sunt păzite de tancuri. Formaţiuni masive înaintează de la vest spre sud. Kalitva a fost ocupată de sovietici. Imposibil de trecut fără armament greu. În apropiere de Aidar, lupte violente. Unităţi mobile N.K.V.D. operează în toată zona. Cel mai apropiat comandament inamic, la circa 30 kilometri.

---

36 *Steaua Roşie* — organul central de presă al Armatei Roşii

Succes!"

— Cretinii dracului! explodă generalul Ausberg. Nici un cuvânt despre poziţiile noastre! Unde-i inamicul, asta o s-o descoperim şi singuri! şi, cu pumnul, ameninţă avionul care se îndepărtează.

Gheboşat dintr-o dată, cu ochii fixând orizontul, Bătrânul şopteşte, cu glas cavernos mai mult pentru sine:

— O să crăpăm, unul după altul. Probabil, e ultima oară că ne-au mai trimis ceva. Gata, suntem şterşi din controalele armatei...

Generalul, îşi potriveşte pistolul-mitralieră pe piept şi ridică mâna, încleştând pumnul:

— Grup de asalt, sau ce Dumnezeu suntem, înainte!

Retragerea continuă. Gerul ne-a tăbăcit feţele, frigul ne-a pătruns până-n măduva oaselor. Nori negri, ameninţători, încep să se bulucească pe cer, vântul sporeşte, bate dinspre răsărit, ca şi cum ar vrea să ne alunge din stepă, din toate stepele Rusiei unde, de fapt, n-avem ce căuta. E un vânt care-ţi taie carnea ca un cuţit şi face pământul mai dur ca granitul. Deodată, aproape ne ciocnim de o coloană de aprovizionare hipomobilă. Conducătorii de atelaje şi cei care-i însoţesc, sar din căruţe şi iau poziţii de luptă. Tancul nostru virează şi se camuflează după un imens troian. Dacă ruşii îl descoperă şi-l pot semnala, un întreg regiment de blindate o să ne sară-n cârcă!

— Stoi! strigă ruşii, *Idi siuda*[37]*!*

Căpătând curaj, pun baioneta la armă, Ocazia-i prea frumoasă, nu se-ntâmplă în fiecare zi ca nişte pârliţi de la trenul regimentar să dea nas în nas cu inamicul şi s-o poată face pe eroii.

Un lungan de ofiţer se desprinde din rândurile lor şi vine către noi cu revolverul în mână.

— Ruki v verh! Ruki v verh[38]!

— Ba să te ia dracul! mârâie Micuţul luându-l la ochi.

Ofiţerul se prăbuşeşte, elanul celorlalţi scade imediat. Ne răspândim de-a lungul unei viroage, mitraliera prinde să răpăie, ruşii o iau la fugă spre şosea, dar mulţi dintre ei rămân să zacă, mogâldeţe cenuşii pe albul zăpezii. Porta e în dosul tancului, înarmat cu o puşcă cu lunetă, capturată cândva tot de la sovietici. Trage cu ea ca la poligon. Gloanţele sunt dum-dum; te-a pocnit unul în umăr, s-a dus şi umărul, şi braţul. Lui tătuca Stalin nu-i prea pasă de convenţiile internaţionale!

Dincolo, nişte gealaţi, politruci, pesemne, încearcă să-şi oprească oamenii din fugă şi să-i trimită din nou la atac. Zău dacă ştiu de cine le e mai tare frică: de noi sau de politrucii lor?

— Acoperă-mă! strigă un pionier din plutoanele de aruncătoare de flăcări, sărind în picioare.

Cu un şuier sinistru ţâşneşte spre rândurile ruseşti. Pionierul râde ca un dement şi pompează, mărind presiunea lichidului din rezervor.

Nimeni nu-i are la inimă pe pionierii din aceste plutoane, veritabili călăi, dar e mai bine să-i ai alături când lucrurile încep să se încurce. Îi evitam şi pe vreme de pace. N-am văzut pe unul zâmbind omeneşte, cum n-am văzut vreo fată dansând, pe la baluri, cu ei. Epoleţii negri cu o flacără brodată, bagă groaza în toată lumea.

Pionierul mă salută cu două degete la bonetă şi aleargă, zorit să mai carbonizeze pe careva. Atacul s-a oprit. Răsună, din ce în ce mai stins,

---

37 Stai! Vino-ncoace!

38 Mâinile sus!

tropotul copitelor. Apoi, tăcerea cuprinde, din nou, stepa. Odată cu ea şi înserarea ce se revarsă peste ţara Donului.

Generalul Ausberg se lasă, istovit, să cadă lângă noi. Îi sângerează buzele, crăpate de ger.

— La orele 23 o luaţi din loc. Direcţia, vest. Ne regrupăm la Cir, sunt vreo şaizeci de kilometri până acolo.

„Pe dracu! înjur în sinea mea. De ce nu la New-York? În fond e camtot aia!"

Brusc, un nou atac. Ruşii s-au făcut doar că pleacă şi acum atacă în iureş. Puşca mea mitralieră se zbuciumă şi blestem clipa când am aruncat crăcanul; fără el mi-e greu s-o stăpânesc. Enervat, Micuţul mi-o smulge din mână, petrece pe după gât cureaua şi, fără să-i pese de gloanţele inamice, trage de la şold precum un cow-boy. Trage ca nebunul, însetat de moarte.

— Altă bandă, cretinule!

Mă reped la cutia metalică în care-s benzile, dar se pare că nu-s suficient de rapid pentru că Micuţul mă azvârle cât colo cu un ghiont şi se aprovizionează singur. Pentru el nu există noţiunea de frică; e mult prea redus ca s-o priceapă.

Atacul se îneacă, ruşii se îngroapă la pământ, doi infanterişti necunoscuţi, târând după ei o mitralieră pe afet, iau poziţie lângă noi. După mişcări, îţi dai seama că sunt două cătane unse cu toate alifiile, nu-i exclus să fi participat iarna „ trecută şi la bătălia pentru Moscova.

De undeva, un strigăt: „Infirmier! Infirmier!"

Doctoraşul nostru soseşte în goană, cu voluminoasa sa trusă de prim ajutor petrecută pe după umăr. De pretutindeni se aud acum ţipete, horcăituri, gemete. În germană şi-n rusă. Cine şi cum îi poate ajuta? Marinarul nostru a primit un glonte în braţ. Îndesăm în rană o bucată de faşă, ceea ce-i smulge un strigăt de durere. Plaga e însă urâtă şi de jur împrejurul ei s-a şi format o dungă violacee. Dar-ar Dumnezeu să nu facă cangrenă, căci atunci se lasă cu amputare.

— Ai baftă că n-a fost un glonte dum-dum, ca cele cu care trag eu, altminteri îi ziceai braţului pa şi pusi, îi spuse Porta în chip de consolare.

Ordinul generalului trece, din om în om de-a lungul poziţiei: „Regrupare pe Cir".

— Ce-i aia Cir? întreabă Micuţul.

— Un râu, răspunde, plictisit, Bătrânul. În Rusia, se merge numai din fluviu-n fluviu şi din râu în râu. Şi-s puzderie, crede-mă!

Tăcem cu privirile pierdute în gol. Frigul, cumplit, ne-a pătruns până-n oase. Nori diafani acoperă faţa lunii, noaptea e luminată de reverberaţia zăpezii. Ideal pentru retragere.

Din depărtare ne parvine un urlet ciudat.

— Sunt lupii, şopteşte unul din cei doi infanterişti cu mitraliera.

Caii nechează speriaţi. Ce-i mai rău: un lup sau un om?

De dincolo de şosea, porneşte în sus o rachetă luminoasă.

— Vin spre noi! strigă careva din flancul nostru.

— Abandonaţi tot armamentul greu! ordonă un subofiţer de artilerie. Voi doi, zice el adresându-se Micuţului şi mie, acoperiţi retragerea.

Mă uit, cu inima strânsă, cum dispar în noapte. Ar fi de stat cam vreo zece minute.

— Hai s-o roim şi noi, propune Micuţul. Nici măcar nu ne-au mulţumit. Prefer să fiu un laş, decât un erou mort!

Tăcerea din jurul nostru are ceva teribil. Nu îndrăznim să scoatem

un sunet. Când îmi despiedic puşca-mitralieră, parcă bubuie tunetul.

— Am auzit un zgomot, îmi suflă Micuţul la ureche.

Auzul lui e de pomină, poate înregistra respiraţia unei vrăbiuţe la doi kilometri distanţă. Mă concentrez şi aud la rându-mi; e un soi de hârşâit straniu... ah, deci asta era: sapă un tunel prin zăpadă ca să se apropie pe şest de noi.

— Ei, stai că le arăt eu! scrâşneşte huiduma; la iuţeală, leagă trei grenade între ele şi dispare târâş.

Explozia cutremură stepa.

— S-o ştergem! gâfâie el, odată întors. Altminteri ne paşte şi pe noi o moarte eroică, cum se zice la ziare.

Îi ajungem din urmă pe camarazii noştri lângă un pârâiaş îngheţat pe lângă care aleargă greoi. Brusc, unul din cei doi infanterişti-mitraliori scoate un ţipăt şi se prăbuşeşte. Culmea ghinionului, l-a rănit grav în spate... un glonte rătăcit! Mi-e cu neputinţă să-mi dau seama cât timp am fugit aşa prin zăpadă. Când ne oprim, în sfârşit, suntem complet sleiţi de puteri, iar junghiurile mele din coaste parcă-s pumnale înfipte în carne vie. Din depărtare, de acolo de unde venim, răsună, înăbuşite de distanţă, focuri izolate de armă.

— Ivan face curăţenie, constată Legionarul. Lucrează naganul, lucrează!

Un strigăt prelung... o detunătură... strigătul a amuţit.

Noi, ne retragem. Spre vest, cât mai spre vest, departe de ucigaşele nagane.

Mărşăluim toată noaptea. Unii renunţă, se lasă, moi, în zăpadă şi mor, încetişor, îngheţaţi.

— Victorioasa retragere a Armatei a VI-a, rânjeşte şi scuipă scârbit Legionarul. Vino, dulce moarte, hai vino!

Mă opresc pentru o clipă ca să privesc înainte şi-n urma mea. Vasăzică, atât a mai rămas dintr-o armată de aproape un milion de oameni: abia vreo trei sute de amărâţi, fugind, extenuaţi, disperaţi, iar dintre aceştia, curând, curând, mulţi vor abandona partida. Nu-i chiar atât de atroce să mori degerat; mai rău e de nagan, sau, şi mai bine crucificat pe o uşă, ori cu boaşele smulse cu cleştele potcovarului, o mică plăcere rafinată a unora din regimentele de cazaci. Aceasta a fost soarta multor soldaţi din armata Stalingradului...

Eu unul, deşi n-am decât douăzeci de ani, sunt de acum cătană bătrână; ştiu că cel mai important lucru e să ai permanent armele pregătite şi-n primul rând, să nu cazi prizonier. Nu mă despart de puşca mea mitralieră, în buzunar port mereu o grenadă şi cei care ar vrea să mă înşface, zboară în veşnicie odată cu mine. Porta are un pistol Walther ataşat de mânecă; dacă ridică braţul într-un anume fel, pistolul se descarcă. Micuţul nu se desparte de un calup de trotil pe care-l poate detona printr-un dispozitiv inventat chiar de el. Orice, numai să nu cazi prizonier! Fiind „regiment special", nu ne putem aştepta la nici un fel de milă din partea adversarului; caraghioslâcul e că regimentele de P.U. sunt tratate şi de noi, şi de ei, mult mai dur decât unităţile politizate care, e de presupus, luptă din convingeri ideologice.

— Comuniştii şi naziştii au acelaşi mod de gândire, afirmă Bătrânul. Cei care sunt nesiguri pentru nazişti, sunt şi pentru bolşevici.

Prin urmare, dacă eşti „P.U.", fie că porţi svastica, fie steaua roşie,

sfârşitul e acelaşi. Iată de ce, combatanţii acestor unităţi, că-s nemţi sau ruşi, nu se predau niciodată. Singurii care se predau sunt cei din batalioanele disciplinare, cu alte cuvinte criminalii şi condamnaţii de drept comun, scoşi de prin puşcării şi încorporaţi cu forţa.

„Acest Adolf Hitler e un om ciudat. Nu va ajunge niciodată cancelar, poate ministrul Poştelor, în cel mai fericit caz, dar şi asta e îndoielnic. E doar un tip obscur, provenit din Bohemia. Faptul că sunt persoane care se tem de el, iată ceva care mă depăşeşte! în cel mult un an va fi uitat, iar despre partidul său de tineri derbedei nici măcar nu se va mai pomeni."

Mareşalul Hindenburg, preşedintele Reichului, cu prilejul unei discuţii avute cu generalul Schleicher şi episcopul de Munster.

14 februarie 1931

La 1 octombrie 1933, cu prilejul înfiinţării lagărului de la Dachau, inspectorul general al lagărelor K.Z., Standartenführerul SS Theodor Eicke, a adresat următorul discurs faimosului şi sinistrului regiment T. (Tod: moarte):

— Toleranţa şi omenia sunt semne ale slăbiciunii. Slab e acela care nu se simte în stare să taie beregata propriei mame sau să-l jugănească pe taică-su! Puterea ne stă în credinţa pe care o avem. Vom folosi, fără şovăire, mijloacele cele mai dure, pentru că e preferabil să lichidezi zece nevinovaţi, decât să-ţi scape un singur duşman. Omul de rând care-şi duce măruntul său trai nu ne va înţelege niciodată, fiindcă imaginaţia lui nu se poate ridica până la noi. De aceea, tot ce săvârşim sau vom săvârşi în lagăre împotriva unor sub-oameni, asociali politic, trebuie păstrat în cea mai desăvârşită taină! Voi, ostaşii mei, trebuie să deveniţi duri precum granitul! Priviţi sângele cu nepăsarea cu care priviţi o băltoacă de apă. Înveseliţi-vă când puteţi ucide pe trădători, pe intelectuali, distrugeţi-i pe visătorii livreşti, ardeţi-le opera, striviţi tot acest gunoi! Statul naţional-socialist numără trei duşmani declaraţi: preoţii, evreii şi intelectualii. Dacă nu s-au făcut vinovaţi cu nimic, găsiţi-le o vină! Nu-i slăbiţi o clipă! Purtaţi întotdeauna asupra voastră niscaiva manifeste, niscaiva hârtii compromiţătoare pe care să le puteţi dosi la ei, după care chemaţi imediat Gestapoul! Scopul scuză mijloacele, aceasta-i deviza noastră! Cei ce pătrund vii prin gardurile de sârmă ghimpată ale lagărelor noastre, vor ieşi morţi; lăsaţi-le însă niţel timp ca să poată aprecia cum se cuvine ospitalitatea pe care le-o oferim!

Există încă persoane, chiar sus plasate, chiar în Gestapo, care nu vor să priceapă că trăim în plină eră a sângelui. Nerozii ăştia au scormonit tot soiul de reglementări privind tratamentul corect şi uman al deţinuţilor. Ştergeţi-vă la fund cu ele, dar aveţi grijă să nu fiţi prinşi! Un pic de răbdare, ostaşi ai Morţii! Va veni şi ziua când toţi trădătorii, fără excepţie, vor îmbrăca zeghea vărgată şi atunci vor afla cine suntem şi care-i sacra noastră misiune!

DANSURI KALMÂCE

De cinci zile ne luptam cu un viscol cumplit, atât de cumplit încât nu

vezi la jumătate de metru; de aceea, am descoperit cătunul abia când am ajuns pe la mijlocul lui.

Porta evită „la mustaţă" stâlcirea unei colibe cu tancul, toată lumea puse mâna pe arme pentru că o aşezare izolată poate aduce multe belele. Tancul dădu îndărăt ca să aibă câmp de tragere, Legionarul deschise cu o lovitură de picior uşa unei căsuţe şi un val de căldură ne izbi în faţă.

În încăperea scundă, un grup de localnici ne privea îngrozit. În mijlocul lor, aşezată pe un scăunel din cele folosite pentru muls, era o bătrână cu o strachină de seminţe de floarea soarelui pe genunchi; din dosul sobei, mutriţe speriate de copii. Puţina lor experienţă îi învăţase că nu te poţi aştepta la nimic bun de la un militar, indiferent ce uniformă poartă.

— Ruki y verh! am strigat nervos, îndreptând ţeava armei spre un tinerel într-un cojoc zdrenţuit şi nădragi de infanterist neamţ.

Cu mâinile în sus, băiatul se ridică domol. Gregor îl percheziţionă rapid: nimic. Legionarul se furişase în spatele sobei, dar acolo nu erau decât nişte ţânci păduchioşi, plângând de mama focului.

— Slavă Domnului că v-aţi întors, soldaţi nemţi! rosti grav un bătrân, întinzându-ne mâna. Ştiam c-o să vă întoarceţi. Babuşca a murit.

— Cine dracu' mai e şi Babuşca asta! bubui Micuţul. Să mai fi trecut pe aici? Nenorocitele astea de sate ruseşti seamănă toate între ele! Mai bine l-am lichida pe ţapul ăsta bătrân! Nu pot să-i sufăr pe ăia de-ţi întind, una, două, mâna făcând-o pe prietenii! Asta-i tactica gestapo-vistului când vor să te înhaţe pe şest şi ştim cu toţii unde ajungi după aia!

Cătunul a fost inspectat la repezeală; nici un ostaş roşu, numai kalmâci localnici. Într-una din case, samovarul îşi îngâna cântecelul şi gazdele ne poftiră la ceai.

— Tare-i bun, zise Micuţul suflând în ceaşcă, dar o gură de rom l-ar face şi mai şi!

— Ba ai să bei ceaiul ăsta aşa cum l-ai primit, altminteri îţi pocesc mutra! se stropşi la el Legionarul. E un ceai sfânt, ceaiul ospitalităţii.

Legionarul nu suporta să fie batjocorite lucrurile sacre. Dintr-o dată, mi s-a făcut ruşine de puşca mea mitralieră pe care o ţineam în continuare sub braţ; am lăsat-o pe duşumeaua de lut, dar o bătrânică serviabilă s-a repezit şi a cărat-o mai încolo, lângă sobă, spre marea mea neplăcere. Mă simţeam de parcă aş fi rămas în pielea goală.

— Gospodin, rosti solemn Porta în ruseasca lui stâlcită, suntem prietenii voştri, şi făcu o temenea în faţa celui care părea a fi starostele satului.

Pe loc, kalmâcii scotociră prin casă după nişte daruri — fleacuri, de fapt — pe care Porta le primi, mulţumind cu aere de mare senior şi oferindu-le, în schimb, baioneta sa.

— Te-ai ţicnit cumva? exclamă, uluit, Micuţul.

— Gura şi fă ca mine! Nu te preface că sunt nemaipomenite rahaturile pe care ţi le oferă, fiindcă se vor aştepta şi la alte daruri din partea ta şi-ţi pierzi faţa dacă nu le dai.

— Rusie, Rusie..., murmură Bătrânul. Stranie şi misterioasă Rusie! Într-un loc te primesc cu gloanţe, într-unul te întâmpină ca pe un prinţ... Păi ţara asta îşi închipuie nenorocitul ăla de Adolf c-o poate cuceri! Ce nebunie!

— Fiţi atenţi, şopti Legionarul, acum sunt ca nişte mieluşei, dar

dacă-i jigneşti, te trezeşti cu gâtul tăiat.

După ce-am isprăvit ceaiul, femeile debarasară masa cea lungă din mijlocul camereii şi aşternură pe ea o splendidă faţă de masă brodată, amintire din bătrâni. În căni de lut ars ni se turnă un fel de vin de-al lor, după care două codane aduseră un mieluţ făcut la frigare şi-l depuseră înaintea starostelui. Acesta smulse din teaca atârnată pe perete o sabie căzăcească şi o ridică deasupra capului. Alarmat, Micuţul duse mâna la tocul pistolului.

— Nătărăilor, o s-o păţiţi cu tătarii ăştia!

Cu tăişul sclipitor al sabiei, starostele reteză căpăţâna mieluţului, o înălţă cât putu mai sus, apoi o depuse, solemn, în faţa lui Porta. Spre deosebire de noi toţi, care stăteam direct pe jos, roşcovanul avusese dreptul la o pernă sub fund, omagiu adus numai oaspeţilor de seamă. O balalaică porni să sune şi patru tinere, în rochii albe şi albastre, simbolizând, pesemne iarna şi primăvara, se apucară să joace. La vederea lor, Micuţul se ridică de jos, matahală imensă, şi începu să-şi suflece mânecile, grohăind de plăcere.

— Potoleşte-te, cretinule! îl apostrofă Legionarul, trăgându-l în jos. Te crezi într-un bordel, vită?

Huiduma se reaşeză, bombănind. Dacă o femeie nu vrea să se dea, la ce naiba mai dansează? Dansul e o gimnastică pregătitoare pentru cea din pat.

În timpul ăsta, Porta extrăsese creierul mielului, îl tăiase în două, oferind prima jumătate starostelui, iar cealaltă fiului său cel mare. Se auzi un murmur de admiraţie; întreaga asistenţă aprecia gestul de mare nobleţe. Când însă roşcovanul desprinse urechea dreaptă şi i-o întinse fiicei gazdei, ceea ce reprezenta o culme a bunelor maniere, murmurul se prefăcu în ovaţii. Cănile cu vin circulau întruna şi o bătrână se apucă să ne povestească ce se întâmplase înainte de venirea noastră. În sat se oprise un escadron de cavalerie şi primul lucru pe care l-a văzut comisarul unităţii a fost o cămaşă cafenie pusă la uscat în spatele colibei în care trăia bunica satului, Babuşka.

— Cămaşă de SS., spuse Legionarul. N-a avut noroc băbuţa.

Comisarul a smuls cămaşa şi a călcat-o sub copitele calului, apoi a fost găsită şi Babuşka după cuptor, tot acolo unde, în 1917, ea îi ascundea pe ostaşii Armatei Roşii când alb-gardiştii se iveau prin sat.

„Întâi, istorisea bătrâna, l-au spânzurat pe feciorul meu, zicând că ar fi trebuit să fie pe front, nu acasă, cum e, de pildă, Piotr, fiul vecinului. După aia, au spânzurat-o şi pe Babuşka, în dosul saivanului de la colhoz. Apoi, au mai prins şi alţi oameni, învinuiţi ba că au spălat rufele soldaţilor nemţi, ba că le-au cârpit ciorapii... trei bătrâni au fost omorâţi din bătaie pentru că au tăiat lemnele necesare bucătăriei de campanie, or astea erau lemne din pădure sovietică şi nu trebuiau să slujească la încălzitul mâncării fasciste. Leşurile lor zac şi acum sub zăpadă, fiindcă ni s-a interzis să-i îngropăm după lege. Bine c-aţi venit înapoi, *ghermanski,* dar dacă prindeţi vreun comisar, vă rugăm, nu-l împuşcaţi, daţi-ni-l nouă, că ştim ce să-i facem!

Mai mult decât de bună voie şi nesilite de nimeni, cum se spune la ofiţerul stării civile, două din fetele care dansaseră, dispărură cu Porta şi Micuţul. Eu am adormit cu capul pe masă. Bătrâna mă mângâie pe păr; băiatul ei avea vârsta mea când a fost spânzurat... Doamne, dacă războiul s-ar termina în clipa asta! Să nu mai fie nimeni ucis! Aş rămâne veşnic aici şi în fiecare seară aş adormi cu mâna bătătorită de trudă a

sărmanei bătrâne pe fruntea mea.

A doua zi, înaintea plecării, băbuţa mi-a îndesat în mână o bucată de friptură de berbec.

— Să te aibă Domnul în pază, băiatul meu...

Sătenii ne-au condus o bucată de drum, făcându-ne la despărţire semne de rămas-bun. După noi aveau să apară iarăşi comisarii, cu naganele prinse de centiron cu o cureluşă din piele.

— Am trăit aşa ceva în Maroc, spuse gânditor Legionarul. De duşmani te despărţeai prieten, ai tăi te puneau la zid. Să-i apere şi să-i ocrotească Allah pe oamenii ăştia dacă se află cum ne-au primit.

Retragerea continuă. Într-o pădurice ne ciocnim de nişte cazaci, rătăciţi şi ei din pricina furtunii. Afacerea nu durează decât câteva minute, cazacii sunt lichidaţi şi caii lor o zbughesc, nechezând, prin stepă, cu şeile goale şi scările bălăbănind.

Cirul! În sfârşit Cirul! Dar ce decepţie! Unde-s poziţiile noastre? Eram atât de siguri că vom da de ele! Când colo, vid. Nimic, absolut nimic! Doar urletul lugubru al vijeliei venite din pustietăţile Kazahstanului.

Suntem la capătul puterilor. Chiar şi cei mai robuşti, chiar şi cei mai optimişti. Până şi generalul Ausberg, care se lasă să cadă pe un bolovan, ascunzându-şi faţa în mâini.

— Dumnezeule atotputernic, murmură el, ajută-ne! Fie-ţi milă de noi şi ajută-ne!

Pesemne, a uitat că la ei, în SS, e interzis să crezi în Dumnezeu.

Nu se aude nimic, nici tunetul canonadei, nici răpăit de mitralieră, nici scrâşnet de şenile, nimic din toate aceste zgomote familiare frontului, pe care le auzi chiar şi de la o sută de kilometri. Imensă Rusie! Imensă ţară, în stare să înghiţi armate întregi!

— Brigadenführer, se adresă generalului locotenentul de geniu cu vădită îngrijorare în glas, nu puteţi renunţa. Nu ne puteţi abandona!

— Lasă-mă-n pace! răcni generalul. Lasă-mă-n pace! Basta!

— Brigadeführer, ne-am pus toată nădejdea în dumneavoastră. Ne-aţi promis că ne scoateţi la liman.

— Piei de aici! îi strigă generalul ofiţerului, martor al slăbiciunii sale.

Se ridică de jos cu chipul împietrit, îşi ajustă monoclul, cercetă cu privirea fularul albastru cu care locotenentul îşi înfăşurase gâtul, fular tricotat de mama acestuia şi sosit la Stalingrad cu ultima poştă, apoi se răsuci spre gloata noastră pestriţă:

— Încolonarea! După mine, marş!

Trecurăm peste Cir.

— Următorul curs de apă e Kalitva, spuse Bătrânul. E, totuşi, imposibil ca ai noştri să fie dincolo de el!

— După Kalitva e Aidar, completă, gâfâind de oboseală, Legionarul. Urmează apoi Oskol, iar de la Oskol până la Doneţ nu mai sunt decât vreo două sute de kilometri. O nimica toată!

— Şi cine ne garantează că frontul e pe Doneţ? Poate că-i acum undeva pe Nipru! Care dintre noi mai are putere s-o ţină tot aşa? Ca să nu mai vorbim de toate râurile şi pârâurile care ne stau în cale! Eu unul, mă las păgubaş!

Alături de mine se târâie un adjutant. E singurul supravieţuitor al „Diviziei Norocului", una din cele mai celebre unităţi ale armatei germane. Majoritatea celor care o alcătuiau veneau din nordul Germaniei, bisericoşi, nevoie mare, respectând toate slujbele religioase.

În predica ţinută înainte de asaltul lui „Octombrie Roşu", popa le-a spus că nimic nu se întâmplă pe lumea asta fără voia lui Dumnezeu. Pesemne că asta i-a fost voia: să fie, cu toţii, făcuţi scrum de aruncătoarele de flăcări ale necredincioşilor sovietici !

În urmă, tropăie casierul-plătitor al unei divizii austriece. Tot timpul nu face decât să trăncănească despre ameliorările pe care le va aduce hotelului său, odată revenit la Viena. Cândva, n-ar fi stat pentru nimic în lume la taclale cu un grad inferior, dar acum, uite-l că discută cu Porta despre viitor, îi cere chiar părerea, acesta din urmă sfătuindu-l să deschidă şi un bar cu un bordel clandestin pe de lături:

— Nimic nu rentează mai bine, îl asigură, în cunoştinţă de cauză, roşcovanul.

Noaptea ne-o petrecem într-un sat părăsit. Din izbe n-au rămas decât ruine înnegrite de funingine. Într-un fost grajd, dăm peste leşul unui cal îngheţat. Dezgheţată, carnea lui e imediat vândută de Porta diverşilor amatori drept carne de vacă, iar amatorii nu lipsesc. Un sergent declară chiar că ceva mai bun n-a mâncat niciodată!

— Oare se poate mânca şi carne omenească? întrebă Gregor, trăgând cu coada ochiului la un majur gras care se învârtea de colo, până colo.

— Totul se haleşte, răspunse Porta. În lagărul de prizonieri de război ruşi, de lângă Paderborn, exista chiar o bursă neagră pentru ficatul de om. Fireşte, dacă erai prins, adio viaţă, dar toată lumea ştia de treaba asta şi-şi ţinea pliscul. Întotdeauna, principalul e să supravieţuieşti.

Dimineaţa, o luăm iarăşi din loc. De astă dată, fără tanc; gerul a fost atât de năprasnic în timpul nopţii, încât toate circuitele electrice s-au transformat în ţurţuri şi au plesnit la primul contact. Drept pentru care, vajnicul nostru Mark—IV e abandonat.

Viscolul nu conteneşte. Unde-o fi frontul? Ciulim cu toţii urechile, doar, doar om prinde acel zgomot care-ţi spune că undeva nişte oameni se ucid între ei. Porta pretinde că n-ar mai fi în Rusia, ci pe undeva pe lângă Rhin, ştiut fiind că Rhinul a fost adesea hotărâtor pentru soarta Germaniei şi că, deci, acolo va da nea Adolf bătălia finală.

Retragerea continuă, dar coloana s-a împuţinat rău de tot; peste 500 dintr-ai noştri zac prin stepă. Degerăturile, dezinteria, tifosul sau, pur şi simplu, istovirea au răpus pe cei mai mulţi dintre ei. Cu toată frica pe care ne-o inspiră patrulele N.K.V-ului care operează la curăţirea terenului, riscăm şi facem totuşi un foc. E foarte primejdios, dar frigul rusesc ne-a dat gata. Porta aprinde o *grifa,* care trece din gură în gură. N-apucăm bine să terminăm dătătoarea de viaţă ţigară cu opium, că răsună ordinul:

— Încolonarea! înainte marş!

Un sergent de lângă mine refuză să se ridice.

— Hai vino! îl îndemn. Mori dacă rămâi pe loc.

— Nu mai pot, geme el apăsându-şi cu mâinile burta.

E un bătrânel, a făcut şi primul război mondial şi, de aceea, a fost numit furier. Mă uit cu milă la mogâldeaţa asta verde-cenuşie care, până acum câteva săptămâni, mai fusese un birocrat militar destul de arogant.

— Haide, îl îmboldeşte şi Gregor, doar n-ai să abandonezi tocmai acum! Suntem aproape de ţintă. N-auzi tunul?

— Tunul? abia şopti fostul furier. Te implor, nu mă minţi... nu-l aud.

— Atunci crapă! şi Gregor dădu indiferent din umeri.

M-am aplecat deasupra amărâtului.

— Vino, hai vino!

— Nu mai pot, mi-a răspuns cu un hohot de plâns în glas. Tu, tu eşti tânăr, grăbeşte-te să-i ajungi din urmă. Sunt bătrân, sunt istovit, lasă-mă să mor.

— Ce faceţi aici? Ţineţi-vă de coloană!

Era locotenentul genist care trecea pe acolo.

În tăcere, i-am arătat omul de pe jos. A ridicat şi el din umeri:

— Dezinterie. Lasă-l în plata Domnului, n-o să reziste nici la o oră de marş. De ce naiba n-o fi rămas la Stalingrad?

Şi-a scos pistolul, l-a privit o clipă pe bătrânel, apoi a băgat arma în toc şi a dispărut cu paşi mari.

— Camarade, mi-a şoptit muribundul întinzându-mi un petec de hârtie, dacă scapi, trimite asta nevestei mele şi povesteşte-i cum am fost trădaţi aici, la Stalingrad.

— Îţi promit, i-am răspuns strângându-i mâna. Le voi spune tuturor, nu numai soţiei tale, cum bestiile astea ne-au trimis la pierzanie!

— Aici erai, curcă plouată? — aud în spate glasul lui Heide. Te tot căutăm, ce dracu' faci?

— Nu vezi? E pe moarte.

— Şi ce-i cu asta? Mai sunt şi alţii! — îmi trânteşte în mână puşca mitralieră. — Ia-ţi stropitoarea de plumbi. Eşti soldat, nu popă!

Mărşăluim toată noaptea, mărşăluim a doua zi, mărşăluim şi a treia. Coborâm în râpe, urcăm pante, ne sfâşiem hainele prin hăţişuri şi păduri, ne târâm prin stepă. O, Rusie nemiloasă! Prin preajma noastră, adulmecă, la pândă, patrule de enkavedişti, specialişti în vânătoarea de oameni.

Brusc, infanteristul cu mitraliera se prăbuşeşte ca un butuc, atât de pe neaşteptate, încât mă împiedic de corpul său. Nu mai încape nici o îndoială: ochi sticloşi de febră, faţa congestionată, punctişoare roşii în jurul gâtului. Duhneşte îngrozitor a trup nespălat. Tifos exantematic. Îl zgâlţâi, dar nu reacţionează. Atunci, îi scot din toc pistolul, un parabelum masiv şi i-l aşez la îndemână. N-am apucat să ne îndepărtăm prea mult când, venind din urmă, a răsunat o detunătură.

Poposim într-o pădure. La repezeală, oamenii îşi sapă adăposturi în zăpadă, le căptuşesc cu crengi şi adorm pe loc. Noi, cei din gaşcă, ne strângem lângă un foc de vreascuri. Porta pune la fript o halcă de carne de cal, Micuţul scoate un săculeţ cu sare, Gregor are câteva cepe, eu, nişte cartofi. Bătrânul pune la bătaie un pumn de lapte praf. Împărătească masă! Tăiem şi câteva ţigări în două şi iată-ne cu barometrul moralului la „timp frumos". Îţi trebuie atât de puţin ca să fii fericit!

Focul ne-a încălzit la tălpi şi Porta decide să-şi scoată cizmele. Degetul gros e vineţiu... Înspăimântaţi, ne descălţăm cu toţii fiindcă adesea, degerătura nu se simte dintr-o dată şi nimic nu-i mai rău decât s-o laşi să se învechească. Ne frecăm zdravăn cu zăpadă, deşi doare îngrozitor. Chemat în ajutor, doctorul cere un examen general al tuturor picioarelor. Ajuns la Ausberg, constată că laba stângă începe să prindă culoare albastră. Tratamentul îl face pe esesist să geamă, dar durerea e un semn bun. În schimb," un soldat care s-a înalbăstrit până peste gleznă, afirmă că nu simte nimic şi piciorul îi pute, altfel decât a jeg.

— Ar trebui să-l amputez, dacă vreau să-i salvez viaţa. Cangrena progresează, îi şopteşte medicul lui Ausberg. Dar cum să transporţi un

amputat?

Generalul se răsuceşte pe călcâie, întunecat la faţă, şi se îndepărtează fără să scoată o vorbă.

Deodată, îl vedem pe Micuţul tresărind şi privind spre copaci.

— E ceva care mişcă acolo!

Ciulim urechile, cu nervii gata să plesnească, dar nu vedem şi nu auzim nimic.

— Ţi s-a năzărit, mârâie Porta, dar, totuşi, stinge focul.

— Iar eu îţi zic că e ceva în tufişurile alea!

Într-adevăr, se aude un pârâit. Extraordinarul auz al Micuţului nu l-a înşelat nici de data asta; dealtfel, s-a şi întins pe jos, gata să deschidă focul. Cu toate simţurile la pândă, aşteptăm încordaţi. O altă cracă pârâie, strivită sau agăţată. Orice îndoială a dispărut. Cineva se îndreaptă spre noi şi e clar că sunt oameni pentru că vietăţile nu fac decât o singură dată zgomot, niciodată de două ori. O ştim pentru că şi noi am devenit nişte fiare, deprinşi cu toate sunetele ce-ar putea constitui o primejdie. „Vizitatorii" sunt încă departe, dar într-o pădure, iarna, cel mai mic zgomot se aude de la distanţe enorme.

— Ivan!

Şoptit, cuvântul trece din adăpost în adăpost şi e deajuns pentru ca dezinteria, degerăturile, oboseala să fie uitate pe loc. Orice, numai să nu cazi viu în mâinile celor de la N.K.V.D. Am văzut destule trupuri torturate ca să mai aşteptăm vreo dovadă de omenie din partea oamenilor cu petliţe verzi. Zgomotul se precizează. Probabil, strâng acum în pumni P.P.S[39]-urile, nagaicele, aceste cumplite cravaşe din fâşii de piele suplă cusute între ele, se leagănă prinse cu o cordeluţă de încheietura mâinii. S-au luat pesemne după urmele lăsate de noi în zăpadă şi ştim dintr-o dureroasă experienţă că oamenii îndepărtatei Siberii nu abandonează niciodată vânatul dacă au apucat să-l descopere.

Acum, se disting şi voci, voci aspre, guturale.

— S-o ştergem! şopteşte Micuţul, dând să se ridice. Nu cunosc nimic mai rău ca enkavediştii ăştia!

— Prea târziu, *mon ami,* îl opreşte Legionarul. Se vor ţine după noi şi până la capătul lumii dacă va fi nevoie. Cunosc speţa asta încă de pe timpul Legiunii Străine şi a războiului din Rif[40]. Afurisiţii ăia de berberi ne întindeau ambuscadă peste ambuscadă. Într-una din zile, ne-au pândit de-a lungul noii şosele Casablanca-Marrakech, ascunşi pe după dune. Din toată compania n-am rămas decât patru.

Lunecând pe schiuri, un grup de fantome albe se apropie de liziera pădurii. De sub capişoanele de culoarea zăpezii, ochi iscoditori se rotesc căutându-ne. Groaza mă sugrumă şi dacă n-ar fi disciplina prusacă, demult deschideam focul, numaisă nu-i simt atât de aproape. În fruntea grupei, o siluetă înaltă, cu nagaika la încheietura mâinii. În blana albă a căciulii cu clape, luceşte steluţa roşie, cu secera şi ciocanul pe ea. Poate că-i chiar un comisar...

— Înainte, pui de lele! îşi îndeamnă el oamenii, arătând în direcţia

---

39 Pistolet-Pulemiot. Pistol-mitralieră creat de inventatorul Şpaghin. Încărcător în formă de disc, conţinând 72 de gloanţe. I se mai spunea şi „balalaică".

40 Regiune muntoasă din Maroc unde, între 1921—1924, triburile locale au dus un crâncen război de gherilă împotriva colonialiştilor franco-spanioli, cu un curaj şi o obstinaţie demne de toată admiraţia.

noastră.

— Ba p-a mă-ti! scrâşneşte Micuţul pregătindu-se să scoată cuiul de siguranţă al grenadei.

— *Davai! Davai!* răcneşte comisarul, părându-i-se că cercetaşii nu înaintează destul de repede.

Schiurile foşnesc pe zăpada întărită, demonii albi se apropie, ochii le lucesc ca la vârcolaci. Simţindu-mi încordarea, Legionarul mă strânge de mână. Noroc că am înlocuit vechea mea puşcă mitralieră cu o alta, model nou, paraşutată acum câteva zile.

Un foc de armă curmă tăcerea. Comisarul îşi încleştează mâinile pe piept şi se prăbuşeşte. E unul dintre ai noştri care nu s-a mai putut stăpâni şi a tras. Din fericire, eficace. Fluierul strident al generalului. Detunături, explozii... Un tăvălug de foc se rostogoleşte peste stepa îngheţată. Cad crenguţe retezate de gloanţe, zăpada parcă fierbe. Fantomele au dispărut ca prin vrajă. Pe întinsul câmpiei, şase cadavre. În rest, pustiu. Nici un zgomot. Dar, de o parte şi de alta a invizibilei linii de demarcaţie, stau pitiţi oameni care n-au alt ţel decât să se omoare între ei.

— Oberfeldwebel Beier, şopteşte locotenentul de geniu, ia-ţi băieţii, furişaţi-vă în pădure şi încercaţi să cădeţi în spatele enkavediştilor. Noi vă acoperim Ordinul generalului: nu scapă viu nici unul, nu se iau prizonieri.

— Mereu noi, bombăne Porta. De ce trebuie să asigurăm într-una retragerea lui Adolf? Ai zice că fără noi, tot frontul s-ar fi dus în aia a mă-si!

— *Mon ami*, ai şi de data asta dreptate, îl sprijină Legionarul, vârându-şi pumnalul în carâmbul cizmei.

— Gura, şi daţi-i drumul! ne îmboldeşte Bătrânul.

Am traversat aproape toată păduricea fără să dăm de inamic.

— Sunt ascunşi uite acolo, zice deodată Micuţul, arătându-ne nişte tufişuri dese. Am auzit un Ivan slobozind un pârţ.

Ne furişăm, printr-o largă mişcare de învăluire, în spatele sovieticilor care se aşteptau să apărem de undeva, din faţa lor. Porta e primul care se năpusteşte spre tufişuri şi, cu o lovitură de lopată, decapitează pe unul.

— Allah el Akbar! răcneşte Legionarul. Trăiască moartea!

Atacul nostru e atât de neaşteptat, încât enkavediştii rămân ca paralizaţi. Ucidem fără milă, aşa cum ar fi făcut-o şi ei cu noi. Doi cercetaşi ridică mâinile. Ochi mongoloizi, feţe late, cerând îndurare.

— N-am ce-ţi face, tovarişci! E război!

Pumnalul Legionarului scânteie, două trupuri în halate albe se prăbuşesc la pământ.

Mare bucurie pe Micuţul care şi-a adjudecat nouă dinţi cu coroane de aur şi flutură triumfător pe sub nas lui Porta săculeţul din piele în care-şi ţine oribila pradă. Porta e de-a dreptul revoltat; aşa e întotdeauna când discipolul îl depăşeşte pe maestru! Săculeţul dispare într-un buzunar ascuns al vestonului huidumei, şi vai de cel care ar încerca să-l extragă de acolo!

La orizont, zorii zilei se iţesc sub forma unei panglici cenuşii şi înguste întinse peste negrul ameninţător al pădurii. Din spatele ei, soarele ţâşneşte, incendiind pustiul de gheaţă. Discul învăpăiat se înalţă maiestos, cerul se limpezeşte, invadat de o albăstreală diafană la început, apoi tot mai intensă. Spectacolul e atât de frumos încât, pentru

o clipă, rămânem încremeniţi. Ce minunăţie! Trişca lui Porta sună un imn astrului dătător de lumină, imensul covor alb de zăpadă scânteiază din miliardele sale de cristale. Pentru mine însă, lumina cerească, îngemănată cu cea pământeană, e o adevărată tortură. Ochii mă dor de parcă fiecare reflex ar fi un pumnal ascuţit înfipt în retină. Sunt cuprins de o adevărată teroare constatând că splendoarea asta albă se preface pentru mine într-un soi de zăbranic cenuşiu, că cercuri negre îmi joacă prin faţa ochilor... Orbesc oare? Îmi frec pleoapele, dar e şi mai rău.

Milos, Bătrânul mă cuprinde pe după umeri; şi pe el zăpada a fost cândva pe punctul de a-l orbi, aşa că înţelege cât sufăr.

În cursul după-amiezii, moare un potcovar. Aparţinuse Diviziei 1 Cavalerie, dar după ce tancurile sovietice o pulverizaseră, ce mai rămăsese din frumoşii ei bidivii, fusese ucis şi mâncat. Acum, ultimul supravieţuitor moare şi el în zăpadă. O face însă atât de încet... şi e dintre puţinii care posedă o pereche de ochelari negri.

— Fă-i de petrecanie! mă sfătuieşte Micuţul. Să se isprăvească mai repede!

O făceam, poate, dar din fericire, omul şi-a dat singur duhul şi, fără cel mai mic scrupul, am înhăţat ochelarii. Ce fericire! O raritate! Lentile dintr-astea au doar sovieticii, furnizate de americani. Încă din primăvara lui '42, au înlocuit întregul lor echipament, vechi şi de proastă calitate, cu un material de mâna-ntâi, sosit direct din S.U.A.

Am senzaţia că mi s-a dăruit o nouă pereche de ochi şi imediat dau fuga la doctor să-mi treacă ochelarii pe livretul militar, altminteri — culmea culmilor! — risc să am neplăceri.

— Nu prea pot, îmi spune doctoraşul. Pentru ochelarii ăştia speciali, e nevoie de un examen medical practicat de un oculist...

— Eşti de-a dreptul nebun! se repede la el locotenentul genist. Omul e pe jumătate orb! Oricine-şi poate da seama!

— Da, dar regulamentul prevede..., se bâlbâie doctoraşul. Regulamentul trebuie respectat.

— Dumnezeule! exclamă locotenentul, turbând de furie. Dumnezeule, ai milă de nemţii ăştia tâmpiţi! Ei nu pot trăi fără regulamente! Oameni ca dumneata, credincioşi lui Brüning[41], lucrând pentru Ebert[42], ovaţionându-l pe Hindemburg, îl pupă acum în cur pe Hitler, aşteptând să vină rândul lui Stalin! Fără regulament, nu se poate!

Terorizat, medicul se dădu câţiva paşi îndărăt, uitându-se la locotenent cu ochii săi albaştri şi naivi.

— Atenţie la ce spui, camarade. Dacă te-ar auzi generalul...

— Gura! urlă locotenentul, completamente scos din ţâţâni. La noi, nimeni nu îndrăzneşte să sufle o vorbă! În 1916, taică-meu era căpitan, caraghios cât cuprinde cu căciula aia de ulan pe cap, dar nimeni nu cuteza să-i spună cât e de ridicol! Astăzi, lucrează la Ministerul propagandei şi, iarăşi, nimeni nu îndrăzneşte să-i spună că-l slugăreşte pe Adolf, un fost nenorocit de caporal! Bunii nemţi nu sunt la cheremul partidului, nu-i aşa? Ei sunt numai şi numai în slujba Patriei. Da, dar spre fericirea lor, au un regulament. Acela nazist!

---

41 Heinrich Brüning, om politic german, conducătorul Centrului catolic, cancelar al Reichului între 1930—1932

42 Friedrich Ebert, socialist german, întâiul preşedinte al Republicii Germane, create în 1919 după abdicarea kaizerului.

„Dacă piatra cade peste ulcior, vai de ulcior!
Dacă ulciorul cade pe piatră, vai de ulcior!
Mereu, vai de ulcior!"
Talmudul

Ordin de Zi adresat tuturor diviziilor de către Comandantul Armatei a VI-a, Generaloberst Friedrich von Paulus:
„Cartierul General al Armatei
25/XI/1942
Comandantul Armatei a VI-a.

Ca ostaş, declar că este o dezonorare să fii făcut prizonier. Ca atare, datoria unui ofiţer este să se sinucidă în momentul în care îşi va da seama că nu mai poate continua lupta, fiind încercuit de inamic. Dacă se lasă prins, înseamnă că nu mai e demn să poarte uniforma de ofiţer, că nu poate fi considerat altfel decât dezertor şi că, în consecinţă, după încheierea ostilităţilor, va fi tradus înaintea unui tribunal de onoare.

Acest lucru e valabil şi pentru subofiţeri şi trupă. A te preda e un act de laşitate. Conducătorul nostru suprem, Adolf Hitler, cere tuturor ofiţerilor, subofiţerilor şi soldaţilor Armatei a VI-a să lupte precum eroii wagnerieni în fortăreaţa Stalingrad. Cei ce se vor preda, vor fi şterşi din controalele armatei.
Heil Hitler!
Paulus, general de armată."

În aceeaşi zi, patru ofiţeri superiori părăseau „fortăreaţa": generalul de geniu Jaenecke, comandantul Corpului 4 armată, a fost evacuat cu avionul ca rănit grav: aflându-se în adăpost, îi căzuse o grindă în cap şi acum binecuvânta uriaşul său cucui. Generalii Pitkert şi Hube au luat calea aerului din ordinul serviciului Personal al armatei. Generalul-maior Berger a întins-o fără nici un ordin; la escala de la Varnapol însă, a fost arestat de alţi doi generali şi condamnat la moarte pentru dezertare. Două ore mai târziu, era executat prin împuşcare în spatele hangarului de pe aeroport.

În apropierea Stalingradului, un general de intendenţă a sărit în aer împreună cu toţi subalternii săi în momentul în care infanteria sovietică pătrundea în poziţia pe care o apăra. La spitalul din Baburkin, operaţiile erau în plină desfăşurare când tancurile sovietice irupseră pe stradă. Medicul-şef şi cei patru chirurgi, aruncară câte un pumn de ţărână în burţile deschise ale celor de pe masă, un mănunchi de grenade în salonul arhiplin, după care-şi zburară creierii. Ruşii n-au mai găsit în spital decât cadavre.

Ce mai rămăsese din divizia 30 motorizată a fost distrus lângă Katlovskaia de patru sute de T-34. În ultima clipă, un locotenent şi cinci ostaşi reuşiră să fugă: o oră mai târziu, erau prinşi de jandarmeria de campanie şi executaţi, toţi şase, pentru dezertare: părăsiseră poziţia fără ordin.

PRIZONIERI AI N.K.V.D.-ULUI

O nouă furtună venită din străfundurile Siberiei ne izbi ca o măciucă, mai mai să, ne doboare din picioare. Un asemenea uragan încă nu văzusem. Frigul era atât de intens, încât lacrimile care ni se scurgeau din ochi, îngheţau instantaneu pe obraji.

A continua marşul pe o asemenea vreme ar fi fost nebunie curată. Ne puseserăm pe săpat bordeie. Timp de patru zile furtuna mânase cu ea uriaşe cantităţi de zăpadă, crivăţul ne asurzise, dar în rarele momente de acalmie, liniştea era atât de desăvârşită încât cel mai slab clinchet de metal ciocnit de metal ne făcea să tresărim de groază, simţind cum ne cuprinde demenţa. Aceste momente erau, încă, extrem de rare şi parcă sporeau puterea — şi aşa năprasnică — a furtunii. Copacii erau dezrădăcinaţi şi aruncaţi în văzduh, o haită de lupi se trezi înzăpezită într-un lăstăriş. Infernul dură încă două zile. apoi furtuna începu să se domolească.

Istoviţi, sleiţi, ne târam după generalul Ausberg care, neînduplecat, ne mâna după sine; drept ca o lumânare, în pofida oboselii mergea întotdeauna în fruntea coloanei.

— Ruşii! strigă deodată Bătrânul, arătând cu mâna stepa.

La aproximativ doi kilometri de noi, se scurgea o coloană de tancuri. Ascunşi pe după troiene o urmărirăm timp de câteva ore cum se îndreaptă spre apus.

— Merg către vest, făcu Heide categoric, iar vestul înseamnă frontul, înseamnă Germania.

— Da, îi luă Gregor peste picior, mai înseamnă şi Franţa şi America, iar dacă insişti, poţi ajunge şi-n Japonia şi reveni aici pe partea ailaltă. Principalul e să nu-ţi faci băşici la picioare!

În doi timp şi trei mişcări, discuţia degeneră în ceartă, apoi într-un caft generalizat. Nervii ne erau atât de întinşi, încât s-ar fi lăsat, poate, şi cu moarte de om dacă nu intervenea locotenentul. Se împlineau aproape trei săptămâni de când tot mărşăluim, luptăm şi iar mărşăluim şi depăşisem demult limitele răbdării şi ale stăpânirii de sine.

În zorii a nu mai ştiu câtei zile, ne-am pomenit pe malurile râului Oskol; pe celălalt ţărm se zăreau contururile Kubianskăi, o comună măricică. Acolo am fi găsit, cu siguranţă, hrană şi căldură, două lucruri de care aveam o disperată nevoie, dar tot acolo îi puteam găsi şi pe ruşi.

— Oberfeldwebel Beier, ordonă generalul, rămâi în acoperire cu grosul trupei pe malul ăsta. Eu şi un grup de cercetaşi, plecăm în recunoaştere. Dacă, în timpul traversării, suntem întâmpinaţi cu foc, nu vă clintiţi de aici până nu se lămureşte situaţia.

Pesemne însă că ruşii ne descoperiseră din timp, pentru că, odată ajunşi pe malul opus, generalul şi oamenii săi, căzură într-o ambuscadă; puţinii care scăpară cu viaţa, printre aceştia numărându-se Ausberg şi locotenentul genist, au fost dezarmaţi şi duşi în sat.

— Nici nu se putea altfel, spuse Bătrânul. O comună mare, ca asta, e obligatoriu ocupată. Problema e cum îi scoatem de acolo?

Fără grabă, cu mişcări tacticoase, îndesă tutun în pipă, o aprinse, pritoci jeraticul cu degetul gros, apoi închise căpăcelul de metal.

— Ba, eu zic s-o ştergem! făcu Heide. Nu-i mai putem ajuta în nici un fel, într-o oră vor fi executaţi cu toţii.

— Când o să am nevoie de părerea ta, o să ţi-o cer, rosti calm, dar ferm Bătrânul. În orice caz, nu ne luăm tălpăşiţa lăsându-ne camarazii în ghearele inamicului. Atacăm satul şi-i eliberăm. Îi suntem datori lui

Ausberg, fără de care n-am fi ajuns până aici.

— Cretinule! protestă Heide. Asta-i moarte sigură. Crezi că ăia o să se lase gâtuiţi aşa, cu una, cu două?

Bătrânul se ridică pe picioarele sale crăcănate, scurt, îndesat, cu pipa încleştată între dinţi.

— Doi voluntari pentru o recunoaştere, făcu el.

— M-a interesat întotdeauna să ştiu ce face Ivan când se crede în siguranţă, zise Micuţul, dându-i un ghiont lui Porta.

Ambii dispărură în clar-obscurul zilei care se năştea. După două ceasuri, iată-i reapărând, malacul nostru cu un purcel pe jumătate fript la subţioară.

— L-am julit chiar de sub nasul lui Ivan, explică Porta. Ai noştri sunt într-un staul gol, cu două sentinele la uşă.

— Dar ruşii? Unde-s? Câţi? O companie? Un batalion?

— În orice caz, e un batalion de muieri, făcu Porta. Peste tot numai gagici în uniformă, da' atât de nasoale că nici măcar un babuin în călduri nu s-ar încumeta să le-ncalece! Cei care i-au capturat pe ai noştri sunt escorta unei coloane de aprovizionare. Satul e plin de camioane cu muniţii.

— Zău dacă pricep cum i-au putut prinde, fiindcă, de fapt, sunt nişte muhaiele. N-au nici măcar pază la marginea satului. Şi-au zis, pesemne, că ce-au capturat ei e un grup răzleţ de fugari şi că aici, la atâţia kilometri în spatele frontului, nu-i paşte nici o primejdie. Vă spun, muhaiele! completă Micuţul.

— Este exact ce credeam şi eu, îl aprobă Bătrânul, după care se apucă să ne împartă în grupe de asalt.

Porta preia comanda celui format de noi şi, în frunte cu el, pătrundem în pădure. Aici, e aproape beznă. Gregor, care urăşte pădurea, înjură printre dinţi.

— Ia nu te mai căca pe tine înainte să fi început bâlciul, se stropşeşte Porta. Nu există ceva mai bun ca pădurea! Te-ai ascuns după un copac şi gata, nu te mai vede nimeni. Pădurea a fost întotdeauna o ascunzătoare pe cinste.

Continuăm să ne strecurăm printre trunchiuri şi tufişuri, înaintând spre liziera dinspre sat.

— Unde naiba or fi ceilalţi? şopteşte Gregor şi se opreşte ca să tragă cu urechea.

Într-adevăr, de jur împrejur, tăcerea e de mormânt. Înaintăm, străduindu-ne să nu facem nici cel mai mic zgomot, cu armele pregătite, năzărindu-ni-se că vedem în dosul fiecărui trunchi de copac câte un mongol în pufoaică vătuită, gata să ne căsăpească. În blestemata asta de ţară, totul ne stă împotrivă, oameni, climă, natură!

Deodată, o hărmălaie îngrozitoare; pe deasupra noastră se roteşte un uriaş stol de ciori croncănitoare, probabil la fel de speriate ca şi noi.

— Fire-aţi ale dracului să fiţi! le înjură Porta. Acum, întreaga Armată Roşie o să intre în alertă.

— Afurisitelor! Păsări bolşevice ce sunteţi! supralicitează Micuţul. Las' că vă arăt eu vouă!

Soarele abia dă să răsară, ninsoarea s-a pornit din nou. Din punctul nostru de vedere, baftă mai mare nici că se putea. Atingem, în sfârşit liziera. În faţă, vag, se profilează satul. Ne camuflăm şi aşteptăm sosirea grosului trupei. Micuţul verifică grenadele şi face mănunchiuri de câte trei. Când termină, le împinge lui Heide:

— Ia-le, mareşal al Prusiei. Un hap nemaipomenit pentru dureri de cap.

— Cretinule! mârâie Heide.

Târâş prin zăpadă, protejaţi de ninsoare, grupele noastre de comando ajung nestingherite la marginea satului. Atacul urmează a fi simultan, din mai multe direcţii, cât mai brutal cu putinţă. Elementul surpriză trebuie exploatat la maximum.

Aşa se şi întâmplă. Grenadele explodează, un sergent aruncă petarde fumigene, detunăturile se succed într-o cadenţă infernală, izbucnesc primele incendii. Ajungem şi-n curtea colhozului, acolo unde-i staulul cu prizonieri. Adăpostit după o combină Mac Cormick, pesemne un dar al S.U.A, acest minunat stat, binefăcător al comunismului, trag cu puşca-mitralieră în tot ce mişcă. Camioanele cu muniţii încep să sară în aer, jerbele de flăcări se înalţă vroind, pentru ce se întâmplă, chiar şi expresia „apocaliptic" e prea slabă.

— Sfinte Dumnezeule! exclamă locotenentul, tocmai eliberat, pulverizaţi tot satul!

— E praful lor de puşcă, da-i de bună calitate! face Micuţul, scoţând cuiul de siguranţă al grenadei.

Incendiul se propagă, izbele din bârne uscate ard precum torţele, noi galopăm prin zăpadă către pădurea salvatoare, avându-l pe Ausberg în mijlocul nostru. Generalul are arsuri pe faţă, din fericire uşoare. Pierderile noastre se cifrează la 14 morţi şi 9 răniţi dintre care 7 grav. Pe aceştia suntem nevoiţi să-i abandonăm, lăsându-le niscaiva provizii şi armele pentru eventualitatea că ar prefera sinuciderea. Oricum, n-ar fi rezistat nici unei ore de marş. De şters, trebuie s-o ştergem la iuţeală, exploziile şi incendiul vor alarma, cu siguranţă, alte unităţi sovietice aflate prin zonă.

Undeva, departe în faţa noastră, curge Doneţul. „Dincolo de el nu mai facem un pas" am hotărât noi, dar la fel s-a spus şi când mergeam spre Don şi de atunci nu facem decât să-l urmăm pe neobositul general Ausberg.

Ce-i drept, mârâim, ordinele sunt executate cu o încetineală provocatoare, ba un soldat a fost cât pe aici să-l cârpească pe locotenentul genist. Atunci, strident şi neînduplecat, a răsunat fluierul generalului SS. El unul ştia cum poate fi restabilită disciplina. Nemţii sunt un popor de sclavi, care nu ştie altceva decât să se supună fluierului şi răcnetului. Un superior nu poate exista fără fluier, acel fluier din metal strălucitor, cu bilă înăuntru, atârnat de un şiret, iar şiretul e musai să depăşească niţel marginea buzunarului de la piept, pentru ca mocofanul de rând să ştie că are de-a face cu un şef. Mai mare sau mai mic, asta nu are importanţă; principalul e să fii şef!

Un fluier cu biluţă e apt să scoale o armată întreagă din pat; el a expediat la moarte generaţii după generaţii. Neamţ care să nu asculte de fluier nu există; până şi în creşe, dispoziţiile supraveghetoarelor, tot cu fluierul se dau. Instrucţia militară se face cu fluierul, circulaţia e dirijată cu fluierul şi fără fluier Germania ar fi pierdută. Diverşii învingători le-au putut confisca nemţilor uniformele şi armele, i-au putut îngenunchia şi face să verse lacrimi de sânge, dar fluierul cu biluţă a ridicat, de fiecare dată, acest popor în picioare!

Nici răcnetele nu-s mai prejos. În Polonia, pe când eram în regimentul 7 cavalerie, am atacat cuiburile de mitraliere şarjând cu sabia ca pe timpul lui Friederich cel Mare pentru că majurul Braun răcnea; într-

o zi, eu şi un camarad am ridicat de jos un cal care nu se lăsa potcovit pentru că majurul răcnea. Am zăcut două luni în spital cu tendoanele rupte, dar ele s-au vindecat foarte repede din clipa în care majurul a început să răcnească. Doctorii ne-au declarat „apt pentru servicii auxiliare", dar răcnetele majurului au schimbat imediat diagnosticul în „apt pentru instrucţie". Asta-i Germania: fluier cu biluţă şi răcnete. "Cunosc bine acest lucru pentru că am stat mulţi ani în Germania; cu toate acestea, am îndrăgit acest popor care trebuie condus cu biciul, aşa cum fac îmblânzitorii cu fiarele lor.

Generalul s-a oprit la liziera unei păduri care nu figura pe hartă; dealtfel, hărţile noastre erau pline de erori. Enervat, generalul şi-a împăturit harta şi cum Gregor şi cu mine ne aflam în imediata sa apropiere, ne-a desemnat să cercetăm pădurea.

Pătrunseserăm destul de adânc în interiorul ei, când ne-am pomenit deodată înconjuraţi de nişte indivizi în uniforme disparate, dar înarmaţi până-n dinţi. Neavând încotro, am ridicat mâinile.

— De unde veniţi, ne-a întrebat un tip în uniformă dar fără epoleţi şi, părându-i-se că răspunsul întârzie, ne-a plesnit zdravăn peste mutră.

Erau dezertori din armata generalului Vlasov[43], cunoscuţi pentru bestialitatea lor, măcelărindu-i cu aceeaşi dezinvoltură şi pe nemţi şi pe compatrioţii lor, civili sau ostaşi ai Armatei Roşii. Am născocit pe dată o poveste cu batalionul nostru care a fost dispersat şi nimicit de tancurile sovietice şi cum rătăcim noi doi, căutând o unitate germană de care să ne lipim. Ne-au luat cu ei, la început legându-ne mâinile la spate cu sârmă ghimpată, dar apoi, găsind nişte containere cu muniţii, paraşutate de aviaţia noastră, ne-au dezlegat ca să ne înhame la o sanie încărcată cu lăzi de cartuşe. După un marş istovitor, am ajuns la marginea unui cătun, departe, în mijlocul pădurii. Aici, primul lucru pe care l-am văzut, au fost două cadavre, bălăbănindu-se atârnate de o cracă: un locotenent sovietic şi un sergent german, concludentă ilustraţie a convingerilor lor politico-militare.

În noaptea următoare, mare zarvă mare; se aud împuşcături, explozii de grenade şi banda de tâlhari şterge frumuşel putina, nu înainte de a dinamita toate casele şi a spânzura de picioare două infirmiere ale Armatei Roşii, prizoniere şi ele, folosite până atunci la desfătarea vajnicilor războinici. Suntem reînhămaţi la sanie, dar domneşte un asemenea balamuc, cu toţii nu se gândesc decât cum să fugă mai repede, aşa că uită rapid de noi, permiţându-ne, la început să rămânem „de căruţă", iar apoi să ne ascundem printre copaci şi, în momentul când nu i-am mai auzit, s-o tulim în direcţia opusă.

Facem o scurtă haltă pe marginea unui drum, cu urme adânci de roţi în noroiul îngheţat. Gregor scoate din buzunar un cartof crud pe care-l devorăm cu voluptate. Tocmai ne întrebam încotro s-o luăm şi ce-ar fi mai bine să întreprindem, când din spatele nostru izbucni:

---

43 Capturat în iulie 1942, după ce opusese o rezistenţă înverşunată, generalul Andrei Andreievici Vlasov, patriot înfocat, dar tot atât de înfocat antibolşevic şi antistalinist, a creat, fiind iniţial prizonier, „Comitetul pentru eliberarea popoarelor Rusiei" şi a recrutat din lagărele pentru prizonieri de război voluntari în vederea formării unor mari unităţi care să paticipe la război ca aliate ale Germaniei. Capturat de americani la terminarea ostilităţilor, generalul a fost predat sovieticilor şi, la 12 august 1946, din ordinul personal al lui Stalin, executat prin spânzurare.)

— *Stoi! Ruki* v *verh!*

Unui asemenea ordin, dacă nu-i dai imediat ascultare, încasezi pe loc un glonte în scăfârlie. Am sărit prompt în picioare şi am ridicat mâinile. În dosul nostru, zăpada a scârţâit sub tălpile pâslarilor şi, întorcând capetele, am văzut o mutră înroşită de ger care ne privea triumfătoare.

— *Ghermanski! Voina kaput!*

Adicătelea, pentru noi, războiul s-a terminat.

E un infanterist înarmat cu un pistol-mitralieră tip „balalaică" şi, într-o situaţie ca a noastră, orice pifan prăpădit se poate transforma într-un enkavedist feroce. Ne scotoceşte prin buzunare şi dă peste briceagul lui Gregor.

— Arma secretă Hitlera? se hlizeşte el. Hitler kaput! Ghermanski kaput! Stalin mare om!

Mânaţi din spate, ajungem curând într-un sat unde-i încartiruită unitatea. Acum, din jovial, gardianul nostru s-a transformat într-o brută.

— *Davai! Davai!* răcneşte el, dându-şi aere de aprig războinic, doar doar, l-o vedea vreun şef sau vreun politruc.

Suntem predaţi unei patrule formate din şase soldaţi care ne încadrează, cu baionete la armă; toţi şi-au compus nişte mutre triumfător-fioroase. Vezi bine, captură de război! Suntem duşi până la o casă, cu etaj, din cărămidă roşie. Cu şuturi în fund şi lovituri cu patul puştii, ne îmbrâncesc într-o odaie în, care se află un maior destul de bătrâior şi alţi doi-trei ofiţeri, toţi cu petliţele albastre ale trupelor de „aţă"[44].

— *Iob tvoiu mati!* zbiară maiorul, plesnindu-ne cu dosul palmei peste faţă, exact ca Scharführerul SS Fagen pe care l-am avut odată instructor.

Sunt, cu toţii, la fel; doar uniformele diferă!

Răcnetele lui nu-s mai prejos decât cele ale unui majur neamţ. Se învineţeşte la faţă, spumegă şi când dau să-mi şterg obrazul scuipat, primesc un pumn peste gură.

— Kaput! Kaput! zbiară el, probabil singurul cuvânt german pe care-l ştie şi, negăsind altceva mai bun, smulge vulturul pe care-l aveam cusut pe mânecă şi ne ordonă să-l mâncăm.

Bine-nţeles, ne supunem. Nu-i chiar atât de îngrozitor să înghiţi un petic de stofă; sunt lucruri mult mai scârboase care se pot pretinde de la un prizonier. Ceva, ceva, mai ştim şi noi! După ce moşulică se potoleşte, suntem încuiaţi într-o pivniţă care pute îngrozitor a cartofi stricaţi. Găsim chiar câţiva, pe care ne grăbim să-i expediem în stomac, mai ales că Gregor susţine că ar conţine vitamine cu duiumul.

La un moment dat — după cât timp oare? — un soldat ne aduce o gamelă cu o dezgustătoare ciorbă de peşte.

— *Iob tvoiu mati!* rânjeşte animalul şi scuipă în zeamă.

N-aveam de unde să ştim că, în momentul în care un rusnac mai jegos decât un gunoier scuipa în ciorba noastră, mareşalul von Paulus se instala în faţa unei mese copioase într-un fost castel al ţarilor, la câţiva kilometri de Moscova. La stânga îl avea pe şeful său de stat-major, Generaloberst Schmidt, proaspăt înaintat în grad, iar la dreapta, pe generalul-locotenent Babici din Armata Roşie. La capătul mesei, trona necruţătorul general Lattmann, în uniformă neagră de tanchist, viitorul şef al Poliţiei din Germania de Est. Mai e prezent şi generalul von

---

44 În jargon militar, serviciile administrative

Seydlitz, în conversaţie amicală cu un general-maior, comisar al trupelor N.K.V.D.-ului, al cărui tată fusese ars la Kronstadt, în 1918, de marinarii răsculaţi, în cuptorul cazanului de aburi al unui distrugător...

— Mâine, pac-pac! ne anunţă cu veselie chelnerul nostru de ocazie şi varsă pe jos jumătate de gamelă, chipurile din nebăgare de seamă.

— Aceleaşi jigodii şi de o parte, şi de cealaltă! mârâie Gregor, sorbind zgomotos infecta fiertură.

Timpul se scurge încet. O fi zi, o fi noapte? În beciul nostru, bezna-i totală, dar presupunem că e totuşi zi pentru că ni se aduce iar o gamelă cu ciorbă. Tot de peşte împuţit. În schimb, pentru variaţie, în loc de scuipat înăuntru pluteşte un şoarece mort. Dar, în halul de înfometaţi ce suntem, nu fleacul ăsta o să ne taie pofta de mâncare...

— Ce ticăloşi! înjură Gregor. Ce-ar mai dansa cazaciocul dac-aş avea un pistol-mitralieră în mână!

— Dă-i încolo, parcă ai noştri nu-s la fel? La Kiev am văzut esesişti aliniind mii de femei evreice în faţa şanţurilor pe care tot ele le săpaseră şi secerându-le cu mitraliera. Ce ni se întâmplă acum e numai o uvertură la ce vom pătimi dacă pierdem războiul. Naziştii au săvârşit adevărate orori în numele poporului german, dar de plătit el, poporul va plăti!

Uşa e dată de perete, şi doi enkavedişti ne izgonesc din beciul nostru cu binecunoscuta şi perfect gratuita brutalitate a esesiştilor.

— *Davai! Davai!*

Suntem puşi să urcăm în bena unui camion încărcat cu muniţii şi ne aşezăm pe lăzile umplute cu grenade, vârându-ne cât mai adânc mâinile în buzunare. Când o porni maşina, atunci să te ţii frig! În momentul plecării, un alt enkavedist urcă lângă noi.

— *Davai ceas!* La Siberia nu trebuie ceas!

Nu mai avem nici ceasuri, nici stilouri, nici brichete, totul ne-a fost de mult furat, dar asta nu-l împiedică pe enkavedist să ne tragă câteva şuturi zdravene.

— Parc-ar fi de-ai noştri, scrâşneşte Gregor, aruncând soldăţoiului o privire ucigaşă. Îţi aduci aminte că în Galiţia, băieţii noştri au dat foc bărbilor evreilor care refuzau să le dea ceasurile sau banii? Nazişti sau comunişti, tot o apă şi-un pământ!

Camionul rulează prudent pe drumul desfundat şi acoperit de polei. Odată, se opreşte să facă plinul şi, evident, corvoada canistrelor ne revine, agrementată de noi şuturi, aşa, pentru înviorare! Ajungem finalmente într-un oraş unde suntem predaţi, contra chitanţă, unuia dintre nenumăratele organisme ale Comisarului poporului pentru afacerile interne. A sosit şi fatidicul moment al adevăratului interogatoriu.

— De unde veniţi? ne întreabă o femeie cu grad de căpitan care-i slujeşte de interpretă unui locotenent-colonel, pe jumătate beat.

— Stalingrad.

— Ne luaţi drept idioţi? La Stalingrad, ori sunt cu toţii morţi, ori prizonieri. Scrie şi-n „Pravda"! Deci, de unde veniţi?

— Stalingrad. Armata a VI-a, răspundem noi într-un glas.

— Ispràviţi cu minciunile, javre fasciste! De la Stalingrad până aici sunt sute de kilometri şi întreaga zonă e controlată de Armata Roşie.

— Şi totuşi, ăsta-i adevărul, afirm eu.

— Gura! Nu te-a întrebat nimeni! şi-mi trage o palmă.

Vipera asta e al dracului de periculoasă, un ordin de-al ei şi ne-am şi trezit puşi la zid. Acum, tacticos, îşi aprinde o ţigară, o *papiroasă* de-a lor şi-mi suflă fumul în nas.

— Aşadar, erai la Stalingrad? Ce divizie?
— A 16-a Panzer.
— Cine era comandantul?
— General-locotenent Angern.
— Nu-i cu putinţă, murmură ea, nevenindu-i să creadă.
Abia apucă să traducă şi colonelul cel beat sare de la masă şi-mi dă una în burtă cu mânerul nagaicei.
— Minţiţi, fii de căţea!
— Nu vă crede şi nu vă cred nici eu, interveni interpreta. N-aţi fost niciodată la Stalingrad! Sunteţi nişte ticăloşi de spioni şi sabotori, strecuraţi în spatele frontului!
— Venim de la Stalingrad, rosteşte Gregor eu un soi de lehamite în glas.
— Bine. O să vă demascăm imediat. Unde lupta divizia voastră la Stalingrad?
— În faţă la „Octombrie Roşu".
— Cărui Corp de armată aparţine Panzer-Division nr. 16?
— Corpului 51 Blindate.
— Cine se găsea în faţa voastră? Dacă, într-adevăr, aţi fost acolo, nu se poate să nu ştiţi.
— Divizia 74 tancuri din Armata a IV-a de Gardă.
— Dar cum e cu putinţă? exclamă ea, uluită. Cum aţi ajuns până aici? Trupele noastre i-au capturat pe toţii fasciştii care au izbutit să scape din încercuire. N-a scăpat unul!
— Am făcut parte dintr-un grup de asalt, condus de un general SS.
Locotenent-colonelul se ridică brusc, răstoarnă cu o lovitură de picior scaunul pe care şezuse, trage o duşcă de vodcă şi-şi dă căciula pe ceafă. E limpede că traducerea răspunsurilor noastre l-a scos pur şi simplu din sărite.
Cred şi eu! Dacă venim, într-adevăr, de la Stalingrad, înseamnă că poliţia căreia îi aparţine nu-i nici pe departe atât de eficientă pe cât s-ar cere. Ştie precis că, în momentul în care un asemenea raport ar ajunge la Moscova, multe capete ar cădea, şi el personal n-are nici cel mai mic chef să se trezească în linia întâi, la un regiment de pifani. Cum însă îi putem furniza numele tuturor ofiţerilor unităţii noastre, regimentul 27 Panzer, sfârşeşte prin a ne crede.
— Aşadar, făceaţi parte dintr-un grup de asalt? Unde-s ceilalţi?
— Pe ici, pe colo... răspunde Gregor, făcând un gest vag. Unii la cotul Donului, alţii pe malurile Cirului, alţii prin stepă... O să-i vedeţi apărând din zăpadă odată cu venirea primăverii. Ultimii au dispărut într-o pădure, nu ştiu cum îi zice. Suntem singurii supravieţuitori.
Tăcere de moarte.
— Fantastic, murmură ofiţerul, după care-i şopteşte ceva interpretei.
— De data asta, vă credem, zice ea. În continuare însă, sunteţi nişte criminali care au încălcat legile sovietice, trecând cu arma în mână frontiera noastră de stat. Ticăloşia săvârşită vă poate costa capul sau douăzeci şi cinci de ani de ocnă. O să fiţi duşi în altă parte şi, în ceea ce mă priveşte, sper să fiţi puşi la zid.
Culmea caraghioslâcului, suntem puşi să semnăm o declaraţie cum că am atacat cu arma în mână Uniunea Sovietică, fapt evident şi de netăgăduit! A doua zi, urmează să fim fotografiaţi şi să ni se ia amprentele digitale. Exact ca unor criminali de drept comun. Rânjind, sergentul care ne escortează ne anunţă că vom beneficia de un „regim

special". Termenul e bine cunoscut; sună mai bine, mai eufemistic, decât „veţi fi împuşcaţi". Suntem împinşi cu brutalitate într-o maşină de teren, marca „Willys — Jeep". În faţă lângă şofer, se instalează un sergent cu mustaţă căruntă, lăsată pe oală; mare lucru să nu fi făcut parte din jandarmeria ţaristă! Regimurile se schimbă, poliţiştii rămân.

Lângă noi, pe bancheta din spate, s-a instalat un alt sergent, cu pistolul-mitralieră aţintit spre noi. Fumează fără întrerupere, dar nu acea împuţită tocătură de frunze, nervuri şi rădăcini, numită „mahorcă" a cărei duhoare o simţi de la kilometri, ci adevărate *papiroşi, marca „Kaz-bek",* un sfert tutun, trei sferturi muştiucul din carton.

Pentru noi e limpede că soarta noastră se va regla chiar la noapte: vom fi împuşcaţi pentru crima de neiertat de a fi străpuns încercuirea de la Stalingrad. Dacă s-ar afla că nişte prăpădiţi de soldaţi germani, dar în uniformă şi păstrându-şi armele, au izbutit să spargă cercul de foc, considerat impenetrabil, al pungii de la Stalingrad şi au ajuns până unde au ajuns, prestigiul multor galonaţi ar fi grav compromis; or, lor ştabilor nu le-a plăcut niciodată să-şi piardă faţa!

Vântul ne biciuie obrajii, buzele sângerează crăpate de ger. Motorul duduie regulat. Nimeni nu scoate o vorbă. Rulăm când pe şosea, când pe drumuri de ţară. Spre nord-vest, o lumină roşiatică pâlpâie la linia orizontului şi, când sporind, când stingându-se, ajunge până la noi tunetul canonadei. E limpede, ne apropiem de front!

Acum, Willys-ul s-a angajat din nou pe un drum de ţară, şerpuind printr-una din nenumăratele păduri ruseşti. Sergentul de lângă noi moţăie, capul i se bălăbăne când într-o parte, când în alta, mâinile nu mai sunt încleştate pe „balalaică", abandonată în poală. Schimb o privire rapidă cu Gregor. Acum, ori niciodată! Spre norocul nostru, maşina tresaltă dând de un hop, pistolul-mitralieră lunecă din poală. Gregor îl înhaţă fulgerător, văd cum ţâşnesc flăcări din ţeava ascunsă în manşonul ei perforat de răcire, rafala e lungă, lungă...

Şoferul e aproape decapitat de rama metalică a parbrizului, cei doi sergenţi, ucişi pe loc, pierd sânge prin nenumărate răni, maşina derapează, se izbeşte de un copac şi încremeneşte acolo, eu şi cu Gregor ne trezim în zăpadă, poate proiectaţi de şoc, poate salvaţi de un reflex de vechi tanchişti.

Dinspre şoseaua pe care am părăsit-o adineaori ca să ne angajăm pe acest drum forestier ne parvine duduit de motoare. Trebuie s-o ştergem cât mai repede, fiindcă dacă suntem prinşi, s-a zis cu noi! Gregor culege cele două pistoale-mitralieră şi, după o clipă de ezitare, şi căciulile cu steluţă roşie ale celor doi sergenţi. Din fericire, nici una n-are sânge pe ea.

— Dacă Ivan ne prinde cu căciulile astea, ne ciuruie cât ai zice peşte.

— Cu sau fără ele, dacă ne prinde, să ne facem cruce. Până atunci însă, măcar o să ne ţină cald la urechi.

O luăm la goană, fără să ne pese de crengile care ne şfichiuesc obrajii, obsedaţi de un singur gând: să ajungem cât mai departe de cele trei cadavre însângerate şi de defuncta maşină.

Înaintea noastră se întinde şoseaua care duce la Harkov, apoi mai departe, spre Moscova. Bubuitul canonadei se aude şi mai distinct, lungi limbi de foc brăzdează cerul, pesemne că acolo iadul şi-a deschis larg porţile, lăsând cale liberă miilor de suflete ce se îmbulzesc în faţa lor. Pe şosea, interminabile coloane de camioane se îndreaptă spre apus,

luminile lor albastre de camuflaj aruncând vagi reflexe pe albul zăpezii. Ascunşi în şanţ, mestecăm încet o bucată de slănină găsită în torpedoul maşinii şi fumăm, ascunsă în pumn, una din faimoasele „papiroşa" ale sergentului din escortă.

— E clar că drumul ăsta duce spre linia frontului, îmi spune Gregor. E mai sănătos să mergem pe el, decât să rătăcim prin păduri şi câmpuri.

— Crezi, într-adevăr, că-i mai puţin suspect dacă ne amestecăm printre ei?

— Sigur. E noapte, căciulile-s de-ale lor, la fel şi „balalaicele". Culoarea mantăii nu se vede, centiroanele le întoarcem aşa ca paftaua să vină sub cot. Altminteri, dacă o luăm pe câmp, atragem imediat atenţia.

Tropăim deci pe marginea şoselei, pe care rulează, aproape la pas Studebaker-urile şi Willys-urile furnizate din belşug sovieticilor de generoasa Americă. Pe portiere şi caroserii, stelele roşii, vopsite în grabă, le acoperă prost pe cele albe ale lui USA-Army. La un moment dat, la o răspântie, punct de control. Soldaţii răzleţi sunt opriţi, camioanele trec.

În doi timpi şi trei mişcări, suntem în şanţ, ghemuiţi în zăpada adâncă. Colac peste pupăză, s-a pornit să sufle iar crivăţul, îngheţându-ne până la oase. Dârdâi şi gem:

— Doamne, n-o să scăpăm niciodată de aici...

— Trebuie neapărat să prindem un camion, şopteşte Gregor printre dinţi. E unica noastră şansă.

— Cum dracu' să ne suim în el, când ăştia rulează la zece metri distanţă unul de altul? Cel din spate va da imediat alarma!

— Ai altceva mai bun de propus?

Sigur că n-am. Pândim preţ de un ceas ocazia favorabilă, îngheţaţi bocnă şi iată că, în sfârşit, ea ni se oferă. Din motive necunoscute, coloana stopează brusc, Atât de brusc încât un camion Molotov derapează, oferindu-ne generos spatele benei sale, acum în plin întuneric. Într-o clipită, Gregor s-a şi agăţat de tăblia din spate şi a sărit înăuntru. Mai puţin prompt, apuc numai să înşfac marginea tăbliei, când camionul o ia din loc, târându-mă după el. Nu ştiu nici astăzi ce am făcut şi cum am făcut, cert e că m-am trezit în benă, cu capul între o ladă cu muniţii şi roata de rezervă. Ştiu însă precis că mă dureau groaznic toate oscioarele şi că acest camion Molotov e una din cele mai sinistre amintiri.

Înghesuiţi unul într-altul, ne ascundem la repezeală printre coşurile din răchită împletită conţinând proiectile de tun şi tragem peste noi o prelată găsită tot acolo. Era şi timpul. Camionul ajunsese la fioroasa intersecţie şi fusese oprit. Între şofer şi enkavediştii de la baraj se iscă o discuţie furtunoasă, punctată de bine cunoscuta expresie "Iob tvoiu mati"!, atât de frecvent şi felurit folosită, încât îmi venea să cred că e un soi de parolă, de permis de liberă trecere în cadrul Armatei Roşii, apoi un cap cu căciulă se iţi pe după tăblie, cercetă cu o privire iscoditoare bena, după care dispăru. Acum însă eram nevoiţi să aşteptăm trecerea unei coloane de tancuri, apoi a artileriei grele, apoi naiba ştie ce altă coloană. Ore în şir... Şoferii şi ajutoarele lor ţopăiau în jurul camioanelor, plesnindu-se pe spinări ca să se dezmorţească; era un ger năprasnic şi numai mila Domnului ne-a ferit de degerătură!

Brusc, răsună faimosul fluier cu biluţă, introdus şi în Armata Roşie, plus răcnetele de rigoare. Motoarele se ambalează, coloana se urneşte

din loc. În urma noastră se distinge radiatorul unui Studebaker căruia farurile de camuflaj abia licăresc.

Tunetul artileriei sporeşte în intensitate, frontul — acest front pe care l-am căutat din fluviu-n fluviu — e acum pe undeva, pe aproape! Coloana se opreşte să facă plinul *şi* câteva canistre goale sunt azvârlite în benă. În cazul lor, rusnacii nu s-au mai ostenit să şteargă steaua albă. Una din ele mă pocneşte drept în moalele capului şi cu toată căciula îmi pierd o clipă cunoştinţa. Mă trezesc o serie de explozii apropiate; e limita extremă a tirului artileriei germane.

— Să ne păzească ăl de sus! Dacă vreun proiectil atinge camionul, praf şi pulbere s-alege din noi!

Tirul creşte în intensitate, şoferul accelerează nemaipăsându-i nici de hârtoape, nici de polei. Cred şi eu. Când ai în spate 20 de tone de explozibil, nici dracul nu ţi se mai pare atât de negru! Nu-i nimic glorios să sari în aer cu camionul, şi totuşi, aceşti şoferi sunt adevăraţi eroi, chiar dacă nu capătă niciodată o decoraţie. Zi de zi, lună de lună, an de an, camioanele militare străbat neîncetat drumuri bombardate, drumuri minate, drumuri mitraliate. Noi, cei din linia-ntâi nici măcar nu-i socotim pe aceşti şoferi ca fiind adevăraţi combatanţi. Iar când nu mai pot conduce pentru că i-au lăsat nervii, li se pune-n mână o lopată ori un târnăcop şi sunt trimişi la săpături. Nu se bucură de onoruri, n-au nici măcar un steag al lor, dar aceşti truditori ai volanului sunt la fel de necesari ca şi mitraliorul, ca şi pilotul, ca şi tanchistul. În armata noastră cel puţin, solda lor e aceea din timp de pace, nu capătă sporul acela de 10 mărci cuvenit combatantului. La fiecare zece zile, primesc douăsprezece mărci şi cincizeci de pfeningi, bani cu care nu se pot duce nici la cel mai infect bordel de campanie!

Depăşim câteva baterii de tunuri cu tragere lungă. Pământul se cutremură, bubuitul e asurzitor, năucitor, din ţevi ţâşnesc prelungi limbi de foc, verzi-portocalii. Servanţii sunt ca nişte pigmei în preajma lor, dar obuzele pe care le introduc în uriaşele culate seamănă moartea departe în spatele liniilor germane.

Coloana stopează brutal. Ţipete, chemări... Bezna nopţii se risipeşte iluminată de pălălăi. Prelatele câtorva camioane au luat foc. Soldaţii aleargă, bezmetici, de colo până colo.

— S-o ştergem înainte ca hardughia noastră să sară în aer. Dacă explodează unul, explodează toate! îmi strigă Gregor, pregătindu-se să sară.

— Şi dacă ne vede ăl din spate şi dă alarma?

— S-o crezi tu că-i mai arde de asta! Hai, altminteri ajungem până-n Calea lactee!

Sărind, aproape cădem în capul unui artilerist care bălmăjeşte ceva arătând cu mâna spre vehiculele incendiate. Îi răspundem aşa cum bănuiam că i-ar fi răspuns orice brav compatriot:

— Iob tvoiu mati!

Artileristul rânjeşte, dă din umeri şi dispare în goană. Un ofiţer urlă nişte ordine, şoferii încearcă să dea îndărăt, un camion cu remorcă derapează şi se aşează de-a curmezişul şoselei, haosul e total.

Galopăm spre bateria de obuziere, care continuă să tragă, când bubuitul lor este acoperit de acela al unei explozii monstruoase. Şoseaua s-a prefăcut într-un imens vulcan în plină erupţie, un val de aer încins trece peste noi, ne îngropăm în zăpadă ca să scăpăm de dogoare. Exploziile se ţin lanţ, pârâie muniţia de infanterie, bucăţi de metal, de

lemn, de trupuri omeneşti împroaşcă în toate părţile văzduhul şi recad pe pământ.

Împreună cu Gregor ne croim drum printr-o zăpadă moale şi lipicioasă. Fiecare pas e o adevărată caznă. Pe deasupra capetelor noastre se încrucişează, vâjâind, deopotrivă de sinistru, proiectilele artileriei sovietice şi germane.

Se crapă de ziuă. Va trebui să ne ascundem şi să aşteptăm noaptea. Noaptea, prietena noastră... Ne săpăm, folosind drept lopeţi paturile pistoalelor-mitralieră, un soi de iglu, ne vârâm înăuntru şi astupăm tunelul de intrare cu zăpadă. Şi, cu toate că în Rusia zilele de iarnă sunt extrem de scurte, nouă ni se pare că asta ţine o veşnicie.

Auzim o patrulă trecând pe lângă noi, bocănit de cizme, clinchet de arme, voci răguşite. Scăpăm neobservaţi. Iată şi mult — aşteptata noapte. Ne strecurăm afară din groapa noastră. Suntem anchilozaţi şi îngheţaţi tun. Tropăim, dăm din mâini, facem flexiuni, restabilind, cât de cât, circulaţia sângelui. Mestecăm pe-ndelete, ca să prelungim plăcerea, ultima bucăţică de slănină şi coltucul de pâine neagră, tare ca piatra, care ne-au mai rămas, apoi, ascunzând în palmă bobul de jeratic, fumăm ultima ţigară. În depărtare, răsună clănţănitul mitralierelor: mai gros şi mai rar al celor ruseşti, mai rapid şi mai agresiv al celor nemţeşti.

Frontul e agitat; se frământă, scrâşneşte, urlă şi geme ca o fiară rănită. Flerul nostru de vechi combatanţi ne spune că în zori va avea loc un atac. Al cui asupra cui? Ceva mai încolo, un tun prăvălit într-o rână, cu roata smulsă. Cadavrele, deja îngheţate, ale servanţilor şi un locotenent care trage să moară, cu ambele picioare smulse. Rachetele luminoase striază cerul, smulgând din beznă imagini apocaliptice. Pretutindeni, tancuri calcinate, piese de artilerie, de toate calibrele, scoase din uz, trupuri, sute de trupuri în uniforme negre, kaki, cenuşii, feldgrau. Întinse pe jos, agăţate în reţelele de sârmă ghimpată, atârnând din copacii cu trunchiuri schilodite de schije. Ce deliciu, probabil, pentru corbi, aceşti statornici însoţitori ai oricărei armate!

Noaptea palpită de focul tunurilor. Gloanţele trasoare ţes prin văzduh mortala lor canonadă. O patrulă de recunoaştere sovietică trece atât de aproape de noi încât, întinzând mâna, aş putea atinge mâneca vătuită a pufoaicei. Îmi încleştez fălcile, strâng dinţii, urletul de groază, de ură, de disperare nu trebuie să-mi scape din gâtlej. Sărim din pâlnie de obuz în pâlnie de obuz, uneori cădem peste un cadavru, ne târâm precum şerpii, încremenind şi făcând-o pe morţi de câte ori magneziul rachetelor scaldă terenul în lumina lui albă şi crudă.

Dăm peste primele garduri din sârmă ghimpată ale poziţiilor germane. Facă Domnul să nu fie minate! Cu degete precaute scotocim prin zăpadă în căutarea infernalelor cutii sau a sârmelor legate de detonatoare. Nimerim într-o tranşee. Suntem salvaţi, salvaţi! De fericire sărut zăpada! Dar iată că se aude un fâşâit slab, un abia perceptibil zăngănit. Ne trântim pe fundul tranşeei şi înlemnim. Cercetaşii sovietici, adevăraţi maeştri în arta recunoaşterii, camuflajului şi atacului-surpriză, trec pe lângă noi, ba chiar şi peste noi. O singură tresărire şi vom fi două cadavre în plus. Dispar, vedenii de coşmar ale nopţii.

Înspre răsărit, cerul prinde să pălească încet, încet. Tirul artileriei sporeşte, se umflă, Moartea urlă în văzduh cerându-şi tributul de sânge şi carne omenească, tot terenul din jur e un gigantic cazan care clocoteşte, pământ, zăpadă, ţevi de tun, turele de tanc, trupuri fără membre, membre fără trupuri, sunt smulse, aruncate în aer, vânzolite de

colo până colo. Aburi verzui, înecăcioşi plutesc peste câmpul răvăşit, hâd, înfricoşător.

Duelul de artilerie continuă. Ne-am adăpostit într-o pâlnie adâncă de obuz. Înfipt în peretele ei, un proiectil de tun, neexplodat. N-avem încotro, trebuie să-i suportăm vecinătatea, dar îl scuipăm copios; Porta pretinde că-n felul ăsta atragi norocul de partea ta, or, de noroc avem, zău, mare nevoie!

— Hai! strigă Gregor, trebuie să isprăvim odată! Liniile noastre sunt pe undeva, pe aproape!

În salturi scurte, o luăm peste terenul ciuruit de cratere. Brusc, dintr-o denivelare, uriaşă, înfricoşătoare cu crucea neagră pe ea, apare turela unui tanc. Ţeava lungă a tunului de 105 mm e îndreptată spre noi, aidoma unui deget acuzator. Scâşnesc şenilele, mestecând sub lamele lor de oţel zăpada murdară şi pământul îngheţat. Capul de mort şi runele SS de pe blindaj ne destăinuie imediat cui aparţine mastodontul.

— Nicht schiessen! Nicht schiessen! Wir sind Deutsch[45]! urlăm noi, sărind cu mâinile în sus.

Motorul se ambalează, tancul se caţără pe marginea denivelării, striveşte un tun întâlnit în cale şi se prăvale greoi pe partea dinspre noi a taluzului. Cele două mitra liere sânt aţintite, ameninţător în direcţia noastră. Mare minune să nu deschidă focul!

Stăm în continuare în picioare, cu mâinile ridicate deasupra capului. Principalul e să părem cât mai liniştiţi, să nu-i enervăm... Chepengul turelei se desface cu pocnet metalic, mirosul de ulei încins ne izbeşte în nări, dinăuntru apare o faţă tânără, mânjită, apoi grumazul şi petliţele cu cap de mort ale diviziei T a Obergruppenführerului Eicke.

— Salut, Ivan! strigă înveselit tânărul comandant de car. Încotro v-aţi pornit, troglodiţilor şi, fără să mai aştepte răspunsul, ordonă sec: Sus pe tanc, porci roşii, şi fără prostii că vă rad!

Urcăm cu dexteritatea pe care ţi-o dă o lungă practică a acestui gen de transport. Colosul virează pe o şenilă şi porneşte îndărăt de unde a venit. Aproape imediat i se alătură alte trei blindate şi, stârnind vârtejuri de zăpadă, formaţia revine în dispozitivul german.

— Şi acum, ciripiţi, bestii roşii! răcneşte la noi un Oberscharführer.

— Suntem nemţi! răspund eu, dar în aceeaşi clipă îmi dau seama că am săvârşit o monumentală greşeală: trebuia să spun: „soldaţi nemţi".

— Nemţi! urlă, isterizat, esesistul. Sunteţi nişte porci de comunişti, nişte trădători de patrie, asta sunteţi! Să fie legaţi cu sârmă ghimpată de turelă!

— Porc eşti tu, zbiară Gregor, completamente scos din fire. Venim din Stalingrad, un oraş de care habar n-aveţi, nenorociţilor! Suntem tot ce-a mai rămas din Armata a VI-a, învârtiţilor! Căcănarilor! Şobolani din spatele frontului! Lepădături îmbuibate!

Ca cineva să-şi poată permite un asemenea ton şi atari expresii, înseamnă ori că-i nebun de legat, ori are atâtea Cruci-de-Fier cu frunze, spade şi lauri că nu-i mai încap pe piept! Cert e că o tăcere adâncă a fost prima consecinţă a ieşirii lui Gregor.

— Bine, dar atunci de ce purtaţi căciulile astea bolşevice!

— Pentru că a trebuit să căsăpim câţiva enkavedişti ca să putem răzbate, ce crezi? răspunse brutal Gregor. Războiul nu-i o defilare cu steaguri şi fanfară!

---

45 Nu trageţi! Nu trageţi! Suntem germani!

— Bine, dar acum, lepădaţi căciulile astea cu stea roşie în frunte! Îmi vine să borăsc numai când le văd!

„Dacă vor muri de istovire câteva sute de femei rusoaice sau poloneze săpând şanţuri anticar, acest lucru nu mă interesează decât în măsura în care moartea lor poate aduce pagube armatei germane!" Heinrich Himmler. Din discursul rostit la întâlnirea cu cadrele de conducere SS.

Potsdam, 4 octombrie 1943.

Generalul Roske, comandantul Corpului 14 armată luase loc în faţa generalului von Paulus într-una din încăperile Cartierului General instalat în fosta clădire a închisorii Direcţiei Politice de Stat — prescurtat. În ruseşte, G.P.U. — botezată pe vremea sovieticilor, cu ipocrizia care caracteriza sistemul, „Comisariatul pentru afacerile interne". Paulus era livid la faţă, obrazul stâng îi tresărea agitat de un veşnic tic, fuma ţigară de la ţigară şi fruntea îi era îmbrobodită de sudoare.

— Sunt fericit să te văd, Roske, spuse el. Se zvonea că ai fi fost capturat de inamic. Ştii că, până în prezent, avem 7 generali morţi? Suntem unica armată care deţine un asemenea record. Când luptele se vor încheia în zona Stalingradului, s-ar putea ca Armata a VI-a să nu mai numere nici un general. Greşelile pe care le-am săvârşit sunt enorme, dar experienţa te învaţă.

— Herr Generaloberst, ştiţi ce se petrece în fortăreaţa" Stalingrad? îl întrebă Roske. Oamenii trăiesc mai rău decât fiarele ca să nu moară de foame, soldaţii practică antropofagia, domneşte haosul şi debandada, marile unităţi nu mai există decât pe hârtie. Divizia 30 Panzer nu mai există, la fel şi divizia 24 blindate şi 176 infanterie; răniţii mor pe capete din pricina lipsei de îngrijiri, spitalele nu mai au medicamente, nici măcar aspirină, operaţiile se fac pe viu, plăgile sunt cusute cu aţă de croitorie pentru că s-a terminat catgutul. Domnule comandant, n-a mai rămas decât o singură soluţie: capitularea.

— Ştiu, ştiu şi eu. Führerul ne-a interzis însă această unică salvare şi, ca soldat, trebuie să mă supun. Generale, vă rog să transmiteţi ostaşilor dumneavoastră salutul meu şi... şi dacă pot face ceva pentru ei, comunicaţi-mi.

Două ore mai târziu, von Paulus expedia următoarea telegramă Comandantului suprem:

„Cu prilejul aniversării venirii la conducerea Reichului, Armata a VI-a îşi salută Führerul. Drapelul cu svastică flutură mai departe deasupra fortăreţei Stalingrad. Bătălia pe care o dăm va fi, pentru generaţiile viitoare, cea mai strălucită mărturie că ostaşul german nu se predă, chiar şi atunci când situaţia pare fără ieşire. Credem în victorie şi-l salutăm pe Führerul nostru!

Heil Hitler!

Friedrich von Paulus, cdt. Armatei a VI-a

Stalingrad, 29 ianuarie 1943."

REÎNTOARCEREA

Am fost transportaţi la Harkov într-o maşină amfibie şi vărsaţi la batalionul 167, cantonat în cazarma Djinsk de pe culmea denumită Novaia-Bavaria.

Un sergent major ne-a expediat imediat la magazie ca să primim uniforme noi, echipament şi armament. Aici erau concentraţi toţi cei care scăpaseră din punga de la Stalingrad. Nu era zi să nu apară unul, doi. Fireşte, erau supuşi unui interogatoriu, luat de către un tânăr căpitan la sediul poliţiei militare secrete. O verificare a fidelităţii, apoi:

— Cum aţi părăsit Stalingradul?

— Am fost preluaţi de un Brigadeführer SS, a răspuns Gregor, care ne-a constituit într-un grup de asalt, format din circa 800 de oameni.

— La ce dată? a întrebat, prietenos, căpitanul.

— Cred că era 26 sau 27 ianuarie.

— Deci, când Brigadeführerul a constituit acest grup la Stalingrad luptele nu încetaseră?

— Da, pe alocuri mai aveau loc încleştări, am răspuns eu, nebănuind capcana. Sovieticii tocmai se pregă teau să atace în zona Novâi Teatr şi a Pieţii Eroilor.

— Şi n-a protestat nimeni împotriva acestei tentative de străpungere? a întrebat căpitanul, continuând să zâmbească, ba oferindu-ne chiar câte o ţigară.

— Nu, domnule căpitan. Singurul nostru gând era să scăpăm din iadul acela pentru că, oricum, bătălia fusese pierdută. Eram condamnaţi cu toţii la moarte. Ştiţi, probabil, ce înseamnă să cazi, prizonier, în mâinile ruşilor?

— Da, înţeleg, murmură căpitanul, ridicând în acelaşi timp din umeri. Prin urmare, Brigadeführerul Ausberg a luat comanda grupului şi nici unul din ofiţeri n-a protestat împotriva acestei acţiuni? Totuşi, era un ofiţer străin, complet necunoscut?

— Ştiţi, totul era un adevărat balamuc! Alcătuiam o turmă, ne adunaserăm din toate diviziile, din toate armele... S-a găsit la faţa locului şi a preluat comanda. Nu scăpa unul dacă n-ar fi fost el şi era genul de ofiţer căruia e imposibil să nu te supui.

— Dar nu v-aţi dat seama că, până la urmă, ceea ce făceaţi aducea a dezertare? Aveaţi de toate: armament, muniţii şi constituiaţi o forţă. De ce n-aţi continuat să luptaţi împotriva ruşilor?

— Ce să mai luptăm când fuseserăm bătuţi măr? răspunse Gregor care tot nu înţelegea sensul acestui interogatoriu. În plus, ascultam de ordinele unui general!

Căpitanul avu un zâmbet superior:

— Era datoria voastră să protestaţi! Ar fi trebuit să arestaţi pe acest ciudat general.

— Domnule căpitan, am făcut eu aproape şoptit, n-am auzit niciodată ca un simplu soldat să se împotrivească ordinelor unui general!

— În zona Gurmansk, aţi avut de înfruntat forţe sovietice importante? continuă căpitanul, deşi se vedea limpede că situaţia îi era cunoscută. Odată bătălia încheiată, ce-aţi făcut?

— Am întins-o! răspunse, hlizindu-se, Gregor. Ne-am luat picioarele la spinare şi direcţia Don!

— Ostaşii germani nu fug, replică, dur, căpitanul. E o laşitate! Vasăzică, după ce aţi dezertat — ofiţerul apăsă asupra acestui cuvânt — după ce aţi dezertat, deci, de la Stalingrad, tot marşul vostru n-a fost decât o fugă spre vest? Brigadeführerul nu v-a ordonat niciodată să

atacaţi poziţiile inamice, să distrugeţi depozite, coloane de aprovizionare?
— Nu, domnule căpitan. Ca şi noi, dorea să ajungem cât mai repede la poziţiile germane.
— Care a fost activitatea medicului? S-a îngrijit de răniţi şi de bolnavi? I-a operat? S-a ocupat de evacuarea lor?
— Unde să evacueze şi cum să transporte? Cât despre operaţii, nici nu putea fi vorba! În pădure, sub cerul liber?
— Deci, i-a abandonat pe bolnavi şi pe răniţi direct în zăpadă? conchise căpitanul, mijindu-şi ochii. Şi n-a protestat nimeni, nici măcar Brigadeführerul?
— Nu era nimic de făcut, domnule căpitan, absolut nimic. Fiecare abia îşi târa picioarele; eram, cu toţii, la capătul puterilor, bolnavi, lihniţi de foame, îngheţaţi... Cum am fi putut duce şi răniţii? Imposibil!
— Imposibil? căpitanul părea să savureze expresia. Imposibilul ăsta îl vor aprecia alţii. Să continuăm: s-a găsit careva să cârtească împotriva războiului sau a partidului?
— Nimeni, domnule căpitan, am strigat amândoi într-un glas.
— Sunteţi absolut siguri? întrebă el, cu vădită îndoială. Apoi se ridică, îşi netezi elegantul veston gri-deschis şi îndesă hârtiile de pe masă într-o voluminoasă geantă de piele. — Dacă aveţi cumva scrisori încredinţate de răniţii abandonaţi, predaţi-le.
— N-avem nici una, domnule căpitan, răspunse Gregor. Când am fost capturaţi, sovieticii ne-au luat totul.
— Le-aţi destăinuit ruşilor condiţiile în care v-aţi... hâm... „retras"?
— Nu, domnule căpitan. Nu le-am spus decât numele şi numărul matricol.
— Şi cei de la N.K.V.D. s-au mulţumit cu atât? Apoi, fără a mai aştepta răspunsul, continuă: Strict interzis să povestiţi camarazilor amănunte despre acest interogatoriu şi, în general, despre tot ce s-a întâmplat la Stalingrad. Dacă încearcă vreunul să vă tragă de limbă, sesizaţi imediat poliţia militară sau contrainformaţiile.
O oră mai târziu, o limuzină Mercedes, cu sigla Cartierului General părăsea cazarma, ducându-l în ea pe căpitanul cel elegant şi servieta lui burduhănoasă.
La comenduirea pieţii, după un alt interogatoriu, ni s-a spus că da, ce a mai rămas din regimentul 27 blindate se află încartiruit la... şi ni s-a explicat cum putem ajunge acolo.
Apariţia noastră în localul ocupat de compania a 5-a a produs întâi stupoare, apoi chiote de bucurie.
— Ei poftim! răcni Porta. Asta le întrece pe toate! V-am aşteptat două ceasuri încheiate să ieşiţi din pădurea aia! Da' eu m-am prins imediat că aţi dat peste Ivan şi că nu vreţi să împărţiţi icrele negre cu vechii voştri prieteni, cu noi adică!
— Copii! Copii! îngăima, înduioşat, Bătrânul. Vă credeam morţi demult!
— Să ştiţi că şi-au pus în gând să refacă Armata a IV-a, interveni Barcelona, vindecat între timp. Numai Dumnezeu sfântul ştie de unde tot apare carnea asta de tun. Se vede treaba că o adună cu aspiratorul din întreaga Germanie!
— Cu cât o vor goli mai repede, cu atât va fi mai bine! exclamă Porta. Se va isprăvi războiul şi vom schimba calimera. Culoarea brună a început să mă calce pe nervi!
— Da-a, făcu, tărăgănat, Bătrânul, mă întreb cum o să mă simt

odată încheiat războiul...

— Îţi spun eu, Bătrâne, sări Legionarul. Când s-a terminat războiul din Rif şi ne-am întors în cazărmi, mulţi începuseră să-i ducă dorul. Încalte, nu ne plictiseam!

— Apropo, ce s-a întâmplat cu Ausberg, cu locotenentul şi doctorul? se interesă Gregor.

— Puteai ghici şi singur, răspunse Bătrânul. Nu te-a interogat un căpitan de la Contrainformaţii?

— Au fost arestaţi? am exclamat stupefiat.

— Ba bine că nu! În armată e nevoie de disciplină. Ausberg a părăsit Stalingradul, încălcând ordinele lui Hitler. La fel locotenentul şi doctorul, care era şi el ofiţer. Vor fi degradaţi şi expediaţi într-unul din batalioanele disciplinare ale lui Dirlewanger*, pariez pe cât vreţi!

— Dar asta-i curată nebunie! Orice om cu mintea-ntreagă ar fi încercat să scape din abatorul ăla! Noi n-am dezertat, noi ne-am zbătut să ajungem la ai noştri, să continuăm lupta!

— Un soldat n-are nevoie de minte! rânji Porta. Minte n-au decât ştabii. Dacă ţi s-a ordonat să mergi spre est, mergi într-acolo, chiar de-o fi să faci de zece ori ocolul pământului! Mergi şi nu discuţi!

O vreme ne-am distrat uitându-ne la puhoiul de noi veniţi. Cei care „făcuseră" Stalingradul erau consideraţi ca un fel de semi-zei şi nu ne-am sfiit să profităm de acest nimb de glorie. „Atenţiile" şi peşcheşurile curgeau din partea bobocilor, doar, doar ne-om milostivi de ei şi n-am căuta să le arătăm ce-i aia războiul adevărat. În atari condiţii, din punctul nostru de vedere, el putea să mai dureze chiar şi zece ani de-aici încolo!

Într-una din zile, când Porta şi cu mine treceam prin dreptul vechilor hale, un burduhănos maior de intendenţă se repezi spre noi şi-l înşfăcă pe Porta de mâneca mantalei.

— Aha, am pus în sfârşit mâna pe tine, Hubert! Unde dracu' mi-ai umblat ore-n şir, chiulangiule!

Buimac, Porta se uită la grăsanul din faţă, remarcă lentilele groase ale ochelarilor, ochii mijiţi de miop şi-şi dădu seama că intendentul, pe jumătate orb, îl ia drept un altul. Pe loc instinctul de bătrân vulpoi al roşcovanului îi şopti că aici e rost de o învârteală.

— Nu ştii că suntem în război, hahaleră puturoasă! urla umflatul. Ia-ţi imediat camionul şi prezintă-te la ordin!

Ascuns după un copac, aşteptam să văd cum vor evolua lucrurile, trăgând cu urechea la zbieretele intendentului. Peste vreun sfert de oră, un Porta radios apărea la volanul unui camion şi-mi făcea semn să urc.

— La drum! Trebuie să cărăm nu ştiu ce marafeturi pentru cretinul ăla de ochelarist. Nu se poate să nu se nimerească ceva bun şi pentru măndelu. Ce baftă!

Ajunşi la depozit, Porta prezentă cu neruşinare magazionerului bonul primit de la intendent.

— Da' voi cine sunteţi? întrebă, neîncrezător, sergentul-magazioner. De ce n-a venit, ca-ntotdeauna, Huber?

— Raportez domnului sergent că Huber e bolnav! răcni reglementar Porta, pocnind din călcâie. Criză acută de apendicită. Acum e în trenul sanitar!

Sergentul ştampilă foaia de parcurs, iar Porta semnă, fără să clipească, de primire. Am încărcat întâi un lot de covoare, apoi altul de uniforme. Porta începuse să spumege. Pe urmă, cinci sute de pistoale-

mitralieră. Mai, mai să dea în roşcovan! Abia la ultima magazie, lucrurile se îndreptară: în camion fură stivuite cutii de conserve.

— Vodca o luaţi de la magazia depozitului 36. Le-am telefonat s-o pregătească, să nu pierdeţi timpul de pomană, spuse sergentul pe care acum Porta l-ar fi îmbrăţişat din toată inima.

Odată încărcată şi vodca, ne-am oprit la un rusnac, dezertor, amic fireşte cu Porta. Tot ce putea fi mâncat sau băut a fost dosit în pivniţă, apoi am scos camionul afară din oraş şi l-am incendiat cu grenadele; de raportat, aveam să raportăm că ne-au atacat partizanii. În felul ăsta, scăpam de orice anchetă.

Bineînţeles, când s-a ivit prima ocazie, am tras un chiolhan pe cinste, îmbătându-ne cui şi ghiftuindu-ne până la râgâială. În timpul ăsta, oraşul vuia de zvonuri: ba că ruşii au străpuns frontul în nord, ba că se va ordona o retragere strategică, ba vă vom declanşa noi o contraofensivă, ba că noile arme secrete au şi intrat în funcţiune, ba că... Cert e că, zi şi noapte, lungi garnituri de tren luau calea spre Orel şi Bielgorod. Şi, ca o culme a tembelismului prusac, suntem trimişi — noi, experţii! — să urmăm nişte cursuri de luptă anticar! Noi, pe post de elevi, ascultând inepţiile unui ofiţeraş care nu a văzut un T—34 decât în poze!

Soseşte un ordin şi întreaga noastră cazarmă intră în ebuliţie: şmotru general, se spală, se freacă duşumelele, cazarmamentul vechi e înlocuit cu altul nou, tocăraia e revopsită şi toată lumea fură ca-n codru tot ce poate fi furat, mai ales că se aude că regimentul nostru va fi transferat la Berlin în vederea întăririi garnizoanei de-acolo. Zvonul e, fireşte, idiot, dar îl credem pentru că ne place să-l credem! În pauze, facem mânuiri de armă, de parcă am fi recruţi pe timp de pace.

— Am aflat despre ce-i vorba, declară, solemn, Porta. Zilele astea vom capitula şi exerciţiile le facem ca să-l putem primi pe tătuca Stalin după toate regulile armatei prusace!

Heide, nazist tâmpit, pretinde că, dimpotrivă, lupta contra bolşevicilor va continua, dar că Führerul e pe punctul de a încheia pace cu englezii — saxoni şi arieni şi ei — şi că regele britanic vine să ne viziteze. Gogoaşa e enormă, dar uite că prinde, iar unii s-au şi apucat să caute prin şcolile devastate niscaiva manuale de engleză. Până la urmă, ajungem să regretăm tranşeele...

Adevărul îl aflăm tot de la Heide: cel aşteptat e Hitler! În primul moment, stupoarea e generală. Apoi, un gigantic hohot de râs. Auzi dumneata, să vină Führerul în persoană ca să vadă cum arată nişte prăpădiţi de răcani, gunoiul tranşeelor! Imposibil! Prea ar fi de tot!

— În definitiv, comentează Bătrânul, ciupindu-se de nas, n-ar fi chiar atât de năzdrăvană ideea: poate că vrea să vadă cum arată nişte scăpaţi din morţi, reînviaţii de la Stalingrad.

— Mie unuia nu-mi miroase a bine, bombăne Micuţul. Prefer să fiu trimis la deminări decât să am de-a face cu granguri atât de mari!

Peste puţin timp, ştirea se confirmă. Din acel moment, parcă au năvălit toţi dracii în cazarmă. Ofiţerii şi gradaţii urlă ca nişte apucaţi, plouă cu ordine, urmate aproape imediat de contraordine, toţi sunt buimaci, zăpăciţi, isterizaţi şi gata să se ia de guler.

Către miezul nopţii, iată-ne aliniaţi pe trei rânduri, aşteptând. Nici vechea gardă imperială nu sclipea cum sclipim noi. Doi sergenţi, echipaţi cu lanterne de semnalizare au fost trimişi la capătul străzii să pândească sosirea cortegiului. Timpul se scurge încet, încet. Nervozitatea creşte. La fel şi gerul. Nemişcarea ne ucide.

În sfârşit, iată-i!

În curte pătrund trei automobile Horsch din care ţâşnesc ofiţeri SS, apoi patru camioane cu soldaţi din faimoasa divizie Leibstandarte Adolf Hitler[46]; cu o rapiditate şi o precizie uluitoare, aceştia, instalează un dispozitiv de protecţie şi siguranţă de natură să descurajeze pe cel mai temerar şi mai fanatic atentator. La rândul lor, ofiţerii SS aleargă în toate părţile, controlează, verifică, urlă, ameninţă cu puşcăria, cu tribunalul militar, cu spânzurătoarea, cu jandarmeria de campanie, cu sinistra închisoare de la Torgau, cu trimiterea în batalioanele disciplinare, cu orice şi cu totul!

Din depărtare se aude un claxon, altul decât cele obişnuite. Încremenim în poziţie de drepţi, cu arma pentru onor.

Două Mercedesuri „comandă specială" pătrund majestuoase în curte şi stopează în faţa comandantului nostru. Din interiorul lor se revarsă o puzderie de caschete cu viziere aurite, de revere roşii, de lampasuri purpurii; zornăie pintenii, clinchene decoraţiile, scapără monoclurile. Oaspeţii sunt Generalfeldmarschall Mannstein, cu statul său major şi generalul de armată Guderian, inspectorul general al unităţilor blindate. Acesta din urmă e răcit, are nasul roşu şi se şterge întruna cu batista.

Comandantul nostru prezintă regimentul. Ordine răcnite aşa cum se cuvine într-o adevărată unitate prusacă: regiment, la picior arm'! regiment, pe umăr arm'! regiment, pentru onor înainte prezentaţi arm'! La dreap-ta! La stân-ga! Drepţi! Repaos! Drepţi! şi aşa mai departe, tot tacâmul. Cu accidentele de rigoare: un centiron care plesneşte, o armă care scapă pe jos, o cască fără jugulară care se rostogoleşte, potaia regimentului care se găseşte tocmai atunci să fugărească o pisică etc. Colac peste pupăză, mai apare la poarta cazărmii şi o rusoaică bătrână, vânzătoare de peşte, care-şi strigă marfa. Or, lucru ştiut, Führerul detestă peştele! Amărâta e izgonită cu urlete sălbatice, dar santinela îi face semn cu ochiul şi-i dă de înţeles că, de a doua zi, poate să revină liniştită, că inspecţiile şi mărimile vin şi pleacă, dar peştele rămâne tot peşte, adică bun de mâncat!

Într-un târziu, apare în sfârşit şi imensul Mercedes negru în care tronează Adolf Hitler.

— Regime-e-e-ent dre-e-e-epţi! Pentru onor pre-e-e-zentaţi arm!

De atâtea răcnete, colonelul nostru a răguşit şi acum are un glas de scapete.

Hitler coboară din maşină fără grabă, ridicând sus genunchii aşa cum face el întotdeauna când inspectează o trupă. Din faţă nu i se văd decât nasul şi mustăcioara, tot restul e ascuns de larga vizieră a caschetei şi gulerul de blană al mantalei. Comandantul îi prezintă raportul, Hitler ne salută cu mâna.

— Soldaţi ai regimentului 2 care de luptă — e clar, ne-a confundat cu altă unitate, dar cine are curajul să-i atragă atenţia! — vă mulţumesc pentru curajul şi bărbăţia voastră! Sunteţi mândria întregii Germanii! Când vom termina războiul, veţi fi răsplătiţi cu dărnicie. Heil Soldaten!

---

46 Nucleul ei, constituit din 120 de oameni, a fost creat la 17 martie 1933, cu misiunea de a asigura paza personală lui Hitler. Ulterior, efectivul a fost sporit, ajungând la acela al unei divizii. În 1942, drept represalii pentru executare, de către N.K.V.D. a *şase* SS căzuţi prizonieri, Leibstandarte a masacrat 4000 de civili ruşi.

Un răcnet: „Heil Hitler!" face să zăngăne geamurile. Urmat de generali şi aghiotanţi, Hitler trece, cu paşi mărunţi dar repezi, prin faţa rândurilor; se opreşte, din când în când, pune o întrebare câte unui ostaş şi pleacă mai departe fără să aştepte răspunsul. Nu se ştie de ce, întârzie o clipă în faţa lui Porta.

În şapte minute şi jumătate, regimentul e inspectat. Un adevărat record. Mannstein care-i cam corpolent şi destul de vârstnic, abia s-a putut ţine după el. Fără a strânge mâna cuiva, Hitler salută cu salutul nazist, se suie în maşină şi dispare urmat de interminabilul său cortegiu. În total, vizita Führerului a durat unsprezece minute.

Decepţie generală. E mai scund decât credeam, aproape comic, şi totul parcă-i prea mare pentru el: cascheta, mantaua, cizmele, chiar şi mustaţa. Micuţul găseşte că seamănă cu un clovn. Mai târziu, când ne strângem la closet ca să jucăm cărţi, părerea Micuţului e împărtăşită de toată lumea: Führerul aduce a clovn.

— Fir-ar să fie! exclamă Micuţul. Cum e cu putinţă ca un om atât de mare să încapă într-un ambalaj atât de mic? Adică ce, o să-i oblige el pe italieni să nu mai halească macaroane şi pe franţuji să renunţe la vin şi să bea numai bere nemţească?

— Mai ştii..., spuse, Bătrânul. Ăsta când îşi pune ceva în cap...

— O fi, te pomeneşti, la fel de mare ca şi Dumnezeu? continuă, negăsindu-şi astâmpăr, Micuţul.

— Cam aşa ceva. Nu i-a spus el unui episcop că Dumnezeu l-a creat pe om, iar el îl va nimici? Şi mai lasă-ne în pace cu Hitlerul ăsta al tău şi fă cărţile!

— Deci, dacă-ar vrea, poate termina şi războiul, o ţinea pe-a lui Micuţul.

— Da, numai să vrea, răspunse, oftând, Bătrânul. Şi ar face bine să vrea pentru că orice imbecil îşi poate da seama că totul se duce dracului!

„Cei care au supravieţuit luptelor, nu sunt şi cei mai valoroşi. Adevăraţii eroi au căzut pe câmpurile de bătălie."

Adolf Hitler 19 martie 1945.

În dimineaţa zilei de 1 februarie 1943, la Marele Cartier General sosea următoarea telegramă:

„Mein Führer,

Armata a VI-a şi-a respectat jurământul. Ne-am bătut până la ultimul soldat, până la ultimul cartuş, aşa cum ne-aţi cerut-o. Armata nu mai are nici arme, nici muniţii, nici hrană. Au fost complet nimicite Diviziile 14, 24, 61 blindate. Divizia 9 AA, Divizia 30 moto-mecanizată, Diviziile 71 şi 176 infanterie, Divizia 100 vânători de munte. Armata a VI-a îl salută pe Führerul său, Adolf Hitler.

Trăiască Germania!

Feldmarschal F. von Paulus.

În aceeaşi zi, la ora 5,30, Armata a VI-a expedia ultimul său mesaj radio: „Inamicul pătrunde în buncărul transmisiunilor. Dinamităm instalaţiile." Din proprie iniţiativă, locotenentul Wultz, a lansat în eter

semnalul E.L., care în limbaj codificat internaţional înseamnă că respectiva staţie îşi încetează definitiv emisiunile, a sfărâmat cu o lopată aparatura, după care şi-a zburat creierii.

Cel care avea investitura de comandant şef, cel care răcnise întruna: „Sunt soldat, ascult ordinele!", cel care executase, fără milă, sute şi sute de oameni pentru că îşi părăsiseră poziţiile ce nu mai putea fi nicicum apărate, acela deci, i-a declarat şefului său de stat-major, care-l prevenise că sovieticii încă mai oferă condiţii onorabile de capitulare:

— Uite ce, Schmidt, nu vreau să ştiu nimic din toate astea. Procedează cum doreşti. Din acest moment, refuz orice responsabilitate şi vreau să fiu tratat ca un ofiţer oarecare. Dacă pofteşti, preia comanda armatei, dar trebuie să-i previi pe ruşi că, în nici un caz, nu voi străbate oraşul pe jos! Vreau să mi se pună o maşină la dispoziţie şi, la fel, celorlalţi generali!

Feldmarschalul von Paulus se comporta la fel ca şi mareşalul Hindemburg în 1918: refuza răspunderea pentru o catastrofă naţională, deşi întreaga răspundere îi revenea.

TRENUL

Gara semăna cu o mie de alte gări ruseşti. Câteva floricele primăvăratice luptau eroic pentru supravieţuire, o balegă se lăfăia la intrarea în biroul şefului de gară, toată lumea blestema balega, dar nimeni nu se învrednicea s-o ia de acolo, unde, probabil avea să şi rămână, uscându-se, până când se va stârni un vânt îndeajuns de puternic s-o sufle şi s-o ducă mai încolo. Ţărani şi ţărănci se îmbulzeau pe peron în aşteptarea unui tren ipotetic, cotcodăceau găini cărora le fuseseră rupte picioarele ca să nu fugă. Unul dintre mujici avea chiar o scrofiţă, nostimă de tot, cu capul negru şi corpul alb, pe care o botezase „Tania" şi o ţinea legată cu o zgardă de gât. Era atât de drăgălaşă încât până şi veşnicii nehaliţi, Porta şi Micuţul, renunţaseră să se mai uite la ea ca la o potenţială friptură.

Adevărul e că trenuri treceau, şi încă puzderie, dar mai toate se îndreptau către răsărit, încărcate cu muniţii. Erau garnituri lungi, trase de două locomotive, una în faţă, alta în spate, locomotive negre şi pântecoase, cu oameni ca tăciunii în cabinele lor strâmte. Erau oameni deprinşi cu moartea la fel ca noi; la prima curbă, riscau oricând să sară în aer şi să fiarbă în vaporii clocotiţi din cazan.

Trenurile, puţinele care mergeau spre vest, transportau, uneori, coşciuge, dar mai ales carcase de tunuri pe care, undeva în Germania sau Polonia, oameni în zeghe vărgate urmau să le dreagă. Treceau în goană şi trenuri cu vagoanele însemnate cu imense cruci roşii ducând în ele divizii întregi de oameni însângeraţi; erau cei care apucaseră să achite biletul de intrare la marele concert în obuz-major.

Prin una din acele ciudăţenii ale soartei şi ale birocraţiei militare, ne învârtiserăm de o permisie de zece zile pe care urma să o petrecem într-un centru de convalescenţă: zic ciudăţenie pentru că, în vederea contraofensivei din primăvară-vară, permisiile fuseseră, în general, suspendate. Dar, neştiute-s căile Domnului şi... ale ştabilor cu galoane multe!

Urma să ajungem undeva, pe ţărmul Mării Negre, într-un loc pe care atoateştiutorul Porta îl descria ca pe o anticameră a Raiului: curve pe d-a

moaca, haleală la discreţie, câte o cutie de trabuce la fiecare două zile!

Un ţăran se holbează pentru a suta oară la tăbliţa cu mersul trenurilor şi nu vrea să priceapă deloc că respectivul orar nu mai e valabil din... 1941.

— Tovarişcu ghermanski soldat, se adresează el lui Porta, când pleacă primul tren pentru Nikopol? Gândesc că voi care sunteţi cu ordinea şi disciplina, o să puneţi rânduială şi în brambureala asta sovietică în care fiecare-şi face de cap!

— Poate de Crăciun, Vania, răspunde Porta. Aşa-i la război. Da' nu-s rele nici întârzierile şi aşteptările astea.

(Cred şi eu! Tot aşteptând trenul, Porta ne-a uscat la şeptică, lefterindu-ne de toţi gologanii pe care-i aveam!)

— Vezi tu, Vania sau cum te-o fi chemând, continuă să filozofeze Porta, eu unul mă rog la Precista din Kazan ca întârzierea să dureze şi douăzeci de ani! Războiul, frate, e o enormă întârziere într-o existenţă! Aşa că, tavarişci Vania. aşează-te şi aşteaptă. O să vină şi trenul. La gară trebuie să ai răbdare.

Nu după mult timp însă, un strigăt răscoli gara:

— Trenul! Vine trenul!

Babilonia ce-a urmat nu poate fi descrisă. Oameni care aleargă şi se vânzolesc în toate părţile, plânsete de copii, cotcodăcit, măcăit şi găgăit de orătănii, lătrături de câini, ordine urlate, proteste, mujicul cu purceaua e prins într-o uşă, el înjură de mama focului, râmătoarea guiţă disperată, şeful de tren ameninţă cu pistolul...

Porta se caţără printr-o fereastră, Micuţul s-a încăierat cu nişte pontonieri şi dă în ei cu una din găinile cu picioarele rupte, un sergent vrea să-l împungă pe Barcelona cu baioneta pentru că l-a înjurat de mamă cu universala „iob tvoiu mati!", apar şi feldjandarmii care croiesc cu bâtele în dreapta şi-n stânga fără să se mai uite şi în cine dau, un idiot de subofiţer artilerist trage la întâmplare şi nimereşte scroafa care se smulge din mâinile stăpânului şi o ia la goană ca un obuz, răsturnând totul în cale, nu-i unul în gară care să nu pară că a înnebunit subit.

Până la urmă, lucrurile se mai potolesc, purceaua e prinsă şi închisă în veceu, nişte gâşte sunt îndesate sub banchete, iar jandarmii izgoniţi din tren. Şeful de gară, complet scos din minţi, alergă de colo până colo pe peron, blestemându-l pe Creator şi pe creaturile Sale.

Brusc, roţile scrâşnesc şi garnitura se pune în mişcare, fără să mai aştepte fluierul şefului de tren.

— Opriţi! zbiară ăsta de pe peron. Nu se poate pleca fără şef! şi o ia la goană după trenul lui, se împiedică de piciorul întins cu perfidie de către impiegatul de mişcare, cade, se ridică şi izbuteşte să sară pe scara ultimului vagon.

— Mare tâmpit! exclamă Porta. O s-o păţească, dacă nu-şi bagă minţile-n cap! Uite, mi-a amintit de o istorie mai veche, dar cât se poate de adevărată. Am cunoscut pe un oarecare Manfred Katzenmeyer, căpitan de artilerie, care fusese dat afară din armată pentru că, în timpul ăluilalt război, încurcase lăzile cu proiectile şi focoase, lăsând tunurile fără muniţie şi îngăduindu-le astfel franţujilor să pună laba pe două cote. A fost o întreagă halima de a ajuns până la urechile Kronprintzului! Cretinul de căpitan a fost însărcinat cu evacuarea ofiţerilor răniţi. Războiul se termină şi, după kaizerul Wilhelm, vine Adolf al nostru. Şi, cum întotdeauna e nevoie de imbecili, căpitanului i se încredinţează un tren. Un tren adevărat! Vă jur că, din clipa aia, nu-i mai ajungeai nici cu

prăjina la nas! Şi-a trântit şi o uniformă, numai fireturi galbene, de ziceai că-i o pajişte cu păpădii. Desigur, ca orice idiot de prusac care se respectă, îi plăcea să zbiere şi să răcnească. Prin gări slujbaşii se temeau de el mai rău ca de ciumă. Îl porecliseră „husarul căcăstoarelor", deoarece născocise un regulament şi pentru aşa ceva: dimineaţa, după micul dejun şi seara, înainte de culcare. Câte trei minute şi treizeci de secunde de persoană şi două bucăţi de hârtie. Cenuşie pentru trupă, galbenă pentru subofiţeri şialbă pentru ofiţeri. Fireşte, în materie de trenuri era bâtă, nu pricepea nimic, fapt pentru care s-a întâmplat ce s-a întâmplat. Trenul pe care-l comanda s-a oprit într-o amărâtă de gară pe malul Doneţului. Acolo, exista un bătrânel care tot plimba o mătură de prin 1922. Asta, ca să aibe o ocupaţie: vezi bine, într-o revoluţie proletară, tot omul trebuie, musai să aibe o ocupaţie. La viaţa lui bătrânelul văzuse de toate: şi ofiţerimea lui Denikin, şi marinarii răsculaţi ai lui Troţki şi voluntarii lui von der Goltz, şi cavaleria roşie a lui Budionâi, şi căzăcimea alb-gardistă alui Şkuro, şi bandele de anarhişti ale lui Mahno, şi trupele noastre când, în 1918, am ocupat Ucraina. Singura lui grijă era să schimbe la timp brasarda şi să zbiere: „Sunt din Petsamo! Sunt de-al vostru! Trăiască Ţarul! Trăiască Lenin! Trăiască Kaizerul! Trăiască Rusia! Trăiască Germania! Trăiască Revoluţia! Trăiască Gărzile albe! Trăiască Armata Roşie! Trăiască toată lumea!" Deci, în 1922, când bolşevicii i-au pus în mână o mătură şi i-a poruncit să n-o lase niciodată că altminteri, Kolâma* îl mănâncă. De atunci, chiar şi când dormea, o făcea cu târnul alături. Iată însă că, după douăzeci de ani de la întâlnirea cu comisarul roşu, a apărut „husarul căcăstoarelor". Moşneguţul s-a uitat la el cu bărbia sprijinită în coada măturii, aşa cum se întâmplă în toată lumea, iar căpitanul s-a pornit să-l înjure, iarăşi la fel ca în toată lumea. Numai că, în timp ce cretinul făcea spume la gură, absolut de pomană, trenul a luat-o încetişor din loc, fără şeful său. Aici, ajungem la şpilul istoriei mele: în viaţă, nu trebuie niciodată să te grăbeşti când nu-i nevoie. E ceea ce s-a întâmplat şi cu boul de căpitan. A încercat să se agaţe de ultimul vagon, l-a scăpat şi s-a întins pe jos cât era de lung, s-a ridicat, i-a sărit casca din cap, şi a pornit în galop după garnitură. Şeful de gară rus fugea şi el după căpitan, strigând din răsputeri: Gospodin-tovarişci-căpitan, vedeţi că alergaţi în direcţia opusă, nu vă fie cu supărare!" În primul moment, văzând şapca roşie a şefului de gară, căpitanul şi-a zis că are de-a face cu un general picat din senin şi s-a proţăpit în poziţie de drepţi, dar dându-şi seama de eroare, s-a pornit şi mai abitir pe zbierete. În vremea asta, trenul îşi vedea încetişor de drum, încetinind pe la macazuri. Dacă dobitocul n-ar fi alergat de nebun, îl prindea cu siguranţă. Numai că animalul galonat alerga, cu limba scoasă şi cu sabia la subţioară. Tâmpit fiind, şi-a zis că dacă ar lua-o pe o scurtătură ar mai putea prinde pârdalnicul de tren, dar — aici nu încape Îndoială — un antifascist întinsese pe-acolo nişte sârme ca să împiedice onor călătorii să fure cărbuni din triaj. Sigur sârmele se vedeau cu ochiul liber, dar unicul lucru pe care, în acel moment, îl înregistrau ochii căpitanului Katzenmeyer era lămpaşul roşu de la capătul ultimului vagon. Căzut victimă complotului urzit i-a venit geniala idee să se strecoare pe sub sârme; cum însă era prea gras, a rămas înţepenit între ele şi şeful de gară rusnac a trebuit să-l extragă din diabolica reţea. Atunci, căpitanul se agăţă de îngrăditură şi, cu chiu cu vai, izbuti să salte suta sa de kilograme peste sârmele întinse. Din nenorocire, dincolo era o imensă băltoacă în care-şi făceau veacul nişte raţe iresponsabile. Şeful de gară

abia apucă să scoată un strigăt grav non-comunist: „Dumnezeule mare!" că deşteptul de căpitan se şi bălăcea printre raţe, ba-şi mai pierduse şi sabia. Or, unde s-a mai văzut comandant de tren fără sabie? Deci, pipăind cu mâinile prin mâl după principalul însemn al funcţiei, zbiera cât îl ţineau bojocii: „Opriţi trenul! Nu vedeţi că e un căpitan fără tren, pardon, vreu să zic, un tren fără căpitan! Adică e un tren fără comandant, iar un comandant nu poate circula fără tren!"

În timpul ăsta, telegraful ţăcăni, vestind sosirea neîntârziată a rapidului de Dniepropetrovsk.

— Maică precistă! Opriţi dracului la semnal nenorocitul ăla de tren, că-i dau căpitanului bicicleta mea să-l prindă din urmă! strigă şeful de gară impiegatului de mişcare, dar acesta, zicându-şi că şeful e beat ca deobicei, nu întreprinse nimic.

Cu sabia la subţioară, căpitanul pedala de zor, mai ceva ca un ciclist în Turul Franţei. Dar, nerod cum era, nu şi-a dat seama că a părăsit linia principală şi a luat-o pe una moartă care se termina într-o ditamai movilă de pământ. În plin elan, bicicleta a urcat panta, a ajuns pe creastă şi de acolo a executat un splendid plonjon, nimerind peste nişte boghiuri ruginite care zăceau acolo de pe vremea ţarului. Când dobitocul a intrat în fierăraia aia cu bicicletă, sabie şi cască s-a lăsat cu un adevărat foc de artificii. L-au adus înapoi în gară doi picheri, cu casca într-o parte şi sabia făcută tirbuşon.

Credeţi cumva că nebunul s-a potolit? Aş, de unde! A pus mâna pe o drezină şi, pe-aici ţi-e drumul! Dar şi expresul se afla în mers. Complet scos din minţi, şeful de gară s-a repezit la telefon şi a răcnit cât a putut: „Drezină cu ofiţer german se îndreaptă spre Nipru! Opriţi expresul 412!" I-a răspuns un alt urlet: „Pupaţi-ne în cur! Expresul circulă normal. Opriţi drezina!" Nefericitul şef de gară a stat o clipă pe gânduri, după care a pus toate semnalele pe roşu şi a schimbat toate macazurile. Iată ce păţeşti când ai de-a face cu ofiţeri prusaci! Expresul a intrat cu 90 de kilometri pe oră în gară, a luat-o pe o linie moartă şi s-a oprit în plin câmp. Din căpitan nu s-a mai găsit decât casca, tronând pe coşul locomotivei.

Istoria asta s-ar fi terminat aici, dacă în ea n-ar fi fost amestecaţi militarii, iar cu militarii chiar şi cele mai simple lucruri devin extrem de complicate: deci, un tren rapid care a deraiat, o drezină făcută zob şi un căpitan decedat. Ce contează că, în aceeaşi zi, conform planurilor de retragere elaborate de Marele Stat-Major, pionierii aruncau în aer, la sud de Tişvin, zeci de kilometri de cale ferată, nu ştiu câte garnituri şi câte gări! Aceea era o operaţiune făcută din ordin, pe când astălaltă, nu. Ca atare, tribunalul militar l-a condamnat la moarte pe şeful de gară, iar pe răposatul căpitan, la plata unor despăgubiri, după cum urmează: 3400 de mărci, contravaloarea drezinei, 400 de mărci — bicicleta, 12 mărci — gardul de sârmă, 16 mărci — stricăciunea macazului, încă nişte mărci pentru „diverse", în total 4000 mărci.

O să mă întrebaţi acum ce s-a întâmplat cu trenul rămas fără comandant? Păi, ce să se întâmple? Nenorocitul de el a continuat să circule şi, pentru că, neavând comandant nimeni nu ştia unde urmează să ajungă, era trimis peste tot unde apărea câte o linie liberă. Aşa se face că a fost văzut de cincisprezece ori la Kiev, de trei ori la Berlin, odată la Paris, de acolo la Amsterdam şi Bruxelles, după care a revenit la Copenhaga, neputând ajunge în Suedia din pricină că feribotul nu

funcţiona, fiind în revizie. Peste tot, trenul ăsta provoca cea mai cumplită brambureală. Cinci şefi de gară s-au sinucis, alţii au nimerit la pârnaie sau în batalioanele disciplinare. Vreo două luni nu s-a mai ştiut nimic de el, apoi însă a apărut la München venind direct de la Roma, iar un imbecil l-a dirijat spre Frankfurt. Cei de la căile ferate se ţicniseră de-a binelea! Dacă s-ar fi putut, l-ar fi expediat şi la Beijing! Gândiţi-vă şi câte parale costa toată această tevatură! Şi, întrucât căpitanul murise, autorităţile noastre nemţeşti au decis s-o scoată pe nevastă-sa răspunzătoare, iar asta, la rândul ei, n-a văzut altă soluţie decât să dispară. Ca atare, s-a furişat, pe şest, în Andorra, o mică ţărişoară care trăieşte din turism, timbre, bănci şi trăieşte bine! Nevasta căpitanului face urticarie numai când aude cuvântul tren, dar, din fericire, îşi încheie Porta povestirea, în Andorra nu există trenuri!"

La Viniţa schimbăm trenul, dar suntem nevoiţi să aşteptăm o noapte întreagă pe peron şi abia a doua zi pe la prânz luăm un „expres" care opreşte în toate haltele. Singurele locuri disponibile sunt vagoanele-platformă destinate transportului de tancuri şi piese de artilerie. În timpul nenumăratelor staţionări avem parte de certuri şi scandaluri cu tipii de la aprovizionare care nu vor să ne dea raţiile cuvenite din pricină că pe foile noastre de drum lipsesc nu mai ştiu ce ştampile. La Novoiovsk, abandonăm „expresul" şi ne suim într-un soi de mocăniţă trasă de o locomotivă asmatică care ne poartă printr-o regiune mlăştinoasă până la o altă linie principală. Acolo, izbutim să ne căţărăm într-un marfar care duce muniţii, dar de vreo trei ori sărim din el din pricina atacurilor aeriene.

La Krivoi Rog, ni se alătură doi genişti; unul dintre ei figurează, de un an şi ceva, ca mort, celălalt ca dispărut. Au buzunarele pline de foi de drum false şi uite aşa, de luni şi luni de zile, cutreieră Europa dându-le cu tifla ălora din jandarmeria militară pentru că de, unul fiind mort, iar celălalt dispărut, nimeni nu-i mai caută!

După patru zile ajungem, în sfârşit, la destinaţie. Uşor descumpăniţi, uşor temători, privim cum dispare trenul ducându-i cu el pe noii noştri prieteni. E însă primăvară şi văzduhul e saturat de mireasma liliacului.

Cu pistolul-mitralieră pe genunchi, un jandarm moţăie într-un fotoliu din răchită împletită. Filtrată printre pleoapele întredeschise, privirea lui e numai bănuială şi neîncredere. Pe piept, sticleşte sinistra semilună de metal, semnul distinctiv al vânătorilor de oameni. Nu-i decât un amărât de caporal-şef, dar am văzut gradaţi dintr-ăştia punând la zid generali. Din fericire, documentele noastre sunt în perfectă regulă, aşa că trecem prin faţa lui fluierând senini.

Şi iată-ne rătăcind, buluc, printr-un orăşel drăgălaş, cu căsuţe albe şi răzoare de flori. Bocănim într-adins cu cizmele noastre ţintuite pe caldarâmul curat, izgonind o linişte atât de nefirească, încât aproape ne sperie.

— Nu-mi place deloc, dă glas Micuţul stării noastre generale. Prea-i totul calm. Mi-e cam târşă!

În aceeaşi clipă, de după colţul străzii, izbucneşte în galop un măgăruş, apariţie atât de neaşteptată încât primul reflex al Micuţului a fost să sară fulgerător peste gărduleţul de alături, prăbuşindu-se cu zgomot de tramvai care deraiază peste nişte garniţe rânduite acolo, în curte, de stăpâna casei!

O uliţă în pantă şi... marea! Suntem atât de uluiţi, că uităm de tot şi de toate. Valuri leneşe, cu creste de spumă albă sărută nisipul plajei,

palmieri, tufe cu flori roşii, eleganţi chiparoşi fac peisajul mirific.

Coborâm încet, prelingându-ne pe lângă zidurile caselor, cum fac toţi cei deprinşi cu frontul atunci când nimeresc într-un loc necunoscut. Aici însă nu ne paşte nici o primejdie, aici totul e doar pace, culoare, policromia florilor, albastrul uimitor al mării, foşnetul mătăsos al valurilor...

— E atât de frumos de te întrebi dacă-i adevărat..., începe înduioşat Micuţul, dar acest debut liric se transformă imediat în muget: două fete, cât se poate de reale, cu sâni provocatori şi fese trepidente, mulate în costume de baie, se îndreaptă spre ţărm.

— Maică Precistă din Kazan! geme Gregor. Mă simt ca un bătrân motan ce-a dat peste o oală de smântână!

Înconjurate imediat, ele se văd nevoite să respingă asaltul brutal al palmelor noastre şi fac o adevărată criză de furie când Porta le propune cinci sute de mărci şi o sticlă de vodcă pentru o partidă în trei. Sunt nemţoaice, infirmiere. Ne înjură copios şi o iau la fugă de-a lungul plajei, ţipând ca din gură de şarpe. Un sergent într-o uniformă nou-nouţă, ţâşneşte dintr-un tufiş de flori, bătăios nevoie mare. Fetele dau buzna peste el, zbierând cum numai femeile ştiu s-o facă. Sergentul se proţăpeşte în faţa noastră, uitând că nu-i general, ci doar un prăpădit de felcer.

— V-am văzut! Aţi încercat să violaţi două infirmiere de-ale mele! Vă fac raport! Înfundaţi puşcăria!

— Hai, plimbă ursul, comandant de ţucale! îi replică Barcelona. N-o mai fă pe zmeul cu noi!

— Şobolan de tranşee! Aici suntem într-o garnizoană germană şi nu înghiţim ifosele voastre de scursori ale frontului!

— Se şi vede, erou al clismei! intervine, calm, Bătrânul.

Sergentul cel sclivisit scoate la repezeală din buzunar un carneţel şi împunge cu creionul în direcţia Bătrânului.

— Numele? Gradul? Unitatea? Maimuţoiule!

Porta, aşezându-se în aşa fel încât vântul să-i fie prielnic, ridică piciorul şi trage o băşină răsunătoare, mai puturoasă decât un atac cu gaze toxice.

— Jignire adusă unui subofiţer prusac! Vă arestez pe toţi! Vă paşte tribunalul militar!

— Cretinule, rosteşte, tot potolit, Bătrânul şi-şi descheie bluza de camuflaj de sub care apar crucile de fier şi însemnele de Oberfeldwebel.

— Păi... de ce n-aţi spus de la bun început, face ălălalt, luând poziţia de drepţi. Hanţele astea de camuflaj, să le ia dracul! Alaltăieri, m-am prăjit cu un colonel! Zău dacă n-ar trebui interzise!

— Ai o ţigară?

Grăbit, sergentul ne oferă un pachet întreg de *Junos,* făcându-se că nu vede cum Micuţul îşi plimbă laba pe fundul uneia din infirmiere.

— Aici, declară el, la casa de odihnă şi convalescenţă de la Zatoka, domneşte disciplina. O disciplină de garnizoană, în condiţii democratice de viaţă. Dar regulamentul e sfânt! O să-l citiţi şi o să semnaţi că aţi luat cunoştinţă. Dealtfel, e afişat în toate dormitoarele şi în sălile de mese. Disciplină şi respect pentru regulament. Vă previn de pe acum că au existat cazuri de abatere, sancţionate cu trimiterea vinovatului la închisoarea Torgau.

— Ce pierderi aţi avut printre gradaţii acestei democratice garnizoane? întrebă, în batjocură, Porta.

— Nici una, răspunse sergentul, holbându-se de mirare. Ce le-ar putea provoca moartea?

— O intoxicaţie cu plumb, îi răspunde roşcovanul, jucându-se neglijent cu tocul pistolului de la centiron.

Abia încartiruiţi, el şi cu Micuţul o şterg în oraş după gagici. Noi, Gregor şi cu mine, preferăm de departe infirmierele cu care ne-am şi înţeles din ochi. Necazul e că ele locuiesc la ultimul etaj, iar folosirea scării ne este nouă, trupeţilor, strict interzisă. Iarăşi blestematul acela de regulament! Odată venită seara, privim cu oarecare nelinişte peretele lateral al clădirii. Acolo, sus, la etajul patru e odaia fetelor. Căţăratul nu va fi chiar o joacă. Mă urc pe umerii lui Gregor, mă agăţ de balustrada primului balcon, execut o tracţiune şi iată-mă în el. Îl trag şi pe Gregor. Acum, e rândul burlanului.

— Să sperăm că-i destul de solid!

Trec ultimul şi, zdrelindu-mi mâinile, leoarcă de sudoare ating cornişa ultimului etaj. O privire aruncată în jos face ca un fior de groază să-mi furnice şira spinării; acolo, jos, la vreo două sute de metri distanţă, valurile se sparg de stâncile şi bolovanii ţărmului. Dacă ar fi să cad...

— Mai bine, nu te uita, mă previne Gregor.

În sfârşit, iată-ne şi la fereastra fetelor.

— Sunteţi nebuni de legat! exclamă cea brună, deschizând-o.

Odaia miroase plăcut, lumina e discretă, fetele, drăgălaşe şi pricepute. Destul de intimidaţi, râdem cam tâmp, oferindu-le darurile aduse: o sticlă de vodcă şi o cutie cu icre negre. Surpriza cea mare vine din parte-mi: un ceas de mână şi o brăţară veche, şterpelite de la Micuţul care şi el le furase de la careva. Când huiduma a descoperit că nu le mai are s-a pus pe răgete, jurându-se că-i va tăia beregata făptaşului. Fetele au rămas încântate şi ne-am aşezat cu toţii la masa pe care o pregătiseră: chifteluţe prăjite, salată de varză roşie şi icrele aduse de noi.

Eu m-am lipit de cea brună; ea mă ţinea de mână, eu o sărut pe umăr, pe gât, fiind totodată îngrozitor de inhibat. E mai rău decât aşteptarea unui atac la baionetă! A trecut atâta timp de când nu m-am mai apropiat de o femeie... În acelaşi timp, nu pentru asta am venit? Ar trebui să întreprind ceva, altminteri mă fac dracului de râs, dar ce anume? Noroc că draga de ea preia iniţiativa. Buzele ei se sudează de ale mele, mâinile se încleştează pe după ceafă, sub rochia subţire îi simt trupul dogoritor şi elastic.

Gregor e mai puţin timid. Un slip zboară prin cameră aidoma unui porumbel alb, o pereche de ciorapi aterizează pe spătarul scaunului, aud râsete şi chicoteli înăbuşite. Gregor gâfâie de plăcere, blonda toarce ca o pisică, patul scârţâie uşor.

Bruna mă împinge culcându-mă pe spate, se întinde peste mine şi începe să mă sărute pătimaş, mai mai să mă sufoce:

— Mă cheamă Gertrude, şopteşte ea jucându-se cu părul meu.

— Pe mine, Sven.

Cred că am vreo 40 de grade febră.

— Am fost măritată de două ori, îmi suflă ea în ureche. Primul soţ a murit în Polonia, pe al doilea l-a ucis un bombardament al aviaţiei engleze. O stradă întreagă a dispărut complet în numai zece minute. Bombe incendiare, din câte mi s-a spus.

În timpul acesta mă dezbracă şi mă ajută s-o dezbrac, apoi, cu un mic ţipăt, mă trage peste ea, picioarele i se încolăcesc de ale mele, îi

simt pântecul fierbinte şi dur.
— Iubitule, murmură ea, e mult de când n-am mai făcut dragoste cu un bărbat.
— Atunci, cu cine?
— Te-ai culcat cu multe fete? mă întreabă, nerăspunzându-mi însă la întrebare.
— Nu cred şi nici nu-mi amintesc. Vin de la Stalingrad.
— Stalingrad? A fost cumplit, nu-i aşa?
— Da, într-un fel eram osândiţi la moarte.
— Oh! geme ea absorbindu-mă şi mai tare.
Sleiţi, rămânem câtva timp tăcuţi.
— Se spune că unii pot face treaba asta cinci zile la rând. Gândeşte-te! Cinci zile să faci numai dragoste!
Degetele ei mă mângâie din nou, buzele mă sărută incendiar şi iată-ne străduindu-ne să dăm frâu liber imaginaţiei noastre. Apoi, vine şi clipa rămasului-bun. Ne despărţim, jurând să ne revedem şi o luăm pe acolo pe unde am venit.
Abia ajunşi jos, pe lângă noi trec în galop două siluete: sunt Micuţul şi Porta, fiecare cu câte o sticlă la subţioară.
— Unde, s-or fi ducând? mă întreabă Gregor, chicotind. Parcă le-a băgat cineva ardei iute în fund!
În noaptea următoare, o nouă expediţie la iubitele noastre, noi ceasuri de vrajă şi desfătare. Aşa, preţ de trei zile. Ne-am jegărit în asemenea hal că suntem de nerecunoscut, dar câtă fericire purtăm în noi! Dar, vai! o telegramă sosită de la regiment curmă, brutal, permisia înainte de a se fi epuizat. Însoţiţi de recentele noastre cuceriri, luăm drumul gării. Vagonul în care ne urcăm e un vagon-grajd. Ne întindem pe fânul din ieslele fixate în pereţi şi adormim buştean. Ne trezeşte calda mângâiere a unor boturi catifelate... Şi bietele animale şi noi, aveam aceeaşi destinaţie: frontul.

„Vom lupta neînduplecat împotriva tuturor adversarilor Confederaţiei popoarelor germanice. Toţi cei ce nu vor putea să se integreze în societatea noastră, vor fi stârpiţi, indiferent de rasă ori religie"

General Hermann Goering.
Discurs ţinut cadrelor de poliţie la 12 decembrie 1934

O companie de T-34 îşi croia lent drum printre nenumăratele cadavre din Piaţa Teatrului. Din turela primului tanc, locotenentul Ievtienko se uita cu indiferenţă la umbrele cenuşiu-verzui care ieşeau, căţărându-se, de prin dărâmături şi pivniţe şi se aliniau în lungul străzii. Un colonel german care-şi pierduse minţile, întâmpina blindatele sovietice, răcnind „Heil Hitler!"

Era departe de a fi singurul care înebunise la Stalingrad! Unul dintre ei, generalul de divizie Lange, pusese mâna pe o mitralieră şi deschisese focul asupra compatrioţilor săi care se predau. Au căzut mulţi până când dementul a putut fi redus la tăcere.

Ceva mai târziu, o limuzină neagră trecea prin faţa blindatelor masate în piaţă şi înainta anevoie prin mulţimea de soldaţi. Pe bancheta

din spate şedeau doi generali: unul, în kaki, era generalul-maior Polkovnikov, de la statul-major sovietic, celălalt, în manta cenuşie, cu revere purpurii şi cu cravaşa în mâna înmănuşată era von Paulus înaintat de puţin timp la gradul de mareşal. Privea fără să clipească la soldăţimea ce se bulucea pe străzile murdare, pline de moloz, aşteptând momentul încolonării pentru îndepărtatele lagăre de prizonieri. Nu scotea o vorbă în legătură cu ei, nu spunea nimic despre cele 285.000 de cadavre care presăraseră stepa, nici despre cele 10.000 de ordine de execuţie semnate de el în ultimile patruzeci şi opt de zile ale bătăliei.

Nici generalul de artilerie Heinz, fostul preşedinte al tribunalului militar nu-şi prea bătea capul cu asemenea gânduri; diferenţa consta doar în faptul că, în momentul în care von Paulus traversa în maşină Piaţa Teatrului, el, Heinz, era, ciomăgit de moarte fiind prins că furase o bucată de carne de cal de la un locotenent rănit. Plângând în hohote, pe jumătate estropiat, a fost cules de trei ofiţeri sovietici şi dus într-o cazarmă ocupată de Armata Roşie. Aici, fără cea mai mică şovăire, i-a denunţat pe agresorii săi care au fost judecaţi şi, pe urmă, executaţi, de aceeaşi jandarmi nemţi care, până şi în temniţele ruseşti îşi continuau abjecta lor meserie.

Cam tot pe atunci, în subsolul fostei fabrici de pâine, acum o ruină, unde fusese organizat un spital de campanie, un grup de soldaţi din divizia 44-a infanterie motorizată fierseseră într-o găleată câteva membre amputate găsite pe acolo. Terminând, s-au prezentat cu burţile pline la locul de adunare, zicându-şi că-n viaţa lor nu mâncaseră atât de bine.

În vremea asta mareşalul von Paulus se întreţinea cordial cu generalul rus despre o plantă cu flori roşii, galbene şi albe, care-l interesa în cel mai înalt grad. Din această plantă, căreia localnicii îi spun „coada mâţei", se face mahorcă, acel tutun, îngrozitor de puturos şi tare, al soldatului sovietic. Von Paulus nu fuma decât tutun blond şi nu ţinea deloc să-i vadă pe soldaţii săi, lihniţi de foame, zdrenţăroşi, năpădiţi de păduchi, care-l arătau cu degetul când trecea pe lângă ei. Vai de viaţa lui dacă l-ar fi putut atinge! Dar proaspătul mareşal avusese precauţia să ceară protecţia generalilor învingători, ceea ce se dovedea a fi un act foarte înţelept!

EXECUŢIA

Un vârtej de praf ridicat în văzduh de vântul ce se stârnise a întâmpinat camionul care intra în curtea mare a închisorii.

Închisoarea centrală din Harkov,era o închisoare frumoasă şi slavă Domnului, văzusem destule, puteam Face comparaţii. Prima, de pildă, pe care o vedeam spoită în alb. Corpurile erau dispuse radial. Când am sosit, prizonierii tocmai îşi făceau plimbarea, adică alergau în cerc, ţinându-şi cu grijă brăcinarii. Într-o închisoare militară ţi se iau şi cureaua şi bretelele şi şireturile, trebuie exclus riscul ca întemniţatul să se spânzure înainte de a fi împuşcat!

Amărâţii ne-au aruncat priviri pline de nelinişte. De ce sosiserăm le era foarte clar, dar încă nu aflaseră cui îi venise sorocul. În Blocul 4 toţi deţinuţii erau condamnaţi la pedeapsa capitală.

— Pe umăr, arm'! a comandat Bătrânul. Înainte, 'arş!

Oficial, nimeni nu ne spusese încă pentru ce am fost trimişi aici, dar

nici nu era greu de ghicit: doisprezece oameni, ţinută de campanie, câte douăzeci şi cinci de gloanţe de căciulă, camionul şi curtea unei închisori, Limpede. Suntem pluton de execuţie.

— De ce, parastasu' mamii lor, nu se-ocupă cei din SS de chestiile astea? mârâi Porta. Nu-i asta treaba lor?

— Pe cine credeţi că vor executa? se interesă Micuţul. Sper că n-o să fie iarăşi vreo fetişcană, ca telegrafista aia de data trecută.

— Gura, cretinule! se stropşi la el Bătrânul care chiar şi acum, după atâta timp, se cutremura la această aducere aminte.

Am poposit pe un mic teren cu iarbă, din spatele clădirii comandantului, un soi de curte interioară, înconjurată de ziduri înalte. Pe frontonul de la intrare se mai zăreau contururile stelei în cinci colţuri, dar drapelul care flutura prins de catargul sovietic era acela nazist, abject chiar dacă este frumos.

În centrul terenului fusese înfipt un stâlp smolit de care atârnau nişte legători. Erau în aşteptare. Una pentru glezne, a doua pentru şolduri, a treia pentru umeri şi braţe. Stâlpul mai mirosea a smoală proaspătă; pesemne, cel vechi, fusese făcut aşchii de gloanţe. Gardienii susţin că, dacă-i bine smolit şi din esenţă tare, un stâlp poate rezista până la 400 de execuţii, după aceea însă trebuie înlocuit.

Un maior de jandarmi a socotit că e cazul să ne blagoslovească ţinându-ne un mic discurs.

— Soldaţi! a zbierat el, cu glas dogit, pipăindu-şi întruna sinistra semilună de metal de la gât. Soldaţi! Aţi fost desemnaţi pentru o treabă care, ştiu, nu e deosebit de plăcută. Tribunalul militar a condamnat la moarte trei dezertori şi voi urmează să aduceţi sentinţa la îndeplinire. Să nu vă încerce nici un fel de sentiment al milei. Aceşti mizerabili îşi merită soarta, sunt nişte dezertori laşi cu care voi nu aveţi nici în clin, nici în mânecă. Vă povăţuiesc, deci, fără tâmpenii! Dacă vreunul trage pe alături, are de-a face cu mine şi cu tribunalul! Ochiţi drept în inimă ca totul să se termine cât mai repede. Întrebări?

N-au fost, dar oricum n-ar fi stat să le asculte, pentru că imediat după asta s-a răsucit pe călcâie şi s-a dus la umbră sub o tufă de liliac unde stăteau doi preoţi, unul catolic, altul protestant.

Îi urmă locotenentul Benz, dar fără discursuri. Ne examină din cap până-n picioare, controlă cartuşierele în care, în cinci încărcătoare, cu vârful în sus, erau cele douăzeci şi cinci de gloanţe de război, apoi făcu un pas îndărăt şi comandă:

— Scoateţi închizătoarele, verificaţi ţevile!

Clinchet de arme. Executăm ordinele ca la carte. Ofiţerii prezenţi în curticică sunt cu ochii pe noi. Într-unul din tei, o ciocănitoare bate de zor cu pliscul în scoarţa copacului.

— Încărcaţi, arm'! Puneţi piedica! La picior, arm'! Drepţi! Pe loc, repaos!

Preţ de vreo oră, stăm aşa cu arma la picior. Apar tot mai mulţi ofiţeri, se salută zgomotos, îşi strâng mâinile, se întreabă de sănătate. Se aude râsul gâlgâit al maiorului de jandarmi, doctorul istoriseşte o păţanie de bordel, toţi fumează ţigare de la ţigare, par nervoşi, vorbesc prea tare.

Ciocănitoarea a dispărut; locul i l-au luat două ciori care se sfădesc de mama focului în vârful plopului. În sfârşit, o mişcare...

Din Blocul 4 ies patru jandarmi încadrând un bărbat îmbrăcat într-o salopetă ponosită. Grupul dispare în spatele unei tufe masive de liliac şi

reapare pe gazon.

O tăcere adâncă se lasă peste curticică. Deţinutul în salopetă e mult mai înalt decât gardienii săi, drept, ca o lumânare, cu pieptul scos ţanţoş înainte. E Ausberg! Generalul Ausberg! Generalul SS! Un murmur şi-un fior parcurge plutonul nostru de execuţie.

— Ah, ticăloşii! mârâie printre dinţi Porta. Ah, javrele dracului!

Grupul celor cinci se opreşte în faţa maiorului care salută scurt şi se adresează condamnatului, cu fiare la picioare:

— SS Brigadeführer Ausberg Paul, e datoria mea să-ţi comunic că cererea de graţiere a fost respinsă, că ai fost degradat şi condamnat la moarte pentru vina de a fi părăsit samavolnic zona luptelor de la Stalingrad şi că, în plus, ai tras după tine trupe perfect apte de acţionare, sabotând astfel ordinele primite. Ai ceva de spus înaintea execuţiei?

— Idioţilor! tună generalul SS.

— Fiţi gata! ţipă, cu voce isterică maiorul.

Unul din gardieni îl împinge pe deţinut spre stâlp, lanţul de la picioare îi face mişcările stângace, mâini experte îl înşfacă şi-l leagă.

— Trag pe alături, mârâie Micuţul.

— La fel şi eu, spun.

— La ochi, arm'! Pluton, foc!

Douăsprezece detunături simultane.

Generalul Ausberg, se moaie, legăturile îl susţin, dar nu-i mort, mai mişcă, medicul aleargă spre el cu stetoscopul bălăbănindu-i-se pe piept.

— Condamnatul n-a fost ucis.

— Cum aşa? exclamă maiorul.

Medicul îşi şterge faţa cu dosul palmei, ia poziţie de drepţi şi raportează regulamentar:

— Domnule maior, locotenentul-medic Winckelmann vă aduce la cunoştinţă că deţinutul nu e mort, nici un glonte nenimerind inima.

Maiorul ne aruncă o privire furibundă şi îl auzim cum scrâşneşte din dinţi:

— Aşa, carevasăzică! Sabotaţi ordinele! Încă o dată, porcilor! De nu, vă paşte şi pe voi stâlpul!

Pentru a doua oară răsună sinistra comandă:

— Pluton, încărcaţi arm'! Pluton, ochiţi! Pluton, foc!

De data asta, prindem cu toţii în cătare cârpa roşie
care indică locul inimii.

— Prizonierul e mort. Sentinţa a fost îndeplinită, rosteşte medicul.

Doi sanitari apar în fugă cu un sicriu ordinar din scândură de brad, aruncă înăuntru leşul, apoi doi pumni de ţărână peste sângele scurs pe jos, şi locul e pregătit pentru o nouă execuţie. De după tufa de liliac apare
locotenentul genist. Maiorul de jandarmi e zorit:

— Ai ceva de declarat înaintea execuţiei? Ştii pentru ce ai fost condamnat? Doreşti un preot?

— Hai, terminaţi odată! spune locotenentul printre dinţi.

Uşurat, maiorul face semn gardienilor să-l lege.

Locotenentul ne priveşte prietenos şi are, pentru fiecare în parte, un imperceptibil surâs. Unul din gardieni îi vâră o ţigară aprinsă în gură.

— La ochi, arm'!

Ţeava puştii îmi joacă încolo şi încoace. Închid ochii, nu vreau să văd, nu vreau să ştiu unde trag... sper doar ca glontele meu să-l atingă

pe maiorul de jandarmi.
— Foc!
— Prizonierul e mort!
Glasul medicului îmi parvine de undeva de foarte departe. Ca prin ceaţă îi văd pe sanitari ducând în fugă coşciugul şi lăsându-l să cadă în groapa pregătită lângă unul din ziduri. Cea a generalului e aproape astupată, dar sunt multe moviliţele care se înşiruie de-a lungul acelui zid. Oribila noastră misiune nu s-a încheiat încă, dar acum ştim cine vine la rând. Auzim un ţipăt:
— Vreau să trăiesc! Nu vreau să mor!
Iată-i ivindu-se, jandarmii îl aduc mai mult târâş pe condamnat ale cărui picioare parcă au şi murit.
— Camarazi! Lăsaţi-mă să trăiesc! Sunt nevinovat!
Cu o mişcare zvâcnită, maiorul îi întinde unuia din gardieni cârpa neagră care se leagă peste ochi, unul din băieţii noştri leşină, preotul se apropie cu paşi mărunţi îngăimând o rugăciune.
— Foc! comandă locotenentul Betz.
Astfel a fost asasinat şi doctoraşul nostru. Cred că din toate amintirile despre „epopeea" Stalingradului, asta-i cea mai tragică. Ca întotdeauna după o execuţie, am primit liber până a doua zi şi câte un litru de vodcă de persoană. Înainte însă, a trebuit să semnăm la cancelaria închisorii hârtia prin care ne angajăm să păstrăm secretul. Toate execuţiile sunt ULTRA-SECRETE şi-i mai sănătos să ţi le ştergi complet din memorie; altminteri, rişti să nimereşti la rându-ţi în Blocul 4.
Fireşte, habar n-avem că în aceeaşi dimineaţă, dar la Berlin o femeie primea următoarea telegramă:

„Doamnei Elizabeth Ausberg.
Berlin-Charlottenburg
Dacă doriţi să-l mai- revedeţi odată pe soldatul Ausberg Paul înaintea execuţiei sale care va avea loc la 6 mai 1943, orele 8, vă veţi prezenta la comandantul închisorii militare din Harkov, Ucraina, pe data de 5 mai, orele 19. Vi s-a acordat permisiunea unei vizite de zece minute. Veţi prezenta şi această telegramă.
Semnează: Mansteinn, Generalfeldmarschall
O.B.-4 — PANZER ARMEE."

Ce mai contează că doamna Ausberg a primit această telegramă după ce totul era de acum consumat?
Asemenea mesaje nu prezintă interes strategic.

GLOSAR DE TERMENI MILITARI

Grade ale WAFFEN SS corespunzând cu:

Grenadierschütze	Soldat
Oberschütze	Fruntaş
Sturmmann	Caporal
Rottenführer	Caporal-şef
Unterscharführer	Sergent
Scharführer	Sergent-major

Oberscharführer	Plutonier
Hauptscharführer	Plutonier-major
Sturmscharführer	Adjutant
Untersturmführer	Sublocotenent
Obersturmführer	Locotenent
Hauptsturmführer	Căpitan
Sturmbannführer	Maior
Obersturmbannführer	Locotenent-colonel
Standartenführer	Colonel
Brigadeführer und Generalmajor der Waffen SS	General-maior (de brigadă)
Gruppanführer und General-leutnant der Waffen SS	General-locotenent (g-ral de divizie
Obergruppenführer und General der Waffen SS	General-colonel (g-ral de Corp de armată
Oberstgruppenführer und Generaloberst der Waffen SS	General comandant de Armată